

Nystart för Stockholm

Framtidsinvesteringar för
jobb och kunskap

Socialdemokraternas budget
för Stockholms stad 2014

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

NYSTART FÖR STOCKHOLM	4
En stad som växer genom arbete, utbildning och investeringar	4
Ett Stockholm som arbetar	5
Bryt utvecklingen mot sjunkande resultat i skolan	9
Utveckla hela Stockholm	12
Bostadsbristen hejdar Stockholms utveckling – öka byggandet	12
Kvalitet i äldreomsorgen	13
INRIKTNINGSMÅL	16
1. Stockholms tillväxt är långsiktig och långsiktigt hållbar	16
2. I Stockholm har alla människor lika rätt och lika möjligheter	17
3. Stockholm är en dynamisk och växande europeisk storstad	17
4. Alla stockholmare har möjlighet att växa och trivas i sin stad	18
EN ANSVARSFULL EKONOMISK FÖRVALTNING – NYSTART FÖR STOCKHOLM	20
SAMHÄLLSEKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	31
KOMMUNSTYRELSEN M.M.	34
REVISORSKOLLEGIET	60
VALNÄMNDEN	61
STADSDELSNÄMNDERNA	62
Förskoleverksamhet	63
Verksamhet för barn, kultur och fritid	68

Äldreomsorg	74
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	82
Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	85
Stadsmiljöverksamhet	89
Flyktingmottagande	91
Ekonomiskt bistånd	92
Arbetsmarknadsåtgärder	95
ARBETSMARKNADSNÄMNDEN	97
EXPLOATERINGSNÄMNDEN	108
FASTIGHETSNÄMNDEN	120
IDROTTSNÄMNDEN	128
KULTURNÄMNDEN	143
KYRKOGÅRDSNÄMNDEN	157
MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDDSNÄMNDEN	159
SERVICENÄMNDEN	166
SOCIALNÄMNDEN	167
STADSBYGGNADSNÄMNDEN	171
TRAFIK OCH RENHÅLLNINGSNÄMNDEN – TRAFIK	187
TRAFIK OCH RENHÅLLNINGSNÄMNDEN – RENHÅLLNING	197
UTBILDNINGSNÄMNDEN	202
ÄLDRENÄMNDEN	229
ÖVERFÖRMYNDARNÄMNDEN	233
CENTRAL MEDELSRESERV	234

FINANSFÖRVALTNING	236
KONCERNEN STOCKHOLMS STADSHUS AB	238
BOSTADSBOLAGEN	240
MICASA FASTIGHETER AB	246
STOCKHOLMS STADS BOSTADSFÖRMEDLING AB	248
SKOLFASTIGHETER I STOCKHOLM AB (SISAB)	250
STOCKHOLM VATTEN AB	253
STOCKHOLMS HAMN AB	254
STOCKHOLM STADS PARKERING AB	261
STOCKHOLMS STADSTEATER AB	262
STOCKHOLM GLOBE ARENA FASTIGHETER AB	265
STOCKHOLM BUSINESS REGION AB (SBR)	266
S:T ERIK FÖRSÄKRING AB	269
S:T ERIK LIVFÖRSÄKRING AB	270
S:T ERIK MARKUTVECKLING AB	271
BOLAG UTANFÖR STOCKHOLMS STADSHUS AB	272
AB FORTUM VÄRME HOLDING	272
MÄSSFASTIGHETER I STOCKHOLM AB	273
STOCKHOLMS STADS ORGANISERING I KOMMUNFÖRBUND	274
STORSTOCKHOLMS BRANDFÖRSVAR (SSBF)	274

Socialdemokraternas förslag till budget för år 2014

Nystart för Stockholm

En stad som växer genom arbete, utbildning och investeringar

Stockholm är en fantastisk stad, attraktiv och i framkant. Människors möjlighet att växa, våga och utvecklas är grunden för att Stockholm ska vara en stad i framkant också i framtiden. Det är därför målet för Socialdemokraternas budget för Stockholm 2014. Stockholm, vår gemensamma stad, med alla de verksamheter som staden driver, kan ge människor det stöd och den entusiasm som behövs för att känna trygghet, tro på sig själv och höja egna och gemensamma ambitioner. Tillsammans kan Stockholm stad och stockholmarna skapa en framtid full av möjligheter, en nystart för Stockholm.

Stockholm är en stad med nästintill oändliga möjligheter. Den urbana miljön kombinerat med ett tolerant och jämlikt samhälle har skapat möjligheter som finns i få andra delar av världen. Det är ingen slump att Stockholm kommer högt upp i många internationella granskningar såväl av näringsklimat som av välstånd.

I grunden handlar Stockholms framgångar om stockholmarnas förmåga att växa och utvecklas. Det handlar om stockholmarens nyfikenhet, kreativitet och vilja att skapa något bestående för sig och de sina. Men det handlar också om en stad som genom gemensamma lösningar låter människor vara starka och självständiga individer. I en storstad, mer än i många andra miljöer, är vi beroende av varandra. Vi är beroende av ett samhälle som fungerar.

Det är när staden är tillräckligt stark för att fungera väl som alla kan få en tillräckligt bra kunskapsgrund för att kunna få ett arbete. Det är när det investeras tillräckligt i vår gemensamma infrastruktur som det är möjligt att kunna röra sig fritt och komma till sitt arbete. Det är när vi tillsammans investerar tillräckligt i välfärd som det finns en värdig äldreomsorg där även äldre ges en chans att leva sitt liv efter egna önskemål.

I Stockholm finns resurserna och förutsättningarna att erbjuda alla människor en välfungerande välfärd. Att staden klarar att leverera välfärd av hög kvalitet är avgörande för vardagen. Barnens skola, omsorgen om våra äldre och möjligheten till en bostad är exempel där en väl fungerande stad är nödvändigheter för att skapa ett samhälle med stor individuell frihet.

I dagens Stockholm lever hoppet om, och bilden av, den ljusnande framtiden parallellt med ett växande utanförskap, sjunkande kunskapsresultat och ökande arbetslöshet. I stora delar av staden växer en generation upp där möjligheten till

jobb känns alltför avlägsen. Ungdomsarbetslösheten i Stockholm har fördubblats de senaste fem åren. Under de samma period har det varit ”normalt” att var åttonde elev lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet. Mer än 1000 elever lämnar varje år Stockholms grundskolor utan att kunna ta sig vidare till nationella gymnasieprogram.

Möjligheten till bostad, jobb och bra utbildning är exempel på viktiga framgångsfaktorer för Stockholm. Det är också bland annat på dessa områden vi ser hur Stockholm idag som blir alltmer tudelat. Med tudelningen följer missade möjligheter. Barn som aldrig får chansen att nå sin fulla potential, ungdomar som inte får en fast fot på arbetsmarknaden och unga vuxna som aldrig får den där första egna bostaden begränsar möjligheterna inte bara för individer utan också för Stockholms framtid. Ett tudelat Stockholm är ett Stockholm med missade möjligheter.

Stockholm kan bättre än så. I takt med att såväl lokal som nationell politik lagt allt fokus på sänkta skatter och privatiseringar har förutsättningar för skola, bostäder och jobb försämrats. Det är en politik som i slutändan inte har fungerat och inte har levererat. Det är dags för en nystart för fler jobb, fler bostäder och högre resultat i skolan. Det är dags för en nystart för Stockholm.

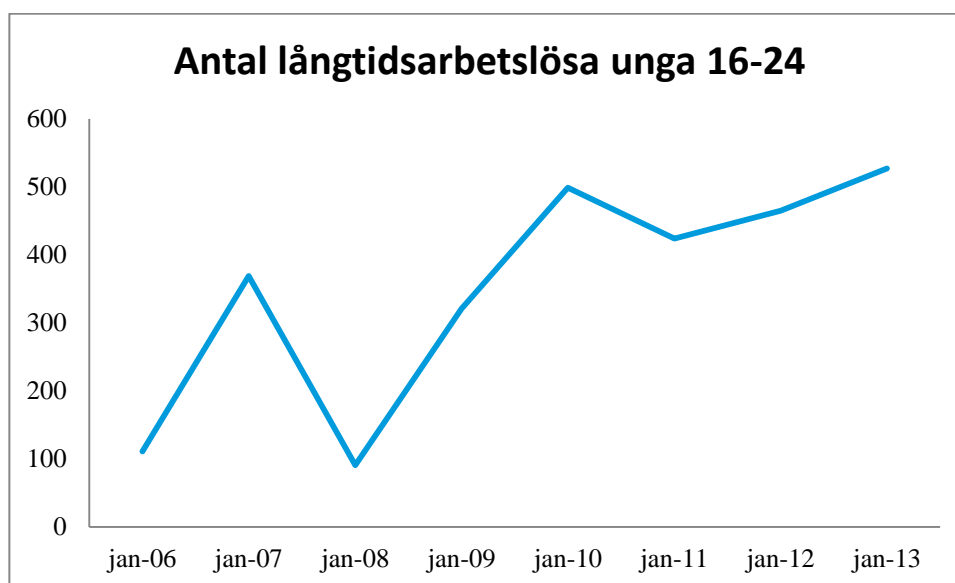
I Socialdemokraternas förslag till budget för Stockholm 2014 visar vi på en alternativ politik för Stockholm, en politik där investeringar i utbildning och jobb ger möjligheter för fler. En sammanhållen och fungerande stad där det inte bara talas om fler bostäder utan också byggs fler bostäder. En nystart för Stockholm kräver mindre tal om goda resultat och mer leverans av goda resultat. I detta förslag redovisar vi den nystart för Stockholm vi vill se för Stockholm och de medel vi vill använda för ett Stockholm där fler arbetar, där bostadsbristen minskar och där resultaten i skolorna ökar.

Vi vill påbörja vår nystart för Stockholm med start januari 2014, men om förslaget inte röstas igenom i Stockholm stads kommunfullmäktige är den här budgeten grunden för en ny politik efter valet i september 2014.

Ett Stockholm som arbetar

Till Stockholm kommer årligen tusentals nya stockholmare i jakten på drömjobbet. Hit kommer studenter för att läsa och ta sin akademiska examen. Hit kommer företagare som vill se sina företag växa och blomstra. Här växer drömmar, skapas framtidstro och lösningar på stora framtidsproblem. Möjligheterna på Stockholms arbetsmarknad är stora, för såväl individer som näringsliv.

Samtidigt är vår region påverkad av övriga världen. Den internationella konjunkturedgången består och visar inga tecken på att mattas av. En indikation på ett ekonomiskt utanförskap är att försörjningsstödet ligger kvar på en allt för hög nivå. Det är fortsatt många människor som skulle kunna arbeta som idag är passiva eller i konstgjorda aktiviteter utan tydlig koppling till arbetslivet. Hälften av allt försörjningsstöd i Stockholm går till personer som får stödet på grund av arbetslöshet. Det är bara en indikator på att Stockholm behöver en ny politik för fler jobb. Långtidsarbetslösheten samt arbetslösheten bland ungdomar, personer med låg utbildningsnivå och personer med utomeuropeisk bakgrund är fortsatt mycket hög.

Källa: Arbetsförmedlingen

Det finns delar av Stockholm och grupper i Stockholm där arbetslösheten är låg. Men inte långt utanför dessa grupper och stadsdelar finns en annan verklighet. Skillnaden mellan stadsdelar synliggör den tudelning, de förlorade möjligheter, som är en del av Stockholm av idag.

Verkligheten är dessutom värre än vad statistiken över endast arbetslösa gör gällande. Väger man in olika faktorer som ålder, utbildningsbakgrund, etnicitet och kön blir det tydligt att känslan av utanförskap växer i stora befolkningsgrupper.

De borgerliga partiernas förslag till budget innebär en viss ökning av stadens resurser 2014, men direkt efter valet samma år ska många viktiga insatser för fler jobb tas bort. I händelse av ett borgerligt styre 2015 återgår staden till att passivt vänta in arbetslösheten. Det är inte en klok strategi för Stockholms framtid. Under de kommande två åren räknar de borgerliga partierna med att antalet personer som är i behov av försörjningsstöd har ökat med närmare 500

personer. Det är resultatet av en politik som inte investerar i jobb och kompetens och som inte levererat det den lovat.

Politisk passivitet är inte svaret som minskar arbetslösheten i Stockholm och skapar förutsättningar för fler jobb. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm redovisar vi ett jobbpaket som kommer att ge fler arbetslösa möjlighet att få jobb, praktik eller utbildning. Socialdemokraternas jobbpaket innefattar totalt mer än 400 miljoner kronor i direkta insatser för fler jobb. Räknar vi in de indirekta sysselsättningseffekterna av de satsningar vi gör i utbildningsväsendet och övrig kommunal verksamhet samt de investeringar vi gör i bostadsbyggande och kommunal infrastruktur kommer ytterligare fler att få jobb. Med Socialdemokraternas nystart för Stockholm kommer staden 2018 att ha kunnat halvera behovet av försörjningsstöd då fler går från bidrag till jobb.

Vi investerar tydligt i att bryta behovet av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och vill införa en reform där arbetslösa som uppbär försörjningsstöd ska erbjudas en tidsbegränsad anställning i staden. Det ger förutsättningar för förbättrad kvalitet i vård, skola och omsorg samtidigt som fler får en arbetslivserfarenhet som är biljetten in på ordinarie arbetsmarknad. I de fall en sådan insats inte leder till jobb direkt kommer det att stimulera till vidare utbildning. I de fåtal fall arbetslösheten består kommer kostnaden för arbetslösheten att kunna återföras till den samhälleliga organisation som borde bära ansvar för trygghetssystem, staten.

Långtidsarbetslösheten bland ungdomar har bitit sig fast och ökar. Att passivt invänta att ungdomsarbetslösheten ska öka är en oklok strategi för framtiden. Det är ett spår som både begränsar individer och som riskerar att etablera en farlig arbetslöshetskultur bland framtidens stockholmare. Vi prioriterar därför ungdomar i vår sysselsättningsreform och vill erbjuda alla långtidsarbetslösa ungdomar som behöver försörjningsstöd en ungdomsanställning, lärlingsanställning eller möjlighet att förmånligt gå tillbaka till studier. Det är en nystart för Stockholms unga.

Det är när staden investerar i kunskap som fler kommer kunna bli anställningsbara. Utbildningsbakgrund är avgörande för alla individers arbetsliv, hälsa och möjligheter att växa. Därför är också de fallande resultaten i skolan en av de viktigaste utmaningarna för jobb och tillväxt i Stockholm i framtiden. Vår utbildningssatsning sträcker sig från förskola till forskning. Det är väldokumenterat att en av de viktigaste faktorerna för att komma in på arbetsmarknaden är en fullgjord gymnasieutbildning. Vi vet att en avgörande faktor för hur ett barn klarar sig i skolan är barnets föräldrars utbildningsnivå.

Vi investerar i vuxenutbildning för att det ger fler jobb och för att det skapar förutsättningar för Stockholm att vara i framkant även i framtiden. Komvux är en andra chans som kraftigt förbättrar möjligheterna på arbetsmarknaden. Vi redovisar en satsning på reguljär komvux, som höjer kompetensen, om totalt 20 miljoner kronor och därtill en särskild bristyrkesutbildning om 8 miljoner kronor. Våra förslag innebär både en garanti för att de som behöver läsa in gymnasiekompetens ska få möjlighet att göra det och en möjlighet för fler att få en utbildning som direkt ger bättre chanser på arbetsmarknaden. Med de satsningar som Socialdemokraterna i riksdagen presenterat skulle denna investering i kunskap kunna vara ännu större. Med en socialdemokratisk regering skulle Socialdemokraternas nystart för Stockholm få stöd av en nationell politik med jobb och kunskap i fokus.

Genom Nystart för Stockholm satsar vi på företagande och innovationer, genom att etablera nya företagstorg för att underlätta för småföretag. Vi vill etablera en-väg-in-konceptet för att underlätta myndighetskontakter. För att ge en marknad för fler innovativa företag vill vi att ett en-procentsmål för upphandlingar och investeringar införs, så att efterfrågan på innovationer i Stockholm ökar.

Genom Nystart för Stockholm vill vi i praktiken hävda arbetslinjen. Genom en förskola som är öppen när den behövs, genom en skolbarnomsorg som håller god kvalitet och kan ge hjälp med läxläsning, genom en kommunal ”löna sig att jobba-garanti”, genom bättre fungerande kommunikationer och genom att avskaffa vårdnadsbidraget gör vi det möjligt och attraktivt att jobba för sin egen försörjning. Vi vill bryta utvecklingen mot ett allt högre bidragsberoende i Stockholm.

De direkta sysselsättningseffekterna av en socialdemokratisk politik för Stockholm blir:

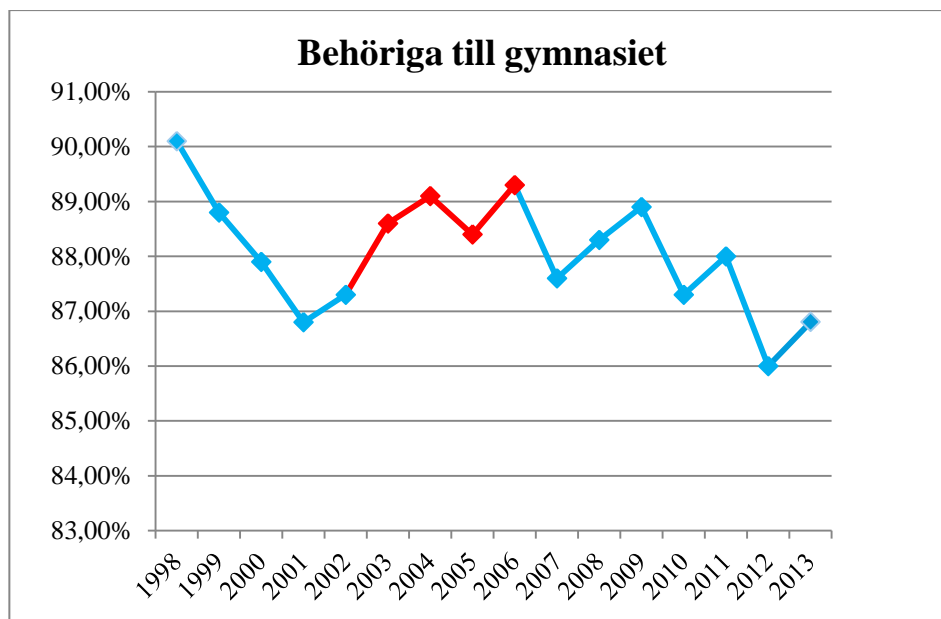
Utökat investeringsprogram	533 årsarbetstillfällen
Utökat bostadsbyggande i allmännyttan	618 årsarbetstillfällen
Fler jobb genom ökade ambitioner i skolor och förskolor i Stockholm	687 årsarbetstillfällen
Stockholmsjobb, ungdomsanställningar	1 612 årsarbetstillfällen
Fler utbildningsplatser i vuxenutbildningen	500 utbildningsplatser
Övriga effekter till följd av en utökad verksamhet i	
Fler jobb i övrig välfärdsverksamhet	187 årsarbetstillfällen
Totalt	3 637 jobb och 500 utbildningsplatser

Bryt utvecklingen mot sjunkande resultat i skolan

Kunskapsresultaten i skolan sjunker kraftigt i Stockholms stad. Allt färre uppnår behörighet till gymnasiet. 2013 har andelen behöriga ökat något sedan bottenåret 2012, men att komma tillbaka till den positiva utveckling som fanns under åren 2002 till 2006 är fortsatt en stor utmaning för skolpolitiken. Utöver den generella nedåtgående trenden i Stockholms skolor är de ökande skillnaderna, den minskande likvärdigheten, mellan skolor i vår stad en stor utmaning. Att alla barn har rätt att gå i en bra skola är egentligen ett självklart mål. Idag är det inte så. Det finns många barn i Stockholm som går i skolor där inte ens hälften av eleverna blir behöriga till gymnasiet. I vår nystart för skolan är höjda resultat och ökat likvärdighet prioriterat.

Fram till 2018 ska vi halvera andelen elever som går ut grundskolan utan gymnasiebehörighet. Att satsa på skolan är att investera i kunskap och att investera i Stockholms framtid. Att fler elever i Stockholm ska bli behöriga till gymnasiet är en viktig målsättning, men den räcker inte. Stockholms skolor ska vara bra, inte enbart i jämförelse med andra svenska städer utan även i jämförelse med andra europeiska storstäder. I Socialdemokraternas Nystart för Stockholm är målet tydligt: Stockholms skolor ska bli norra Europas bästa skolor. För att det målet ska vara mätbart kommer vi att initiera en kontinuerlig benchmarking gentemot jämförbara nordeuropeiska storstäder.

Baserat på modern skolforskning är det uppenbart att det behövs insatser för att stärka de elever som har störst behov samt insatser för att stärka såväl lärarrollen som det pedagogiska ledarskapet. I avsaknad av ekonomiska resurser och bra förutsättningar har kunskapsutvecklingen i många skolor gått åt fel håll. Med det budgetförslag som nu lagts fram av de borgerliga partierna finns många vackra ord, men otillräckliga resurser och få konkreta förslag för förändring. Därmed står Socialdemokraternas nystart för skolan mot de borgerliga partiernas ”mer av samma-politik för skolan”, en skolpolitik som inte hittills lyckats. Vi betvivlar inte att Folkpartiet har ambitioner för skolan, men det är uppenbart att de inte fått gehör av de styrande Moderaterna för att investera tillräckligt i kunskap.

Källa: Skolverket. (S) innehade skolborgarrådsposten 2003-2006.

Vi föreslår konkreta insatser för ökad undervisning för de med störst behov. Sommarskola ska exempelvis vid behov kunna ges under hela grundskolan, inte bara för de äldsta barnen som i de borgerliga partiernas förslag. Forskningen visar att tidiga insatser är avgörande för kunskapsutveckling, så varför vänta med att ge Stockholms elever möjligheter till kunskap och lärande? Så investerar vi i kunskap och lärande för framtiden. Vi ger skolorna ekonomiska förutsättningar att på riktigt kunna ge fler elever möjligheter att få läxläsningshjälp. Det är en viktig insats för att kunna ge alla likvärdiga möjligheter, oavsett social bakgrund. I Socialdemokraternas Nystart för Stockholm höjer vi också det socioekonomiska tillägget. Det är en insats som vilar på solid grund i forskning om hur resultaten i grundskolan kan höjas. Att utjämna skillnader i förutsättningar höjer tydligt den generella måluppfyllelsen.

I Socialdemokraternas Nystart för Stockholm tar kunskapsinsatserna avstamp i det tidiga lärandet. Kvaliteten i förskolan behöver förstärkas. Vi vill öka satsningen på utbildning av barnskötare och förskollärare. Det är ett tecken på stadens, och statens, oförmåga när andelen förskollärare sjunker så snabbt som under de senaste åren. Vi utökar därför ramen för fortbildning för ökat fokus på kunskap i våra förskolor.

Vi ökar förskolans budget med 108 mnkr. Dessa resurstillskott ska bland annat användas för att stärka det socioekonomiska tillägget. Det ger fler förskolor möjlighet att jobba med språkutvecklande insatser, något vi vet är avgörande för alla barns möjlighet att lära. Barnens språkutveckling påverkar inte bara deras förmåga att läsa och skriva, utan är avgörande för kunskapsutvecklingen i alla ämnen. En satsning på barns språk är en satsning för en generellt höjd

kunskapsnivå. Förskolan lägger grunden för varje barns lärande. Att satsa på förskolan är att satsa på kunskap och utveckling.

Staden ska bli bättre på att garantera förskolornas öppethållande. Det är ett sätt att anpassa barnomsorgen till samtiden och rusta den för framtiden. Det är också, och inte minst, ett sätt att hävda arbetslinjen. En viktig del är att möjliggöra barnomsorg på obekvämt arbetstid för fler. Moderaterna erkänner numer att det finns ett behov av omsorg på kvällen och natten. Men än så länge har det erkännandet inte resulterat i praktiskt handling. Det är i Stockholm fortfarande lika svårt att få barnomsorg på obekvämt arbetstid. I vår nystart för Stockholm är det självklart att barnomsorgen ska anpassas efter stockholmarnas behov.

I teorin pratar borgerliga partier om lärarnas betydelse. Men lite görs i verkligheten. Vi avsätter därför 45 miljoner kronor för att underlätta för lärare att vara lärare. Vi vet att den administrativa bördan ökat under de senaste åren när det gäller lärarnas arbete. Vi vill vända utvecklingen och i en satsning med fokus på lärar- och rektorsrollen ger vi förutsättningar för att minska lärarnas börda av andra uppgifter än att vara just lärare. Vi föreslår att ett par skolor får chansen att anställa lärarassistenter där lärarstudenter avlastar lärare och samtidigt får prova på jobbet.

På samma sätt vill vi förstärka det pedagogiska ledarskapet. Det är dags att stadens rektorer på riktigt ges tid att leda och utveckla det pedagogiska arbetet. I verkligheten har även de blivit alltmer av administratörer. Det borde vara en självklarhet att alla lärare ska kunna få en bra feedback av sin rektor. Men hur ofta har rektorn egentligen tid att se sina lärare i praktisk undervisning? Och hur ofta hinner de delta i de vardagliga pedagogiska diskussionerna? Det är dags för en reform som uppgraderar det pedagogiska ledarskapet.

Vi föreslår en reform för att varaktigt och tydligt minska storlekarna på klasserna i grundskolans tidiga årskurser. Det är en reform som vilar på solid vetenskaplig grund med dokumenterad effekt för den långsiktiga kunskapsutvecklingen. Vårt förslag innebär att de tidigare årskurserna kommer kunna minskas med minst tre elever per klass jämfört med om satsningen inte hade gjorts. Det är bra att de borgerliga partierna efter sju år av ökande klasstorlekar nu säger sig vilja göra något för att minska dem. Den satsning som föreslås är dock för liten.

Vårt program för ökade kunskaper omfattar totalt drygt 400 miljoner kronor under 2014. Det är en början på en långsiktig satsning på kunskap och utbildning. Fram till och med 2016 kommer en socialdemokratisk politik innebära beslut om ökade investeringar i utbildning (jämfört med de borgerliga partiernas förslag) på mer än en miljard kronor.

Utveckla hela Stockholm

Stockholm växer isär. Medan stora delar av staden växer och frodas halkar andra delar allt mer efter. Sociala och ekonomiska klyftor växer. I vissa kommundelar och i vissa grupper har arbetslöshet blivit mer av vardag än undantag. Parallellt med detta växer segregation på ett sådant sätt att social, ekonomisk och geografisk rörlighet begränsas.

I Socialdemokraternas nystart för Stockholm initieras en rad åtgärder som kan bryta utvecklingen mot en mer tudelad stad. Det är insatser på skolområdet som ger fler barn chansen – oavsett bakgrund. Där borgerliga politiker vill ge välsituerade barn skattesubventionerad hjälp med läxläsning vill vi ge alla barn som behöver det en garanti med läxläsning. Det kommer specifikt gynna områden med låg utbildningsnivå och högre arbetslöshet.

Vi presenterar insatser som riktas mot arbetslösheten. Genom tillfälliga anställningar i staden ger vi fler möjligheter att i första hand få in en fot på arbetsmarknaden och i andra hand bli en del av ett fungerande trygghetssystem. När det gäller den vuxenutbildning som ger en andra chans för så många - föreslår vi en garanti som ger alla med behov av grundläggande utbildning en plats. En åtgärd som direkt gynnar de med störst behov.

Fler jobb måste skapas i ytterstaden. Det är en del av det stora stadsutvecklingsprogram vi vill initiera för att utveckla ytterstaden. Här föreslår vi att staden ska initiera insatser såväl för att stärka lokala centra som kommunikationer mellan olika centra. Vi vill jobba med att utveckla besöks-, kultur- och upplevelsesektorn i hela staden. Ett arbete som i mycket gått i stå. Vi föreslår konkret att Stadsteatern ska etablera ett nytt kulturhus i Västerort och utöka huset i Skärholmen. Vi lanserar idéer för hur livsmedelsindustrin ska kunna växa och frodas i Stockholmsregionen.

Bostadsbristen hejdar Stockholms utveckling – öka byggandet

Att det finns bostäder så att alla som vill kan flytta till Stockholm är en avförande fråga för Stockholms framtid och tillväxt. Bostadsbristen i Stockholm tilltar, men takten i byggandet har stagnerat. Med nuvarande utveckling kommer bristen på bostäder att tillta, när den egentligen måste minska. Bostadsbristen hämmar Stockholms arbetsmarknad och därmed Stockholms långsiktiga tillväxtmöjligheter. Därför är det välkommet med den ambitionshöjning de borgerliga partierna i sitt budgetförslag föreslår. Problemet är att det föreslås en höjd målsättning utan att några verktyg för att uppnå dessa mål presenteras. När de misslyckats med de gamla målen föreslår

de nya högre, men utan att föreslå några förändringar i den politik som hittills misslyckats nå målen för byggande. Det är inte trovärdigt.

Vi gör tvärtom och redovisar konkreta insatser. För att kunna uppnå vår målsättning avsätter vi 15 miljoner till exploaterings- och stadsbyggnadskontoren för en öka takten-satsning. Vi vet att en nystart för byggandet i Stockholm kräver målinriktade insatser och ekonomiska resurser. Vår öka takten-satsning möjliggör ökad produktion både på exploaterings- och stadsbyggnadskontoren, vilket minskar den flaskhals som idag ofta bromsar upp nyproduktionen.

Vi ger också de tre bostadsbolag som staden själv äger i uppdrag att kraftigt öka sin bostadsproduktion. Fram till 2016 ska produktionen fördubblas så att det då byggs 2500 allmännyttiga lägenheter. Vi avsätter också medel för att dessa ska kunna byggas.

Vi presenterar insatser för fler studentbostäder och vill initiera insatser för en bättre fungerande bostadsmarknad. En sådan insats är att rensa upp i andrahandsträsket genom att låta bostadsförmedlingen organisera en sådan kö. Stockholm behöver både fler studieplatser, studenter och studentbostäder för att växa och utvecklas. 2014 ska Stockholm stad höja ambitionen för studentbostadsbyggande och påbörja planerandet av minst 900 nya studentbostäder, bland annat på Södermalm och längst gröna linjens tunnelbana. Genom de nya målen för stadens bostadsbolag ska bolagen årligen planera och bygga minst 500 nya studentbostäder och små hyresrätter lämpliga för unga vuxna.

Kvalitet i äldreomsorgen

Stockholms välfärd är viktig för varje enskild stockholmare, den är en viktig konkurrensfördel gentemot andra europeiska storstäder och den är en av huvuduppgifterna för Stockholms stad. Staden ska kontinuerligt arbeta med att förbättra kvaliteten i välfärden och utveckla formerna för välfärden.

Hur stockholmare på ålderns höst lever och mår är en viktig välfärdsfaktor. De gångna åren har visat att det finns mycket i övrigt att önska av det nuvarande kvalitetsarbetet inom äldreomsorgen. Erfarenheterna från den så kallade Carema-skandalen borde inneburi substantiellt förbättrade kvalitetsinsatser. Det har inte skett och därför är den vanskötsel som rapporterades från Koppargården lika möjlig idag som för ett år sedan. Det är flera års ideologiskt driven övertro på privata alternativ som i grunden inneburi för svag kvalitetstillsyn. Kvalitetstillsynen av såväl privat som kommunalt driven verksamhet måste skärpas. Ingen stockholmare ska behöva känna oro på ålderns höst. En viktig del i att förstärka livskvaliteten för de äldre

stockholmarna är att tillskjuta resurser till äldreomsorgen ekonomiskt, genom såväl ett större ekonomiskt tillskott till hemtjänsten som ett flertal nya tjänster genom den jobbsatsning som vi föreslår.

För dem som tror på en välfärdssektor med högt ställda kvalitetskrav och har en beredskap att betala för vad det kostar finns få problem med ett starkt och hård tillsyn, av såväl privat som offentlig, verksamhet. Tvärtom tenderar en sådan kontroll att successivt driva kvalitetsutveckling inte bara i det enskilda fallet utan över hela verksamheten.

I Socialdemokraternas nystart för Stockholm initieras 2014 ett program för kvalitet i trygghet som gäller för alla upphandlad verksamhet. Det är ett omfattande arbete för att garantera att det alltid är stockholmarnas möjlighet att alltid kunna välja en välfärd med hög kvalitet som är den avgörande grunden för hur välfärden ska organiseras. Det ska inte finnas några dåliga skattefinansierade alternativ i välfärden.

Programmet har sin grund i att samma krav ska ställas på privata och kommunala utförare, att kommunen har ett ansvar för kvaliteten och att denna ska förstärkas. Utgångspunkterna är därför de vi redovisar nedan och innebär i korthet:

- Tydliga bemanningsregler såväl för upphandlad som egen verksamhet
- Trygghet i anställningen genom kollektivavtalsliknande anställningsvillkor och Vita jobb-satsning
- Annan beslutsprocess kring tilldelning
- Tidigare erfarenheter av entreprenörer ska vägas in i upphandlingsbeslut
- Upphandlingar ska alltid vägas mot egen-regi-drift
- Lösningar som baseras på intraprenader och social ekonomi ska prövas i samband med upphandling.
- Full insyn – ekonomiskt och verksamhetsmässigt.
- Förnyelsekansliet ersätts av ett kvalitetskansli som skärper tillsynsarbetet
- Skydd för så kallade whistleblowers
- Förbättrad information till brukarna innan val

Därtill initieras ett program för ordning och reda i äldreomsorgen. I grunden handlar det om att successivt gå över till en modell där det finns tillräckligt många utförare för att garantera kvalitetskontroll på en bra nivå och samtidigt tillräckligt många för att garantera en reell valmöjlighet. Nuvarande fria marknad inom exempelvis hemtjänsten har havererat. Den utvärdering av LOV inom hemtjänsten som gjorts av Äldrecentrum visar på stora problem som nu måste åtgärdas.

Den reella valmöjligheten i andra delar av äldreomsorgen minskat. En allt hårdare biståndsbedömning, grundad i ekonomiska krav, gör att färre får ett boende som hen kan känna sig trygg i. Vi vill ändra den utvecklingen och föreslår åtgärder både när det gäller biståndsbedömning och när det gäller att öka utbudet av äldreboenden som finns tillgängliga för äldre. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm utökas de äldres inflytande över vardagen genom införandet av den så kallade Linköpingsmodellen, med en förenklad biståndsbedömning så att fler äldre kan styra över det vardagliga hemtjänstbehovet.

Inriktningsmål

I. Stockholms tillväxt är långsiktig och långsiktigt hållbar

Att Stockholm är en jämlik stad, där alla människor har chansen att förverkliga sina drömmar, är förutsättningen för en långsiktigt hållbar tillväxt. Att Stockholm har en långsiktig tillväxt är förutsättningen för jämlikheten i vår stad. Det är genom att kombinera tillväxt och jämlikhet som förutsättningarna för Stockholms långsiktiga och långsiktigt hållbara tillväxt skapas. Stockholmare ska ha förutsättningar att leva väl, idag såväl som imorgon. Framtidens tillväxt är en nyckelfråga för Stockholmspolitiken redan idag. Genom en hållbar tillväxt kan vi trygga jobb, skola och omsorg idag och imorgon. Med en hållbar tillväxt i Stockholm skapas förutsättningarna för att alla barn ska få en bra och likvärdig skolgång, för att alla ska känna sig trygga i att de får åldras värdigt och för att alla har ett jobb att gå till och en chans att bidra till samhället de lever i.

Stockholms skolor är norra Europas bästa skolor

Kunskapsnivåerna i Stockholms skolor är en nyckel, inte bara för de individer som utbildas här utan också för stadens framtida tillväxt. Med en hög kunskapsnivå i Stockholms skolor skapar vi förutsättningar för att nästa spännande företag startas av en stockholmare och för att nästa stora upptäckt görs av en stockholmare.

50 % av Stockholms elever läser efter gymnasieexamen vidare på högskola eller universitet

Högutbildade stockholmare är en viktig förutsättning för att morgondagens företag ska välja att etablera sig här och för att morgondagens företag ska startas här. Genom en politik för att möjliggöra för fler att studera vidare på universitet och högskola tryggar vi tillväxten.

Tillgången till bostäder är inget hinder för Stockholms tillväxt

Idag bromsar bostadsbristen Stockholms tillväxt. Det skapar problem när företag vill anställa och det gör att drivna studenter och unga väljer bort Stockholm som sin framtidsstad. Genom att skapa reella förutsättningar för en hög takt i byggandet skapar vi förutsättningar för morgondagens stockholmare.

Framtidens företag väljer Stockholm

Det är genom ett dynamiskt och välfungerande näringsliv som nya idéer blir verklighet, jobb skapas och stockholmare kan utvecklas. I Stockholm måste små och medelstora företag ges de förutsättningar de behöver för att kunna växa och utvecklas. Genom att prioritera företagande och skapa forum där akademi och näringsliv möts blir Stockholm en stad för framtidens företag.

2. I Stockholm har alla människor lika rätt och lika möjligheter

Stockholm ska genomsyras av jämlikhet. Det är genom jämlikhet vi skapar förutsättningar för mångfald och ger människor möjlighet att växa. Det är genom jämlikhet vi skapar förutsättningar för tillväxt. Människor i vår stad ska behandlas lika oavsett hur de ser ut, vilket kön de har eller vilken sexuell läggning de har. Barn i vår stad ska ha möjlighet att forma sitt eget liv och nå sina egna drömmar, oavsett vilka deras föräldrar är.

Stockholm har Europas lägsta arbetslöshet

Jobb är grunden för att människor ska kunna försörja sig, bidra till samhället och ha en meningsfull fritid. Att många stockholmare jobbar är en förutsättning för Stockholms tillväxt, men det är mer än så. Det är en fråga om varje individs frihet. Ju lägre arbetslöshet vi har i Stockholm, desto bättre för stockholmarna.

Stockholm är en stad där alla individer bemöts och behandlas lika

Människors olikhet är en fantastisk tillgång. Att Stockholm är en stad där alla får plats, oavsett sexuell läggning eller identitet, kön eller bakgrund ska vara en självklarhet. I Stockholm ska likabehandling vara garanterat för alla. Alla ska ha samma rätt till ett gott samhälleligt stöd, lika möjligheter till en anställning i staden och bli jämlikt behandlade oavsett bakgrund. En människosyn som utgår från allas möjlighet till utveckling ska genomsyra alla nivåer i staden.

Stockholms barn och unga har likvärdiga möjligheter att växa och utvecklas

Stockholms skolor och förskolor lägger grunden för våra barns utveckling. Oavsett vilken förskola eller skola ett barn och hans föräldrar väljer ska den skolan eller förskolan ge barnet en god utbildning och förutsättningar att nå sina drömmar. Inget barn ska begränsas av att barnet valt fel skola. Alla Stockholms skolor ska vara bra skolor.

Hela Stockholm är en bra stad att leva i

Stockholm växer och utvecklas. Olika stadsdelar utvecklar olika karaktärer. Att Stockholms stadsdelar är olika är positivt, olikheten ska inte innebära att de ekonomiska och sociala klyftorna mellan stadsdelarna ökar. Alla Stockholms stadsdelar ska vara bra stadsdelar att bo i och stockholmarna ska trivas i sina stadsdelar.

3. Stockholm är en dynamisk och växande europeisk storstad

Stockholm växer och stockholmarna blir fler. Den dynamik som finns i en växande storstad är svår att hitta på annan ort. När Stockholm växer är Stockholm som bäst. Med nya stockholmare och nya influenser skapas kreativitet och förutsättningar för kulturliv, företag och idéer.

Många människor väljer att flytta till Stockholm

Det är i möten mellan människor som kreativitet skapas. När stockholmarna blir fler blir mötena och idéerna fler. Så skapas den dynamik som gör Stockholm till en härlig plats att leva i, för alla stockholmare.

Stockholmspolitiken måste skapa förutsättningar för att fler ska kunna välja Stockholm. Infrastrukturen och bostäderna måste växa i samma takt som staden växer. Nya stadsdelar måste byggas för liv, rörelse och möten mellan människor.

I Stockholm blomstrar kulturliv och kreativitet

Kulturens roll i Stockholm ska vara självklar. Ett rikt kulturliv är viktigt för människors välmående och möjligheter att växa som människor. Ett rikt kulturliv skapar förutsättningar för kreativitet och idéutbyten, förutsättningar för en dynamisk och växande europeisk storstad.

Stockholm är en internationell mötesplats

Stockholms roll som internationell mötesplats är en allt viktigare framtidsfråga. Stockholm ska vara en plats dit människor väljer att resa, både som turist och för konferens. Stockholm ska vara en plats där svensk akademi möter internationell akademi. Att många internationella studenter och forskare väljer att studera eller forska på Stockholmsregionens lärosäten är viktigt för Stockholms roll som europeisk akademisk storstad.

Stockholm är en europeisk företagsstad

I en växande europeisk storstad finns både svenska och internationella företag. Det ska vara enkelt att som internationellt företag etablera sig i Stockholm och det ska vara enkelt att anställa här. Det blir allt viktigare med välutbildad arbetskraft i Stockholm, det är viktigt att det finns bostäder så att människor kan flytta hit för att jobba och det är viktigt att det är enkelt att flytta hit med barn och familj. Med fler internationella företag i Stockholm stärker vi Stockholm som europeisk storstad.

4. Alla stockholmare har möjlighet att växa och trivas i sin stad

Stockholm är en stad där barnen ges plats att leka och lära. Stockholm är en plats där ungdomarna ges möjlighet att växa upp och forma sina egna liv. Stockholm är en stad där de vuxna har ett jobb att gå till och reell möjlighet till stimulerande fritid. Stockholm är en stad där våra äldre stockholmare mår bra och trivs i sin stad, i Stockholm, stockholmarnas stad.

Stockholm är en stad där barnen mår bra

Stockholms yngsta mår bra när deras föräldrar mår bra, har jobb och trivs med livet. Därför är satsningar för att fler Stockholmsföräldrar ska kunna både jobba och ha möjlighet till en meningsfull fritid en förutsättning för en god

barndom för många barn i vår stad. Genom satsningar på jobb och goda arbetsvillkor, på barnomsorg och förskola och på trygga och stimulerande utemiljöer för barnen ser vi till att Stockholm också blir barnens stad.

Stockholms unga trivs i sin stad

Stockholms unga är inte bara Stockholms framtid, de är en viktig del av Stockholm idag. I Stockholm ska den psykiska och den fysiska ohälsan bland unga vara låg. Satsningar på förskola, skola och fritidshem är viktiga nycklar för ungas hälsa, liksom satsningar på ungas fritid. Ett Stockholm där Stockholms unga trivs är en stad där de får chansen till en utvecklande vardag och en stimulerande fritid.

Stockholms äldre har en trygg och trivsamt ålderdom

De äldre stockholmarna är ingen homogen grupp med homogena behov, utan en stor grupp av individer i olika åldrar. I Stockholm ska varje individ mötas och få sina behov tillgodosedda, oavsett om det är hemtjänst en dag i veckan eller plats på ett äldreboende av hög kvalitet. Det ska vara tryggt att bli gammal i vår stad. Ingen ska behöva oroa sig över vanvård eller försummelse. Stockholm ska vara drömmarnas stad, också för dem vars dröm är ett tryggt hem på ålderns höst.

Stockholm är en stad med god och hållbar livsmiljö

Stockholmarnas livsmiljö ska vara god. Alla stockholmare ska ha nära till parker och grönområden. Stockholms unika kajer ska tillgängliggöras för stockholmarna och våra offentliga miljöer ska kännetecknas av liv, rörelse och trygghet. Ingenstans i Stockholm ska partikelhalterna vara så höga att det är en fara för de boendes hälsa. Överallt i vår stad ska stockholmarna kunna lita på att luft- och vattenkvaliteten är god. Stockholmarnas hälsa och välmående ska vara ett självklart perspektiv när Stockholm växer och vidareutvecklas.

En ansvarsfull ekonomisk förvaltning – Nystart för Stockholm

Varje skattekrona ska användas effektivt och till det ändamål den är avsatt. Grunden för kommunens ekonomi är att vara och bidra efter förmåga och få ta del av resurser efter behov.

Vi socialdemokrater lägger i detta dokument fram en budget med fokus på att minska arbetslösheten och höja kunskapsnivån. Av skillnaden mellan vårt budgetförslag och de borgerliga partiernas förslag använder vi den absoluta majoriteten till jobb och utbildning som vi tillsammans tillför totalt cirka 700 miljoner kronor mer än vad de borgerliga partierna föreslår. Vi gör därutöver investeringar i en bättre fungerande infrastruktur och miljö samt välfärdssatsningar för barn, unga och äldre. Nedan redovisar vi hur dessa finansieras och hur ambitionen för investeringar i ett växande Stockholm kan öka.

De borgerliga partierna har under ett flertal år visat upp stora ekonomiska överskott som skapats genom utförsäljningar, uttag ur bolag och nationellt betingade stöd. Utan dessa engångsintäkter är den underliggande ekonomin svagare. En stad som säljer ut tillgångar och konsumerar upp intäkterna samma år, växer inte sig långsiktigt och hållbart starkare. Det är förstås lockande och populistiskt att ta ut och använda upp pengarna redan år ett, det gäller såväl markförsäljning som uttag ur bolagen, men att använda pengar till drift istället för investeringar är inte hållbart. Vi vill bryta den utvecklingen och redovisar under kommunstyrelsen en höjd investeringsnivå. Att slentrianmässigt använda utdelningar och försäljningsintäkter som finansiering av driftskostnader är ingen ansvarsfull politik.

För att skapa förutsättningar för en nystart i Stockholms ekonomiska politik, för ökat ansvarstagande, redovisar vi nedan utgångspunkter för ett regelverk som bör tillämpas av staden. De innebär att staden på samma sätt som staten får ett fungerande ekonomisk-politiskt regelverk. Staden skulle tjäna på att ett sådant regelverk finns och att detta kan beslutas om med en långsiktigt hållbar majoritet. Vi avser därför att bjuda in till samtal om en blocköverskridande överenskommelse.

Ett fungerande ekonomiskt politiskt ramverk

Till viss del regleras stadens ekonomiska politik av det statliga balanskravet. De senaste årens förda politik visar att det finns stora brister i hur det fungerar

– inte minst när det gäller att garantera långsiktighet i stadens ekonomiska förvaltning. Nedan redovisar vi därför förändringar som vi anser att staden bör driva gentemot statsmakterna för att revidera de kommunala spelreglerna.

Med de begränsningar som det statliga regelverket för med sig blir det än mer tydligt hur staden själv behöver utarbeta ett regelverk som ger spelregler som garanterar en långsiktigt hållbar utveckling. Utgångspunkter för ett sådant regelverk bör, utöver det statliga balanskravet, vara:

- Staden ska över en konjunkturcykel uppvisa ekonomiska resultat som säkerställer långsiktig styrka för nödvändiga investeringar.
- Driftskostnader ska i allt väsentligt finansieras med driftsintäkter. Kapitalintäkter som används för att finansiera drift ska redovisas transparent.
- Värden som tagit lång tid att bygga upp ska inte konsumeras under ett år. Staden ska verka för en ändrad lagstiftning som grundar sig i att kapitalintäkter till följd av försäljning bör bokföras som avskrivningar av kapitalkostnader.
- Investeringsnivåer ska motsvara vad behoven är i en växande stad. Varje år ska en särskild investeringsbilaga föras till budget och bokslut och där det redovisas de behov som har uppmärksammats i den kommunala processen samt hur dessa har processats.
- Uttag ur stadens bostadsbolag och hur dessa används ska redovisas öppet i förhållande till nuvarande lagstiftning.
- Ideologiskt drivna utförsäljningar ska upphöra. Försäljningar som staden genomför ska bara vara möjliga till marknadsmässiga priser. Vid ombildningar till bostadsrätter ska det pris som bostadsrätten värderas till vara vägledande. Försäljningar ska redovisas transparent och vid behov kunna granskas av stadens revisorer så att stadens tillgångar inte säljs till underpriser.
- Staden ska inte i sina affärer medverka till social dumpning. Därför ska krav på kollektivavtal och vita jobb ställas vid upphandlingar.

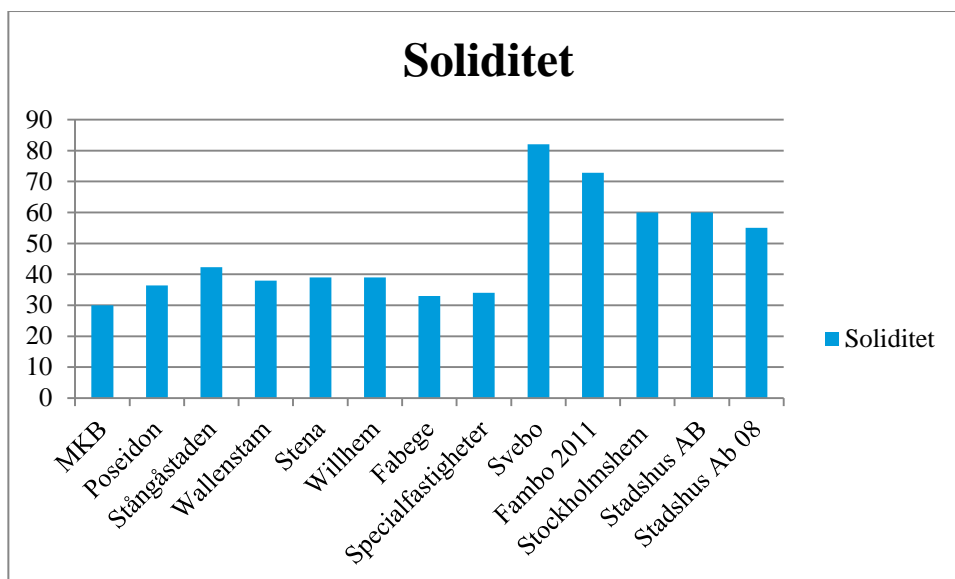
För att säkerställa efterlevnaden av ett ekonomiskt-politiskt regelverk bör ett oberoende råd utses som får granska stadens efterlevnad av ovanstående regelverk.

Långsiktigt hållbara investeringar

I enlighet med vad vi redovisar under avsnittet Kommunstyrelsen mm anser vi att staden under ett antal år skjutit nödvändiga investeringar framför sig. Det har inneburit att staden halkat efter vad gäller bostadsbyggande, infrastruktur, offentlig service och samhällsbyggnad. Vi föreslår därför en utökad investeringsvolym under den kommande sexårsperioden.

Bostadsproduktion

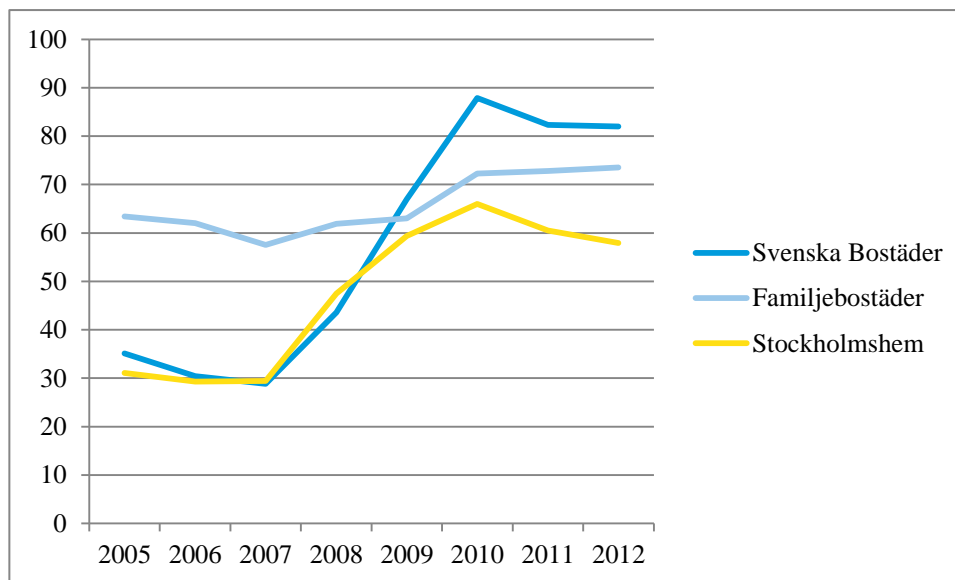
När det gäller bostadsbyggande i de kommunala bostadsbolagen är det uppenbart att en unikt god soliditet möjliggör en ökad investeringsvolym utan att riskera bolagens stabilitet. Soliditeten är mycket god i förhållande till andra jämförbara aktörer. Argumentet att det inte går att bygga utan att sälja, vilket ibland framförts i bostadsdebatten, är felaktigt. Under kommande år (räknat fram till 2018) kan Stockholms stads bostadsbolag, utan att sälja fastigheter, fördubbla bostadstakten och bygga 15 000 ytterligare lägenheter och ändå ha en högre soliditet än MKB (Malmö kommunala bostadsbolag). Det är beräknat på den högst restriktiva och osannolika kalkylen att så gott som hela investeringen finansieras med lån och inget med eget överskott.

Tabellerna ovan och nedan visar att det är tveksamt om bolagen med stadens nuvarande politik uppfyller kraven på affärsmässighet när det egna kapitalet inte används aktivt. Sett till belåningsgrad i motsvarande bolag blir skillnaden än mer uppenbar.

Ytterligare en illustration på hur de borgerliga partierna av ideologisk ovilja mot kommunala bostadsbolag bidragit till försuttna möjligheterna att bygga nya lägenheter under de senaste åren är utvecklingen av soliditeten i de allmännyttiga bolagen över tiden.

Soliditet i de tre allmännyttiga bostadsbolagen 2005 till 2012

Eftersom bostadsproduktion i Stockholm går att förena med god lönsamhet bygger nyproduktion bolagen starkare på sikt. Det är så andra aktörer på hyresrättsmarknaden agerar. Det är därför de bygger och investerar istället för att avveckla fastigheter. Det är därför de gärna köper när Stockholms stad säljer ut fastigheter.

Stockholm kan inte vänta på att andra aktörer löser bostadsbristen. En stads politiska ledning som sitter på verktyg och resurser kan inte peka på andra och säga att det är någon annans ansvar. Därför är en avgörande del i vårt investeringsprogram att öka utrymmet för bostadsbolagen att fördubbla bostadsproduktionen.

Investeringar i stadens verksamheter

Under avsnittet kommunstyrelsen mm redovisar vi de investeringar, i form av insatser för utbildning och arbete, som behövs i Stockholm för att stockholmarna ska få de bästa möjligheterna att växa och för att Stockholm ska vara i framkant även i framtiden.

I Socialdemokraternas nystart för Stockholm ingår att inrätta en social investeringsfond. Vi föreslår att de medel som staden erhåller i återbetalning från AFA under 2013 till 60 procent avsätts till och används under 2014 för detta ändamål. Det motsvarar cirka 300 miljoner kronor.

Vår sociala investeringsfond möjliggör, tillsammans med vad vi gör i förslaget till reguljär budget, att drygt 1 600 personer skulle kunna bryta arbetslöshet och behov av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet mot en tidsbegränsad anställning i staden. En sådan insats skulle minska de långsiktiga kostnaderna för försörjningsstöd med cirka 160 miljoner kronor per år. Därutöver möjliggör en sådan investering ett kompetenslyft i staden.

Eftersom utbetalningarna från AFA med största sannolikhet fortsätter under kommande år kan arbetet att bryta bidragsbehov mot jobb fortsätta. Hälften av de som idag får försörjningsstöd i staden får det på grund av arbetslöshet. Den absoluta merparten av dessa kan med en sådan insats gå vidare till reguljärt jobb och utbildning. Så investerar vi i framtidens Stockholm.

På tre års sikt skulle kostnaderna i stadens verksamhet kunna minska med minst 450 miljoner kronor per år i slutet av treårsperioden. Detta bör jämföras med de dryga 70 miljoner kronor som staden skulle fått i avkastning på traditionell kapitalförvaltning med motsvarande summor på banken. Denna nettovinst bör staden använda till att rusta staden rent fysiskt genom de ökade investeringar som krävs för en växande stad.

Fram till 2020 beräknas stadens befolkning öka med mer än 100 000 invånare. Räknar man in Stockholms län som till stor del genom en gemensam arbetsmarknad använder sig av Stockholms infrastruktur växer befolkningen med cirka 250 000 personer.

Stockholms investeringsvolym är otillräcklig för att långsiktigt bära denna befolkningstillväxt. Därför föreslår vi under kommunstyrelsen ett utökat investeringsprogram om en miljard per år under sex år. Detta innebär en möjlighet att bättre rusta staden när det gäller bra lokaler för skola, förskola, äldreomsorg och infrastruktur – men också att utveckla staden när det gäller energieffektivitet, attraktivitet som besöksstad, kultur och idrott.

Detta program innebär mot slutet av denna programperiod - vid ingången av år 2020 - ökade kapitalkostnader om cirka 350 miljoner kronor vilket i grunden ska finansieras av en växande skattekraft och rimligen ökade statsbidrag. Till det ska läggas direkta vinster som uppstår av ökad energieffektivitet och ökad sysselsättning till följd av investeringarna som sådana. Ökade investeringar i skola och äldreboende innebär därutöver minskade kostnader för inhyrning av tillfälliga lokaler/vårdplatser som traditionellt är dyrare än egna lokaler och verksamheter. Det uppstår vidare samhällsekonomiska vinster om besöksindustrin växer och om infrastrukturen fungerar bättre med ökad framkomlighet till följd.

För att säkerställa det långsiktigt hållbara i en högre investeringsvolym behövs dock också de strukturreformer vi skisserat ovan för att föra de som idag är beroende av försörjningsstöd till jobb eller annan försörjning.

Utgångspunkten för vår politik är att det behövs investeringar som gör att Stockholm växer sig starkt.

Intäkter avseende driftbudgeten

De borgerliga partierna har valt att hålla kvar vid förra årets sänkta skattesats och trots uppenbara brister i Stockholms skolverksamheter ta ut 17,33 kronor per 100 kronor i skattesats och detta kommer enligt prognosen att ge skatteintäkter på 37 029 miljoner kronor. Eftersom vi har högre ambitioner för skolan föreslår vi en skattesats om 17,48 kronor per 100 kronor. För en genomsnittlig inkomsttagare innebär det en skillnad om 40 kronor per månad. För staden innebär det en skillnad om 321 miljoner kronor som vi riktar direkt till skolan.

Begravningsverksamheten ska i sin helhet finansieras av begravningsavgiften, som fastställs av kommunfullmäktige. Begravningsavgiften år 2014 bör ligga på 7 öre. Därigenom ges möjlighet att bibehålla god kvalitet och värdighet i verksamheten.

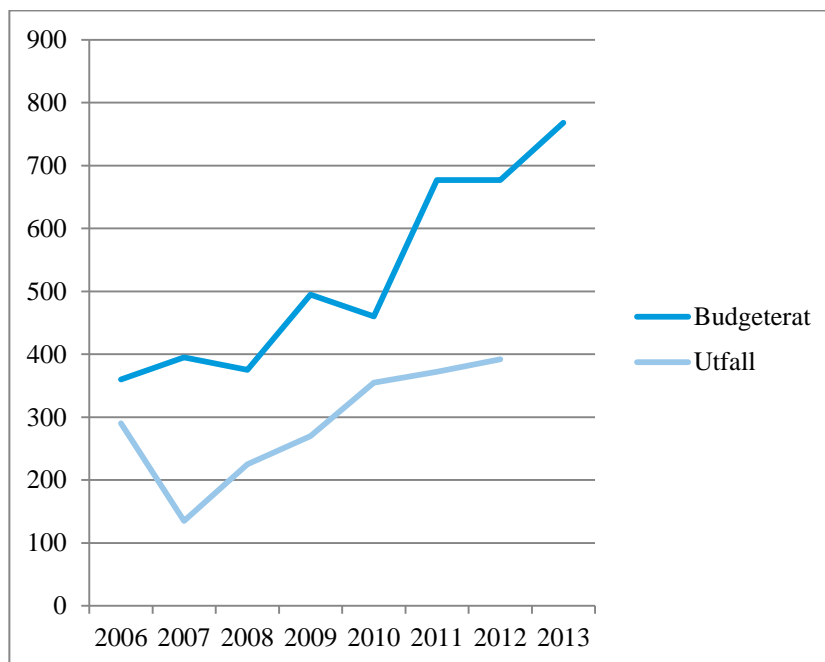
Utdelningar och uttag från bolag

Sedan sex år tillbaka har ägandet i AB Fortum Värme Holding (Fortum) gett en utdelning till Stockholms Stad på 200 miljoner kronor varje år. Utdelningarna har varit hänförliga till Fortums reguljära verksamhet. Utdelningarna har tidigare år inte tagits upp i Stockholms Stads budget och således har inte heller utdelningens användning varit föremål för en demokratisk och öppen process. Vi har därför tagit upp dessa medel till behandling de senaste åren. Till vår glädje noterar vi nu att de borgerliga partierna gett oss rätt i att denna intäkt bör budgeteras. Vi delar även de borgerliga partiernas uppfattning i frågan om utdelning från stadens bolag. Vi anser dock att uttagen och utdelningen i större utsträckning borde användas till att investera i kunskap och jobb varför vi lägger sådana förslag i budgeten.

Handhavande av reserver

Förutom att förväntade intäkter inte tas upp i budgeten, vänder vi oss också emot att de borgerliga partierna väljer att ha så stor del ospecificerade reserver i sin budget.

Central medelsreserv 2 har sedan 2006 nära fördubblats i relation till kommunens nettokostnader och det är vår uppfattning att omfattningen på denna reserv inte är nödvändig om man gör realistiska bedömningar av vad kommunens verksamhet kostar.

Budgeterat samt uttag ur central medelsreserv 2, miljoner kronor

Källa: SLK

Vid 2012 års bokslut visade det sig att endast 392 miljoner kronor av de 677 miljoner som var budgeterade hade använts. Även den prestationsbaserade reserven har under senare år visat ett betydande överskott. Totalt sett har bara 971 miljoner av 1710 budgeterade använts under 2012. Det visar att staden med god marginal budgeterat för verksamhetsförändringar.

För 2012 var den centrala medelsreserven budgeterad till 672,5 miljoner kronor. Redovisningen fram till kvartal 2 tyder på att endast en begränsad del av denna kommer användas under innevarande år. 2013 reserverade de borgerliga partierna en än större summa om 768 miljoner kronor. 2014 föreslår de borgerliga partierna en fortsatt för stor Central Medelsreserv.

Vår invändning mot en för högt budgeterad medelsreserv är att det dels undandrar stadens tillgängliga resurser från önskvärda investeringar i utbildning och arbete. Dels undandrar det stora resurser från en demokratisk behandling där långsiktiga behov vägs mot varandra.

Erfarenheterna från senare år visar dessutom att den i stor utsträckning används till projekt som inte är av karaktären reserver. 2011 användes drygt 200 miljoner (av de slutligen 377 miljoner som användes) till i och för sig angelägna projekt men knappast av karaktären oförutsedda händelser.

Det finns i grunden ett strukturellt problem skapat av de borgerliga partierna. Det har blivit viktigare för dem att visa upp stora överskott än att utveckla

Stockholm. Oavsett rubrik på budgetförslaget är verkligheten sådan att man för att kunna garantera goda bokslutsrubriker byggt upp alltför omfattande reserver såväl på central nivå som ute i organisationen. Det leder till ett konsekvent underutnyttjande av stadens förutsättningar. Ett exempel är den centrala medelsreserven som använts allt mindre till att vara en reserv vilket inneburit att verksamheterna lokalt, för att klara fluktuationer i ekonomi och verksamhet, blivit tvungna att bygga upp egna reserver. Istället har reserven blivit allt mer en generator av överskott som, när den inte används för investeringar kunskap och jobb i Stockholm, riskerar att bara bli en överbeskattning av Stockholmare.

Det är oroande om den i överkant tilltagna centrala medelsreserven används för att genomföra kortsiktiga politiska projekt som snarare handlar om att stärka de borgerliga partiernas image än att ge stadens medarbetare ordentliga resurser för att långsiktigt bekämpa arbetslöshet och alltför låga resultat i skolan.

Besparingar genom effektiviseringar, annan politik och prioriteringar

Effektivitet är en förutsättning för att skattebetalarnas pengar ska förvaltas klokt. Därför bejaktar vi arbetet med att höja effektiviteten i den kommunala verksamheten. Samtidigt ser vi att det finns flera insatser som behövs göras för att förstärka ett effektivt resursutnyttjande i staden.

I syfte att främja långsiktigt ekonomiskt och miljömässigt ansvarstagande och en effektiv verksamhet som skapar förutsättningar för investeringar i jobb och kunskap gör vi följande omfördelningar:

- **Inköp av externa konsulter ska minskas.** Under lång tid har de borgerliga partierna utarmat den kommunala förvaltningen vilket gjort att organisationen tvingats köpa in allt fler tjänster. Det gör att kompetensen i den egna organisationen försvagats samtidigt som den långsiktiga utvecklingen när det gäller ekonomin varit allt annat än fördelaktig för staden. Vi noterar nu att de borgerliga partierna själva insett detta och efter att ha låtit kostnaderna skena nu vill rätta till detta. Det är bra och vi välkomnar i stort detta. Samtidigt noterar vi att där problemet är som störst, på Stadsledningskontoret, är besparingen för liten. Nedan föreslår vi åtgärder för att korrigera detta.
- **Stadsledningskontoret expansion ska begränsas.** I alla organisationer finns det en uppenbar risk att överbyggnaden växer utom kontroll. Mellan 2006 och 2013 har SLK:s budget ökat från 949 miljoner kronor till 1386 miljoner kronor, dvs med 46%. Förvisso har en del verksamhetsförändringar skett men det undantar dock inte faktum att verksamheten tillåtit växa bortom kontroll. Medan Stadsledningskontorets budget uppgår till 1386 miljoner kronor har som jämförelse Stadsledningsorganisationen i Göteborg stad en budget om

319 miljoner. Medan varje Göteborgare betalar 620 kronor för sin stadsledning per år så betalar Stockholmare 1550 kronor för samma innehåll. Det finns ingen rimlig orsak till att Stadsledningen i Stockholm ska vara mer än dubbelt så dyr som i Göteborg och det finns därför skäl att reducera budgeten i denna del. I denna organisation är dessutom inköp av externa tjänster som allra störst. En del av expansionen har varit direkt härförlig till ideologiska experiment. Vi anser att de delar som handlar om att av ideologiska skäl sälja ut verksamhet ska avvecklas. Därmed minskar kostnader för verksamheter som exempelvis Bilda Bostad och Förnyelseavdelningen. Därför vill vi i Stadsledningskontorets budget spara 70 miljoner kronor.

- **Vårdnadsbidraget ska avvecklas.** Det är ett bidrag som inneburit tydliga steg tillbaka när det gäller jämställdhet. Minskningen av deltagande på arbetsmarknaden har varit som störst bland kvinnor som redan från början har svagast anknytning. Med detta följer också att många barn som skulle ha behövt delta i förskola har tappat denna kontakt vilket leder till en svårare situation för skolor i utsatta områden. Vi minskar budgeten i denna del med 30 miljoner kronor.
- **Den centrala medelsreserven ska vara reserven.** Under 2011 kostade förvaltningarnas centrala verksamhet 69 miljoner kronor mindre än budgeterat. Inget tyder på att beloppet har varit mindre därefter. Dessa överskott har knappast märkts i Stockholmarnas vardag och illustrerar tydligt att varje förvaltning idag bygger upp förvaltningsspecifika reserver som är tänkta att användas vid behov. Det visar också att man inte räknar med att den Centrala medelsreserven ska vara en i realiteten tillgänglig reserv för oförutsedda behov i verksamheterna. Eftersom vi anser att CMR ska användas just som reserv snarare än överskottsgenerator minskar behovet av att bygga upp reserver på varje förvaltning. Därför bör en betydande del, 40 mkr, av dessa användas aktivt för att höja kvaliteten i stadens verksamheter med fokus på skola och jobb.
- **Inga mer förluster på ideologiska avknoppningar.** Vi, Socialdemokrater, vill initiera en översyn av regelverket kring privat upphandlad verksamhet för att bland annat genom höjda kvalitetskrav kunna tillförsäkra stockholmarna att skattemedel används till det den är avsedd för och inte till stora vinster åt aktieägarna. Därigenom kan också oseriösa aktörer stoppas och fler vita jobb tillskapas. Med fler vita jobb följer också fler arbetstillfällen med bra anställningsvillkor. Inom ramen för hemtjänsten vill vi tillämpa LOU istället för LOV. Det innebär att antalet utförare succesivt kommer minska och även med en högre

ambitionsnivå för kvalitetskontrollen kommer kostnader för kontroll att minska när ett marknadsliberalt system ersätts med ett kvalitetsorienterat valfrihetssystem. Genom att en större del av avsatta medel stannar i verksamheten, genom hårdare konkurrens när egen-regi alltid används som jämförelseobjekt, genom en successivt effektivare kvalitetskontroll och genom att skatteintäkterna ökar med seriösa aktörer räknar vi försiktigt med en besparing om 20 miljoner kronor.

- **Fler i jobb – färre i bidrag.** Administrativ belastning på socialtjänst och jobbtorg minskar med fler i arbete. De frigjorda resurserna ska användas till kvalitetsförstärkningar. Den insats vi gör för att bryta utvecklingen med alltför högt försörjningsstöd för människor som vill jobba kommer avlasta jobbtorgen och övriga arbetsmarknadspolitiska åtgärder som staden idag driver. På samma sätt kommer handläggarna i socialtjänsten att behöva jobba med betydligt färre antal individer. Det kommer frigöra tid. Vi räknar i denna budget inte hem dessa intäkter utan anser att de behövs i verksamheten för att förbättra förutsättningarna för en bättre kvalitet, vilket innebär att socialtjänsten får ökade resurser för förebyggande arbete.
- **Fler i jobb leder till lägre kostnader för ekonomiskt bistånd.** I den här budgeten föreslår vi att behov av försörjningsstöd ska bytas mot jobb. En del av detta finansieras inom budget - en del finansieras med AFA-medel som fonderas i en social investeringsfond. När det gäller den del som tas upp i budgetens utgiftssida så räknar vi med motsvarande kostnadsreduktion av ekonomiskt bistånd och ökade intäkter till följd av anställningsstöd. Om vår politik, även i den del som handlar om en social investeringsfond, får stöd av fullmäktige behöver den kostnadsreduktion som uppstår när det gäller ekonomiskt bistånd regleras i motsvarande grad. Dessa medel kommer då substantiellt förstärka stadens ekonomi och under kommande år kunna bidra till ytterligare insatser för jobb och kunskap samt för investeringar.
- **Aktiv investeringspolitik.** I vårt förslag till investeringsprogram föreslår vi en rad insatser som kommer leda till fler arbetstillfällen som i sin tur leder till minskade kostnader och ökade skatteintäkter för staden. Eftersom de i huvudsak har effekter som inte uppstår redan 2014 tar vi inte upp dem här. En investering som dock kan få direkt effekt är de ökade anslag vi vill se till energiinvesteringar. Sådana kommer minska kostnaderna för energiförbrukning i verksamheterna. Bifaller kommunfullmäktige våra förslag i denna del bör budgeten i motsvarande grad regleras vilket skulle spara in mer resurser att använda till jobb och kunskap samt för investeringar.

Förändrade förutsättningar för jobb och skola – med en ny riksdagsmajoritet

Under flera år har den nationella politiken prioriterat skattesänkningar för hög- och medelinkomsttagare framför investeringar i jobb, kunskap och bostäder. Med en annan, Socialdemokratiskt ledd, regering skulle politiken skifta fokus vilket också skulle ge landets kommuner bättre förutsättningar. De förslag som presenterades i det socialdemokratiska budgetförslaget innebär att Stockholms stads budget för ökade välfärds-, jobb- och bostadsambitioner skulle (netto efter förändringar i skatteutjämningsystemet) ökas med 543 mnkr. Skola och förskola i Stockholm stad skulle få 173 miljoner kronor ytterligare vilket skulle möjliggöra ökade satsningar på mindre klasser och mer insatser för att förstärka skolans kompensatoriska uppdrag så att alla barn får reella möjligheter att uppnå skolans mål.

De arbetsmarknadspolitiska insatserna i Stockholm skulle med en sådan, socialdemokratisk, regeringspolitik ha förstärkts med minst 218 miljoner kronor för att bryta långtidsarbetslöshet bland ungdomar i Stockholm.

Insatser för att skapa fler studentbostäder skulle av staten i förhållande till Stockholm stad innebära en statlig stimulans om netto 90 miljoner kronor. Det är lätt att se att en sådan politik substantiellt skulle innebära bättre förutsättningar för kunskap, jobb och bostadsproduktion i Stockholm. I vårt budgetförslag har vi, givet rådande majoritetsförhållande i Sveriges riksdag, inte tillgodoräknat oss dessa tillskott. Om Riksdagen skulle ta sitt förnuft till fånga och besluta i enlighet med det socialdemokratiska förslaget skulle det innebära förutsättningar som skulle möjliggöra högre ambitioner och därmed föranleda utökade satsningar inom respektive utgiftsområde.

Samhällsekonomiska förutsättningar

Stockholm är en attraktiv stad. Människor från hela Sverige och andra delar av världen flyttar hit för att jobba, bo och leva. Jämfört med 2006 är vi nästan 100 000 fler Stockholmare. Denna tillväxt beräknas fortsätta, i en fortsatt hög takt.

Sverige har varit i en lågkonjunktur sedan det kraftiga fallet i BNP 2008–2009. Återhämtningen tog fart under 2010, men under sommaren 2011 började den hastigt tappa fart för att sedan under inledningen till 2012 åter bli något bättre. 2013 har inneburit ytterligare en tillbakagång varför arbetslösheten stannat på en hög nivå. Stockholm har hittills klarat de ekonomiska orostiderna bättre än Sverige i genomsnitt. Arbetslösheten är något lägre än riksgenomsnittet, och sysselsättningen högre. Arbetslösheten är dock tydligt högre än vid valet 2006 och antalet nyanmälda platser få. De prognoser som nu görs över den ekonomiska utvecklingen visar en överhängande risk för att arbetslösheten kommer att öka. Utvecklingen på arbetsmarknaden under 2014 och 2015 bedöms samfälligt av bedömare som svag och arbetslösheten består i princip på en oförändrat hög nivå.

Världen

Stagnation har brett ut sig om världsekonomin. Den statsfinansiella oron i euroområdet har varat i över fyra år. Turbulensen kring och osäkerheten om hållbarheten i framförallt flera euro-länder har medfört att prognoser av utvecklingen i den globala ekonomin har reviderats ned av flertalet internationella bedömare. Oron i världsekonomin kan komma att bestå också under nästa år. De svaga statsfinanserna runt om i Euro-området begränsar dessutom möjligheterna att stimulera ekonomin ytterligare via nya stimulanspaket vilket gör att störningar i efterfrågan riskerar att få större effekter än normalt. Tvärtom kan alltför kraftiga åtstramningar i Euro-zonen ha en negativ påverkan även på den svenska och Stockholmska ekonomin.

Sverige

Under 2009 föll BNP med 5,2 procent, vilket var det största årliga BNP-fallet sedan andra världskrigets utbrott. Därefter har ekonomin utvecklats relativt gynnsamt i den svenska ekonomin fram till sommaren 2012. Därefter har vi sett en tydlig uppbromsning för svensk ekonomi vilket fört med sig att arbetsmarknaden stagnerat och att arbetslösheten legat still. För de kommande åren kan vi skönja en viss uppgång.

	2013	2014	2015
BNP, kalenderkorrigerad	1,1	2,6	3,4
KPI	0,1	0,8	2,0
Timplön i näringslivet (förändring)	2,5	2,9	3,0
Reporänta	1,0	1,0	1,3
Arbetslöshet	8,0	7,8	7,5
Sysselsättning (förändring)	0,9	0,8	0,9

Källa: Konjunkturinstitutets prognos från augusti 2013 (riket, procent)

Stockholm

Stockholms handelskammare konstaterar i sin konjunkturprognos att Stockholms näringsliv växer försiktigt. Konjunkturindikatorn för Stockholms län ökar från 5 till 11 under 2013 års andra kvartal, vilket kan jämföras med genomsnittet sedan år 2000 på 12. Konjunkturindikatorn för hela landet ökar från 1 till 6.

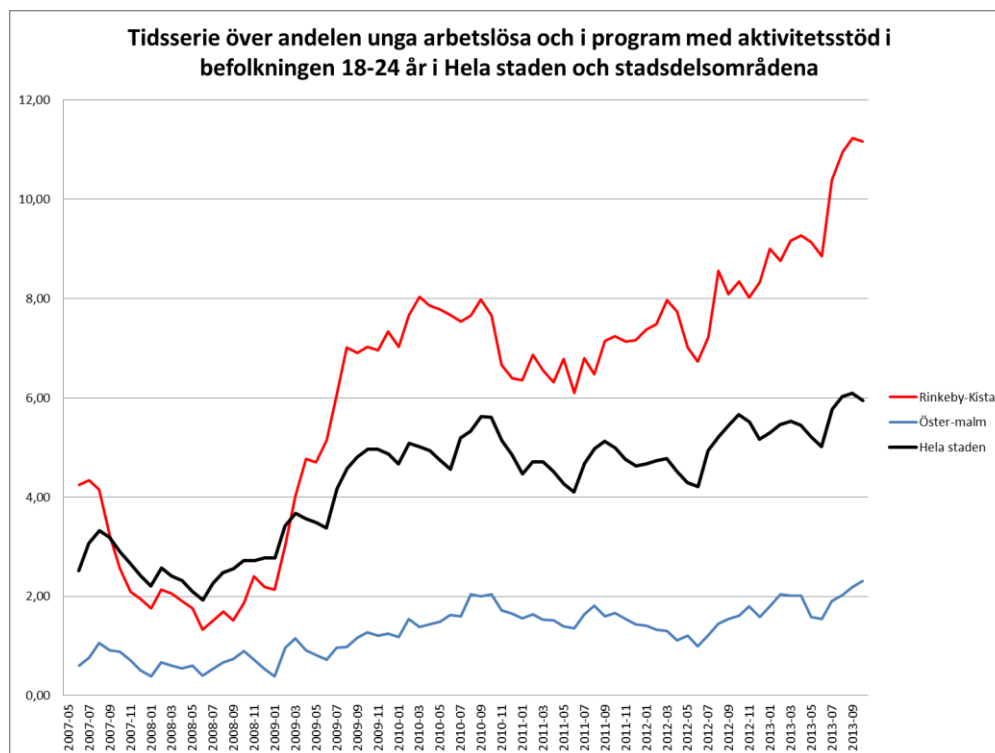
Arbetsmarknaden i Stockholmsregionen fortsätter därmed samtidigt att minska i oförändrad takt under andra kvartalet, men minskningen förväntas övergå till viss ökning under tredje. Sysselsättningen förväntas särskilt öka i uppdragsverksamheten och tillverkningsindustrin medan den fortsätter att minska kraftigt i byggindustrin.

Prognoser visar en överhängande risk för att arbetslösheten kan komma att stabiliseras på en alltför hög nivå eller i värsta fall öka. Därför krävs nu en aktiv politik som minskar arbetslösheten, och som gör det långsiktigt. Det handlar om att göra kloka investeringar i utbildning, på alla nivåer, liksom att genom en aktiv arbetsmarknadspolitik förhindra att arbetslösheten biter sig fast.

Arbetslösheten kvar på en hög nivå

Trots att Stockholm har klarat de oroliga ekonomiska tiderna bättre än stora delar av Sverige så är arbetslösheten i Stockholm alltjämt hög. Återhämtningen när det gäller antalet nyanmälda platser har stannat av efter att vi under hösten 2011 sett en återhämtning från tidigare låga nivåer.

Mest oroande för framtiden, dels för den unga stockholmarens personligen och dels för hela stadens framtida konkurrenskraft, är den höga och snabbt växande ungdomsarbetslösheten. Samtidigt som den fortsatt ökar är det uppenbart att klyftorna i staden ökar även i detta avseende.

Antalet arbetslösa unga i Stockholm har inte varit långvarigt så högt sedan 1999, det vill säga mer än tio år sedan. Efter sommaren 2012 har ungdomsarbetslösheten åter nått nivåer rekordhöga nivåer. Trenden är tyvärr klart negativ. Att få ett jobb handlar som ung om att få pröva sina vingar och ta klivet in i vuxenlivet. Idag förhindras alltför många unga stockholmare att ta det steget.

Att långtidsarbetslöshet ofta passiviserar och i förlängningen gör det allt svårare för personen att få jobb är välkänt. För unga riskerar långtidsarbetslösheten att medföra att de för lång tid ställs utanför arbetsmarknaden, och i värsta fall även utanför samhället. Långtidsarbetslöshet stjälar möjligheten att sträva efter sina livsdrömmar. Därför är det djupt oroväckande att långtidsarbetslösheten under den förra borgerliga mandatperioden ökade mycket dramatiskt och att utvecklingen efter en viss dämpning under våren 2012 nu åter är tydligt negativ bland ungdomar när det gäller långtidsarbetslöshet. Under mandatperioden 2002 till 2006 lyckades vi socialdemokrater pressa ned långtidsarbetslösheten bland unga till mycket låga nivåer. Om viljan finns går det att göra igen.

Kommunstyrelsen m.m.

Sedan 2008 har arbetslösheten i Stockholm mer än fördubblats. Samtidigt har klyftorna ökat – inte minst när det gäller skolans resultat.

Det är Stockholms största utmaning. I denna budget – under Utbildnings- och Arbetsmarknadsnämnden – redovisar vi därför stora investeringar i utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken i Stockholm. Kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens ansvar kan dock inte stanna vid att försöka göra människor mer anställningsbara. Det offentliga har ett ansvar för att det skapas sådana förutsättningar att fler jobb skapas.

Den moderat-ledda politiken i Stockholm har varit duktiga på att prata om fler jobb – men resultatet imponerar inte. Metoden som prövats har varit en starkt ideologiskt driven linje där skattesänkningar och privatiseringar varit de avgörande ingredienserna. De uteblivna resultaten efter sju år borde föranleda en omprövning av politiken. I det budgetförslag som lagts fram av Moderaterna och övriga småpartier syns få sådana ambitioner.

Därför modifierar vi Socialdemokrater den förda politiken. Vi behåller de delar som är bra, men är beredda att kritiskt pröva och ändra de delar som inte fungerat och som mest handlat om ideologiskt drivna utförsäljningar och skattesänkningar. Istället för att skattemedel förlösas på utförsäljningar och avknoppningar investerar vi i att bygga Stockholm starkt.

Genom investeringar i jobb och kunskap växer Stockholm

En utgångspunkt för oss är att människor som kan arbeta inte ska behöva leva på bidrag. Sedan 2006 har staden betalat ut närmare tre miljarder i försörjningsstöd till människor som inget hellre vill än att arbeta. Staden har i praktiken stilla accepterat detta och summan som betalas har varit i princip konstant från år till år. Ett nytt utanförskap har blivit verklighet. Framgångsrika modeller som prövats i andra kommuner har lämnats utan åtgärd i Stockholm. Redan 1932 ställde Ernst Wigforss frågan – har vi råd att arbeta? Frågeställningen är lika relevant idag som då.

På tre år skulle staden kunna bryta beroendet av försörjningsstöd för de som är arbetssökande. Redan förra året redovisade vi en politik där bidrag byts mot tidsbegränsade jobb i staden. Det är en metod som visat sig, där den prövats, ge stora sysselsättningseffekter. I de fall det inte leder till jobb leder det ofta vidare till studier och i ytterligare vissa fall från bidrag finansierade av staden till de socialförsäkringar som är avsedda för arbetslösa. Detta är grundstommen både i de jobbförslag vi redovisar i ordinarie budget för 2014 och i en social investeringsfond som vi redovisar mer noggrant nedan.

I många andra, också borgerligt styrda, kommuner har denna modell prövats – med framgång. I Stockholm har hittills de ideologiskt renläriga moderater som per definition anser att offentliga anställningar är fel fått råda. Vi tror dock att företrädare för alliansens andra partier är mer öppna. Under året vill vi därför bjuda in företrädare för Folkpartiet, Centern och Kristdemokraterna att diskutera hur staden kan skapa ett regelverk för att åstadkomma långsiktigt lönsamma investeringar i Stockholm när det gäller utbildning och jobb.

Samtidigt är det inte bara i fråga om investeringar i Stockholm som staden behöver för att kunna växa de kommande åren. Även investeringar i samhällsbyggande är kraftigt eftersatt. På samma sätt som vi redovisar ökade ambitioner för investeringar i Stockholms invånare, argumenterar vi också för att staden ska investera i samhällsbyggnad i en stad som växer.

Det mest uppenbara problemet är de uteblivna investeringarna i bostadsbyggande. Även här handlar en stor del av problemen om en moderat ideologisk motvilja mot att låta allmännyttan bygga bostäder. Samtidigt som dessa bolag är extremt välkapitaliserade, stockholmarna efterlyser fler hyresrätter och bolagen själva vill bygga fler bostäder stoppas de i praktiken av en majoritet som gjort det till självändamål att minska antalet kommunalt drivna lägenheter. Det leder till en allt sämre fungerande bostadsmarknad vilket gör att även arbetsmarknaden och förutsättningar för företag som vill växa begränsas.

Under exploaterings- och stadsbyggnadsnämnden redovisar vi insatser som behövs för att kunna öka byggandet när det gäller regelverket och viktigare projekt. Nedan och under Bostadsbolagen redovisar vi de förutsättningar vi anser finnas i bolagen för att öka investeringstakten utan att riskera bolagens stabilitet. Investeringar i bostadsbyggande är i Stockholm i normalfallet förenade med såväl stor samhälls- som företagsekonomisk lönsamhet.

Parallellt med detta måste staden rustas för en växande befolkning. Fram till 2020 kommer befolkningen öka med 100 000 invånare. Samtidigt fungerar nödvändig samhällsstruktur allt sämre. Framkomligheten behöver förbättras, ytterstaden behöver rustas, antalet idrottshallar per invånare kan inte fortsätta vara lägre än i alla motsvarande städer och skolor behöver byggas i minst motsvarande grad som befolkningen växer.

Under de kommande åren ökar stadens skuldsättning kraftigt – förvisso från en låg nivå. Det är en illustration på att verkligheten hinner ikapp ett styre som sänkt skatter istället för att långsiktigt rusta staden. När man nu ändå tvingas till åtgärder leder det till ökad skuldsättning – trots att stora behov kvarstår.

Vi redovisar i denna budget – ett långsiktigt program för ökade investeringar i att bygga Stockholm. Utgångspunkten för hur dessa medel ska användas är

ökad samhällsnytta, möjligheten att bygga Stockholm starkt långsiktigt och en stad som håller samman.

Från bidrag till jobb – en första uppgift för en social investeringsfond

I likhet med vad som nu sker i många andra kommuner förespråkar vi en aktiv användning av stadens kapital. Det är inte självklart att staden ska välja en placering på en internationell kapitalmarknad framför en investering i den egna verksamheten eller en investering i Stockholms befolkning med likvärdig avkastning. Vi föreslår därför att staden ska införa en social investeringsfond. Vi föreslår redan under 2013 att staden ska avsätta medel från den återbäring staden får från pensionsmedel i AFA. Detta motsvarar enligt uppgift drygt 500 miljoner kronor under 2013. I vårt förslag ska upp till 300 miljoner kronor av denna summa kunna användas till att höja kompetensen bland stadens medarbetare för att öka måluppfyllelsen i stadens verksamhet samt till insatser för att bryta arbetslöshet och bidragsberoende.

Utgångspunkten för den sociala investeringsfonden är att sociala problem och arbetslöshet går att motverka. Men det handlar om att satsa rätt resurser i rätt tid. Genom att placera hittills passivt kapital för att investera i en social fond till aktivt förebyggande arbete kan man spara både pengar och förbättra medborgarnas sociala situation. Syftet med fonden är att genom ett förebyggande arbete för grupper av kommuninvånare bryta en negativ händelseutveckling i ett tidigt skede. Insatserna för förebyggande arbetet ska minska arbetslöshet och sociala problem. Sociala investeringsfonden ska ge kommunen incitament för att jobba förebyggande och med tidiga insatser som är evidensbaserade och långsiktiga. I ett flertal studier har man sett att tidigare insatser och preventiva förebyggande insatser är billigare än att vänta eller avstå från att göra något. Flera kommuner och landsting runt om i landet har redan börjat arbeta med investeringsfonder.

Förslaget går ut på att kommunen använder överskottsmedel som avsätts för framtida sociala investeringar i den kommunala budgeten. Vi föreslår i denna budget en sådan inriktning. För att finansiera viktiga sociala investeringar inför vi därför ett system där insatser som bedöms ha lika bra, eller bättre, avkastningsmöjlighet än den staden får på traditionell kapitalplacering under en femårsperiod ska kunna få ansöka om investeringskapital.

Regelverket kring dessa sociala investeringar bör innefatta att varje beslut strikt ska prövas av ett expertråd innan beslut fattas av kommunstyrelsen. Såväl ekonomiskt som verksamhetsmässigt ska detta ske i samverkan mellan staden och av staden ägda bolag. Kommunstyrelsen bör få i uppdrag att återkomma med ett konkret regelverk för investeringsfonden. Utifrån bokslutet för 2013 bör kommunfullmäktige avgöra hur mycket som initialt ska placeras i fonden.

Under 2014 ska arbetet med den sociala investeringsfonden vara inriktad på att höja kompetensen i stadens verksamheter genom ett kompetenslyft samt på att bryta beroende av försörjningsstöd för arbetslösa genom att erbjuda dessa tidsbegränsade anställningar i staden.

Den investering som vi föreslår i detta förslag innebär, tillsammans med vad som föreslås i den reguljära budgeten, att staden skulle kunna ge mer än 1 600 personer ett jobb med 80 procent tjänstgöringsgrad (vilket ger möjlighet för jobsökande/utbildning parallellt) i stället för bidrag. Dessa jobb ska utöver att underlätta anställningsbarhet hos individen och utöver att garantera tillträde till offentliga trygghetssystem bidra till att höja kvaliteten i välfärd och stadens verksamhet. De ska inte ersätta befintlig personal utan fungera som kvalitetsförstärkare.

Anställningsvillkoren och system för att utesluta undanträngningseffekter på den kommunala arbetsmarknaden ska regleras i kollektivavtal med berörda fackliga organisationer. För att garantera konkurrensneutralitet och för att vidga en kommande eventuell arbetsmarknad ska även privata aktörer som gör jobb åt staden på entreprenad kunna göra dylika tillfälliga anställningar – under förutsättning att de kan garantera anställningsvillkor och att insatsen inte tränger undan ordinarie arbetstillfällen.

Åtgärden ryms väl inom ovan nämnda krav för den sociala investeringsfonden. En jobberfarenhet ökar kraftigt möjligheterna på arbetsmarknaden. I den mån den enskilde inte finner ett arbete kommer anställningen innebära att den enskilde har kunnat kvalificera in i det statliga trygghetssystemet (medlemskap i a-kassan ska vara en förutsättning för att erhålla jobbet) vilket avlastar kommunens kostnader.

Om dessa 1600 personer år två inte finns i försörjningsstödssystemet innebär det en besparing för kommunen på cirka 160 miljoner kronor. Avkastningskravet uppfylls därmed i detta fall med bred marginal.

Kompetenslyftet bör vara en flerårig satsning vars medel hämtas ur den sociala investeringsfonden. För 2014 bör 150 miljoner kronor avsättas för ändamålet. Medel bör därefter förmedlas till förvaltningarna utifrån andel anställda i staden.

De kompetenssatsningar som ska genomföras med stöd från kompetenslyftet ska vara kompetensutveckling som ligger utöver ordinarie kompetensutveckling i förvaltningarna och ta sin utgångspunkt i insatser som bidrar till ökad måluppfyllelse i första hand inom pedagogisk och social verksamhet.

Ökade ambitioner för ett Stockholm som växer – investeringar för att bygga staden

En direkt orsak till en för svag utveckling av arbetsmarknaden är eftersatta investeringar i Stockholm. Uteblivna investeringar i människor som vi beskriver ovan leder successivt till att alltfler människor hamnar utanför samhällsgemenskapen till både samhällelig och individuell kostnad. Därför är utbildning den kanske viktigaste investering en stad kan göra och vi föreslår i denna budget sådana investeringar motsvarande drygt 400 miljoner kronor. Samtidigt ska man inte underskatta betydelsen av fysiska investeringar. Väg- och bostadsbyggande är starkt jobbgenererande såväl direkt i produktionen och underleverantörer till denna som i fråga om resultatet som följer av en bättre fungerande samhällsstruktur.

Kostnaderna för Stockholms dysfunktionella bostadsmarknad ska inte underskattas. I en beräkning som WSP Analys & Strategi har gjort på uppdrag av HSB och Riksbyggen visas att bristen på bostäder kommer att kosta mellan 330-660 miljarder i produktionsbortfall i Stockholm under perioden 2010-2030. Det enorma produktionsbortfallet är dock inte den enda negativa effekten av bostadsbristen även lönesumman minskar under samma period med 23-46 miljarder och kommunala skatteinkomster minskar med 8-15 miljarder.

Även om det visar ett starkt egenintresse för den kommunala ekonomin av ökade investeringar i bostadsbyggande är den främsta drivkraften att skapa ett samhälle och en bostadsmarknad som fungerar. Det ska inte vara avsaknad av bostäder som stoppar de som när drömmen om staden och vill komma hit och jobba. Det ska inte vara avsaknaden av bostäder som hindrar småföretagaren som vill expandera men inte hittar rätt utbildad arbetskraft i Stockholm.

I denna budget föreslår vi att allmännyttans mål för nyproduktion ska fördubblas. Av en ideologiskt betingad drivkraft har de borgerliga partierna hållit tillbaka bolagen. Istället för att låta bolagen bygga bostäder i den takt som skulle ha behövts väljer de borgerliga partierna att plocka ut mångmiljardbelopp i utdelning som i bästa fall används till att hålla uppe överskottet i staden – i sämsta fall till att finansiera löpande drift i kommunal verksamhet.

Som vi redovisar nedan under avsnitten om ekonomisk politik så finns det ett betydande utrymme att öka investeringarna i bostadsproduktion. Bolagen är idag så välkapitaliserade att det skulle gå att bygga uppemot 15 000 lägenheter med i princip full lånefinansiering innan bolagen hamnar på samma soliditet som allmännyttiga bolag i Malmö eller som de ledande privata aktörerna. Den viktigaste delen av vårt investeringsprogram består således av ökande bostadsbyggande i de allmännyttiga bolagen och uppgår till 4,6 miljarder över de kommande 3 åren, utöver de ramar som Moderaterna lagt. Det skulle i sin

tur leda till en arbetsmarknadseffekt om i genomsnitt 1 000 arbetstillfällen per år. Långsiktigt stärks de allmännyttiga bostadsbolagen av ett utökat bestånd. Det innebär ett brott mot den borgerliga politik som hävdar att allmännyttiga bostadsbolag ska stärkas genom att successivt säljas ut och bli passiva kapitalförvaltare i stadens bokslut.

Men även andra delar av den kommunala infrastrukturen är efter sju år med borgerligt styre sorgligt eftersatt. Framkomligheten har minskat, den kommunala infrastrukturen i form av exempelvis skolor, förskolor och idrottshallar hankar sig fram och stora delar av stadens ytterstad har sett den offentliga miljön successivt förfalla. Vi vill bryta utvecklingen, vi vill minska stadens investeringsskuld till stockholmarna. Vi lanserar därför höjda ambitioner för investeringar i Stockholm genom vårt investeringsprogram. När Stockholm växer måste Stockholms infrastruktur tillåtas växa. Under sex år föreslår vi därför en jämfört med de borgerliga partierna ökad investeringsvolym om totalt sex miljarder.

Mot slutet av perioden innebär den ökande investeringsvolymen tillkommande kapitalkostnader om cirka 350 miljoner kronor. En stor del av dessa kostnader, samt tillkommande driftskostnader, kommer täckas av skatteintäkter från en växande befolkning, ökande sysselsättningsgrad och en bättre fungerande ekonomi. För att långsiktigt stärka stadens ekonomi redovisar vi ändå under "En ansvarsfull ekonomisk förvaltning" hur de kostnader som uppstår ska finansieras. Avgörande i detta är att långsiktigt minska stadens kostnader för försörjningsstödet och att använda medel som idag används till tillfälliga projekt till långsiktigt samhällsbyggande.

Vi anser att stadens medborgare ska få ett stort inflytande över hur dessa medel ska användas. Hur investeringsprogrammet slutligt ska se ut ska avgöras efter en tydlig dialog med Stockholms medborgare och i vissa fall med utgångspunkt i vad boende i olika stadsdelar tycker. Vi vill bygga Stockholm starkt tillsammans med stockholmarna. Därför redovisar vi nu i denna budget tänkbara och viktiga samhällsbyggnadsprojekt som behövs samt preliminära ramar på olika områden.

Preliminärt vill vi under de kommande sex åren fördela följande utöver de borgerliga partiernas förslag till investeringsbudget:

Investeringsområde	Budget 2014-2019 (mnkr)
Skolor och förskolor	1 200
Idrottshallar	1 000
Nya äldreboenden	600
Fungerande infrastruktur (cykelbanor, kollektivtrafiklösningar och vägar)	800
Centrumutveckling	700
Stadsbibliotek, Besöksnäring/offentlig kultur	700
Energieffektivisering/hållbara Stockholm	500
Barn och unga/lekparksprogram	200
Övrigt	300

Som ett genomgående tema för investeringarna ska ambitionen vara att göra staden mer klimatvänlig och mer tillgänglig. Minst 50 miljoner per år av ovanstående ska användas för att göra staden mer tillgänglig.

Till dessa investeringar bör läggas matchande insatser i bostadsbolagen och Stadshus AB. Under de kommande åren fasas Stimulans för Stockholm ut. Det frigör ett utrymme som dels ska användas till att delfinansiera ett ökat behov av bostadsbyggande. Därutöver ska alla bolag aktivt medverka till att staden utvecklas i alla dess delar. Särskilt viktigt blir att bolagen bidrar till infrastruktur och offentliga rum i ytterstaden.

Till dess att användningen definitivt är beslutad budgeteras medlen under ansvarig facknämnder - eller i de fall de berör mer förvaltningsövergripande frågor under kommunstyrelsen mm. En fungerande medborgardialog kommer dock ta en tid att initiera och få i funktion. För att dessa investeringar som bygger Stockholm inte ska stanna upp föreslår vi att kommunfullmäktige, efter beredning av kommunstyrelsen och med remissbehandling i nämnderna, fattar beslut om fördelning för det initiala budgetåret. Under respektive nämnd redovisar vi därför i vissa fall ett antal exempel som vi ser bör provas initialt.

Genom investeringsprogrammet genomför vi insatser som är viktiga för kvaliteten i stadens verksamheter och den välfärd medborgarna får del av.

- Vi bygger fler nya skolor och förskolor som ger möjlighet att möta behoven från en växande befolkning. Den budget som idag finns kommer inte klara dessa behov. Vår utökade ram för SISAB innebär dessutom möjligheter att bygga om befintliga skollokaler så att de möjliggör mindre klasser i de tidigare årskurserna

- Vi utökar idrottsbudgeten så att fyra nya fullstora idrottshallar, 1 multifunktionshall och 14 konstgräsplaner kan byggas. Därtill kan arbetet att renovera Vällingby och Västertorp simhallar inledas. Våra förslag möjliggör fler platser för spontanidrott och exempelvis fler bryggor för bad.
- Att ge Stockholms äldre möjlighet till ett tryggt boende är en av stadens viktigaste uppgifter. Genom en ökad investeringsvolym kan fler äldreboenden byggas om i enlighet med arbetsmiljöverkets krav. Vår utökade ram för Micasa kommer också möjliggöra fler äldreboenden. Sammantaget ger det platser som kan användas när behoven ökar och när staden tillämpar en, till individens behov, mer anpassad bostadsbedömning.
- Behoven när det gäller framkomlighet ökar både i en växande stad generellt och i förhållande till nya bostadsområden. En miljöanpassning av trafiken i riktning mot mer kollektivtrafik och cykel kommer också kräva högre investeringsvolym än vad staden hittills budgeterat. Vi reserverar medel för detta.
- Stadens offentliga ytor, som park, torg och centrumanläggningar, har under flera år tappat i attraktivitet, inte minst gäller detta ytterstaden. Vi vill reservera 700 miljoner kronor för att staden tillsammans med stadens bolag och andra aktörer ska kunna inleda ett arbete med att på riktigt göra hela staden till en levande stad med vibrerande folkliv och aktivitet. Tillsammans med insatser från andra aktörer borde denna summa kunna dubblas. I detta arbete är medborgardialogen extra viktigt.
- Vi vill påbörja arbetet med att renovera ett nytt stadsbibliotek och avsätta medel för att göra Stockholm till en internationell besöksstad av rang. Det kräver investeringsmedel exempelvis för offentlig kultur och attraktioner till nytta både för besökare och stockholmarna.
- Vi vill öka investeringstakten i energieffektiviseringar. Det är investeringar som är miljömässigt viktiga men som också bidrar till direkt lönsamhet för staden genom sjunkande energikostnader.
- Stockholms barn förtjänar en kreativ miljö för 2000-talet. När andra städer rustat och utvecklat lekparker är Stockholms dito alltför ofta i versioner från 60- och 70-talen. Vi vill därför arbeta fram ett lekparcsprogram och öka investeringar i syfte att skapa fler temalekplatser.

Till följd av en ökad investeringsvolym beräknas (enligt regeringens beräkningsmodell i proposition 2008/09:97 ”Åtgärder för jobb och omställning”) ca 670 jobbtillfällen per år direkt tillskapas i Stockholm. Räkna man med indirekta effekter är effekten betydligt större.

Öka-takten-satsning för bostadsbyggande

Stockholm behöver fler bostäder. Vi redovisar under avsnittet ovan om investeringar samt under avsnitten för Bostadsbolagen samt Exploaterings- och Stadsbyggnadsnämnden de konkreta insatser vi anser behövs för att substantiellt höja takten i bostadsbyggandet. Det är därigenom en tydlig skillnad mot den politik som Moderaterna för och som utan verktyg ska uppnå ett historiskt högt bostadsbyggande.

En erfarenhet från när staden faktiskt lyckats bra med bostadsbyggande – exempelvis under perioden 2002 till 2006 är att det är viktigt att arbetet mellan olika aktörer synkroniseras och att det finns krafter som undanröjer hinder mellan olika kontor och bolag. Det så kallade 20K-projektet bidrog tydligt till en högre produktionstakt för bostadsbyggandet. Staden bör även framledes arbeta enligt den metodiken och kommunstyrelsen bör genom stadsledningskontoret bidra till den nödvändiga samordningen.

Företagsamhet utvecklar Stockholm

En stor utmaning i Stockholm är att förbättra villkoren för företagandet. Genom ett dynamiskt och välfungerande näringsliv blir nya idéer till verklighet, jobb skapas och Stockholm och stockholmarna kan utvecklas. Små och medelstora företag måste ges de förutsättningar de behöver för att kunna växa och utvecklas.

Mycket av småföretagandets villkor styrs nationellt och där konstaterar vi med glädje att Socialdemokraterna i riksdagen presenterat insatser som skulle innebära att sjuklöneansvaret skulle halveras, kapitalförsörjning förbättras och generationsväxling samt kompetensförsörjning underlättas.

I dag ser vi en oroande utveckling där Stockholm inte utvecklas tillräckligt, sett till företagsklimatet. Stockholm är Sveriges främsta tillväxtmotor och det är oroväckande att Stockholms stad enbart rankas som 41 i Svenskt Näringslivs ranking. En stor del av tappet härleds till kommunala regelverk och byråkrati. Vi vill därför utveckla ett system med 'En väg in' för företagets kontakter med Stockholms stad, i syfte att förenkla byråkratin. Under året ska kommunstyrelsen utreda och påbörja implementering av ett system för underlättade av företagskontakter.

Entreprenörer drivs av viljan att skapa något eget, att omsätta den egna idén eller att göra drömmen till verklighet. De flesta är bra på just det de vill göra, men besitter inte alltid på det juridiska eller ekonomiska kompetens som krävs för att driva ett företag. Vi anser att därför att staden behöver göra ökat nyföretagande till en central uppgift. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm initierar vi insatser för att hjälpa nya företag med rådgivning och stöd genom så kallade Företagartorg. I dag finns det stöd att få i nyföretagarskedet men för lite stöd när verksamheten väl är igång. Så ger vi Stockholms små och medelstora företag möjlighet att växa.

Företagartorgen ska vara en plats dit småföretagare kan vända sig för att få hjälp med enklare frågor som de behöver hjälp med. Till en början vill vi starta tre företagartorg. Ett ska ligga i Stockholms innerstad och ska i huvudsak fokusera på företagande i innovativa och kreativa näringar. De två andra ska

ligga i Järva respektive Söderort och vara specialiserade på tjänste- och serviceföretagande.

Vi vill också att staden inom sina bolag och nämnder aktivt jobbar med att stimulera företagande genom ett starkt utbud av attraktiva och prisvärda lokaler. Allt fler industriområden har naggats i kanten eller helt utrymms de senaste tio åren som en följd av ökat behov av att bygga bostäder i Stockholm. Ibland har det varit helt riktigt. Men det har bidragit till att lätt industri och underleverantörer till Sveriges största industriföretag istället etablerar sig i städer i Stockholms omnejd, trots att Stockholm har stora logistiska fördelar. När en större arbetsplats försvinner från Stockholm eller väljer att etablera sig någon annanstans försvinner ofta de små servicebutikerna och restaurangerna i dess närhet. Den här utvecklingen går att ändra. Det finns fortfarande mark, inte minst i anslutning till våra största trafikleder, som är mer lämpliga för industrier och kontor än för bostäder. Vi föreslår därför att staden på egen hand och tillsammans med kommuner i Stockholms län arbetar fram en plan för att mer aktivt reservera och anvisa mark samt marknadsföra området för den typ av lätt industri som Stockholmsregionen nu förlorar i konkurrens med andra städer i mälardalsregionen. Så bidrar staden till att fler företag kan verka och växa sig starka i Stockholm i framtiden.

Innovativa företags expansionsmöjligheter

Stockholm är en av världens mest kunskapsintensiva regioner och rankas som i absoluta topp när det gäller innovationskraft. Samtidigt är Sverige en liten exportberoende ekonomi och den globala konkurrensen hårdnar allt mer. Stockholm är Sveriges tillväxtmotor och därför måste staten och Stockholm göra det vi kan för att stärka Stockholmsregionens innovationskraft och företagens globala konkurrensförmåga. Stockholm ska vara en region där utländska företag vill etablera sig med huvudkontor och forskningsavdelningar, samt en region där innovativa idéer ges utrymme att växa till internationella företag.

Tillgång på riskvilligt kapital

Stockholms har en relativt god infrastruktur för kommersialisering av forskning och utveckling, för att gå från idé till företag. Den stora utmaningen verkar ligga i nästa skede: många av de innovativa företagen har svårt att växa och tillräckligt snabbt och bli stora på den internationella arenan. För att skapa bättre förutsättningar för det och att stimulera ökad innovation och utveckling i Stockholm krävs det insatser från såväl stat som region och kommun. Vi är därför mycket positiva till att Socialdemokraterna i riksdagen i sin budget satsar på finansiering i tidiga skeden. Något som kommer att spela en mycket viktig roll för innovationer i Stockholm.

I dag saknas en tydlig samordning för riskkapitalet i Stockholmsregionen. Därför behöver ett strategiskt samarbete för riskkapitalförsörjningen initieras, med medverkan av bland annat representanter från offentligt och privat kapital, samt staden och Länsstyrelsen. En sådan mötesplats ska bidra till att göra omvärldsbevakningar, påtala och undanröja hinder, samt stärka det offentlig-privata samarbetet. Staden ska positivt medverka till att en sådan arena tillskapas. Så bidrar vi till ett bättre företagarklimat i Stockholm i framtiden.

En viktig utgångspunkt är att det statliga riskkapitalet behöver bli friare och mer effektivt. Kritik har framförts mot det offentliga riskkapitalets bristande effektivitet, att riskkapital används som regionalpolitiska verktyg eller alltför branschspecifikt stöd, kan få som effekt att riskkapitalet inte hittar de för framtiden bästa investeringarna.

Fysiska anläggningar

I dag beskriver innovativa företag hur svårt det är att ta steget från första prototyp till industriell produktion. Behovet av ökade satsningar på forskningsanläggningar och på verksamheter som möjliggör tester, demonstrationer och verifieringar av koncept behöver inventeras och förstudier inledas.

Stärk efterfrågan på innovativa lösningar på framtidens utmaningar

Offentlig sektor står inför ett flertal utmaningar där nya lösningar kan bidra till att förnya och förbättra verksamheten i stat, landsting och kommun. Varje år upphandlar och investerar staden verksamhet för mångmiljardbelopp. Att en viss del av dessa medel avsätts för att stimulera tekniska och sociala lösningar på dagens och framtidens utmaningar är rimligt. I debatten talas det mycket om innovationsupphandlingar, men mycket lite händer. Därför vill vi socialdemokrater införa ett mål om att 1 procent av stadens (och bolagens) upphandlingar och investeringar satsas på innovativa lösningar. Detta skulle innebära en satsning på 300 miljoner på innovation.

På så sätt kan efterfrågan från offentlig sektor medverka till utveckling av nya produkter, tjänster och en bättre välfärd.

Program för viktiga framtidsbranscher En livsmedelsbransch som växer

Globalt, och även i Stockholm, finns en rörelse mot att vilja konsumera närproducerat. Sverige behöver minska miljöpåverkan från långa inrikestransporter av livsmedel. Det här talar för att Stockholm även i framtiden skulle kunna vara en stad för denna sektor. Ett exempel på befintlig verksamhet är möjligheten att skapa ett livsmedelskluster vid Årsta partihallar tillsammans med de företag som idag finns i slakthusområdet. Här finns idag fler än 200 verkamma företag som sysselsätter ca 3 500 personer. Företagens samlade omsättning överstiger 11 miljarder kronor. Stockholmsregionen efterfrågar

livsmedel av god kvalitet och har högt ställda miljökrav både på själva livsmedlen och på effekterna av transporter och hantering i distributionen. Det finns stora möjligheter för att skapa ett bra näringslivsklimat med utvecklingsmöjligheter för industriarbeten inom denna bransch.

Kreativa kulturella Stockholm

För att kunna leva på sin idé behöver man nätverk och miljöer där man har tillgång till erfarenhet och stöd i såväl utvecklandet av sin konstform som av ekonomisk och juridisk rådgivning. Vi socialdemokrater vill att fler stockholmare ska kunna leva på sin kreativitet. De som är utbildade eller arbetar inom konst och kultur och som vill kunna sälja sina idéer, produkter eller sin kunskap ska också kunna göra det. Fler ska kunna anställa och växa. Kulturella näringar är viktiga för Stockholm som besöksmål men också för att kultur och upplevelser står för en ökande del av stockholmarnas egen konsumtion. Här finns möjligheter som inte tas tillvara idag.

Trots att svensk design, musik och underhållningsindustri skördar stora framgångar över världen upplevs Stockholms stad som oroväckande passiv inför den här utvecklingen. Under lång tid har det pratats om insatser på området. Det har dock ofta stannat vid prat, och inte stått i proportion mot de faktiska resultaten. Dessa näringar skulle kunna spela en mer framträdande roll i Stockholms framtid. Det är ofta frågan om relativt små företag men med stor potential. Staden har en viktig roll att fylla för att stödja denna viktiga framtidsbransch. Bland annat kan detta ske genom att staden underlättar och möjliggör erfarenhetsutbyten och samarbeten mellan olika kreativa företag.

Socialdemokraterna föreslår därför att Stockholms stad – i samverkan med Konstfack – etablerar ett centrum för kulturellt företagande vid Telefonplan, ett område som är under snabb förvandling från klassisk till kreativ industri och där en stor andel av konst-, design- och kulturutbildningarna bedrivs.

Genom att staden går in som en aktiv aktör med stöd i Telefonplanområdets utveckling stärker vi förutsättningarna för såväl Konstfack och övriga konstnärliga högskolor i Stockholm som enskilda kulturarbetare och entreprenörer. Redan idag finns viss liknande verksamhet på plats. Men verksamheten står utan stöd eller engagemang från staden, och omfattningen skulle kunna öka dramatiskt. Företag är en del av olika nätverk och kluster som samverkar och på olika sätt är beroende av varandra. Det är viktigt att stärka kluster inom kreativa näringar i Stockholm.

Vi är övertygade om att ett stöd från stadens sida kommer att attrahera fler av de mest begåvade studenterna och entreprenörerna inom området till Stockholm, skapa arbetstillfällen och öka skatteintäkterna från branscher där Sverige ofta redan ligger i framkant men som skulle kunna växa och utvecklas

mycket mer. Staden bör därför ta upp överläggning med övriga aktörer med målet att stärka verksamheten. Därför bör staden ha en beredskap för att stödja verksamhet även ekonomiskt. Eftersom behoven är oklara idag föreslår vi att en sådan satsning om den blir aktuell under 2014, får värderas mot saldot i Centrala medelsreserven.

Hållbara Stockholm

Staden ska vara en aktiv part i att främja utvecklandet av miljöteknik och hållbara alternativ i Stockholm. Det kan staden exempelvis göra genom att aktivt delta i initiativ tillsammans med andra aktörer och genom att ge stockholmarna ökade möjligheter att välja klimatsmarta alternativ.

Staden kan också själv vara en aktiv fastighetsägare som använder ny och modern miljöteknik. Genom att stadens egna bostads- och fastighetsbolag ges tydliga uppdrag att både energieffektivisera stadens fastigheter och att vid nybyggnation främja moderna och ny miljöteknik kan staden vara med och introducera nya klimatsmarta lösningar på marknaden. Staden bör också pröva investeringar i miljövänlig egen elproduktion så som exempelvis skett i fråga om användandet av solceller i frihamnen eller som skett i andra kommuner som med stor ekonomisk lönsamhet köpt in sig i vindkraftanläggningar i andra delar av Sverige. Inom ramen för vårt investeringsprogram föreslår vi en utökad ram för energieffektiviseringar. Tillsammans med försök med EPC-lösningar kan staden kraftigt höja ambitionerna och därmed efterfrågan på miljövänlig teknik.

Vi är övertygade om att det skulle få ringar på vattnet och locka fler Stockholmsföretag att testa ny teknik. Genom att se till att Stockholm blir en stad där ny teknik testas kan staden också locka fler miljöteknikföretag att intressera sig för och etablera sig i Stockholm. Målet är att Stockholm inte bara ska vara en stad som använder klimatsmarta lösningar, utan en stad där nya klimatsmarta lösningar utvecklas. Vi vill genom ett program för det klimatsmarta Stockholm utveckla och förstärka tillväxten inom miljöteknikområdet.

Besöksnäringen – fler ska uppleva vår stad

Besöksnäringen växer snabbt i Stockholm och innebär en mycket stor tillgång för regionen. Affärsresenärer, konferensbesökare och turister innebär att efterfrågan ökar på inom en mängd områden och leder till många nya arbetstillfällen och företag. Det finns dock förutsättningar att växa ytterligare - Stockholm behöver satsa ytterligare på besöksnäringen. För stadens del ska det ske inom en rad områden.

Kommunstyrelsen bör i samverkan med Stockholms Business Region (SBR) arbeta med att ytterligare stärka marknadsföringen av Stockholms om turistdestination internationellt såväl som nationellt.

Stockholm är en dyr stad vilket stänger ute vissa potentiella besökare från Sverige och utlandet. Vi behöver därför utveckla möjligheten för att Stockholm ska vara en destination även för personer med en begränsad budget. SBR ska verka tillsammans med hotell- och turistnäringen samt exploateringskontoret i syfte att skapa förutsättningar för detta.

Inom ramen för vårt utökade investeringsprogram vill vi möjliggöra för offensiva satsningar som sätter Stockholm på kartan. Det kan handla om mer konst i det offentliga rummet men också om olika attraktioner och anläggningar som gör Stockholm intressant för externa besökare samtidigt som de ökar Stockholmarens engagemang i och för det offentliga rummet. Stockholm bör här ta inspiration från andra globalt intressanta städer när det gäller insatser för att öka stadens attraktionskraft.

En förnyad kultur av samförstånd

Under lång tid har stadens samarbete med Stockholms näringsliv varit alltför slentrianmässigt. Det finns anledning att förnya det, för att få en tillväxtpolitik för Stockholm som är långsiktig och inriktad på framtiden. Vi förespråkar därför att staden inrättar ett rådgivande organ bestående av representanter för arbetsmarknadens parter, Stockholms handelskammare och småföretagare. Detta organ ska inför större beslutsärenden och i beslutsärenden som har stor betydelse för jobb och tillväxt vara en viktig dialogpartner såväl vid utarbetandet av förslaget som inför att beslutet fattas. Den samlade borgarrådskretsen bör ha återkommande dialogmöten med detta råd. Rådet bör årligen, inför att staden arbetar fram budget, anta rekommendationer om stadens tillväxtpolitik.

Även i andra delar av beslutsfattande skulle Stockholm må bra av mer samarbete. Under perioden 2002 till 2006 fanns det ett samarbete i många centrala frågor som gick över blockgränsen. Det gällde exempelvis viktiga framtidsinvesteringar. Därefter har blockpolitiken varit rådande och samarbete har i realiteten mest varit något man pratat om i annonskampanjer. Det är en utveckling vi vill medverka till att bryta.

Stockholm – en viktig stad för högre utbildning

Stockholm är relativt sin befolkning kraftigt underförsörjt på högre utbildning. Det är i längden ohållbart att Stockholms ungdomar som vill studera vidare tvingas ut i landet för att överhuvudtaget få en plats om de inte vill det. Denna situation har gällt alltför länge – även under socialdemokratiska regeringar. Det är dags att Stockholm samlat markerar mot regeringen och kräver en politik för en långvarig utbyggnad av högre utbildning i Stockholm.

En illustration på detta alltför låga utbud av högre utbildning är när regionen skriker efter förskollärare och det även efter förstärkningar är ett för lågt antal utbildningsplatser. Det försämrar jobbmöjligheter och kvalitet i välfärden.

Ytterligare en illustration är när den högre utbildningen i Stockholm, och särskilt KTH, de senaste åren har tappat stora grupper av utomeuropeiska studenter. Det är i allt väsentligt en konsekvens av regeringens beslut att avgiftsbelägga deras utbildning. När KTH på vissa utbildningar har tappat uppemot 90 procent av sina utomeuropeiska studenter är det ett slag mot Stockholms näringsliv som dräneras på kunskap och nätverk – både vad gäller de som annars skulle ha stannat kvar i Stockholm och vad gäller de som flyttar hem och då skulle kunnat bli viktiga kontaktytor för Stockholms näringsliv. Stockholms roll som internationell storstad är redan idag viktig, och kommer bli än viktigare i framtiden. Det är därför allvarligt att de utomeuropeiska studenterna idag lämnar Stockholm, istället för tvärtom.

Stockholms stad bör påvisa de orimliga följderna av såväl det alltför låga utbudet av utbildningsplatser som avgiftsbeläggningen och kräva en ändring av regering och riksdag. Även Sveriges regering och riksdag måste prioritera den högre utbildningens framtid i Stockholm.

Staden behöver också, i samverkan med näringslivsaktörer, bli bättre på att ta hand om de som kommer hit. Väljer de att stanna i Stockholm innebär det en förstärkning av Stockholm som en kunskapsintensiv utvecklingsregion. Ett program för att få fler utländska studenter att stanna i Stockholm bör därför initieras inom ramen för Stockholm Business Region AB.

Traineeplatser för generationsväxling

Stadens bolag och förvaltningar står inför en stor generationsväxling. Genom att ge bättre service, effektivisera byråkrati och ge snabbare stöd och svar till dem som vänder sig till kommunen, kan vi bättre tillvarata den kraft som finns i områden som har hög arbetslöshet och andra sociala utmaningar. För att förbättra servicen och förstärka nytänkandet i dessa förvaltningar behöver staden attrahera fler unga och begåvade medarbetare. Samtidigt tjänar staden tydligt på att stärka sysselsättningsgraden bland yngre akademiker och påskynda etableringen på arbetsmarknaden efter avlagd examen. För att angripa båda dessa problem inrättas i och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm ett nytt program; Generationsväxling Ytterstad, med traineeplatser där arbete och utbildning varvas. De som blir antagna till programmet kommer att få goda möjligheter till karriär och utveckling samtidigt som de gör en viktig insats för utvecklingen av stadens verksamheter och service.

Staden har i sin verksamhet behov av en stor mängd olika yrkesgrupper. Inom vissa området så som ingenjörer och förskollärare är det och kommer det vara

en stor brist på utbildad arbetskraft. Stockholms stad måste stärka marknadsföringen och etablerandet av sig själv som en intressant arbetsgivare generellt och mot bristyrkesgrupper i synnerhet. Ett sätt att göra det är genom traineeprogram inom bristyrken. För att täcka merkostnader för handledare och traineeanställda avsätter vi 6 miljoner kronor under 2014.

Högskolepraktik

Stockholm är Sveriges största studentstad. Det ger oss fantastiska möjligheter för framtiden. En av de största kvalitetsbristerna i många högskoleutbildningar är bristen på arbetsmarknadsanknytning. Bristen på kontakter med relevans för arbetsmarknaden gör det svårare att för högskolestudenter att få arbete, och är en källa till oro hos många studenter. Särskilt svårt blir det att komma in med kritiskt tänkande och utvecklingspotential i branscher som inte är de mest självklara avnämarna för en viss utbildning. På vissa utbildningar – till exempel ingenjers-, vård- och lärarutbildningar – är praktikperioder redan i dag något naturligt som ingen skulle tänka sig att vara utan. Andra institutioner arbetar av tradition mycket litet eller inte alls med arbetsmarknadsanknytning utan fokuserar strikt på att studenten ska fortsätta med forskning efter examen. Hur utbildningar läggs upp är en sak för högskolorna och universiteten, men de lärosäten som vill arbeta mer med arbetsmarknadsanknytning är beroende av att stora arbetsgivare som Stockholms stad öppnar sina dörrar för bland annat praktik för sina studenter. Det är naturligt att kostnaderna för praktikplatser, såsom administration, handledning, en fysisk arbetsplats med mera delas mellan staten (genom lärosätena) och staden.

Vi föreslår att kommunens bolag och förvaltningar uppdras att erbjuda fler praktikplatser till studenterna vid Stockholms lärosäten, och att samarbetet med lärosätena intensifieras. För de merkostnader som detta innebär i samband med praktikplatser avsätter vi 2 miljoner kronor i vårt budgetförslag.

Ett jämställt Stockholm

Politiken ska föras så att skillnader i möjligheter mellan män och kvinnor minskas. Vi har därför i kommunfullmäktige motionerat om att budgeten för staden ska analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Det är viktigt att inte bara tro utan veta hur olika insatser som staden genomför påverkar vardagen för såväl män som kvinnor.

Ett medvetet arbete med att analysera verksamheten ger förutsättningar för att se ojämställda strukturer. Därför borde det vara en självklarhet att arbetet med att ta fram en budget inkluderar en vetskap om hur olika förslag påverkar förutsättningarna för män och kvinnor. Tyvärr ansåg de borgerliga partierna att det inte behövdes. Själva orsaken för avfärdandet, att staden redan arbetar tillräckligt med jämställdhet och att det därför inte behövs en kunskap inför budgetarbetet, kan i sig vara ett skäl nog att göra en analys. Därför föreslår vi

att staden initierar en budgetprocess där förslagen analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv.

Vi anser att även våra förslag behöver analyseras ur jämställdhetsperspektiv. Vi socialdemokrater föreslår en rad åtgärder som underlättar för kvinnor på arbetsmarknaden, såsom ökade insatser för rätt till heltid, barnomsorg på obekvämt arbetstid och avskaffat vårdnadsbidrag. Vi föreslår insatser i skolan som skulle underlätta vardagen för de många pojkar som alltför ofta som grupp hamnar efter i skolan. Vi uppmärksammar unga tjejers behov av ytor för spontanidrott. Vi föreslår insatser för att göra samhällsplaneringen bättre för såväl kvinnor som män. I och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm kommer vi att genomföra flera åtgärder som bidrar till ökad jämställdhet. Samtidigt är en bristande kunskap om hur verksamheternas innehåll påverkar kvinnor och män också ett problem för oss. Därför skulle vi med glädje välkomna både en analys av såväl våra förslag som befintlig verksamhet.

Staden som arbetsgivare

För att utveckla kommunens verksamhet måste kommunen satsa på den viktigaste resursen, nämligen personalen. Bristande arbetsvillkor gör det också svårare för staden att rekrytera och behålla kompetent personal. Ett exempel på det är när mer än 80 procent av Stockholms lärare, enligt en lärarenkät hösten 2012, övervägt att sluta.

Givet det låga söktrycket på de yrkesinriktade gymnasieutbildningar efter regeringens gymnasiereform är det en uppenbar risk att det kommer finnas tydliga bristsituationer även inom yrken där det tidigare inte varit brist på personal. Ett sådant exempel är personal till äldre- och handikappomsorg. Staden har alltså stor anledning att vara en attraktiv arbetsgivare. Då duger det inte att erbjuda otrygga anställningsformer. Allmänna visstidsanställningar försämrar anställningstryggheten och särskilt stort blir problemet när arbetsgivaren utnyttjar möjligheten att växla mellan vikariat och allmän visstidsanställning för den anställde. Otrygga anställningar innebär en stor ekonomisk osäkerhet för den enskilde och gör staden oattraktiv som arbetsgivare.

Deltidsarbetslösheten har vuxit till ett stort problem på arbetsmarknaden. Inför budgeten 2012 utlovade de borgerliga partierna ett stopp för ofrivillig deltidarbetslöshet. Men detta löfte har ännu inte gett genomslag i statistiken för antalet deltidarbetslösa för Stockholm som geografiskt område. Det borde ha blivit resultatet ifall stadens deltidfrekvens hade minskat substantiellt. Arbetet behöver märkbart påskyndas. Kommunstyrelsen bör få i uppdrag att redovisa en handlingsplan för rätt till heltid. Heltid skall vara en rättighet och deltid en möjlighet och heltid ska erbjudas under rimliga villkor.

I grunden kostar det inte mer att ha heltid än deltid. Däremot kan det initialt behövas ekonomiska medel för att starta arbetet och för att kunna stödja projekt som stimulerar arbetet för att göra heltid till en rättighet.

Alltför många i staden är idag ofrivilligt timanställda och många under alltför lång tid. Vi vill möta ersätta osäkra timanställningar med fasta anställningar inom vikariepooler i äldreomsorg och förskola. Det ger tryggare anställningar men framförallt möjligheten att öka kompetensen och kontinuiteten. Det bidrar därigenom aktivt till en bättre kvalitet i välfärden.

Så kallade delade turer bör undvikas. De som vill borde kunna ha en sammanhållen arbetstid. Att arbeta exempelvis förmiddag för att sedan ha flera timmars paus och sedan även arbeta på kvällen är inte optimalt. Särskilt svårt kan det vara att kombinera sådana arbetstider med ett fungerade familjeliv.

Det ska alltid löna sig att jobba. För de med de lägsta lönerna, som därtill ofta tvingas kombinera en låg lön med ofrivillig deltid, innebär en anställning i staden ingen garanti för att få en tillräcklig inkomst för att kunna försörja sig och de sina, inte minst gäller detta om hen är ensamstående vårdnadshavare till hemmavarande barn. Det är ett dåligt helga arbetets värde att sända signalen att det kan vara svårt att försörja sig trots ett arbete inom staden. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm initieras en löna-sig-att-jobba-satsning. För att höja de lägsta lönerna för stadens anställda och för att underlätta övergången till heltid tillförs därför 25 miljoner kronor för en bättre personalpolitik.

Vi vill också se över möjligheten för hur personalens inflytande ska stärkas. Dels kan det leda till ett mer utvecklande arbete som gör det attraktivt att vara anställd inom Stockholms stad, men undersökningar visar också att verksamheten får en bättre kvalitet och blir mer effektiv om personalinflytandet stärks. Ett sätt att ge personalen mer inflytande kan vara att pröva intraprenader i ökad utsträckning.

Vi vill underlätta för anställda som behöver finna nya arbetsuppgifter att ta sig vidare. I normalfallet handlar det om kompetensutveckling och en aktiv personalpolitik. Staden behöver också bli bättre på att finna samarbete mellan olika verksamheter inom staden för att underlätta byten av arbetsuppgifter. Det bör undersökas om det finns möjliga incitament för att underlätta sådana övergångar.

Inom ramen för den sociala investeringsfond som inrättas i staden i och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm redovisar vi ökade satsningar på kompetensutveckling. Vi vill över de kommande åren höja ambitionerna. Fler bättre utbildade lärare, undersköterskor eller fastighetsskötare och möjlighet till

kontinuerlig, forskningsbaserad fortbildning höjer kvaliteten och därmed resultaten i den kommunala verksamheten. Det kompetenslyft som vi vill göra under 2014 möjliggör både satsningar för att stadens anställda ska vara uppdaterade med den senaste kunskapen inom sitt område som satsningar för en bättre personalpolitik genom exempelvis ökade insatser för chefsutveckling.

Styrningen av stadens verksamheter

Stadens verksamheter ska styras enligt ILS (Integrerat System för Ledning och uppföljning av stadens verksamheter). Kommunfullmäktige ska i årsredovisning kunna följa upp målen med tillhörande indikatorer. Vi tror fortfarande på detta system även om vi med viss frustration ser hur viljan från en politisk majoritet att visa upp positiva resultat innebär att mål anses uppfyllda även när det är uppenbart att så inte skett. Systemet behöver revideras antingen genom hur det tillämpas eller via ett förändrat system. Målformuleringar och indikatorer ska vara just detta, inte som idag ofta vara formulerade som aktiviteter. Poängen med målstyrning är att verksamheterna ska fokusera på målsättningar, för att komma ifrån den aktivitetsstyrda verksamheten. Om mål och indikatorer formuleras som aktiviteter riskerar den poängen gå förlorad. På vissa områden saknas dessutom idag indikatorer helt och på andra områden missar indikatorerna verksamheternas essens. Arbetet med stadens Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning är ett exempel där ett arbete finns men där indikatorer behöver utvecklas. Uppföljningen av, och arbetet med, stadens jämställdhets- och mångfaldsplaner ska förbättras och utvecklas. Staden ska också ta fram ett jämställdhetsprogram. I detta arbete ska relevanta indikatorer arbetas fram och fastställas.

Den lokala förankringen och samverkan mellan skolor, samt samverkan mellan skolan och förskolan, fritidsverksamheten och socialtjänsten behöver förbättras. Ett sätt som bör prövas av utbildningsnämnden är att låta grundskolans områdesorganisation vara parallell, och eventuellt lokaliserad, med stadsdelsförvaltningarna. Stadsdelsnämnderna ska tillhandahålla statistik om hur det ser ut bland respektive stadsdels ungdomar när det gäller avhopp från gymnasiet.

Målet om att Stockholm ska vara en ekologiskt och klimatmässigt hållbar storstad ska följas upp tillsammans med miljöprogrammets mål i en särskild miljöredovisning till kommunfullmäktige. En kvalitetsredovisning för förskolan, skolan och vuxenutbildningen där både kommunala och statliga mål följs upp ska också redovisas för kommunfullmäktige.

För att styra och följa upp stadens insatser för ökad folkhälsa ska kommunstyrelsen ta fram särskilda folkhälsoindikatorer inom ILS-systemet.

Hela staden ska utvecklas

I Socialdemokraternas budgetförslag, Nystart för Stockholm, presenteras en rad förslag för att hela staden ska kunna utvecklas. Målet är tydligt uttalat – arbetslösheten (och de sociala klyftor som följer av arbetslösheten) ska inte vara större i ytterstaden än i någon annan del av Stockholm. De viktigaste delarna i programmet handlar om jobb och utbildning. Genom vår jobbsatsning kommer drygt 1 600 Stockholmare redan 2014 kunna gå från försörjningsstöd till arbete. Ytterligare fler kommer kunna få plats på vuxenutbildningar. Genom aktivt samarbete med näringslivet, en markpolitik som underlättar för ny lättare industri och stöd till ytterstadens småföretagande tar vi fler steg för att ge fler chansen att leva det självständiga liv som ett arbete ger förutsättningar för. De satsningar vi föreslår för höjd kvalitet i Stockholms grundskola är andra delar av samma politik. Vi föreslår därtill riktade kultursatsningar för ytterstaden.

Samtidigt som dessa insatser är de viktigaste och mest avgörande för om Stockholm ska vara en stad som håller ihop så kan inte Stockholm bortse från det stora behov som finns att också jobba med den fysiska miljön. Under stadsbyggnadsnämnden redovisar vi hur politiken bör utvecklas långsiktigt för att bygga ihop staden. Det ovan redovisade är allt del av den nystart för Stockholm som vår stad behöver, för att Stockholm ska vara en europeisk storstad i framkant även i framtiden.

På kort sikt finns det också mer akuta problem. Ett sådant är att många av stadens centra håller på att förfalla. Moderaternas svar på detta har alltför ofta varit att överlåta ansvaret på någon annan. Genom utförsäljningar, som man nu i offentlighet tvingas medge har varit bristfälliga, har utvecklingen snarare förvärrats än resulterat i en bättre stadsmiljö. Det är nu hög tid att staden tydligt höjer ambitionerna för våra ytterstadscentra.

Vi föreslår därför att kommunstyrelsen får i uppdrag att till kommunfullmäktige presentera en upprustningsstrategi för de centrumanläggningar som staden och stadens bolag äger. Dessa ska processas i en dialog med berörda medborgare. Strategin bör redovisa de investeringar som kommer krävas och en tidplan för genomförandet. Strategin ska utarbetas och genomföras av staden och stadens bolag.

Motsvarande strategier bör, i samarbete med ägarna, utarbetas för de centra som ägs av andra aktörer. Om det visar sig svårt att göra framsteg i detta arbete bör stadens bolag kunna pröva möjligheten att förvärva centrumanläggningar som tidigare avyttrats.

I vårt förhöjda investeringsprogram reserverar vi 700 miljoner för insatser – utöver de som redan är budgeterade för ändamålet. Tillsammans med

kommunala och privata bolag bör ytterligare lika mycket kunna frigöras till investeringar i ytterstadens offentliga rum.

Trygghet i kvalitet

Stockholmarna ska alltid kunna vara trygga i de val de gör.

Välfärdsverksamheterna i Stockholm ska, oavsett driftsform, kännetecknas av hög kvalitet. Så ser vi till att Stockholm är en stad i framkant, även i framtiden. Stockholm stad upphandlar en stor del av verksamheten. Det måste alltid ske på ett sätt som gör att stockholmarna garanteras god kvalitet i stadens verksamheter. Detsamma gäller givetvis för stadens egna verksamheter. I och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm ska en ny upphandlingspolicy utarbetas och beslutas i kommunfullmäktige.

Uppföljningen av kvalitet i välfärdsverksamheterna, såväl privata som kommunala ska förbättras. Övergripande uppföljning, kontroll och inspektion av äldreomsorgen, verksamheter för personer med funktionsnedsättning, förskola och skola ska organiseras centralt och förstärkas. System för att ställa krav på att åtgärda brister ska ses över och skärpas för utförare oavsett driftsform.

System för medborgarnas valfrihet ska utvecklas till att öka möjligheterna för stockholmarna att få rättvisande information om verksamheternas kvalitet. För att garantera att konkurrensutsättningen inom ett verksamhetsområde är optimalt för att få bästa möjliga kvalitet ska kommunstyrelsen systematiskt utvärdera marknaden inom aktuella verksamhetsområden och förse kommunfullmäktige med beslutsunderlag.

Upphandlingar med tydliga kvalitetskrav

Det första och mest fundamentala är att skärpa kvalitetskraven redan i upphandlingar. Stockholm bör som landets ledande kommun genomföra det som nu diskuteras nationellt. Tydliga bemanningsregler och kompetenskrav bör exempelvis vara en självklarhet. Även andra uppföljningsbara kvalitetsindikatorer bör i ökande utsträckning arbetas in i de underlag som utgör grunden för upphandlingar. Likaså ska det vara en självklarhet att dessa verkligen följs upp.

Dessa krav är en viktig del i att höja kvaliteten. Utöver det finns det ytterligare faktorer som i grunden påverkar kvaliteten i omsorg och annan välfärdsverksamhet. En sådan är personalkontinuitet och den trygghet i vilken den anställde utför sitt arbete. Därav följer att staden i sina upphandlingar bör kräva kollektivavtalsliknande villkor och redovisningar av övriga anställningsvillkor i form av exempelvis grad av tidsbegränsade anställningar och ofrivilliga deltidsanställningar. I det senare ska staden i dialog med utförare utarbeta målsättningar för att reducera osäkra anställningsformer.

Det borde vara en självklarhet att leverantörer till skattefinansierad verksamhet betalar skatt i Sverige. Så är det inte idag. Nationellt pågår en diskussion om reglering av den omfattande skatteplanering som stora riskkapitalbolag använt sig av. Staden bör dock dra sitt strå till stacken genom att vid upphandling använda sig av modellen för Vita Jobb som Stockholm använde sig av fram till 2006 och som nu exempelvis Malmö Stad utvecklar. Grundtanken bakom vita jobb är ett förbud att jobba svart och att maskera arbetstagare som uppdragstagare, skyldighet att tillämpa de viktigaste sociala villkoren i branschens kollektivavtal, skyldighet att kontrollera att egna underentreprenörer också uppfyller villkoren, regler som medger kontroll och kraftfulla sanktioner om reglerna inte följs. Därigenom skapas ett ramverk för att undvika bolag som försöker snedvrída konkurrens genom skatteplanering och skattefusk samtidigt som oseriösa aktörer avskräcks från att bedriva exempelvis omsorg.

Tilldelningsbeslut inom omsorgsverksamhet fattas idag av den politiskt tillsatta stadsdirektören. Eftersom vi under ett antal år sett en ideologiskt driven utförsäljning är detta en olycklig ordning. Det finns alltid en farhåga att en sådan ordning kan skapa en misstanke om att det är det styrande partiets ideologiska kompass som styr snarare än kvalitet även i den enskilda upphandlingen.

Tilldelningsbeslut gällande upphandlingar av välfärdsverksamheter bör därför initialt fattas av kommunstyrelsen efter beredning av ett oberoende råd sammansatt av expertis inom området. Därefter bör det prövas om stadsdelsnämnderna som befinner sig närmast verksamheterna och brukarna ska fatta beslut om tilldelning efter prövning av ovanstående råd.

Återkommande tidigare misskötsel av välfärdsverksamhet ska värderas i samband med tilldelningsbeslut och vara en tungt vägande faktor i beslutsunderlaget.

All upphandlad verksamhet bör vid upphandling värderas mot egen-regi-drift – såväl när det gäller kvalitet som pris. Under de senaste åren har de borgerliga partierna vid ett flertal tillfällen förbjudit egen-regi att delta i upphandlingar. När de väl deltagit har det ofta visat sig vara ett billigare och bättre alternativ. Hur mycket pengar skattebetalarna förlorat på detta är svårt att identifiera men det torde röra sig om avsevärda belopp.

När krav formuleras vid upphandling bör dessa ta sin utgångspunkt i vad som förväntas av den egna verksamheten. Ett flertal andra kommuner har genom egna upphandlingar visat att utrymmet att ställa sociala krav är högre än det som Stockholm tillämpar. Det finns därför anledning att generellt ställa sociala

och miljömässigt högre krav på verksamheter som upphandlas. Ett sådant inslag kan exempelvis vara att upphandlingar inbegriper krav på utförarna att erbjuda praktik och lärlingsplatser.

Staden ska som ett alternativ till konkurrensutsättning som regel pröva om en viss given verksamhet kan drivas med intraprenader eller i form av social ekonomi. Detta kan erbjuda ett starkt alternativ till verksamheter som drivs med vinstmaximering som bolagsform men ändå frigöra kraft, uppfinningsrikedom och bidra till mångfald.

Kommunen måste vara en garant för att alla verksamheter som bedrivs med skattemedel ska hålla en hög nivå. Flera incidenter har inträffat under de senaste verksamhetsåren där staden valt ett anbud där kvaliteten inte stått i fokus. För att försäkra sig om att skattemedel går till det syfte de är avsedda för bör staden utreda möjligheterna att i upphandling kräva särredovisning samt att staden garanteras att överskott till absolut övervägande delen återinvesteras i verksamheten.

En ny upphandlingspolicy med tydliga krav på kvaliteten, som även väger in miljö och social rättvisa, måste skyndsamt tas fram. Så skapar vi förutsättningar för en välfärd med kvalitet i fokus och för ett Stockholm i framkant även i framtiden.

Kvaliteten först

För att garantera kvaliteten i verksamheten inrättas i och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm ett kvalitetskansli. Kvalitetskansliet har till uppgift att i samverkan med nämnderna dels skärpa tillsynsverksamheten i staden och dels jobba förebyggande med kvalitetsförbättrande åtgärder. Förnyelsekansliet som inte alls haft detta fokus i tillräcklig utsträckning och ersätts med denna nya organisation.

I syfte att öka fackförvaltningarnas kompetens i fråga om upphandlingar ska kvalitetskansliet bistå med kunskap om möjligheten att formulera sociala och miljömässiga krav i upphandlingar samt hur fackförvaltningar och bolag kan bidra till det föreslagna enprocentsmålet för innovationsdrivna upphandlingar. I detta ska kvalitetskansliet samverka med serviceförvaltningen och kompetens inom bolagen.

Personal och brukare är viktiga garantier för en hög kvalitet i verksamheterna. De kommer vara viktiga bärare av information i de fall där missförhållanden finns. Med ett allt hårdare klimat på arbetsmarknaden finns dock en risk att anställda inte vågar berätta om missförhållanden som inte uppenbart är olagligt.

Tyvär har regeringen låtit arbetet med att garantera anställda full meddelarfrihet dra ut på tiden. Det är en viktig åtgärd för att motverka missförhållanden. Regeringens passivitet får dock inte innebära att staden förfaller till att passivt vänta. Redan nu kan staden uppmuntra öppenhet. Genom kvalitetskontoret bör staden finna metoder för att stödja och skydda så kallade whistleblowers som uppmärksammar stad och offentligheten på oegentligheter.

Avgörande för arbetet att stärka kvaliteten i omsorgen och utbildningsverksamhet är transparens. Det är en självklarhet att medborgarna som med skatt finansierar dessa verksamheter genom staden ska ha insyn i verksamheten. Genom insyn försvinner också möjligheten att försnilla skattemedel från det de är avsedda för. Insynen bör avse såväl verksamhet som ekonomi och stadens revisorer ska ha samma insyn i kommunala och privata verksamheter.

Medborgarnas möjlighet att göra välgrundade val ska stärkas genom att informationen förbättras. Detta blir möjligt genom en ökad transparens och förbättrad information från staden kring olika kvalitetsgrundade indikatorer. När uppenbar misskötsel förekommer ska det bli lättare för staden att snabbt avbryta affärsförbindelse med en utförare.

Under mandatperioden har de borgerliga partierna fortsatt utförsäljningen av stadens verksamheter till underpriser. Direkt efter maktskiftet 2006 instiftades ett särskilt avknoppningskansli vid stadsledningskontoret. Flera av de avknoppade verksamheterna har gjort stora vinster redan första året i privat regi, pengar som sedan inte har återinvesterats i verksamheten. De många märkliga avknoppningarna är exempel på hur driftsformen varit och fortsätter vara viktigare än kvaliteten och innehållet i välfärden för de borgerliga partierna. De borgerliga partierna har fokuserat mer på att förskolor och hemtjänst ska bedrivas privat än på att barn och äldre ska få ta del av en så bra verksamhet som möjligt. Det är dags för en nystart för en välfärd med kvalitet i fokus. För inrättandet av ett kvalitetskansli avsätts 5 miljoner kronor.

Stockholm stad ska vid upphandling i första hand använda LOU (Lagen om offentlig upphandling) inom omsorgsverksamheterna, LOV (Lag om valfrihetssystem) ska i normalfallet inte användas. Under avsnittet om Äldreomsorg (SDN) redovisar vi de insatser som vi i detta avseende behöver vidtas för att skapa ordning och reda i omsorgen om äldre i Stockholm.

Student- och ungdomsgaranti på Stockholms bostadsmarknad

Att studenter och unga vuxna ska kunna etablera sig i Stockholm är en av de stora och viktiga för att Stockholm ska vara en stad i framkant även i framtiden. Ett av de stora problemen för unga och studenter på

bostadsmarknaden, vid sidan av bristen på bostäder och hyresrätter, är de höga inkomstkraven för hyreskontrakt. Stockholms stads bostadsbolag och de privata bolagen har ofta krav på att en hyresgäst ska ha fast jobb och en årsinkomst som överstiger årshyran tre gånger. Låga inkomster och den höga andelen med visstidsanställningar och studielån skapar en stor ung grupp utan formella möjligheter att få tillträde till Stockholms bostadsmarknad. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm föreslår vi en student- och ungdomsgaranti som innebär att staden ska kunna gå in som borgenär åt studenter och unga under 27 års ålder, för att ge dem bättre förutsättningar att få ett hyreskontrakt.

Särskilda uppdrag 2014:

- Arbeta fram ett regelverk för den sociala investeringsfond som föreslås i det socialdemokratiska budgetförslaget.
- Leda arbetet med en ökad bostadsproduktion och en utökad investeringsram i enlighet med ovan.
- I samverkan med berörda facknämnder och stadsdelsnämnder initiera en verksamhet som erbjuder tillfälliga jobb i staden istället för försörjningsstöd.
- Intensifiera arbetet för att erbjuda de som önskar heltid istället för deltid önskad tjänstgöringsgrad genom att arbeta fram en handlingsplan.
- Tillsammans med av staden ägda bolag som är berörda utarbeta en strategi för att rusta upp och investera i stadens centra, inte minst i ytterstaden.
- Analysera stadens budget utifrån ett jämställdhetsperspektiv
- Revidera regelverket för upphandlingar i enlighet med vad som redovisats ovan i Socialdemokraternas budgetförslag.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Besparing på SLK – enligt ovan	70 mnkr
Minskade kostnader till följd av ändrad upphandlingspolicy	9 mnkr

Ökade kostnader för:

Personalpolitik	25 mnkr
Kvalitetsskansli	5 mnkr
Traineeplatser i ytterstaden	6 mnkr
Högskolepraktik	2 mnkr
Ökade avskrivningar till följd av höjd investeringsvolym	3 mnkr
Ökade driftskostnader till följd av höjd investeringsvolym	2 mnkr
Ökade kapitalkostnader till följd av höjd investeringsvolym	3 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Kommunstyrelsen m.m.** godkänns.

Revisorskollegiet

Stadsrevisionens ansvar följer av kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, aktiebolagslagen samt revisionsreglementet för stadsrevisionen i Stockholms stad och andra av kommunfullmäktige utfärdade föreskrifter såsom denna budgets mål och indikatorer. Stadsrevisionen ska granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden inklusive bolag och stiftelser med mera i den omfattning som följer av god kommunal revisionsred.

I stadsrevisionens revisionsstrategi för 2011-2014 beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetssätt samt nämnd- och bolagsgranskningen. Planerade större revisionsprojekt beskrivs med utgångspunkt från stadens huvudsakliga verksamhetsområden.

Stadsrevisionen ska också delta i Stadsledningskontorets och nämndernas arbete med att utveckla stadens kvalitets- och effektivitetsarbete.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

2. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Revisorskollegiet** godkänns.

Valnämnden

Valnämnden ansvarar för organisation och genomförande av val till riksdagen, landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Nämnden ansvarar också för val till EU-parlamentet. Nämnden ska dessutom genomföra eventuella extraval och folkomröstningar.

För att höja valdeltagandet ska valnämnden organisera röstandet så att avståndet för att delta i valet minskar. En insats som bör prövas 2014 är mobila vallokaler. Information om valet på främmande språk bör utökas så att ingen avstår val av bristande kunskaper.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Vidta åtgärder för att öka valdeltagandet

Särskilda uppdrag för 2014:

- Bidra till insatser för ökat valdeltagande i stadsdelar där detta var lågt 2010.
- Bidra till utökad information om valet på främmande språk.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Ökade kostnader för:

- Insatser för ökat valdeltagande 3 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Valnämnden** godkänns.

Stadsdelsnämnderna

Stadens verksamhet vänder sig till alla medborgare och ska utformas i dialog med stadens medborgare. Det sker genom allmänna val, men måste också ske i en ständig dialog med medborgare och brukare. En lokal närvaro och en decentraliserad organisation är det bästa sättet att skapa förutsättningar för det. Stadsdelsnämnderna ska utvecklas och utgöra forum för den kommunala demokratin.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten:

- En effektiv verksamhet av hög kvalitet ska bedrivas.
- Stadsdelsnämnderna ska bidra till en levande och lokalt förankrad demokrati.

Stadsdelsnämnderna är en av stadens mest decentraliserade och lokalt närvarande verksamheter. Därmed är det naturligt att stadsdelsnämnderna i sin verksamhet särskilt ska arbeta med att fördjupa demokratin, uppmuntra engagemang och skapa fora för dialog med medborgarna kring stadens uppgifter och åtaganden. Stadsdelsnämnderna ska utvecklas för att utgöra en reell kraft och kunna vara ett trovärdigt forum för demokratisk dialog mellan staden och dess medborgare. Stadsdelsnämnderna ska samverka med valnämnden i arbetet med att öka valdeltagandet i områden med historiskt lågt deltagande. Stadsdelsnämnderna uppmanas hitta samverkansformer för att effektivisera verksamheten och höja kvaliteten.

Förskoleverksamhet

Vi vet att individer formas tidigt. Förskolans kvalitet och verksamhet påverkar i allra högsta grad framtiden för Stockholms barn. En bra förskola kan göra skillnad för barnets språkutveckling, inte bara medan det går på förskolan utan resten av det barnets liv. En bra förskola gör skillnad, om det råder det ingen tvekan. I förskolan formar vi framtiden, och Stockholm har inte råd att spela bort framtiden. Socialdemokraterna föreslår därför en politik som tar sin grund redan i det tidiga lärandet och barnens tidiga utveckling.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Alla Stockholms förskolor ska vara bra förskolor med barnens kunskap och utveckling i fokus
- Stockholms förskolor ska vara en stimulerande miljö där barn och personal trivs och utvecklas

En förskola för språkutveckling och kunskap

Språkets betydelse för barns tidiga utveckling är avgörande. Språket ger barnet nycklar till en hel värld av kunskaper. Förskolans roll i att stärka barnens språkutveckling är därmed helt avgörande och påverkar barnens förutsättningar att sedan ta sig an andra utmaningar och så småningom de olika skolämnena. Förskolans roll är givet detta också kompensatorisk. För att ge barnen likvärdiga förutsättningar måste förskolan, och senare skolan, kompensera för att barnens hemmiljöer ger dem olika språkliga förutsättningar. Forskning har visat att förutsättningarna för språkutveckling är väldigt olika. Bjar och Lindberg uttrycker det i texten "Barn utvecklar sitt språk" (i antologin "Möten i skriftspråket") som att vissa barn kommer ifrån en språkrik kultur med ett stort kontaktnät. Medan andra har ett litet kontaktnät och inte ingått i en språkrik kultur. Det handlar således inte främst om vilket språk som talas i hemmet utan om hur mycket tid föräldrarna har att prata med barnet, hur många ord barnet möter och så vidare. Förskolan ska främja alla barns språkutveckling, men olika barn behöver olika mycket stöd. Det gäller språkutvecklingen såväl som annan kunskapsutveckling. Därför höjer vi det socioekonomiska tillägget och därför tillför vi extra medel för att ge Stockholms förskolor möjlighet att arbeta mer med språkutveckling. Totalt lägger vi 50 mnkr på kvalitetssatsningar, minskade barngrupper och bättre likvärdighet i våra kommunala förskolor 2014. Det är utöver de kompetensutvecklingsatsningar som finns inom ramen för Kompetenslyftet, utöver de 20 mnkr som vi inom ramen för utbildningsnämnden satsar på att nå målet om 50 % förskolepedagoger och utöver de 7 mnkr vi satsar på barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Forskning och erfarenhet visar att språkutvecklingen är som intensivast i förskoleåldern och under de tidiga skolåren. Det är också belagt att flerspråkiga

barns utveckling stimuleras om barnet får använda sitt modersmål. Barn som har ett utvecklat modersmål och som är trygga i sin identitet lär det nya språket när de får lyssna, öva och pröva i lekfulla former. Tyvärr ser det inte alltid ut så. I den kvalitetsgranskning som Skolverket 2010 genomförde om skolors och förskolors arbete med flerspråkiga barn ('Språk och kunskapsutveckling för barn och elever med annat modersmål än svenska') framgår att "arbetet i många av [de granskade] förskolorna präglas av en inställning att flerspråkiga barn framförallt behöver trygghet och förskolans uppdrag att stimulera och utmana barnen i deras lärande får därmed inte det utrymme det borde ha". 2011 uppmärksammades även brister i modersmålsundervisningen specifikt i Stockholms stad. Därför är det viktigt att det språkutvecklingsåtgärdsprogram som Socialdemokraterna nu initierar inte ska gå enbart till satsningar på språkutveckling av det svenska språket, utan ge alla barn likvärdiga möjligheter att utveckla sitt modersmål. Rapporten om skolors och förskolors arbete med flerspråkiga barn visar också att personalen i förskolan ofta ser uppdraget att medverka till barnens modersmålsutveckling som en alltför svår uppgift och överlämnar därför detta antingen till externa modersmålstränare eller till föräldrarna. I den nya skollagen för förskolan har förskolans ansvar för modersmålsutveckling förstärkts. Det är positivt, men det är viktigt att staden nu gör sitt yttersta för att det också implementeras. Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna under 2014 genomföra en analys av hur förskolorna arbetar med flerspråkiga barns kunskapsutveckling och ta fram förslag för hur verksamheten skulle kunna förbättras.

Det är genom den sociala samvaron med andra som barnet upptäcker språket, för att låna orden från Lev Vygotskij. Genom att barn samtalar med vuxna eller andra barn i dess omgivning med större kunskaper får de det stöd som behövs för att språket ska utvecklas. Det säger sig självt att personal som har tid att prata och umgås med barnen gör skillnad för barnens kunskapsutveckling. Därför är det avgörande att Stockholms förskolor håller målet om 14 barn i småbarnsgrupper och 18 barn i syskongrupper. Stadsdelsnämnderna ska regelbundet avrapportera måluppfyllelse i detta avseende och visa vilka åtgärder som vidtas för att klara garantin.

Andelen förskollärare bland personalen är idag lägre än i övriga Sverige. Medan Göteborg 2011 hade 56 procent högskoleutbildad personal i förskolan och Malmö hade 50 procent hade Stockholm bara 38 procent. Det är ett av stadens största problem när det gäller pedagogisk verksamhet. Det leder till lägre kvalitet på den pedagogiska verksamheten. Utvecklingen måste brytas och fokus måste därför ligga på att tydligt höja andelen förskollärare. Mot slutet på denna budgetperiod ska staden ha uppnått ett mål om 50% förskollärare. För att fler ska vilja arbeta inom förskolan och för att höja yrkets

status är det viktigt att lönenivåerna för stadens förskolepersonal successivt höjs.

Under 2014 ska därför en handlingsplan arbetas fram för att öka andelen förskollärare i verksamheten. Viktiga delar av detta handlar om att påverka regeringen att öka antalet utbildningsplatser, ge möjlighet för fler anställda inom barnomsorgen att vidareutbilda sig, höja yrkets attraktivitet och höja stadens konkurrenskraft på denna del av arbetsmarknaden. Barnskötarnas roll på förskolorna är avgörande. Minst lika viktigt som att Stockholms förskolor har en stor andel personal med förskollärarytbildning på våra förskolor är att den övriga personalen har barnskötarytbildning. Våra barn har rätt till utbildad personal, och stadens personal ska ha möjlighet till relevant fortbildning. En särskild satsning ska göras för personal på Stockholms förskolor som inte har pedagogisk utbildning men som vill studera vidare till förskollärare eller barnskötare.

För att staden ska ha möjlighet att följa upp utbildningssatsningen på barnskötare ska staden föra statistik över hur stor andel av personalen varken har barnskötarytbildning eller förskollärarytbildning.

Stockholms förskolor ges precis som Stockholms skolor möjlighet att söka medel för forskningsbaserad fortbildning genom Kompetenslyftet, för att stimulera förskollärare och övrig personal att fortsätta utveckla verksamheten.

En förskola som ger förutsättningar för ett modernt arbetsliv

Barnomsorg på obekvämt arbetstid och nattis

Det finns fortfarande bara ett så kallat nattis i hela Stockholms stad. Samtidigt har vi sjuksköterskor, butiksbiträden, poliser, brandmän, barnmorskor och många fler stockholmare som regelbundet arbetar natttid. Nattarbete och småbarnstid är idag svårt att kombinera, men för många är nattarbete av schemaläggningsskäl eller ekonomiska skäl en nödvändighet.

Socialdemokraternas nattis-satsning handlar delvis om att det måste finnas fler nattis och dels om att fler måste ges rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid. För att idag bli berättigad till barnomsorg på obekvämt arbetstid krävs mer än att du är schemalagd att arbeta natt. Det krävs också ett intyg från din chef där hen tillstyrker att det inte finns någon annan tjänst för den sökande.

“Möjligheterna att förändra arbetstiderna ska alltid prövas”. Att ta bort kravet på att det inte ska finnas något annat alternativ kan för en del föräldrar göra stor skillnad, inte minst ekonomiskt, men det finns egentligen inga skäl att efterfrågan på nattis kommer att explodera för att fler får rätt till nattis. Vi vet att de flesta föräldrar försöker lösa nattarbete och småbarnsår på annat sätt,

men det innebär inte att staden inte ska erbjuda barnomsorg till dem som vill och har behovet.

Socialdemokraternas nattis-satsning är en satsning i flera steg. Tillgången till barnomsorg på obekvämlig arbetstid utökas från och med hösten 2014. För detta avsätts 7 mnkr inom ramen för utbildningsnämndens verksamhet.

Vårdnadsbidraget förvägrar barn den viktiga utveckling som förskolan ger och hindrar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Att kommunen idag sponsrar en reform som både påverkar barns kunskapsutveckling och kvinnors ekonomiska självständighet negativt är oacceptabelt. Bidraget ska därför avskaffas.

En förskola nära dig

Föräldrar ska kunna välja en förskola som passar just deras livssituation. Ibland handlar det om nattis och ibland handlar det om att kunna välja en förskola på gångavstånd hemifrån. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av var avståndet till förskolor är som längst för föräldrar och intensivt arbeta med att starta fler förskolor och avdelningar i just dessa områden. För att öka möjligheterna att få en förskola enligt föräldrarnas önskemål ska en gemensam kö inrättas för att på så sätt göra det enklare för brukarna samtidigt som planeringen underlättas för staden.

Staden behöver bli bättre på att garantera förskolornas öppethållande. Det är inte minst ett sätt att hävda arbetslinjen. För en del handlar det om nattis, men för många handlar det bara om att det måste vara en reell möjlighet att jobba en hel arbetsdag, även för de stockholmarna som inte bor i den stadsdel där de jobbar. Förskolan måste anpassas till den yrkesverklighet stockholmarna lever i.

Stockholmarna blir allt fler och födslootalen är höga. Det kräver att staden ligger steget före med planeringen av nya förskolor. Staden behöver vara tuffare och mer konsekvent med att utifrån behov ställa krav på sina egna fastighetsbolag, krav vid ombildningar av hyresrätter samt vid tillstånd för nybyggnation att det ska inrymmas lokaler för förskoleverksamhet. Det är inte acceptabelt att stora kvarter och hela stadsdelar växer fram utan att detta är tillgodosett eller att förskolor inryms i lokaler helt utan utemiljöer anpassade till förskoleverksamhet.

En förskola för lek och rörelse

De vanor barn får på förskolan påverkar deras vanor i hemmen och senare i livet. Fler förskolor i Stockholm ska genomsyras av ett aktivt hälsoperspektiv.

Det handlar om den mat som serveras på förskolorna och om att inomhusmiljön ska vara god, men i lika hög utsträckning om barnens möjlighet till rörelse på förskolan.

Stockholm stad har idag ingen kartläggning eller studie som ger någon indikator på hur mycket våra barn får röra på sig i förskolan eller ens hur stora förskolegårdar Stockholms förskolor har. Ett första steg i ett aktivt hälsoperspektiv i Stockholms förskolor är att utbildningsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna ska genomföra en kartläggning av samtliga förskolors utemiljöer.

Särskilda uppdrag 2014

- Stockholms förskolor ska hålla målet om 14 barn i småbarnsgrupper och 18 barn i syskongrupper. Stadsdelsnämnderna ska regelbundet avrapportera måluppfyllelse i detta avseende och visa vilka åtgärder som vidtas för att klara garantin.
- Ta fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare i verksamheten. 50 % av personalen ska vara utbildade förskolelärare.
- Tillsammans med utbildningsnämnden genomföra en särskild satsning för personal på Stockholms förskolor som inte har pedagogisk utbildning men som vill studera vidare till förskolelärare.
- Påbörja en satsning på barns språkutveckling enligt ovan
- Öka tillgången till barnomsorg på obekvämt arbetstid från och med hösten 2014.
- Tillsammans med utbildningsnämnden ska en kartläggning av samtliga förskolors utemiljöer genomföras.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	2,5 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	2,6 mnkr

Ökade kostnader för:

Kvalitetssatsningar inom förskolan	53,3 mnkr
------------------------------------	-----------

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Stockholms barn och ungdomar är stadens framtid. Det ska synas också i stadens verksamheter. Barn och unga är en tillgång och en möjlighet som staden måste investera i. Det är när man genom ett rikt utbud med stora möjligheter och utmaningar möjliggör utveckling hos individen som samhället gemensamt växer. Ingenstans är det tydligare än när det gäller just barn och unga. Stockholm ska vara den bästa staden för våra barn att växa upp till.

Stadens rika kulturliv ska vara tillgängligt för alla och kunna både upplevas och skapas i medborgarens egen närhet. Det handlar om allas rätt till att ta del av kulturen och odla sin egen kreativitet och bidra till att utveckla den egna stadsdelens själ, identitet och berättelse.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten:

- Ungdomars inflytande över den egna vardagen ska öka.
- Alla barn i Stockholm som vill ska få åka på kollo.
- Alla stadsdelsnämnder ska erbjuda barn och unga en bred fritidsverksamhet för olika åldrar, behov och intressen.
- De lokala mötesplatserna för och utbudet av kulturell verksamhet ska utvecklas.
- Samarbetet mellan det lokala kultur- och föreningslivet, skolorna och företagen ska öka

Varje gång ett barn eller en ung person i Stockholm väljer bort kreativitet, vilja, lust och ambitioner för att det finns hinder är det ett problem för staden. Om dessa hinder leder till uppgivenhet kan ett engagemang och självförtroende i värsta fall bytas mot destruktivitet – såväl mot sig själv som det omkringliggande samhället. En satsning för en meningsfull fritid för alla barn och unga är därför en investering i en trygg och framgångsrik stad.

Målet med stadens verksamhet för barn och unga måste vara att erbjuda en meningsfull och tillgänglig fritid för alla barn, oavsett föräldrarnas ekonomiska och sociala bakgrund. Fritiden ska ge möjlighet tillutveckling och deltagande i det sociala livet. Då finns också goda förutsättningar för lärande..

Barnfattigdom är ett tydligt hinder som riskerar att leda till att många barn blir ensamma och hamnar i ett socialt utanförskap. Som princip borde inte barn behöva avstå från fritidsaktiviteter på grund av föräldrarnas ekonomi. De avgiftsfria aktiviteterna är i detta ett viktigt inslag i arbetet för att alla barn ska få möjligheter. Likaså är det viktigt att i övriga aktiviteter, drivna av kommunen eller föreningar, hålla tillbaka avgifter som begränsar. Staden bör

genomföra en översyn av avgiftsutvecklingen i föreningsverksamhet och i stadens egen verksamhet riktad ungdomar. Den bör utföras av idrotts- och kulturnämnderna i nära samverkan med stadsdelsnämnderna.

Mer än någonsin behöver Stockholm en satsning på ungas fritid och kultur. Det handlar om att utjämna klyftorna mellan olika grupper vad gäller deras möjligheter till att ta del av kultur, att skapa kreativa rum och ge möjligheter för ungas eget kulturella skapande. Lokala träffpunkter för äldre unga ska finnas vid viktigare knytpunkter i staden.

På samma sätt föreslår vi att äldre personer ges förutsättningar för möten, sociala och kulturella aktiviteter genom etablerandet av träffpunkter för äldre. Sådana träffpunkter bör utvecklas tillsammans med pensionärsorganisationerna.

Fritidsverksamheter för oanade möjligheter

De kommunala fritidsverksamheterna ska systematiskt arbeta med att säkerställa att alla barn och unga får goda möjligheter till en utvecklande och utmanande fritid. Fritidsverksamheterna i staden ska vara arenor där barn och unga får möjlighet att ge uttryck för sina ambitioner, känslor och tankar i form av kultur och skapande samt idrott och rörelse. Fritidsverksamheten ska aktivt bidra till att ungdomar vidgar sina perspektiv och prövar nya aktiviteter. Möjligheter och ansvar ska gå hand i hand. Det är därför ett viktigt mål att mycket av verksamheten ska syfta till barn och ungdomars egenorganisering.

Tillgänglighet är viktigt om fler ska kunna delta i verksamheterna. Det gäller tillgänglighet i bemärkelsen närhet till en verksamhet, tillgänglighet för olika grupper men också tillgänglighet i bredd på verksamheterna. Här ska fritidsgårdar inte, gentemot föreningar och företag, ses som konkurrenter om ungdomars engagemang och intressen. Tvärtom kan en egenorganiserad dansgrupp inom ramen för fritidsgården vara vägen in i en dansförening. Fritidsgårdar kan, i den mån de får ekonomiska resurser, bredda sin verksamhet och erbjuda mer av organiserad gruppverksamhet. Vi vill ge dem den möjligheten och därmed ge fler ungdomar möjlighet att utveckla sina intressen.

Flera rapporter och undersökningar visar att barn från ekonomiskt utsatta hushåll deltar i mindre utsträckning i organiserade fritidsaktiviteter än andra barn. Detsamma gäller barn med ensamstående föräldrar, barn i arbetarhushåll och barn vars föräldrar är födda utomlands. Alla ska ha tillgång till de kommunala fritidsverksamheterna och för att detta ska vara verklighet behöver detta vara ett uttalat mål. För att nå upp till målsättningen att alla barn ska få en likvärdig fritid krävs det satsningar och nytänkande strategier för att nå alla barn oavsett deras bakgrund och förutsättningar.

De äldre ungdomarna hamnar ofta i ett glapp – mellan verksamhet som uppfattas som riktade till yngre åldrar och kommersiella lokaler med högre åldersgränser. Staden borde göra mer här. Vi anser att staden specifikt bör pröva träffpunkter vid viktigare knytpunkter i staden som riktar sig till äldre ungdomar.

Fritidsverksamheten spelar en stor roll för att förebygga sociala problem och kan vara avgörande för många ungas framtid. Med de växande klyftor som vi ser i Stockholm blir det än viktigare att fritidsgården också söker upp ungdomar som riskerar att hamna snett. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm initierar vi ett uppsökande arbetssätt. Ett metodexempel kan vara den metod som stadens ridhus använder sig utav. Det är ett koncept där fritidspedagoger möter upp ungdomar för att hjälpa till med läxor och erbjuda mellanmål i samband med träningen eller fånga upp dem som hänger där mellan sina träningsdagar. Metoden är lika tillämpbar vid större fotbollsplaner och idrotts- och simhallar. En annan insats handlar om att i samverkan med sociala verksamheter aktivt söka upp ungdomar med problem även när dessa inte aktivt söker sig till fritidsverksamheter.

Kollo för fler fantastiska sommarlov

Allt för många barn i Stockholm har inte möjlighet att lämna sin egen stadsdel under sommaren. Alla barn i Stockholm ska därför erbjudas en plats i antingen den stadsdelsövergripande kolloverksamheten eller annan sommarverksamhet anpassad efter specifika behov. Uppsökandearbetet ska vara en naturlig del av kolloverksamheten så att fler barn ska få kännedom om kollo. Det är bra att den nedåtgående trend som gällt för kollo-verksamheten nu verkar ha brutits. Fortfarande finns det dock barn som av sociala och ekonomiska skäl tvingas avstå och istället blir ensamma och övergivna när föräldrarna måste jobba. Staden bör därför inkludera kollo-verksamheten i den avgiftsöversyn vi förespråkar ovan och utifrån denna kunskap undersöka vad som kan göras för att fler i realiteten ska få chansen att delta. Vår bild idag är att avgifterna i många fall fortfarande är för höga.

Vi anser att skolan bör erbjuda sommarkolloverksamhet som en del av sommarskolor för elever som har behov av detta. Som en del av vår simkunnighetsinsats bör även sim- och vattenkollon som syftar till simkunnighet organiseras. Dessa verksamheter bör självklart vara helt avgiftsfria.

För att utveckla fritidsgårdar och träffpunkter i stadsdelarna samt kolloverksamheten tillförs verksamhetsområdet 20 miljoner kronor utöver de medel som de borgerliga partierna avsätter. Stockholm ska vara den bästa staden att växa upp i.

Kultur på fritiden

Under kulturnämnden redovisar vi närmare reformerna för kulturskolan de kommande åren. I detta sammanhang vill vi dock bara peka på den viktiga roll som denna spelar för barn och ungas fritids- och kulturutövande. Det är därför angeläget att stadsdelsnämnderna aktivt samverkar, och ges möjlighet till samverkan, med kulturskolan kring frågor som underlättar den verksamheten. Det kan handla om lokaltillgång och lokala informationsinsatser.

Spontanidrott för fler

Mer och mer av ungdomars fritid upptas av spontanidrott. Staden bör aktivt uppmuntra detta genom att öka ambitionerna för anläggningar. I en stad som är så underdimensionerad som Stockholm är idag när det gäller idrottshallar och fotbollsplaner är det angeläget att utöka möjligheterna till idrott. I investeringsprogrammet i Socialdemokraternas nystart för Stockholm föreslås en ökad ram för såväl idrottshallar som andra ytor som kan användas för spontanidrott.

Lek och lust i vardagen

För de minsta barnen är den öppna förskoleverksamheten och parklekarna viktiga inslag i vardagen. Även för föräldrarna fyller dessa verksamheter en viktig funktion när det kommer till att träffa andra vuxna människor under sin föräldraledighet. Den öppna förskoleverksamheten och parklekarna ska vara öppna för alla och verksamheten ska stärkas med fokus på att nå fler besökare. Parklekarna är populära även för barn i förskolan och de lägre klasserna i skolan. De ska erbjuda aktiviteter för barn i olika åldrar på ett utmanande och säkert sätt. Ett fungerande och långsiktigt underhåll av alla parklekar ska säkras.

Nästan varje park i staden rymmer lekplatser för barn. Dessa ska värnas och underhållas. Staden bör utarbeta en plan som successivt utvecklar lekplatserna. I enlighet med vårt utökade investeringsprogram föreslår vi en utökad ram om 200 miljoner under de kommande åren för att Stockholms lekplatser ska uppmuntra till kreativ lek och utveckla barns förmågor. I enlighet med vad Malmö gjort, med grund i sitt lekplatsprogram, bör Stockholm utveckla fler nya temalekplatser som stimulerar olika upplevelser, erfarenheter och sinnen. Exempel på sådana kan vara lekplatser som är upptäckarstigar, musikparker eller vattenlekar. Stockholms lekplatser skulle kunna vara så mycket mer än idag. I och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm ges barnens lek och lust större utrymme i stadens planering.

Demokrati och inflytande

Demokrati och inflytande ska finnas som en naturlig del i vårt samhälle varje dag, detta gäller inte minst de verksamheter som riktar sig till barn och unga. Utifrån sitt speciella ansvar för barn och unga ska stadsdelsnämnderna arbeta

strategiskt med att öka demokratin i beslutsgångar och inflytandet över den egna vardagen. Ärenden ska vara enkla att följa och beslut ska fattas så nära den omfattade som möjligt. Genom att ge barn och unga möjlighet till ökad delaktighet och inflytande över våra gemensamma tillgångar skapar vi en gemenskap där medborgarna bryr sig om sitt samhälle och är villiga att ta ansvar för det.

Moderna och ändamålsenliga allmänna mötesplatser

Samlingslokalerna och hemgårdarna utgör en lokal bas i stadens närområden där de ofta fungerar som infrastruktur för kreativ verksamhet, samtal och möten. Samlingslokalerna i Stockholm har under lång tid minskat kraftigt till antalet.. I takt med stadens expansion blir också behovet av mötesplatser större. 2008 bildades den senaste samlingslokalen som ingår i stadens Allmänna Samlingslokalsystem. Sedan dess har staden vuxit och nya stadsdelar byggs och kommer byggas under lång tid framöver. Som all annan stadsplanering ska allmänna mötesplatser som fyller en angelägen funktion för medborgarna, planeras in i nya bostadsprojekt. De borgerliga partierna i Stockholm visar tydligt med sin politik att den hellre avvecklar stadens aktivitetshus och föreningsliv än satsar på dem. I stället för öppna och fria mötesplatser för alla, föredrar de kommersiella marknadsplatser för de köpstarka.

Principen bör vara att det i varje stadsdel finns tillgång till bokningsbara lokaler som svarar mot det lokala föreningslivets behov. För att öka tillgången till lokaler behöver olika offentliga institutioner som utbildnings-, kultur- och idrottsförvaltning samverka med stadsdelsnämnderna i ett projekt som syftar till att öka utbudet. Det som idag är ingens ansvar måste bli allas ansvar. Om inte resultatet när det gäller tillgång till offentliga mötesplatser därigenom förbättras bör ett ändrat ansvar för frågan prövas.

Jobb istället för bidrag

Till flera delar av stadsdelsnämndernas verksamhetsområden tillförs stora resurser för att bryta långtidsarbetslösa behov av försörjningsstöd och istället ge fler chans till arbete genom satsningen på Stockholmsjobb och ungdomsanställningar. Inom detta verksamhetsområde ger det stadsdelsnämnderna förutsättningar att anställa uppemot 90 personer. Dessa ska kunna förstärka arbetet med att kvalitetssäkra material och verksamheter vid parklekar. De ska också kunna bidra till kvalitetsförstärkningar i fritidsgårds- och kolloverksamheten. De ska vidare kunna stödja arbetet med träffpunkter för äldre samt bidra till fler öppna samlingslokaler. De kan också bidra till verksamhet i föreningar som driver för staden viktig verksamhet inom det sociala, kulturella eller folkbildande området. Anslag inom programmet Jobb istället för bidrag kan omfördelas inom stadsdelsnämnden, nämnden kan själv besluta var insatserna mest behövs och resurserna administreras inom Arbetsmarknadsåtgärder.

Särskilda uppdrag 2014:

- Fritidsverksamheter ska sträva till barn och ungdomars egenorganisering och erbjuda ett brett utbud av aktiviteter.
- Stadsdelsnämnder ska i samverkan arbeta fram ett koncept för träffpunkter för äldre ungdomar vid viktigare knytpunkter.
- Rusta upp stadens parklekar och arbeta fram ett program för stadens lekparker med syfte att förbättra underhållet och öka antalet temalekparker.
- Träffpunkter som ökar möjligheterna bland äldre till aktivitet och delaktighet ska utvecklas.
- Stadsdelarna ska i samverkan med andra förvaltningar bidra till ett ökat utbud av samlingslokaler.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014*Minskade kostnader för:*

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,8 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,5 mnkr

Ökade kostnader för:

Fler och mer öppna fritidsgårdar/kollo	20,0 mnkr
Träffpunkter för äldre	10,0 mnkr
Kultursatsning Barn och Ungdom	10,0 mnkr

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ska garantera trygghet i vardagen. Genom en hög kvalitet på tjänsterna kan den äldre så långt möjligt upprätthålla sitt sätt att leva även när fysiken sätter begränsningar. Stockholm ska vara en stad som ser äldre som en tillgång och därför fokuserar på möjligheter mer än begränsningar.

Äldreomsorgen ska präglas av ett arbetssätt som kännetecknas av respekt för individen.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Verksamheten ska bedrivas så att äldre människor kan känna trygghet och inflytande i vardagen.
- Valmöjligheten när det gäller innehållet i de tjänster som erbjuds ska öka.

Äldreomsorgen måste präglas av tillgänglighet, trygghet och inflytande för de äldre. Utvecklingen under de senaste åren går i motsatt riktning. En liberaliserad äldreomsorgsmarknad har minskat förutsättningarna för kvalitet och Stockholm ligger idag lågt i förhållande till andra kommuner när det gäller brukarundersökningar. En mer restriktiv biståndsprövning har därutöver begränsat tillgängligheten och valmöjligheterna för stadens äldre.

Mot ovan beskriven bakgrund behöver Stockholms äldreomsorg en nystart. Utgångspunkten måste vara att bringa ordning och reda och höja kvaliteten samtidigt som de äldres inflytande ökar. Nedan redovisar vi våra program för ”Ordning och reda” samt ”Trygghet i kvalitet”. Båda delarna handlar om stadens arbete gentemot utförare, i egen och upphandlad regi, och om hur staden ska kunna garantera kvaliteten som ger trygghet.

Regelverket kring äldreomsorgen behöver ses över. Vi initierar under äldrenämnden vårt önskemål om en översyn av biståndsbedömningen för att garantera en likvärdig rätt till omsorg i hela staden. Vi redovisar också nedan vår ambition att öka äldres rätt att påverka sin hemtjänst genom en förenklad biståndsprövning enligt den så kallade Linköpingsmodellen. Mot bakgrund av den allt hårdare praxis som utvecklats i biståndsbedömningen - där en pressad ekonomi ofta varit styrande - känns den skrivning som finansborgarrådet uttrycker att “särskild hänsyn ska tas till ålder och ensamhet” som varande väldigt långt från verkligheten. Vi delar den målsättningen men noterar att budgeten inte direkt understödjer en sådan utveckling när den totala ramuppräknningen för äldreomsorg i staden är drygt klart under de kostnadsökningar som kommer under året. På samma sätt bejakar vi att äldrenämnden ska ges i uppdrag att utreda effekterna av att alla stockholmare över en viss ålder som söker till vård- och omsorgsboende beviljas plats samt att nämnden ska ta fram en utevistelsegaranti. Samtidigt innebär den nyss

nämnda ramuppräknningen ett de facto-sparkkrav som riskerar göra dessa uppdrag till bara tomma ord.

Ordning och reda i äldreomsorgen

För att säkra kvaliteten i egen och upphandlad verksamhet lanserade vi redan under förra året ett program för trygghet i kvalitet. Detta program omfattade i princip all kommunal verksamhet men kom att värderas i förhållande till äldreomsorgen då det är där problemen varit mest uppenbara.

Vi utvecklar i år ytterligare innehållet i detta när det gäller åtgärder för ordning och reda på den i praktiken oreglerade marknaden som uppstått. Avgörande för äldreomsorgens kvalitet är att politiken mer måste präglas av trygghet samt ordning och reda än av ett marknadsliberalt experiment. Många såväl anställda som utförare kämpar tappert med att få vardagen att gå ihop och för att ge de som mest behöver det trygghet. I verkligheten sätter dock den politik som de borgerliga partierna formulerat upp stora problem.

I Stockholm finns idag närmare 200 utförare inom hemtjänsten. Som Äldrecentrum visar i sin utvärdering av systemet är det många äldre som upplever att det är svårt att välja. Informationen som ges på kommunens hemsida och som ska visa på skillnaderna mellan olika verksamheter visar tvärtom så stora likheter att det blir mycket svårt att välja. Det är ingen slump att många utförare valt namn som börjar på bokstaven A – då man hamnar högt upp i listan på detta sätt. I stadsdelen Södermalm finns drygt 120 utförare. Många av oss som inte ställs inför detta val kan föreställa oss problemen. Och ser vi inte det framför oss kan vi föreställa oss vår kompetens att välja bland 120 varianter av mjölk i affären.

Samtidigt leder mängden utförare till kvalitetsproblem återigen som Äldrecentrum konstaterar i sin utvärdering:

”Ett viktigt syfte med LOV var att genom ökad mångfald, nå bättre kvalitet. Det har inte gått att finna någon forskning som belyser om dessa förhållanden har uppnåtts. Ett område som uppmärksammas är att valfrihetssystem gynnar resursstarka individer i förhållande till mer resurssvaga. Ett annat område gäller risker förknippade med att ha ett stort antal utförare. Bland annat uppmärksammade Socialstyrelsen i en rapport 2011 att många utförare försvarar för vårdgivarna att samordna vården och omsorgen. Något som är avgörande för kvaliteten för vården och omsorgen om allra mest sjuka.”

Till detta kan läggas att staden enligt vår egen granskning har otillräcklig uppföljning av de företag som utför hemtjänsten. I upphandlingsförfrågan framgår tydligt att de som nyanställs i hemtjänsten ska ha adekvat utbildning

för att jobba med äldre. Detta har ännu inte följts upp och risken är uppenbar att det som borde vara en modell för att höja kvaliteten lika gärna kan vara en modell där det i avsaknad av bra kontroll ryms många verksamheter som inte har tillräcklig kompetens för att ge den trygghet som våra äldre har rätt till. I spåren av en extrem lössläppt marknad, dålig kontroll och svårigheter för äldre att välja följer missförhållanden. Missförhållanden är inte norm, men ändå alltför vanliga. Samtidigt skapar mängden utförare också problem ur perspektivet resurser. Äldrecentrum konstaterar att:

”Kunskapen om vilka kostnadsmissigheter som LOV har fått är ännu begränsade. Tecken tyder dock på att konkurrensutsättning bidrar till att öka kostnaderna. Anledningen är att många aktörer ger ökade transaktionskostnader, kostnader för information och uppföljning, fler och längre resor samt försåras och fördrar samverkan mellan vårdgivare.”

De senaste åren har debatten om äldreomsorgen i ökad utsträckning och med rätta handlat om att tiden hos de äldre begränsats. Det är delvis ett resultat av de resurser som kommunen avsatt, men också ett resultat av att mer tid gått till resor i verksamheten och att allt mer av resurser centralt gått till kontrollverksamhet (som trots det varit bristfällig).

Allt detta visar på behovet av en nystart för äldreomsorgen i Stockholm.

Centralt för Socialdemokraternas nystart för Stockholms äldre är de äldres möjligheter att välja utförare kombinerat med inflytande över vardagliga beslut. Som en grundläggande förutsättning ligger behovet av trygghet och bra kvalitet i all verksamhet.

Möjligheten att välja utförare är av avgörande betydelse för Stockholms äldre. Där många medborgare upplever påverkan inom organisationer som tung och byråkratisk innebär den makt som möjligheten att välja till, eller välja bort, en modell för inflytande som förutom att ge makt till medborgarna också ger viktiga signaler kring hur utförare, offentliga och privata sköter sina åtaganden.

Det offentliga ska i detta sammanhang garantera att det finns tillräcklig kvalitet och att det finns ett tillräckligt utbud. Utbudets bredd ska inte bara vara kvantitativt utan också till bredd i innehåll och profilering.

Möjligheten att välja i vardagen måste bli bättre. Vi utvecklar därför förslag, se nedan, för att öka inflytandet för äldre när det gäller insatser som de har rätt till. På sikt behöver staden mer långsiktigt utveckla en modell som grundar sig på rättigheter som äldre har i förhållande till staden, oavsett utförare.

Det ska inte finnas några dåliga val för Stockholms äldre. De krav vi ställde upp under kvalitet i trygghet utgör grunden i den insats vi nu argumenterar för i projektet ordning och reda. Det kommer dock inte räcka inom det nuvarande LOV-systemet. Där har som vi sett ovan, systemet huvudsakligen utformats som rättigheter för företag och utförare snarare än rättigheter för medborgare. Samtidigt har mängden utförare ökat kostnader, försvårat valet och minskat möjligheterna till samverkan.

Vi förespråkar därför en successiv övergång till en ökad användning av LOU innebärande att staden för de som söker hemtjänst framöver upphandlar utförare inom hemtjänsten i en sådan omfattning som garanterar ett brett urval att välja mellan samtidigt som det ger realistiska möjligheter för staden att kontrollera att de som levererar tjänsten i realiteten klarar kvalitetskraven.

Parallellt måste dessa krav höjas. Det gäller att i verkligheten, inte bara i fina upphandlingsförfrågningar som inte följs upp, med stor regelbundenhet kontrollera bemanning, både vad gäller antal och kompetens samt att de äldre i realiteten får den tid de har rätt till.

Likaså behöver förutsättningarna för samverkan mellan vård och omsorg stärkas. Det är problematiskt om fördelarna med ett samlat huvudmannaskap för hemsjukvården, med alla de fördelar som det kan föra med sig, stupar på ett för stort antal utförare med för låg kompetens för att klara en förbättrad omsorg och vård för Stockholms äldre. Det ska därför vara ett krav i en sådan upphandling att utföraren antingen själv utför eller samverkar med hemsjukvården och har kompetens nog för att utföra eller medverka i ett sådant arbete.

Med upphandlad hemtjänst kommer antalet utförare att bli färre än de drygt 200 som finns idag. Det innebär att flera av de brister som Äldrecentrum pekar på i sin utvärdering kan mötas. Exempelvis leder färre utförare till realistiska möjligheter att göra en bra kvalitetsutvärdering samtidigt som restiden minskar och omsorgstiden ökar.

Trygghet i kvalitet

Under kommunstyrelsen redovisar vi de generella utgångspunkter vi har för att stärka kvaliteten i upphandlad verksamhet. Det är viktigt att resurser avsedda för äldreomsorg verkligen används för äldreomsorg, och inte till stora vinstuttag. Kraven när det gäller såväl kompetens som bemanning behöver tydliggöras och förstärkas.

De tio punkter som bör vara styrande för upphandling av hemtjänst och äldreboende enligt LOU enligt ovan är:

- Tydliga bemanningsregler såväl för upphandlad som egen verksamhet
- Trygghet i anställningen genom kollektivavtalsliknande anställningsvillkor och Vita jobb-satsning
- Annan beslutsprocess kring tilldelning
- Tidigare erfarenheter av entreprenörer ska vägas in i upphandlingsbeslut
- Upphandlingar ska alltid vägas mot egen-regi-drift
- Lösningar som baseras på intraprenader och social ekonomi ska prövas i samband med upphandling.
- Full insyn – ekonomiskt och verksamhetsmässigt.
- Förnyelsekansliet ersätts av ett kvalitetskansli som skärper tillsynsarbetet
- Skydd för så kallade whistleblowers
- Förbättrad information till brukarna innan val

Avveckla mormorslotteriet

Systemet med att lotta ut de som inte gjort ett val i äldreomsorgen är ovärdigt och förenat med sämre kvalitet för den enskilde. Ersättningen och den restid som ofta uppstår för fler mindre aktörer i systemet leder till sämre kvalitet. Beslutet av stora aktörer, exempelvis HSB-omsorg, att dra sig ur systemet illustrerade detta tydligt. Det sättet som är rimligt att framöver hantera icke-val är att kommunen ansvarar för utförandet. Stockholm bör därför snarast övergå till en sådan ordning.

Tid till omsorg

Det är uppenbart att de senaste årens utveckling med otillräckliga uppräknningar av anslag till äldreomsorgen inneburit en alltmer pressad arbetssituation med resultatet mindre tid och sämre omsorg för de äldre. Stockholm ligger fortfarande väldigt långt ner när det gäller personaltätheten i äldreomsorgen. Det syns inte minst på de pressade tiderna inom äldreomsorgen. Ett exempel på detta är de brukarundersökningar som gjorts. Medan 83 procent av de äldre i landet anser sig ha tillräckligt med tid för nödvändig omsorg är motsvarande siffra i Stockholm 73 procent. Mer än var fjärde äldre uttrycker alltså bristen på tid i hemtjänsten.

Till viss del är det som Äldrecentrum påpekat en konsekvens av att mer resurser gått till uppföljning och restid och mindre till omsorg. Våra förslag ovan skulle minska den problematiken – men det kommer inte räcka. Det är angeläget att skifta spår. En omsorg som ger individuellt stöd kräver också resurser. Flera inlägg från seriösa privata aktörer inom äldreomsorgen under året visar att så är fallet. Därför förstärker vi resurserna för hemtjänsten. Det ger möjlighet att i vardagen öka närvaron och möta de äldres behov.

Vi ser, precis som äldreförvaltningen, att biståndsbedömningen idag har stora brister och skiljer sig åt mellan olika stadsdelar, sannolikt beroende på budgetläge. Vi vill initiera en översyn av biståndsprövningen för att garantera en rättssäker prövning av behovet.

Inflytande i omsorgen

Därtill behöver staden initiera ett långsiktigt arbete för att öka de äldres möjlighet att påverka sin vardag. Eftersom verksamheten bedrivs och organiseras av stadsdelsnämnderna är det naturligt att de gemensamt arbetar fram en modell där möjligheterna att välja inom ramen för den kommunala äldreomsorgen utökas. Utgångspunkten kan för hemtjänsten vara den så kallade Linköpingsmodellen där ett antal timmar kan tillhandahållas utan biståndsprövning och utan beslut om exakt åtgärd. Denna har ifrågasatts av socialstyrelsen, dock inte rörande om det är bra för de äldre utan bara på rättsliga grunder. Rättsläget är inte klart och regeringen jobbar enligt uppgift med att ändra lagstiftningen men resultaten från Linköping och andra kommuner är så positiva att Stockholm bör ta fram en modell för att i närtid kunna genomföra en modell för ökat inflytande i hemtjänsten.

Det handlar då inte primärt om val av utförare utan snarare val av insatser och stöd. När det gäller äldreboenden kan det handla om exempelvis rätten till utevistelse samt sociala och kulturella aktiviteter. Ett sätt att påverka vardagen kan vara att välja ett sk profilboende med olika inriktning vad avser exempelvis språk, kultur och social inriktning. Dessa boenden bör utökas till antalet. Det är ett sätt att ge äldre förutsättningar att utveckla och odla sina intressen även på ålderns höst.

En modell för ökat inflytande för de äldre bör utarbetas i samverkan mellan äldrenämnden och stadsdelsnämnderna. Det centrala bör vara att tydliggöra äldres rättigheter.

Personalen – omsorgens viktigaste förutsättning

Det är viktigt att staden erbjuder goda arbetsvillkor, bra arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling för personal inom äldreomsorgen så att kompetensen bibehålls och förstärks. För hög personalomsättning innebär många gånger en otrygghet för de äldre och en förlust av en kontinuitet inom verksamheterna. Det är särskilt känsligt inom hemtjänsten med redan idag hög personalomsättning. Därför behöver anställningsvillkoren förbättras. Vi vill se insatser för att minska skadlig personalomsättning i äldreomsorgen. Som vi redovisar under kommunstyrelse mm vill vi se insatser för att minska ofrivilliga deltider, tidsbegränsade anställningar och delade turer. Vi redovisar också där insatser för att generellt stärka stadens arbete med kompetensutveckling. Under avsnittet om äldrenämnden redovisar vi närmare de kompetenshöjande åtgärder som vi anser behövs för att utveckla kvaliteten. Kompetensstegen var en viktig insats för äldreomsorgen. Det behövs fler

insatser för att höja kompetensen. Kontinuitet och kompetensutveckling bidrar aktivt till att höja kvaliteten i omsorgen. Genom satsningen på kompetenslyftet möjliggör vi ökade ambitioner för kompetensutveckling

Av största vikt är dock att fler yngre väljer att jobba i äldreomsorgen. Därför är det oroväckande när antalet studerande vid omsorgsprogrammet sjunker, en utveckling som ytterligare förstärkts av regeringens sänkta ambitioner för yrkesprogrammen. Staden behöver därför intensifiera sina insatser för att fler ska välja omsorgsprogrammet, som ett exempel föreslår vi att staden ska sätta upp ett årligt konkret, siffersatt, mål som innebär att staden ska vidta åtgärder för att det utbildas tillräckligt många personer som behövs för att klara framtida efterfrågan på utbildad personal i äldreomsorgen.

Möjligheten att välja sitt boende

Ett tryggt och attraktivt boende är en hörnsten för livskvaliteten oavsett om man är ung eller gammal. Stockholms stad ska därför kunna erbjuda både en bra hemtjänst och hemsjukvård samt ett varierat utbud av bostäder anpassade efter olika omsorgsbehov och önskemål om intresseinriktningar. Införandet av nya trygghetsboenden ska inte ställas mot servicehus. Befintliga servicehus som är välfungerande och efterfrågas av de äldre ska bevaras och utvecklas och inte omvandlas till trygghetsboenden.

Under flera år har avslagsfrekvensen för ansökningar om platser i boenden ökat. Trots tomma servicehuslägenheter finns det många äldre som upplever ett behov av ett tryggare boende, det är varken försvarbart ur ekonomisk eller mänsklig synpunkt. Grunden för servicehus och vård- och omsorgsboenden ska vara behoven som kommer till uttryck i en biståndsprövning. Samtidigt är biståndsprövning ingen vetenskap utan uttryck för vad det offentliga vill garantera medborgarna. En alltför restriktiv hållning att de äldre förvägras valmöjligheter. Det understryker behovet av tillgång på flera olika boendekategorier – men också en utvärdering av hur praxis kring biståndsbedömningen kommit att utvecklas i staden. Staden behöver i ökad utsträckning väga in de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet i biståndsprövningen.

Jobb istället för bidrag

Inom verksamhetsområdet tillförs stora resurser för att bryta långtidsarbetslösa behov av försörjningsstöd och istället ge fler chans till arbete genom satsningen på Stockholmsjobb och ungdomsanställningar. Inom detta verksamhetsområde ger det stadsdelsnämnderna förutsättningar att anställa uppemot 200 personer. Dessa ska kunna stödja arbetet inom äldreomsorgen, främst genom att bidra med arbete som leder till att verksamheten kan erbjuda aktiviteter eller vardagligt välbefinnande (som utevistelse, ledsagning mm) som ger mervärde för de äldre och som annars inte

hade kommit till stånd. Anslag inom programmet Jobb istället för bidrag kan omfördelas inom stadsdelsnämnden, nämnden kan själv besluta var insatserna mest behövs och resurserna administreras inom arbetsmarknadsåtgärder.

Särskilda uppdrag 2014:

- Utvärdera om den tid med hemtjänsten som den enskilde får motsvarar biståndsbedömningen och de äldres behov.
- Tillsammans med Äldrenämnden arbeta fram ett förslag för hur en förenklad biståndsbedömning inom i första hand hemtjänsten kan öka inflytande och valmöjligheten för Stockholms äldre.
- Tillsammans med Äldrenämnden arbeta fram nya riktlinjer för biståndsbedömning av vård- och omsorgsboenden och servicehus med utgångspunkt i att de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet ska vara vägledande. Dessa riktlinjer bör vidare ta sin utgångspunkt i att staden bör kartlägga (se nedan) det reella behovet av äldreboenden framöver och det ekonomiskt och mänskligt ofördelaktiga i en större mängd tomställda äldreboenden.
- Tillsammans med Micasa och Äldrenämnden inom ramen för ett utökad investeringsprogram arbeta fram ett program för upprustning och tillgänglighet på stadens äldreboenden så att de uppfyller arbetsmiljökraven.
- Införa och tillämpa en policy för minimibemanning inom äldreomsorgsverksamheten. Policyn ska också inkludera krav på personalens utbildningsnivå.
- Erbjud personal god arbetsmiljö och utvecklingsmöjligheter så att personalkontinuiteten garanteras.
- Delta i äldrenämndens arbete med att utforma tydliga kvalitetskriterier som innefattar så väl brukarupplevelser som professionella bedömningar och andra nyckeltal för äldreomsorgen.
- Garantera bra omsorg, kvalitet i verksamheten och valmöjlighet genom att upphandla enligt LOU och i egen regi bedriva hemtjänst.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	3,4 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	3,5 mnkr

Ökade kostnader för (-):

Kvalitetsförstärkning och ökat inflytande i äldreomsorgen	58,0 mnkr
---	-----------

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Ett modernt och rättvist Stockholm ger personer med funktionsnedsättning möjligheten att leva ett självständigt liv. Tillgängligheten och delaktigheten i samhället ska öka, då de är viktiga grundstenar för ett värdigt och aktivt liv. Det är ett gemensamt ansvar att bekämpa alla former av diskriminering. Brukarinflytandet ska stärkas. Ekonomi ska inte vara ett hinder för den enskilde.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Alla ska ha möjlighet till arbete eller daglig sysselsättning.
- Alla ska ha möjlighet till eget boende.
- Det ska vara möjligt att bosätta sig var man vill i Stockholm, oavsett funktionsförmåga.
- Kvalitet i all omsorg ska säkras.

FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning ska utgöra den självklara grunden för verksamheten. Alla stockholmare med funktionsnedsättning ska bemötas med respekt, ges en god omsorg, ha en värdig vardag och möjlighet till en rik fritid. Biståndsbedömningen ska vara rättssäker och likabehandling ska råda i staden. Lagstiftningen, inte ekonomin, ska avgöra insatsen för den enskilde. Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska öka genom anpassningar av utemiljön och den offentliga miljön. Likaså ska staden tillgängliggöra sin information så att alla kan ta till sig den på ett sätt som passar dem.

Samlingslokaler i stadsdelarna ska vara utformade med tanke på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Genom träffpunkter för ungdomar ska möjligheten till aktivitet och delaktighet i samhället öka. För vuxna ska det finnas tillgång till individuellt anpassade och meningsfulla dagliga verksamheter. Det ska finnas en frihet att välja daglig verksamhet oavsett vilken stadsdel man tillhör.

År 2010 hade Stockholm stad som mål att bli världens mest tillgängliga stad. Det krävs inte alltför mycket observation i vardagen för att se att staden inte uppnådde målet. För oss Socialdemokrater är målet fortfarande att Stockholm ska bli den mest tillgängliga av världens städer, varför vi måste göra satsningar som kan förverkliga detta. Därför ökar vi inom ramen för vårt utökade investeringsprogram tillgänglighetsinvesteringar under 2014 från 50 till 100 miljoner kronor.

Ett stort problem är att det har byggts för få gruppboendestäder i Stockholm. Vi vill därför öka byggandet av gruppboendestäder, bland annat genom att se över

resursfördelningssystemet för att öka incitamenten. Kostnader för gemensamhetsutrymmen i boenden ska inte finansieras genom hyran.

Fullmäktige ska uppdra åt kommunstyrelsen att utreda möjligheten att tillsätta en politisk ansvarig med uppdrag och ansvar att leda arbetet med de funktionshindersrelaterade frågorna och se till att dessa förs upp på agendan, samt att de följs upp.

För att detta ska fungera är det av stor vikt att staden sätter av tillräckligt med resurser till detta uppdrag.

De organisationer och föreningar som arbetar med och för personer med funktionsnedsättning gör ett oerhört viktigt arbete för att få upp frågorna på dagordningen. Vi vill stärka dessa organisationer och vill därför avsätta 2 miljoner kronor utöver de borgerliga partiernas budget.

Ledsagarservicen syftar till att bryta den isolering som kan bli följd av en funktionsnedsättning. Privatiseringen av ledsagarservice och andra verksamheter på området måste utvärderas, liksom vilka konsekvenser det har fått. Ledsagarservicen ska vara individuellt anpassad och ska kunna användas flexibelt. Möjligheten att vara registrerad hos mer än en utförare kan öka flexibiliteten och ska därför utredas. Rätten till avlösning för anhörigvårdare bör stärkas.

S:t Julianpriset ska fortsatt delas ut och former för att öka dess genomslag bör tas fram.

Jobb istället för bidrag

Inom verksamhetsområdet tillförs stora resurser för att bryta långtidsarbetslösa behov av försörjningsstöd och istället ge fler chans till arbete genom satsningen på Stockholmsjobb och ungdomsanställningar. Inom detta verksamhetsområde ger det stadsdelsnämnderna förutsättningar att anställa uppemot 70 personer. Dessa ska kunna stödja arbetet med tillgänglighet och ledsagning. Likaså ska personerna kunna bidra i organisationsdriven social, kulturell eller arbetsmarknadsinriktad verksamhet.

Personer med funktionsnedsättning ska inte diskrimineras vid tillsättningen av tjänster i kommunala eller kommunalt driven verksamhet.

Anslag inom programmet Jobb istället för bidrag kan omfördelas inom stadsdelsnämnden. Nämnden bestämmer själv var de största behoven och de mest utvecklande arbetsuppgifterna finns.

Särskilda uppdrag 2014:

- Tillgänglighetsarbetet inom det lokala handels- och serviceutbudet ska stimuleras.
- Samverkan med funktionshinderorganisationerna ska stärkas.
- Intensifiera arbetet med att förebygga och bekämpa diskriminering av personer med funktionsnedsättning, såväl i arbetslivet som i det privata och offentliga.
- Meningsfull och individuellt anpassad daglig verksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning ska erbjudas.
- Privatiseringen av ledsagarservice och dess konsekvenser måste utredas och utvärderas.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014*Minskade kostnader för:*

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,6 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	1,3 mnkr

Ökade kostnader för:

Höjt föreningsanslag	2,0 mnkr
----------------------	----------

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Individ- och familjeomsorgens mål är att stödja och stärka Stockholms familjer. Alla barn har rätt till en trygg och säker uppväxt. Under flera år har verksamhetsområdet varit hårt ekonomiskt pressat vilket riskerar att drabba det förebyggande arbetet. Stadsdelsnämnderna vittnar om tuffa utmaningar som en följd av underfinansiering och avsaknaden av långsiktig planering. Individ- och familjeomsorgen i Stockholm ska präglas av långsiktig planering och de stockholmare som kommer i kontakt med individ- och familjeomsorgen ska känna sig väl bemötta och trygga.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Arbetet skall vara förebyggande, kontinuerligt och långsiktigt.
- Brukar- och medborgarinflytandet ska öka i alla verksamheter.
- Kommunal verksamhet ska bidra till att utjämna skillnaderna i barns uppväxtvillkor.
- Barn och unga som lever i riskzonen, och deras familjer, ska tidigt uppmärksammas. I samverkan med andra aktörer ska dessa vid behov erbjudas tidiga insatser.

I den enkätundersökning vi Socialdemokrater lät göra bland stadens socialsekreterare 2012 ansåg 72 procent ett tryck att bli mer restriktiv i behandling av ansökningar. Motsvarande åsikter framkommer i undersökningar gjorda av fackförbunden Vision och Akademikerförbundet SSR. Socialsekreterare i Stockholm vill och kan göra mer men får inte rätt förutsättningar. I Akademikerförbundet SSR:s senaste undersökning kan man se att resultatet i Stockholms län är mer alarmerande än i övriga landet.

Även socialcheferna larmar om att resursbristen hotar socialtjänstens kvalitet. Fackförbundet Vision visade i sin årliga chefsrapport att det saknas medel för att kunna leva upp till politikernas målsättning för socialtjänsten och att diskrepansen mellan önskade resultat och tilldelade resurser upplevs som ”ett ständigt krig”. Samtidigt anser få, en av tio chefer, att det helt och hållet finns förutsättningar för att ta sig an utmaningarna. Åtta av tio uppger att problemet handlar om resursbrist. Det är allvarlig kritik som riktas och måste tas på allvar. Socialtjänstlagen skall styra arbetet och budgeten måste ge förutsättningarna för verksamheten att leva upp till lagens intentioner. Resurser skall motsvara en nivå som gör att rättssäkerheten för medborgarna kan garanteras.

Det är därför viktigt att när nya arbetsuppgifter läggs på stadsdelarnas socialtjänst att det också tillförs ekonomiska resurser för detta. Vi tillstyrker

därför det resurstillskott som nu föreslås även om vi befarar att en stor del av dessa kostnader till följd av ett eftersatt arbetet kommer gå till att köpa platser till följd av ökande behov.

Långsiktighet för framgångsrikt socialt arbete

Stockholm ska fortsätta sitt arbete mot hemlöshet men också utveckla verksamheten så att den möter dagens nya utmaningar. Staden ska erbjuda stöd och skydd till de kvinnor och barn som utsätts för våld och sexuella övergrepp. Kampen mot våld i hemmet ska utvecklas och förbättras.

Psykiskt funktionshindrade ska erbjudas möjligheten till praktikplats, arbete och träffpunkter. Det ska finnas öppna, icke biståndsbedömda, verksamheter tillgängliga varje dag. Tillgången till personliga ombud ska säkras. Den besparing som gjordes på de personliga ombuden för några år sedan, var en nedskärning som drabbade några av de mest utsatta stockholmarna. Utfallet har inte varit positivt för den numerärt sett ganska lilla grupp psykiskt funktionshindrade, till vilka denna samhällsservice riktar sig. Vi tillför därför medel för att öka antalet personliga ombud i Stockholm till en mer värdig och rimlig nivå för en stad med ambitionen att vara en internationell storstad i framkant, idag och i framtiden.

Sexuell hälsa och hedersproblematik

Staden arbetar med hedersproblematik genom Origo. Det är bra. Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma att hedersproblematiken inte kan lämpas över på ett enda projekt utan frågan kräver bredare samverkan mellan flera aktörer inom socialtjänsten, skolan och fritidsverksamheten i staden. Många gånger handlar det om komplicerade fall där klienterna får som följd andra problem än "hedersproblemet" i sig. Det kan handla om att skolarbetet blir lidande liksom den psykiska och fysiska hälsan. Ofta behöver föräldrarna stödsamtal i hur de ska hantera de situationer som uppstår. Målet är att i ett tidigt skede arbeta med berörda familjer innan det har gått för långt. Därför krävs det att de reguljära verksamheterna inom socialtjänsten har tillräckliga resurser och jobbar målmedvetet för att möta familjerna.

Vi vill se en samlad strategi och ett program som visar hur man arbetar med sexuell hälsa ur ett bredare perspektiv och ur en bredare definition på sexualitet. Vi föreslår därför att staden tar fram ett program för ett långsiktigt arbete för ökad sexuell hälsa där bland andra frågor som rör HBT, stärkt jämställdhet ges större fokus.

Budget- och skuldrådgivning

Att hamna i skuldfällan är en katastrof för människor. För den som har hamnat i kronofogdens register kan det bli svårt att få banklån, hyreskontrakt,

telefonabonnemang och liknande. Idag kan det vara allt för lång väntetid för att få träffa en skuldrådgivare.

För att leva upp till målsättningen att snabbt få hjälp gäller det att bemanningen i stadsdelsnämnderna består av personal som har särskild kompetens på området. I Stockholm är det oroande att antalet ungdomar som hamnar i skuldfällan ökat de senaste åren. År 2006 hade inte ens en procent mellan 18 och 25 år fått ett inkassokrav. År 2012 har sju procent av dem redan fått inkassokrav i brevlådan. Även senare undersökningar tyder på att den siffran ökar.

Hemslöshetsarbetet

Bostaden innebär en trygghet och stabilitet i vardagen. Vi kan aldrig acceptera att bostadsbristen står i vägen för det sociala arbetet. Den förändrade bostadssituationen i Stockholm med allt färre hyresrätter leder till att andelen hemlösa vuxna klienter på stadsdelarna fortsätter att vara högt och att nya personer med hemlöshet som en del av sina problem tillkommer hela tiden. Detta leder till höga boendekostnader för Individ och Familjeomsorgen, pengar som istället borde användas i de olika verksamheterna.

De som en gång har vräkts från sin lägenhet måste få stöd att komma in på bostadsmarknaden igen. Vräkningen i sig innebär i många fall början på en negativ spiral. När denna trygghet försvinner kan också flera andra bitar falla. Ett effektivt sätt att minska hemlösheten är att minska antalet vräkningar. I nära anslutning till stadens skuldrådgivning ska det finnas ombud som ska hjälpa och stödja personer som hotas av vräkning.

Att minska hemlöshet handlar om att gå från tillfälliga och kortsiktiga nattlogilösningar till permanenta bostäder med målet om ett eget kontrakt. Målsättningen ska också innebära att korta tiden mellan tränings- och försöksboende och ett eget kontrakt. Genom samverkan med hyresvärdar och kronofogdemyndighet ska vräkningar motarbetas.

Jobb istället för bidrag

Socialdemokraternas nystart för Stockholm innebär en omfattande satsning på att föra människor som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet från behov av stöd till att ha en visstidsanställning i staden. Genomförs denna politik minskar kraftigt den administrativa belastning som handläggare inom ramen för ekonomiskt bistånd har att jobba med.

Denna besparing ska användas till ett stärkt förebyggande arbete inom hela socialtjänsten, vilket när det gäller Individ- och Familjeomsorg skulle kunna ge tydligt bättre förutsättningar för ett mer aktivt socialt arbete.

Särskilda uppdrag 2014:

- Barnperspektivet i det sociala arbetet ska utvecklas
- Samverkan med polis, rättsvårdande myndigheter, psykiatri och beroendevård ska öka.
- Utred möjligheterna att hjälpa personer som bor hos Stiftelsen hotellhem och som har små hyresskulder som hindrar egna hyreskontrakt.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014*Minskade kostnader för:*

Generellt minskad ram för central förvaltning	1,2 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	2,6 mnkr

Ökade kostnader för:

Personliga ombud	5,0 mnkr
------------------	----------

Stadsmiljöverksamhet

Vi vill att Stockholm ska vara en stad där det är tryggt och enkelt att röra sig. Vi vill att Stockholm ska vara en stad där en hållbar livsstil är en reell möjlighet för alla stockholmare, där parker och torg är rena och trivsamma för alla stockholmare och i hela staden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska vara en stad där människor kan röra sig fritt, oavsett trafikslag, oavsett funktionsnedsättning och oavsett årstid.
- Stockholmare ska känna sig trygga i stadens parker.
- Stockholms stadsmiljö ska främja stockholmarnas hälsa.
- Stockholms stadsmiljöer ska vara attraktiva och trygga, och bidra till livskvaliteten i alla stadsdelar.

Stockholms parker och offentliga rum ska vara mötesplatser. Det är människorna som skapar staden. Staden identifieras av människorna, av liv och rörelse, av stadens urbana puls. Det är kombinationen av en grön stad nära vattnet och en storstad med liv och puls som gör att människor flyttar hit, att studenter vill läsa här och att företag vill etablera sig här. Det är i möten mellan människor som vår stad växer. Därför ska Stockholms stadsmiljö vara en stadsmiljö som främjar människors möten, genom att vår stads offentliga rum ska vara vackra, rena, trygga och kreativa miljöer där människor vill vistas.

Stadsdelsnämnderna ska under året ta fram en offensiv strategi för det offentliga rummet, med fokus på parker i stadsdelsnämndernas områden och på stadens ”tomma torg”. Strategierna ska också ta sikte på en intensifiering av arbetet med att göra Stockholm till en ren och vacker stad som uppmuntrar till en hållbar livsstil. Genom att satsa mindre pengar på reklamkampanjer och mer på att se till att det finns soptunnor, askkoppar och pantbehållare i de områden där många människor rör sig blir det enklare för stockholmarna att bidra till att Stockholm blir en vackrare och renare stad.

Vi vill bryta de senaste årens negativa utveckling och lanserar därför höjda ambitioner för investeringar i Stockholm. Med offensiva investeringar förbättrar vi framkomligheten, rustar upp ytterstaden centrumanläggningar och utvecklar stadens parker, lekparken och offentliga mötesplatser. Stadsdelsnämndernas strategier för det offentliga rummet ska utgöra grunden för satsningarna. I detta är det också viktigt att stadens medborgare får ett stort inflytande över hur medlen ska användas. Hur investeringarna slutligen ska se ut

ska avgöras efter en tydlig dialog med Stockholms medborgare och i vissa fall med utgångspunkt i vad boende i olika stadsdelar tycker. Vi vill bygga Stockholm starkt tillsammans med Stockholmare.

Jobb istället för bidrag

Inom verksamhetsområdet tillförs stora resurser för att bryta långtidsarbetslöshets behov av försörjningsstöd och istället ge fler chans till arbete genom satsningen på Stockholmsjobb och ungdomsanställningar. Inom detta verksamhetsområde ger det stadsdelsnämnderna förutsättningar att anställa uppemot 120 personer.

Dessa ska kunna stödja stadsdelsnämndernas arbete med att göra Stockholm till en attraktiv, ren och vacker stad. De ska också bidra till att centra, torg och parker blir mer levande miljöer genom att ge förutsättningar för aktiviteter i det offentliga rummet. Enklare upprustningsarbete som annars inte skulle ha genomförts ska också kunna vara en del av arbetsuppgifterna. Anslag inom programmet Jobb istället för bidrag kan omfördelas inom stadsdelsnämnden.

Nämnden bestämmer själv var de största behoven och de mest utvecklande arbetsuppgifterna finns.

Särskilda uppdrag 2014:

- Stadsdelsnämnderna ska utarbeta strategier för stadsdelens offentliga rum med särskilt fokus på parker och torg.

Flyktingmottagande

Alla flyktingar som kommer till Stockholm ska erbjudas möjligheter att inkluderas i samhället genom en kvalitativ introduktion, ett bra boende och god språkundervisning. En del i det kan vara att utveckla ett mentorsprogram för nyanlända flyktingar. Det är viktigt att alla stadsdelar tar ansvar för flyktingmottagandet. De stadsdelar som tar ett extra stort ansvar bör rimligtvis också få ökat stöd. Barnperspektivet måste alltid uppmärksammas, stöd till föräldrar, bra skolundervisning och fritidsverksamhet är viktiga faktorer i ett barns välbefinnande och utveckling.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Introduktionen ska utgå från individuella förutsättningar och leda till en god integration i samhället.

Introduktionen ska alltid utgå ifrån individens förutsättningar. Flyktingbarn- och ungdomar ska snabbt garanteras plats i förskola och skola. Därför är det oerhört viktigt att Stockholm har välfungerande skolor och en bra bostads- och arbetsmarknadspolitik så att nyanlända skall få en ärlig chans att kunna komma in i samhället. Validering av utländska examen måste fungera smidigare, så att man kan tillvarata människors kompetens. Blandade bostadsformer i de olika stadsdelarna och välfungerande kollektivtrafik, som alla har råd med, är också viktiga faktorer för att öka den sociala rörligheten i Stockholm. Under andra avsnitt redovisar vi grunden för en sådan politik. Under utbildningsnämndens budgetområde redovisar vi exempelvis insatser som vi vill se för att förbättra ensamkommande flyktingbarns möjligheter i undervisningen.

Vi vill att staden prövar att jobba med mentorsprogram för att underlätta en snabbare integration i Stockholm.

Särskilda uppdrag 2014:

- På försök starta ett mentorsprogram inom flyktingmottagandet.

Ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd är en del av samhällets trygghetssystem, ett yttersta skyddsnät vid tillfälliga försörjningsproblem. Orsakerna till den enskildes försörjningsproblem varierar, alltifrån arbetslöshet, sjukdom till överskuldssatthet.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Behovet av ekonomiskt bistånd ska minska.
- Alla som söker ekonomiskt bistånd ska behandlas likvärdigt.
- Antalet arbetslösa med ekonomiskt bistånd ska minska genom att fler får ett arbete.

En allt större del av försörjningsstödet härrör till arbetslösheten och att staten fört över kostnader till kommunerna. Lågkonjunktur kombinerat med en ineffektiv jobbpolitik och sned fördelningspolitik har också lett till att behovet av försörjningsstöd har stabiliserats på en alltför hög nivå. Regeringens försämringar av a-kassesystemet och sjukförsäkringen har urholkat trygghetssystemen och förvärrat situationen. I princip bör inte försörjningsstödet vara en a-kassa. Idag är varannan mottagare av försörjningsstöd arbetslös. Det är oroväckande att stadens politiska majoritet föreslår en budget som inte har som målsättning att minska andelen personer på försörjningsstöd. Tvärtom planerar Moderaterna i Stockholm med att öka antalet personer som är i behov av försörjningsstöd med 478 personer (målsättning i relation till gällande befolkningsprognos).

Vi föreslår en kraftig insats för att ge fler av de som idag behöver försörjningsstöd på grund av arbetslöshet en tidsbegränsad anställning. Det kommer innebära ett minskat behov av försörjningsstöd både på kort sikt (under anställningen) och på längre sikt genom att den arbetslöse antingen kan komma in på arbetsmarknaden eller i statliga trygghetssystem. En sådan förändring ger också utrymme för en mer rimlig praxis i biståndsbedömningen enligt vad vi förespråkar nedan.

I ett modernt välfärdsland skall trygghetssystemen stärka individen under tuffa tider. På så sätt ökar individens möjlighet att uppta den egna försörjningen. Alla berättigade till ekonomiskt bistånd ska erhålla stöd på lika villkor.

Stockholmare som söker ekonomiskt bistånd ska behandlas med respekt och deras ärenden ska hanteras rättssäkert och med korta handläggningstider. Den undersökning som vi Socialdemokrater genomförde under våren 2012 visar hur en allt större andel av socialtjänstens personal upplever ett tryck att vara mer restriktiva i behandlingen av ansökningar. Drygt 80 % av de tillfrågade

socialsekreterarna ansåg att de ekonomiska förutsättningarna omöjliggjorde ett bra arbete att det finns ett tryck uppifrån att bli mer restriktiv. Undersökningen visar behovet av att stärka socialtjänstens arbete för att få ett bättre förebyggande arbete och för att kunna garantera rättssäkerhet.

Vår reform som innebär att uppemot 15 % av de som idag uppbär försörjningsstöd ska erbjudas en tidsbegränsad sysselsättning istället för försörjningsstödet innebär motsvarande minskning av socialtjänstens arbetsbelastning. Vi minskar inte anslaget i denna del varför anslaget i praktiken höjs med 15 % - vilket ska kunna användas för ett förebyggande socialt arbete och ändrade riktlinjer för ekonomiskt bistånd syftande till minskade klyftor.

Barnperspektivet måste alltid genomsyras i kontakter och beslut på. Det innebär att barnens väl och framtida möjligheter till ett gott liv måste prioriteras och vara vägledande för samtliga överväganden som görs. Barnets egna behov av stöd ska utredas i anslutning till traditionell biståndshandläggning. Inget barn ska behöva halka efter i skolan på grund av föräldrarnas ekonomiska situation. Därför är det bra att kostnader för internetuppkoppling numera inkluderas i normen för barnfamiljer.

Stockholm har ur ett nationellt perspektiv ett högt kostnadsläge. Det höga kostnadsläget drabbar stadens fattigaste människor hårdast. Även personer som har ekonomiskt bistånd som sin försörjning är i behov av att kunna röra sig utanför sitt bostadsområde, för att söka jobb eller upprätthålla sociala kontakter. Helt enkelt leva ett normalt liv. Det handlar om att möjliggöra människors rörlighet. Att inte ha råd med ett SL kort kan göra det svårare att söka jobb. Det är ett brott mot bärande delar i en arbetslinje att begränsa människors möjlighet att ta jobb. Därför ska SL-kort, syftande till jobb och jobbsökande, inkluderas i normen för den som får ekonomiskt bistånd.

Staden har undan för undan skurit ner möjligheten för personer med ekonomiskt bistånd att tillgodogöra sig tandvård. Personer med ett långvarigt ekonomiskt bistånd ska ha rätt till den tandvård som möjliggör en god tandstatus.

Särskilda uppdrag 2014:

- Utarbeta former för att alla som söker ekonomiskt bistånd ska behandlas likvärdigt.
- Utveckla det förebyggande arbetet i stadsdelsnämnderna för att behovet av ekonomiskt bistånd ska minska.
- Särskilt medverka till att personer med försörjningsstöd på grund av arbetslöshet kan bidra i satsningen jobb i stället för bidrag.

Socialdemokraternas förslag till budget:

Minskade kostnader för:

Minskat behov av försörjningsstöd till följd av jobb i stället
för bidrag

75,0 mnkr

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetslösa både vill och kan ta ansvar för sin egen försörjning, men när det är svårt att ta sig in, eller tillbaka på arbetsmarknaden så ska staden finnas som stöd. Vägen tillbaka till egen ekonomisk försörjning ska utgå ifrån den enskildes förutsättningar. All den kunskap och vilja till arbete som finns hos de stockholmare som idag står utanför arbetsmarknaden måste tas tillvara.

Mål för verksamhetsområdet

- Fler stockholmare som idag lever på försörjningsstöd ska få ett jobb
- Samverkan mellan olika aktörer på arbetsmarknaden ska stärkas
- Inga unga arbetslösa stockholmare ska stå utan aktiva insatser

Målgruppen för arbetsmarknadspolitiken är stadsdelsnämndens medborgare som uppbär ekonomiskt stöd och som behöver särskilt stöd för att ta sig in, eller tillbaka, på arbetsmarknaden. Särskilt prioriterade målgrupper är ungdomar och långtidsarbetslösa.

Många av aspiranterna på jobbtorgen saknar fullständig gymnasieutbildning. För denna grupp finns det ett behov av att kunna erbjuda längre utbildningsinsatser än vad som är fallet idag. Därför måste vuxenutbildningen byggas ut. Därutöver bör staden se till att jobbtorgens aspiranter kan erbjudas relevant arbetsmarknadsutbildning, företrädesvis inom bristyrken. Till detta avsätts medel inom Arbetsmarknadsnämnden.

Jobbtorgen bör i samråd med stadsdelsförvaltningarna arbeta mer aktivt för att kartlägga grunderna till att en aspirant avslutas från jobbtorgen, med andra ord varför den enskilde inte längre uppbär försörjningsstöd. Att en person slutar uppbära försörjningsstöd kan bero på att denne inte uppfyllt aktivitetskrav eller att dennes närstående fått en bättre ekonomisk situation, men givetvis även på att aspiranten gått vidare till studier eller arbete. Utan uppföljning är det mycket svårt att se om jobbtorgens metoder är de bästa för den enskilda och om verksamheten är effektiv eller inte.

Sommarjobb under gymnasietiden är den första kontakten med arbetsmarknaden för de flesta ungdomar. Det ger en förberedelse inför vuxenlivet, skapar rutiner, och det arbete som ungdomarna utför är värdefullt för staden. Inte minst förstärker det ungdomars ekonomi och ger dem större frihet. Det viktigaste är dock att den som skaffat sig och kunna behålla anställningar som ung har mycket större chans att göra det när hon eller han blir äldre. Att erbjuda ungdomar möjlighet till sommarjobb är inte välgörenhet – det är långsiktig arbetsmarknadspolitik och en klok investering för framtiden. Flera kommuner i Sverige erbjuder jobb under en del av sommaren för alla ungdomar som vill ta det och det finns ingen anledning till att Stockholm ska

vara sämre – vi har resurserna, arbetsvilliga ungdomar och arbete som behöver utföras. Målet att ge arbete till alla ungdomar som söker, och inte finner något annat arbete de hellre vill ha, är fullt realistiskt och vi vill därför tillskjuta mer resurser till detta.

Vi investerar tydligt i att bryta behovet av försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och vill införa en reform där arbetslösa som uppbär försörjningsstöd ska erbjudas en tidsbegränsad anställning i staden. Det ger förutsättningar för förbättrad kvalitet i vård, skola och omsorg samtidigt som fler får en arbetslivserfarenhet som ofta är biljetten in på ordinarie arbetsmarknad. I de fall en sådan insats inte leder till jobb direkt kommer det ofta att stimulera till vidare utbildning. Flera av stadsdelsnämndernas verksamhetsområden ska erbjuda visstidsanställningarna. Arbetstillfällena ligger på förskola (motsvarande 30 mnkr brutto), Barn kultur och fritid (20 mnkr), äldreomsorg (45 mnkr), Handikappomsorg (15 mnkr) och Stadsmiljö (27 mnkr). Stadsdelsnämnderna får fritt flytta resurser mellan olika verksamhetsområden utifrån lokala förutsättningar.

Särskilt uppdrag 2014:

- Stärka samverkan med Jobbtorgen, arbetsförmedlingen, försäkringskassan, socialtjänst, flyktingintroduktion och vuxenutbildning.
- Administrera den verksamhet där flera av stadsdelsnämndernas verksamhetsområden inom ramen för satsningen jobb i stället för bidrag ska erbjuda visstidsanställningar, enligt ovan.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,3 mnkr
--	----------

Ökade kostnader för:

Sommarjobbssatsning	8,0 mnkr
Jobb istället för bidrag, Insats mot ungdomsarbetslöshet	137,0mnkr

Ökade intäkter för:

Anställningsstöd	43,9 mnkr
------------------	-----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns.

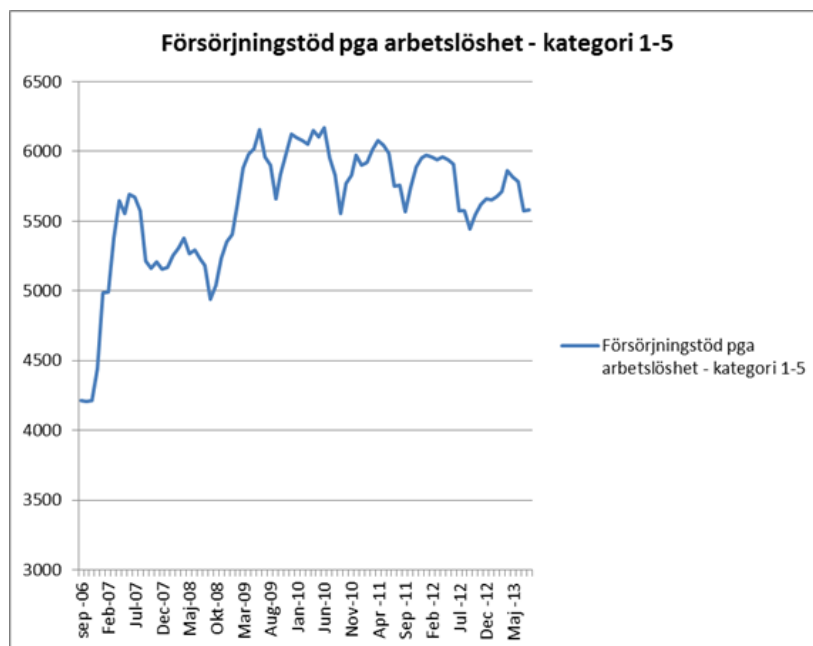
Arbetsmarknadsnämnden

Vi socialdemokrater skiljer oss från de borgerliga genom att vi är övertygade om att stockholmarna vill arbeta. Det som upprätthåller arbetslösheten är alltså inte lättja eller karaktärsfel hos individen, utan bristen på jobb och rätt utbildning för att få de jobb som finns. Fördomar om människor med en annan bakgrund än den egna är ett annat påtagligt hinder. De senaste årens erfarenheter visar att större klyftor mellan de som har arbete och de som saknar arbete inte leder till minskad arbetslöshet. Den mest långsiktigt framgångsrika vägen till att få fler människor i arbete är genom utbildning, praktisk erfarenhet och personliga nätverk. Vi vill att staden ska fokusera på det som ger dokumenterat resultat – fler unga ska få en första ingång på arbetsmarknaden, och fler ska få den utbildning som krävs och som efterfrågas för att de ska kunna få och behålla ett arbete. Stadens finanser och de resurser vi har till välfärden beror på hur många som ges möjlighet att bidra genom att arbeta och betala skatt.

Mål för verksamhetsområdet

- Långtidsarbetslösheten bland unga ska avskaffas.
- Ingen som kan ta ett arbete ska gå på försörjningsstöd på grund av arbetslöshet.
- Ingen gymnasieungdom ska ofrivilligt gå helt utan feriearbete sommartid.
- Arbetslösheten i ytterstaden ska minska till hela stadens genomsnitt för 2013
- Alla långtidsarbetslösa unga som vill och kan jobba erbjudas ungdomsanställningar, lärlingsjobb, praktikplats eller en bra utbildning.
- Alla sökande utan grundskole- eller gymnasiekompetens, samt sökande som vill omskola sig till ett yrke med arbetskraftsbrist, ska beredas plats inom vuxenutbildningen.

Kommuner erbjuder i olika former av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Sedan den sittande regeringen genomfört försämringar av A-kassan och samtidigt misslyckats med sin jobbskapande politik har kommunen fått ta över en större del av försörjningsansvaret från staten. De som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet är en snabbt växande grupp i Stockholm. Sedan september 2006 (se diagram nedan) har antalet vuxna som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ökat från 4 200 till 5 500.

I det socialdemokratiska förslaget till budget för arbetsmarknadsnämnden satsar vi på att ge stockholmare som saknar arbete förutsättningar till en meningsfull vardag. Speciellt angeläget är det att alla unga i Stockholm ges förutsättningarna som de behöver. Nedan sammanfattas några av förslagen:

- Jobb istället för bidrag. Alla som idag går på försörjningsstöd och som kan arbeta men inte får relevant anställningar ska erbjudas arbete, arbetspraktik eller utbildning.
- Jobbtorgen. Utöka jobbtorgens öppna och uppsökande verksamhet till att också omfatta unga i gruppen 20-25. Starta ett ”jobbtorg ung” i södra Stockholm.
- Satsa på vuxenutbildning. Vi utvecklar Stockholms stads vuxenutbildning genom att utöka antalet platser med omkring 500. En särskild satsning görs inom bristyrkesprogram
- Garantera sommarjobb till alla unga.
- Utökade möjligheter till praktik i samband med SFI-studier.

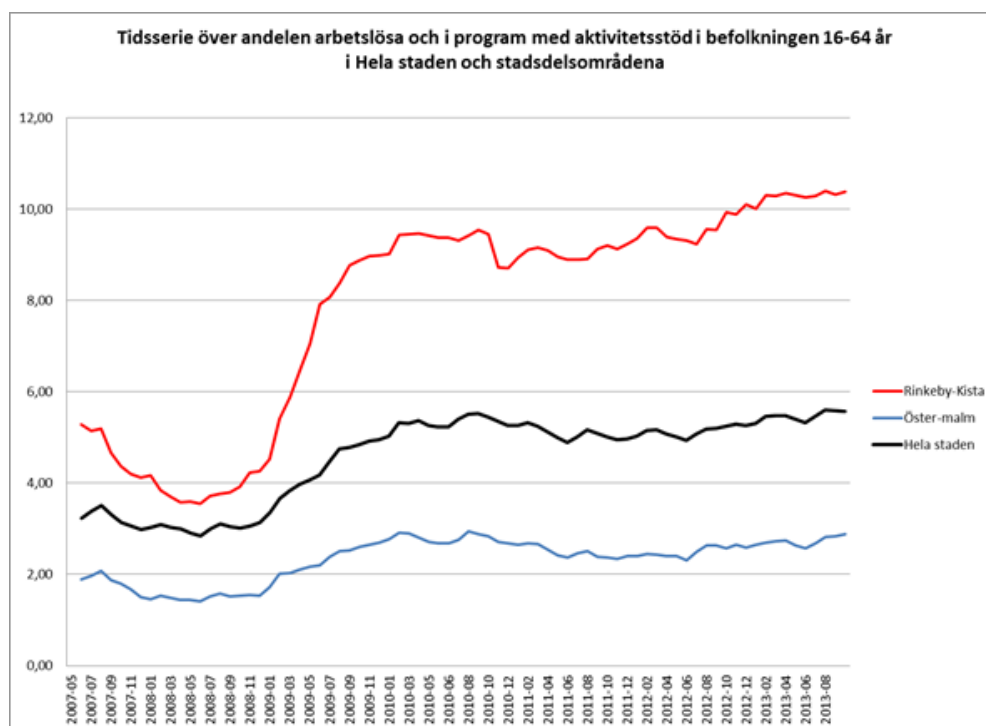
I de borgerliga partiernas förslag till budget ökar utgifterna för arbetsmarknadsnämnden med 66 miljoner kronor. Av dessa är 38 miljoner åtgärder som syftar till att skapa jobb, öka insatserna för personer i åldern 20-25 samt insatser för kvinnor långt från arbetsmarknaden. Övriga tillskott används för korrigeringar inom SFI för att möta prognostiserat behov, samt höjd schablon inom SFI och höjd ersättning för vuxenutbildningen i syfte att kompensera för löneutveckling. Samtliga insatser som genomförs och föreslagna effektiviseringsåtgärder bedömer vi socialdemokrater vara relevanta. Däremot anser vi att förslagen är otillräckliga och att det finns behov av ytterligare satsningar på utbildning och jobb. Det är också anmärkningsvärt

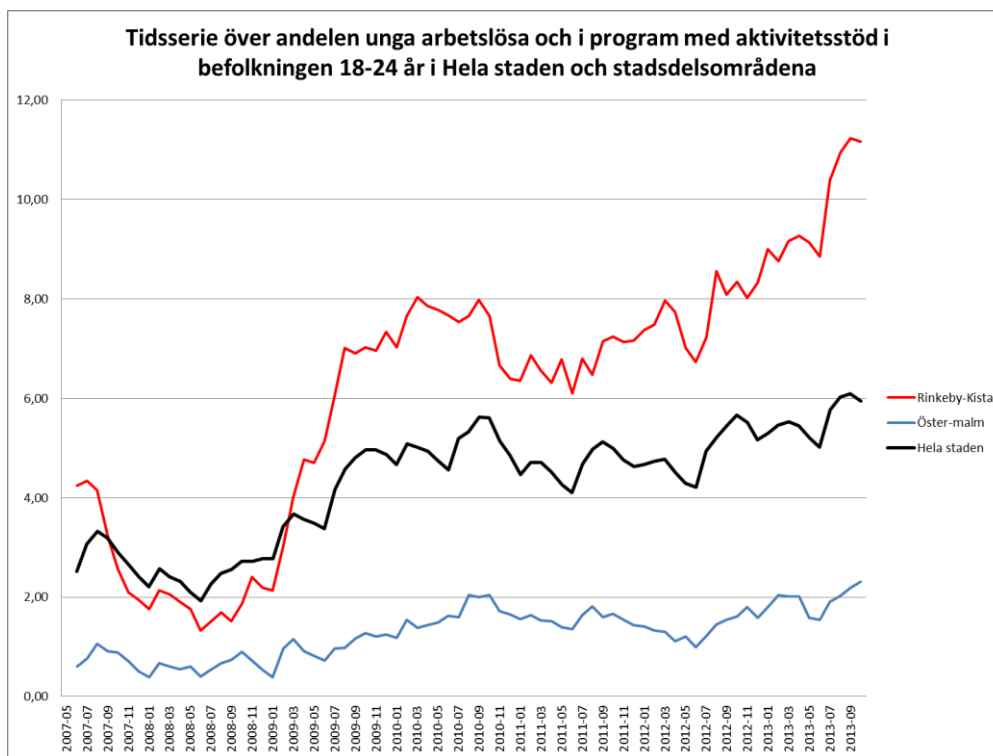
att flera av satsningarna kommer att fasas ut redan nästa år trots att behoven kommer kvarstå. Detta får det hela att framstå som att satsningarna är betingade av att visa resultat valåret 2014 snarare än ärligt menade åtgärder.

Minska klyftorna i staden

Tillväxten i Stockholm är hög och många får det allt bättre materiellt. Samtidigt ökar klyftorna i Stockholm. Sverige och Stockholm har inte på lång tid sett så stora skillnader i inkomster. Att klyftorna ökat beror på politik som först av den moderatledda regeringen och staden. De som saknar arbete och bostad har i Moderaternas Stockholm hamnat på efterkälken, inte minst genom en nedmontering av trygghetssystem och sämre möjlighet till utbildning. Trots ett högt tonläge om vikten av arbete är det i dag uppenbart att moderaterna misslyckats med att skapa jobb. I Stockholm har arbetslösheten ökat kraftigt under senare år och skillnaderna mellan stadens delar ökat markant. Som socialdemokrater vill vi ge alla en ordentlig chans i livet, oavsett om du som ung saknar gymnasieexamen, är nyanländ från någon oroshärd i världen eller om du bara vill byta inriktning i livet.

I diagrammen nedan ser vi arbetslöshetssiffror för de delar av staden där arbetslösheten är högst respektive lägst bland unga och för hela befolkningen. Arbetslösheten har i Stockholms stad ökat från drygt tre procent 2007 till drygt fem procent 2013. Intressant att notera är att arbetslösheten bland unga i Rinkeby Kista år 2007 var lägre än genomsnittet för staden, medan den sex år senare är dubbelt så hög, elva procent. Skillnaden mot Östermalm, stadsdelen med lägst arbetslöshet bland unga, var då cirka en procent, medan den i dag, är nio procent högre i Rinkeby Kista.

Visst innebar den ekonomiska krisen 2008 en stor påfrestning för arbetsmarknaden i Stockholm. Men det går inte att skylla på den i all evig tid. Vi ser i dag ett tydligt behov av en aktiv kommunal politik för jobb.

Vi socialdemokrater vill att staden avsätter mer resurser på riktade satsningar för områden och grupper där arbetslösheten är särskilt hög. I Socialdemokraternas nystart för Stockholm 2014 påbörjas en långsiktig ytterstadssatsning, där företagande, jobb och utbildning är centrala faktorer.

Matchning för fler jobb

Samtidigt som arbetslösheten är hög i delar av Stockholm, är även arbetskraftsbristen i staden det. Efterfrågan på arbetskraft överstiger vida utbudet i flera branscher, både i arbetar- och tjänstemannayrken. Stockholmsregionen har redan en påtaglig brist på bland annat förskollärare, industriarbetare, kockar, byggarbetare och högskoleingenjörer. 2020 beräknar länsstyrelsen att underskottet på arbetskraft, beräknat som netto för samtliga branscher, kommer att överstiga 40 000 personer. Enligt den regionala utvecklingsplanen för Stockholm uppmålas bristen på högutbildade i regionen som ett av de stora tillväxthindren. Bristen på matchning håller arbetslöshetsnivåerna uppe, tillväxttakten tillbaka i det lokala och regionala näringslivet, och det försvårar starkt möjligheten att rekrytera personal till stockholmarnas välfärd.

Det finns flera områden där marknaden inte själv förmår lösa gapet mellan tillgång och efterfrågan; det behövs samhälleliga åtgärder för att lösa problemen. Flera av problemen har intensifierats som följd av den förda borgerliga politiken. Efter regeringens förändring av gymnasieskolan väljer ungdomar bort de yrkesprogram som utbildar för branscher med arbetskraftsbrist. Att Stockholmsregionens högskolor och universitet inte tillåts expandera i takt med näringslivets och studenternas behov och intresse, att komvuxplatserna är färre än under högkonjunkturens 2006 och att yngre med gymnasieexamen inte tillåts omskola sig för bristyrken genom vuxenutbildningen förvärrar situationen tydligt. För att förbättra matchningen på arbetsmarknaden satsar vi på bristyrkesutbildningar inom vuxenutbildningen.

Utveckla jobbtorgen

I och med försämringarna i A-kassa och en bristfällig arbetsmarknadspolitik har Stockholms stad varit tvungna att utveckla sin egen arbetsmarknadspolitik. Jobbtorgen utgör navet i de arbetsmarknadspolitiska insatser som kommunen står för. Till en början hade jobbtorgen flera brister men verksamheten har utvecklats och på flera områden har varit framgångsrik. Jobbtorgen har i dag inte tillräckliga verktyg för att ge individer det stöd de behöver för att komma i arbete. Vi vill därför utöka jobbtorgens verktygslåda.

Vi behöver bli bättre på att individuell nivå följa upp vilka resultat jobbtorgens verksamhet ger. Vi vet hur många som ”avslutas” på jobbtorgen i och med att de inte längre söker eller är berättigade till försörjningsstöd, men nästan ingenting om varför; om det beror på att de fått arbete, gått till studier eller att de inte kunnat redovisa att de uppfyllt förvaltningarnas krav på aktivitet. Vi vill därför ge Jobbtorgen i uppgift att följa upp de avslutade aspiranternas utveckling löpande.

Det vi ändå har en god bild av är att jobbtorgens fokus i första hand ligger på att aspiranten ska söka fler jobb, inte på att få in den enskilde i studier eller i praktik med god chans till arbete. Vår uppfattning är att jobbtorgen i betydligt högre utsträckning behöver fokusera på att stödja den enskilde till utbildning och praktik eftersom det väsentligt ökar möjligheten att komma in på arbetsmarknaden och vara i arbete under lång tid. Forskningen visar att praktik och arbetsträning som till upplägg och innehåll i möjligaste mån liknar reguljära arbeten ger störst effekt. Sådan praktikverksamhet ska därför prioriteras.

Det ska vara möjligt för människor att byta yrkesinriktning vid en eller flera tillfällen i livet. För att underlätta för detta ska jobbtorgen erbjuda öppen studie- och yrkesvägledning.

Unga arbetslösa är en prioriterad grupp för Socialdemokraterna. I dag finns ett jobbtorg som är specialiserat på unga i Kista. Verksamheten fungerar mycket väl och den bör komma fler unga till del. I delar av södra Stockholm är arbetslösheten bland unga mycket hög och skolresultaten låg. Därför uppdrar vi år arbetsmarknadsnämnden att starta ett nytt Jobbtorg Ung i Skärholmen.

- Utöka den individuella uppföljning av avslutade aspiranter.
- Erbjud studier- och yrkesvägledning för personer som funderar på att byta inriktning i livet.
- Starta ett Jobbtorg ung i södra Stockholm.

Jobb istället för bidrag

Vi socialdemokrater är övertygade om att stockholmarna vill arbeta. Det som upprätthåller arbetslösheten är alltså inte lättja eller karaktärsfel hos individen, utan bristen på jobb, matchning och rätt utbildning för att få de jobb som finns. Under de senaste sju åren har vi sett en borgerlig regering som misslyckats med sitt främsta mål - att skapa jobb. De arbetsmarknadspolitiska åtgärder de genomfört har också varit stora misslyckanden, inte minst Jobb och utvecklingsgarantin (FAS3). Regeringen har också genomfört flera försämringar av arbetslöshetsförsäkringen vilket innebär att stora kostnader övervältrats från staten till kommunerna. Sedan september 2006 har antalet vuxna som uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ökat från 4 200 till 5 500.

I Socialdemokraternas Stockholm tar vi tillvara människors förmågor och erfarenheter. Vi ger de som kan jobba förutsättningarna till en meningsfull vardag och en egen inkomst. För att människor ska gå från bidrag till jobb krävs individuellt anpassade åtgärder. Därför presenterar vi palett av åtgärder med utbildningsinsatser, praktikplatser, ungdomsanställningar och så kallade Stockholmsjobb.

Stockholmsjobb

Forskningen är enig om att de arbetsmarknadspolitiska åtgärder som är mest verkningsfulla är de som för de berörda i så stor utsträckning som möjligt liknar vanliga jobb. Därför är den enskilt viktigaste satsningen på jobb istället för bidrag en modell med tidsbegränsade kommunala anställning – så kallade Stockholmsjobb. Med inspiration från flera kommuner som gjort liknande satsningar menar vi att de som är långtidsarbetslösa och uppstår försörjningsstöd på grund av arbetslöshet ska kunna erbjudas en visstidsanställning om tolv månader inom stadens verksamheter. Anställningen ska ge kollektivavtalsenlig lön och arbetet ska på ett tydligt sätt höja verksamhetens kvalitet – stockholmarna ska få bättre service.

Med detta uppnår vi flera mål. Vi ger människor betydligt större möjlighet att komma in på den reguljära arbetsmarknaden, stanna kvar där och hitta nya jobb. Vi stärker de berördas ekonomiska ställning– under det år man är i arbete och oavsett om man efter anställningens utgång går vidare till ett annat arbete eller om man blir berättigad till en A-kasseperiod. Slutligen stärker vi även Stockholms ekonomi; genom en långsiktigt lägre arbetslöshet och större skatteintäkter, mindre kostnader för psykisk och fysisk ohälsa till följd av arbetslöshet, och genom att stadens kostnader för försörjningsstöd minskar kraftigt.

Prioriterade grupper är föräldrar med hemmavarande barn och personer med funktionsnedsättningar.

Satsningen är fördelad på flera av stadens nämnder. Arbetsmarknadsnämnden har ansvar för att samordna arbetet med Stockholmsjobben.

Avskaffad långtidsarbetslöshet bland unga

Vi socialdemokrater vill avskaffa långtidsarbetslösheten bland unga. Långtidsarbetslöshet i unga år kan göra det svårt att etablera sig ordentligt på arbetsmarknaden under hela sin arbetsföra ålder. Därför ska alla långtidsarbetslösa unga som vill och kan jobba erbjudas ungdomsanställningar, lärlingsjobb eller en bra utbildning.

Idag är gymnasiekompetens ett grundkrav för så gott som alla jobb och många långtidsarbetslösa unga saknar gymnasiekompetens. Därför är den långsiktiga målsättningen för arbetsmarknadsnämndens verksamhet är att alla unga som inte slutfört gymnasiet ska göra det.

I dag erbjuder arbetsmarknadsnämnden så kallade ungdomsanställningar. I vårt förslag utvidgas nämndens uppdrag och utökas antalet anställningar. Ungdomsanställningarna ska vara tidsbegränsade upp till 12 månader och likt Stockholmsjobben inom kommunala förvaltningar eller bolag. Skillnaden mot Stockholmsjobben är att Ungdomsanställningarna ska kompletteras med minst 20 procents utbildning. Primär målgrupp är unga med försörjningsstöd och långtidsarbetslösa inom uppföljningsansvar. Stockholmsjobben finansieras genom ökat anslag till arbetsmarknadsnämnden och inom ramen för jobb i stället för bidrag till andra facknämnder. Nämnden ska också inom ramen för det öka antalet lärlingsjobb.

- Alla långtidsarbetslösa unga som vill och kan jobba erbjudas ungdomsanställningar, lärlingsjobb eller en bra utbildning.

Prova-på-studier

För många långtidsarbetslösa kan steget till studier vara långt. Många tvivlar på sin förmåga och det ekonomiska risktagandet som studielån innebär kan för många verka avskräckande. För att ge fler en ingång till utbildning vill vi socialdemokrater öppna upp för prova på-studier där den enskilde får behålla försörjningsstöd under en begränsad tid istället för att ta studielån. Stöd ska enbart betalas ut då handläggare på jobbtorg och stadsdelsnämnd bedömer att anledning föreligger. Stöd ska max betalas ut i sex månader.

- Tillsammans med socialtjänsten utveckla försörjningsstöd för prova-på-studier under max 6 månader.

Utökat ansvar för unga som varken jobbar eller studerar

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar i dag för samordningen av det kommunala uppföljningsansvaret för personer i åldern 16-19 år. Verksamheten fungerar bra och ska få fortsatt stöd för uppsökande och öppen verksamhet. Samhället måste snabbt finnas på plats för de unga som behöver stöd för att komma tillbaka i utbildning eller arbete.

Även om man inte räknar in elever från det individuella programmet misslyckas en av fem elever i stadens skolor med att ta gymnasieexamen ens på fyra år. Detta är sämre än genomsnittet för såväl Stockholms län som för riket, och det understryker och stärker behovet av uppföljning. Den som är skoltrött och får ett arbete redan innan de tagit gymnasieexamen ska givetvis kunna göra det, men dessa utgör en försvinnande liten andel av avhopparna. Den som inte tar studenten riskerar ofta att hamna i utanförskap under en stor del av sitt arbetsföra liv. Idag når staden mycket få av dessa elever. Därför bör staden förbättra sin uppföljning, punktmarkera avhoppare och inte ge sig förrän dessa ungdomar kommit tillbaka i gymnasieutbildning, i jobb eller i praktik.

I Stockholm finns det en allt större grupp unga som varken studerar eller arbetar. I Stockholms stad fanns det 2009 omkring 10 000 unga som saknade sysselsättning. 8 000 av dem var i åldern 20-25, vilket motsvarar 12 procent i åldersgruppen. Många av dem behöver insatser för att inte hamna långt utanför arbetsmarknaden men riskerar i dag att falla mellan stolarna. Det får inte hända. Vi vill därför utöka jobbtorgens öppna och uppsökande verksamhet till att också omfatta unga i gruppen 20-25.

- Fortsätt med den tillfälliga satsningen på uppsökande och öppen verksamhet för personer på 16-19 år.
- Försätt de framgångsrika projekten Filur och Merit.
- Utöka jobbtorgens öppna och uppsökande verksamhet till att också omfatta unga i gruppen 20-25.

Sommarjobb - en första väg in

Sommarjobb under gymnasietiden är den första kontakten med arbetsmarknaden för de flesta ungdomar. Det ger en förberedelse inför vuxenlivet, skapar rutiner, och det arbete som ungdomarna utför är värdefullt för staden. Inte minst förstärker det ungdomars ekonomi och ger dem större frihet. Flera kommuner i Sverige erbjuder jobb under en del av sommaren för alla ungdomar som vill ta det och det finns ingen anledning till att Stockholm ska vara sämre – vi har resurserna, arbetsvilliga ungdomar och arbete som behöver utföras. Vi menar att staden måste inleda en samverkan med landstinget, avtala med enskilda företag som utför tjänster för stadens räkning, komma överens med kyrkor och andra ideella organisationer samt ge förstärkta uppdrag till stadens bolag om att ta emot sommarjobbare. Utöver detta vill vi tillskjuta mer resurser till stadens befintliga sommarjobsverksamhet.

- Arbetsmarknadsförvaltningen ska leda arbetet med att alla unga stockholmare som vill ha sommarjobb ska erbjudas sommarjobb.

Vuxenutbildning

Samtidigt som arbetslösheten är hög i Stockholm letar många arbetsgivare efter utbildad arbetskraft. Idag är gymnasiekompetens ett grundkrav för så gott som alla jobb samtidigt som en stor del av stadens arbetslösa saknar gymnasiekompetens. Givetvis ska staden garantera utbildningsplats för alla arbetssökande utan gymnasiekompetens. Trots att arbetslösheten är högre än 2006 och trots att det då var högkonjunktur, finns det färre platser i vuxenutbildningen nu. Vi vill därför utöka antalet platser så att de som saknar grundskole- eller gymnasiekompetens erbjuds möjligheten att studera på komvux. Därför satsar vi 20 miljoner på cirka 400 platser.

I Stockholm rådet det i dag brist inom en mängd yrken. Samtidigt har vi en hög arbetslöshet. Många utav bristyrkena så som kock, byggarbetare eller hantverkare, är utbildningar som finns inom gymnasieskolan yrkesutbildningar och är svåra att utbilda sig till på andra sätt.

Bristen inom flera yrken riskerar att intensifieras som följd av den förda borgerliga politiken. Efter regeringens förändring av gymnasieskolan väljer ungdomar bort de yrkesprogram som utbildar för branscher med arbetskraftsbrist. Inom ramen för den kommunala yrkesutbildningen finns det möjlighet att utbilda för bristyrken. Därför vill vi se en särskild satsning på yrkesutbildning inom bristyrken, detta ska även erbjudas personer som har jobb men som vill byta yrkesbana. Behovet ska bedömas i samverkan med arbetsmarknadens parter.

- Utöka antalet platser på komvux för personer utan grundskole- eller gymnasiekompetens.
- Utveckla formerna för yrkesutbildningar.
- Erbjud personer med och utan gymnasiekompetens bristyrkesutbildningar.

SFI

Goda kunskaper i svenska är grundläggande för möjligheten att försörja sig själv, leva upp till de skyldigheter och ta del av de rättigheter vi har i Sverige. Därför är det ett problem att en stor del av de som är berättigade till Svenska för invandrare inte deltar i utbildningen. Arbetsmarknadsnämnden ska därför utreda orsakerna till det låga deltagandet i Sfi och arbeta aktivt för att höja deltagandet.

Än viktigare än formellt deltagande är dock själva genomströmningen och att minska antalet avhopp. Det är av största vikt att den svenska Sfi-deltagarna lär sig stämmer väl överens med de krav och förväntningar arbetsgivare har i olika branscher. Förutom möjligheten att varva praktik med Sfi-studier och hålla delar av Sfi-utbildningen arbetsplatsförlagd, föreslår vi därför att nämnden gör en satsning på att bjuda in fler arbetsgivarrepresentanter till att diskutera och ge synpunkter på utbildningens upplägg och mål för kunskapsresultaten.

- Utökade möjligheter till praktik samband med SFI-studier.
- Utveckla arbetsplatsförlagd SFI.

Särskilda uppdrag 2014:

- Inom ramen för satsningen på jobb i stället för bidrag assistera och bistå fackförvaltningar och stadsdelsnämnder för att underlätta introduktionen av Stockholmsjobb, fler ungdomsanställningar och Prova-på-studier
- Utöka antalet platser på komvux för personer utan gymnasiekompetens.
- Starta ett jobbtorg ung i södra Stockholm.
- Utveckla formerna för yrkesutbildningar.
- Erbjud personer med och utan gymnasiekompetens bristyrkesutbildningar.
- Tillsammans med socialtjänsten utveckla försörjningsstöd för prova-på-studier under max 6 månader.
- Utöka den individuella uppföljningen av avslutade aspiranter på jobbtorgen.

- Satsningen på yrkessvenska ska fortsätta och samverkan mellan sfi och övrig vuxenutbildning utvecklas. Det ska finnas utökad möjlighet till arbetsplatsförlagd sfi.
- Jobbtorgens verksamhet ska utvecklas till att i högre grad inriktas på att deltagarna erbjuds utbildning i bristyrken eller arbete och praktik, exempelvis inom stadens verksamheter.
- Erbjudna studie- och yrkesvägledning för personer som funderar på att byta inriktning i livet.
- Arbetsmarknadsförvaltningen ska leda arbetet med att alla unga stockholmare som vill ha sommarjobb ska erbjudas sommarjobb.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,9 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,6 mnkr

Ökade kostnader för:

Höjd ambitionsnivå för vuxenutbildning	20,0 mnkr
Bristyrkesutbildningar	8,0 mnkr
Jobbtorg Ung - södra Stockholm	3,0 mnkr
Sommarjobbsgaranti	5,0 mnkr
Prova-på-studier	8,0 mnkr
Ungdomsanställningar i bolagen	15,0 mnkr

Ökade intäkter för:

Ökat anställningsstöd	7,0 mnkr
-----------------------	----------

Exploateringsnämnden

Stockholm är en fantastisk stad som snart når miljongränsen. Det är kombinationen av en grön stad nära vattnet och en storstad med liv och puls som gör att människor flyttar hit, att studenter vill läsa här och att företag vill etablera sig här. Det är bra att Stockholm växer, men det ställer också krav på stadens verksamheter.

Bostadsmarknaden befinner sig i kris. Det riskerar att få negativa effekter inte bara för alla de stockholmare som har en otrygg boendesituation och de potentiella stockholmare som inte kan flytta hit. Det är också skadligt för stadens tillväxt och för staden som kunskapsregion. Bostadsbristen är en av Stockholms största utmaningar. De senaste två mandatperioderna har takten i byggandet varit rekordlåg. Vi vill vända den negativa utvecklingen och ta ansvar för att öka takten i byggandet. Men vi vill också ta ansvar för att det byggs mer än bara bostäder. Stockholm behöver bostäder, men stockholmarna behöver också idrottsanläggningar, löparspår, trygga cykelstråk, parkeringshus, parker, teatrar och arbetsplatser. I vårt växande Stockholm byggs nya bostäder, skapas nya gröna industrier och anläggs nya fotbollsplaner. I vårt växande Stockholm finns inte bara bostäder för dem som vill flytta hit, utan också bättre och bättre förutsättningar till ett hälsosamt liv och klimatsmarta val.

Mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska vara en stad där det byggs för rörlighet, kunskap och tillväxt, där hälften av det som byggs är hyresrätter och där studentbostäder prioriteras i nybyggnationen.
- Stockholm ska vara en stad där såväl tjänsteföretag som industrier vill och kan etablera sig.
- Stockholm ska vara en stad som präglas av hållbart byggande och där stads- och trafikplaneringen gynnar hållbart resande.
- Stockholm ska vara en stad där idrottsanläggningar, löpspår, parker och gröna oaser aldrig är långt borta.
- Stockholm ska ha en tydlig strategi för byggnadspolitiken där det tydligt framgår hur staden ska växa, hur Stockholm också fortsatt ska kunna vara en grön stad och hur segregationen i staden ska brytas.
- Stockholm ska vara en stad där den fysiska miljön bidrar till målet om ekonomisk jämställdhet mellan män och kvinnor.
- Stockholm ska vara en stad där människor möts och känner sig trygga i de offentliga rummen.
- Stockholm ska vara drivande inom det regionala samarbetet för ökat byggande

När Stockholm växer och stockholmarna blir fler ger det oss fantastiska möjligheter att låta staden utvecklas vidare och förändras. Vi har nu möjligheten att låta det Stockholm vi älskar leva vidare, förändra de delar som passade bättre i den tid då de flesta trodde att bilen var framtiden och låta helt nya delar i vår stad växa fram.

Stockholm har en befolkningstillväxt som gör att vi snart når miljongränsen. Rätt förvaltad ger det vår stad och alla oss stockholmare fantastiska möjligheter. Då krävs det att vi tar tag i några av de utvecklingsutmaningar som ligger framför oss.

Exploateringsnämnden förfogar över stadens mark och markanvändning, och bär ett övergripande ansvar för stadens fysiska utveckling. Konkurrensen om attraktiv mark i vår stad är idag stor, samtidigt som staden inte klarar att hålla tillräckligt hög takt i byggandet av vare sig bostäder och arbetsplatser eller idrottsanläggningar och parker. Det krävs en aktiv markpolitik för att få upp takten i byggandet. En aktiv markpolitik handlar inte bara om högt satta ambitioner om antal markanvisningar, den kräver också ett intensivt arbete för att möjliggöra att bostäderna kan färdigställas. Bara med en sådan markpolitik skapar vi möjligheter för hela Stockholm att växa och för stockholmarna att må bra.

Bostadsbristen i Stockholm får flera allvarliga konsekvenser. En av dem är att de höga markpriserna försvårar för billigt byggande, och därmed också för billigt boende. Det får i sin tur till följd att viktiga grupper, inte minst unga och studenter, väljer bort Stockholm som bostadsort. De höga markpriserna för dessutom med sig att många byggföretag inte klarar att bygga på den mark de av staden anvisats inom rimlig tid. Staden har stora problem med att många av exploateringsnämndens markanvisningar stannar vid att bara vara markanvisningar. För att säkerställa att ambitionen om fler lägenheter för unga och studenter inte stannar vid fjärran mål och att de lägenheter som markanvisas faktiskt och färdigställs måste staden därför nu se över vägar att öka incitamenten och möjligheterna för mer byggande. Staden ska undersöka möjligheten till en ny prissättningsmodell för billigare byggande, där staden tar betalt först den dag då byggstart sker. Har inte byggstart skett inom överenskommen tidsintervall bryts avtalet, marken går tillbaka till staden och byggaren ifråga vitesföreläggs. Denna modell kan tjäna som komplement exempelvis till tomträttssystemet och olika varianter av detta. Dessa prissättningsmodeller skulle minska räntekostnaderna för det byggande företaget, och därmed möjliggöra för billigare hyror. I kombination med markanvisningstävlingar där exempelvis små hyresrätter till rimliga hyresnivåer är ett krav borde det skapa förutsättningar för fler bostäder för exempelvis unga och studenter. Under 2014 ska därför möjligheterna att hitta

andra prissättningsmodeller, framförallt vid byggande av hyresrätter, undersökas.

Ge Stockholm förutsättningar att växa

Stockholmregionen växer så det knakar. Varje år blir mellan 30 och 40 000 nya personer stockholmare i bemärkelsen att det flyttar till Stockholm eller någon av kommunerna i Stockholms län. Det är hela regionens ansvar att se till att det finns tillräckligt med bostäder, och att vi har en miljö som gör att också arbetsutbudet ökar. Så är det inte idag, utan tvärtom hamnar vi allt mer efter i bostadsbyggandet. Enligt Stockholms handelskammare saknades det drygt 100 000 bostäder i länet 2012. Det är ett ansvar som ligger på samtliga kommuner, och det är viktigt att Stockholm stad i kontakten med andra kommuner uppmuntrar till ökat bostadsbyggande.

Samtidigt måste staden ta vårt fulla ansvar för bostadsbyggandet. Bara invånarantalet i Stockholms stad ökar varje år med mellan 20 och 30 000 och vi blir inom ett par år en miljonstad. Trångboddheten i vår stad ökar och bostadsköerna blir längre. Varje år byggs det i dagsläget 3000-4000 bostäder. Det är långt ifrån tillräckligt. För att en kommun inte ska ha bostadsbrist ska kommunen klara att bygga 600 bostäder per 1000 invånare. Det är inte ett mått Stockholm stad klarar idag. För att med detta mått klara den förväntade befolkningsökningen de kommande 15-20 åren bör Stockholm stad mer än fördubbla sin nyproduktion och bygga 7500 bostäder per år. Ökad byggnadstakt är en av exploateringsnämndens stora utmaningar. Idag har exploateringsnämnden ett mål om 5000 markanvisningar per år. Det ska successivt öka med start 2014 då målet höjs till 7000 markanvisningar om året, för att sedan öka. Detta behöver kombineras med insatser för att säkerställa att alla markanvisningar resulterar i faktiska bostäder.

För att Stockholm stad ska kunna öka takten enligt ovan krävs framförallt ett förändrat arbetssätt:

- 2014 initieras en central Öka takten-satsning, som sorteras direkt under kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen samordnar exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens arbeten för att få till stånd snabbare processer.

En kraftig ökning av markanvisningarna med bibehållet goda livsmiljöer kräver ett arbete på mycket större bredd än idag. Stadsdelsnämnderna bör engageras i arbetet. För att klara de trafikökningar som den ökande befolkningen medför ska de tillkommande bostäderna i första hand lokaliseras i anslutning till befintlig och tillkommande spårbunden kollektivtrafik. Det krävs ett nära samarbete med landstinget och andra kommuner i regionen för att regionen ska klara bostadsfrågan, och växa smart och hållbart.

Stockholm stad ska inte bara öka den egna kommunens byggtakt, vi ska verka för att hela regionen bygger mer. Det tjänar Stockholm på. Staden ska därför ta initiativ till fler regionala samarbeten för ökad byggtakt i Stockholms län. Fler kommungemensamma byggprojekt med närliggande och angränsande kommuner såsom Haninge och Huddinge ska initieras. Som ett led i detta ska Stockholm stad också ta initiativ till en regional byggpakt, där varje större offentlig aktör och privat aktör får redovisa hur många fler bostäder de skulle kunna påbörja, vad som idag hindrar dem från att göra det och vilka åtgärder kommunerna i Stockholms län tillsammans med landstinget skulle kunna ta för att få fart på byggandet i regionen. Möjligheten till ett regionalt bostadsbolag som kan bygga i hela regionen ska i samband med detta undersökas.

Den bostadspolitik som idag förs på nationell nivå har inneburit en kraftig nedgång för antalet hyresrätter i hela landet. Hyresrätten är skattemässigt missgynnad och det slopade investeringsstödet för små hyresrätter har inneburit en kraftig nedgång i nybyggnationen över landet. Det är viktigt att staden verkar för nationella åtgärder som kan förenkla och möjliggöra ett mer varierat byggande. Men till dess att bostadspolitiken på nationell nivå förändrats faller ett särskilt stort ansvar för att få fart på byggandet av hyresrätter genom Stockholms allmännyttiga bostadsbolag. Detta är ett av stadens viktigaste verktyg för att säkerställa en jämn och hög produktion av hyresrätter till rimliga hyror, där ambitionen under flera år varit alldeles för låg. Tillsammans med Stockholms stads tre bostadsbolag ska exploateringsnämnden verka för att antalet markanvisningar till allmännyttan fördubblas, och bostadsbolagen ska ansvara för att bygga hyresrätter och studentbostäder i alla storlekar och till rimliga hyror.

Stockholm lockar idag till sig både människor och företag. I kombination med att takten för bostadsbyggande och utbyggnad av infrastruktur i regionen är alldeles för låg skapas en ständig konkurrens om utrymme. Det gäller individer och trafikslag som slåss om gatuutrymme, men det gäller minst i lika hög utsträckning lokaler och mark. I framförallt södra Stockholm kan vi se hur invånarantalet ökar, medan andelen arbetsplatser minskar. Visionen för Söderort slår fast att södra Stockholm ska öka i invånarantal och i arbetsplatser. Det innebär att staden måste planera för och markanvisa för både bostäder och arbetsplatser. Staden bör i dagsläget fokusera insatserna för ökade arbetsplatser i Söderort till de områden som redan idag har goda förutsättningar, i form av goda kommunikationer. Det gäller exempelvis Farsta/Farsta strand, Årstaberget och Östra Liljeholmen. Utöver kontor och kommersiella lokaler ska staden också hitta strategiska platser för modern grön industri. Årstaberget och Västberga är ett område som har god potential att utvecklas till ett modernt industriområde. Exploateringsnämnden ska under året identifiera lämpliga

platser för moderna industrier i Stockholm, samt verka för att målet om fler arbetsplatser i Söderort ska uppnås.

Stockholm – där kunskap och tillväxt gro

Stockholm är en tillväxtregion med ambitioner. Vi vill att våra lärosäten ska blomstra, att etablerade företag ska välja vår stad för sina huvudkontor, att nya företag ska startas här och att människor från hela landet och hela världen ska trivas här. Om vi ska nå de ambitionerna måste staden lyckas bygga bort bostadsbristen i allmänhet, och bostadsbristen för unga och studenter i synnerhet. Bostadsbristen i Stockholm är inte bara en bostadsbrist, det är också en hyresrättsbrist och en studentbostadsbrist. Studenter och unga är två av de viktigaste grupperna för Stockholms framtid. Det är också två av de grupper som har det absolut svårast att komma in på bostadsmarknaden. Vi socialdemokrater vet att studenter och unga är viktiga för Stockholm som kunskapsstad och för utveckling och kreativitet. Vi vet att vi måste se till att vår bostadsmarknad tillåter studenter att flytta hit, unga att flytta hemifrån och stå på egna ben och arbetskraft att flytta till vår stad. Därför satsar vi på bostäder för unga och studenter.

För att råda bot på den akuta brist som gör att studenter varje år väljer bort Stockholm som studieort föreslår vi att staden förhandlar med markägare och byggare som ska bygga på mark som redan upplåtits och där bygglov finns men byggandet inte påbörjats, om att ställa upp tillfälliga studentpaviljonger. Vid utbyggnad av nya områden uppförs oftast husen i olika faser, detta innebär att stora delar av marken står tom under en längre tid. Uppförandet av tillfälliga bostäder medför en tryggare miljö runt byggarbetsplatsen då det är mer folk i rörelse istället för att tomten står öde. För att det ska vara en rimlig och kostnadseffektiv politik bör man sätta det i system och ha det som strategi i de fall större bostadsområden planeras. Då krävs ett nära samarbete mellan staden och exploatörerna. Det har nyligen presenterats förslag till lagändringar som innebär att tillfälliga bygglov kan ges i upp till 15 år. Dessa nya möjligheter ska utnyttjas. Vi ser bland annat att sådana bygglov bör kunna upprättas på Albano, i väntan på byggstart av de permanenta studentbostäderna där.

Våra allmännyttiga bostadsbolag och Stockholms stads bostadsförmedling har viktiga funktioner att fylla när staden satsar för att bygga bort bostadsbristen och studentbostadsbristen. Det är inte alltid lönsamt att bygga för studenter och unga, och då är det viktigt att stadens egna bolag tar ett särskilt ansvar. För att få fler bostäder för studenter och unga, för att få fart på flyttkedjorna och för att få en modern bostadsmarknad föreslår vi följande förändringar:

- Stockholms stad fördubblar markanvisningarna för de allmännyttiga bostadsbolagen, för att få fart på byggandet av hyresrätter.

- De allmännyttiga bolagen ska år 2016 påbörja totalt 2 500 lägenheter, vilket innebär en reell fördubbling av bostadsbolagens nyproduktion på tre år sikt.
- Stockholms stads allmännyttiga bostadsbolag ges ett mål om bostadsbyggande för unga och studenter, som innebär att 20% av de bostäder bolagen planerar och bygger från och med 2013 ska vara bostäder anpassade för unga och studenter.
- Stockholms stads bostadsförmedling reformeras i syfte att skapa en modern kö. I den moderna kön ska flera nya funktioner ingå. Bland annat ska bostadsförmedlingen bistå de som vill kunna köa inte bara till en egen lägenhet, utan också till del i lägenhet genom ett så kallat kombokontrakt. Det ska också vara möjligt att köa till andrahandsbostäder, och därmed också möjligt för privatpersoner att genom bostadsförmedlingen hyra ut sina bostäder i andra hand.

Det krävs politiska initiativ för att få till stånd studentbostäder. Därför ska staden föreslå platser för studentbostäder, där markanvisningstävling sedan utlyses. Under 2014 ska markanvisningstävlingar för studentbostäder inom följande projekt hållas:

Studenttorn på Söder

Det finns en stor konsensus kring behovet av fler studentbostäder i Stockholm. Det finns också många som längtar efter nytänkande i arkitekturen, också i Stockholms innerstad. Vi vill kombinera de båda. Södermalm är en stadsdel som efter att Skatteskrapan blev Studentskrapan blivit en del av vårt Stockholm som tydligt präglas av studenter, kreativitet, liv och lust. Det är en utveckling vi vill bejaka. Torn och skrapor som sticker upp på olika delar av Södermalm har dessutom blivit något som karaktäriserar stadsdelen idag. Skrapan är ett exempel, det så kallade Söders torn och Folksam-huset är två andra. Vi ser att ett nybyggt högt studentbostadshus på Södermalm skulle tillföra både Stockholm och Söder mycket. Vi tror att en plats invid Södersjukhuset, i närheten av de storskaliga månformade husen, skulle vara en bra plats. Staden äger marken ifråga och den redan storskaliga bebyggelsen i närområden gör att platsen lämpar sig väl för ett högt hus. Staden ska under året utlysa en markanvisningstävling för ett studenttorn på platsen. I fokus ska nytänkande vad gäller både yteffektivitet och arkitektur stå. Exploateringsnämnden ansvarar för markanvisningstävlingen.

Gröna linjen goes studentlinjen

Stockholms studentkårers centralorganisation, SSCO, har gjort undersökningar bland studenter som visar att den stora majoriteten inte har några problem med att bo upp till 40 min från universitet och högskola, så länge det är tunnelbanenära. Vi föreslår att vi påbörjar ett arbete för att bygga studentbostäder riktigt tunnelbanenära, närmare bestämt på 12

tunnelbanestationer i Stockholms stad. De aktuella stationerna är alla i behov av ett ansiktslyft, vilket ger ett utmärkt tillfälle att också utveckla stationernas funktion och utseende. I vårt förslag ges utrymme för handel och service på bottenplan, och varje tunnelbanestation förses med mellan 50-100 studentbostäder ovan. Sammanlagt rymmer vårt förslag ungefär 850-900 nya studentbostäder.

Samtliga av de tunnelbanestationer vi föreslår ska byggas ut till studentstationer ligger längs gröna linjen. Studentstationerna ska byggas klimatsmart och välisolerat, för att klara bullernivåer. Studentstationerna ska också tillföra arkitektoniska värden till stadsdelarna, genom nya uttryck och exempelvis gröna fasader och tak.

Staden tillsammans med SL påbörja ett arbete med att planera för studentbostäder på följande tunnelbanestationer.

- Sandsborg
- Tallkrogen
- Gubbängen
- Hökarängen
- Alvik
- Åkeshov
- Ängbyplan
- Blackeberg
- Räcksta
- Johannelund
- Sockenplan
- Svedmyra

Om stationerna är lämpliga att bebygga ska markanvisningstävlingar hållas. Om någon av stationerna inte är lämplig ska staden och SL gå vidare för att hitta en ersättande studentbostadsstation. De nya bostäderna kommer inte att ta någon ny grönmark i anspråk, och i och med de gröna fasaderna kommer de snarast att ge mer grönska åt stationerna längs gröna linjen. Studenter är i huvudsak kollektivtrafik- och cykelbundna, vilket gör att cykelparkeringarna vid de aktuella stationerna ska ses över. Inga bilparkeringar tillkommer. Exploateringsnämnden ansvarar för markanvisningstävlingarna.

Stockholm – en stad med liv, rörelse och ny bebyggelse

Vi ser behov av att både bygga nytt i våra stadsdelar och av att låta stadsdelar expandera och växa ihop. När nya kvarter och nya gatunät byggs ut måste de rörelsemönster och flöden den nya bebyggelsen kommer att skapa studeras noga, innan byggnation påbörjas. Det går att göra genom exempelvis space syntax analysis under den senare detaljplaneprocessen, men staden ska också ta fram analyser som ska fungera som underlag när inför beslut om

markanvisning. Stockholms översiktsplan pekar ut de viktiga stadsutvecklingsområdena och Arkitektur Stockholm kommer att ge stöd kring framförallt den fysiska gestaltningen. Men att ett visst stadsdelsområde är ett stadsutvecklingsområde eller en viktig knutpunkt ger inte nödvändigtvis relevant information kring hur människor rör sig i ett område, vilka platser invånarna tycker om eller upplever som otrygga.

Därför behövs tidsgeografiska dagsprogram som synliggör människors dagliga rutiner och rörelser, samt en trygghetskarta som visar hur stockholmarna känner för de områden de vistas i. Med sådant underlag kommer staden kunna fatta bättre beslut kring vilka grönområden som är viktiga rekreationsplatser, vilka som behöver mer liv exempelvis genom idrottsplatser och vilka gator som behöver utvecklas. Syftet är att kunna bygga en stad där människor rör sig och möts, så att de kvarter, parker och torg vi bygger fylls med liv och rörelse, såsom det var tänkt. Vi vet dessutom att vi genom att bygga stadsdelar med gatuliv, aktivitetsburna parker och fungerande mötesplatser skapar förutsättningar för service och lokalt näringsliv.

Stockholm är inte en särskilt tät stad idag. Det finns delar av Stockholm som är täta, men det finns också delar som är glest bebyggda och delar som inte alls är bebyggda. Mycket av det Stockholm som växte fram under efterkrigstiden präglades av bebyggelse på öar, där bebyggelsen var relativt gles och som skiljdes åt med vägar, tunnelbanespår och gröna stråk. Det har varit på gott och ont. Det påverkar segregation och möten mellan människor negativt, men det har också bidragit till att skapa många olika identiteter och karaktärer i våra olika stadsdelar. Vi vill värna stadsdelarnas karaktärer men vi vill samtidigt tillåta våra stadsdelar att utvecklas. För en del av våra stadsdelar innebär det att stadsdelarna tillåts växa ihop, på bekostnad av en del grönområden. För andra stadsdelar innebär det ett högre exploateringsstal än dagens. Det kan också komma att handla om helt nya stadsdelar, men det förutsätter fungerande kollektivtrafikmöjligheter. Det är viktigt att nya stadsdelar inte blir ytterligare ö-stadsdelar, utan snarare naturliga fortsättningar på existerande stadsdelar.

Vi vill att Stockholms nya bebyggelse ska utmana stockholmarna, skapa entusiasm och väcka känslor. För att få till stånd spännande ny bebyggelse ska markanvisningstävlingar användas i högre grad.

Stockholm – en stad med hälsa, jämlikhet och jämställdhet i fokus

Stockholms grönområden ska vara tillgängliga, i såväl ytterstad som innerstad. Stockholms grönområden ska kännas trygga, för män och kvinnor, för yngre och äldre. Det handlar om något så grundläggande som vem som tar och tillåts ta plats i våra gemensamma rum. En nyckel för en både mer jämställd och mer jämlik stad är att få alla människor, oavsett kön, etnicitet, klass eller sexuell läggning, att känna sig hemma och trygga, i stadens gemensamma rum. Vi vill

givetvis kunna ha lummiga grönområden i Stockholm, men vi vill också att de ska vara tillgängliga för fler. En aktiv och använd grön yta upplevs av fler som trygg än en oanvänd.

Våra parker, torg och grönområden, precis som våra kvarter, tjänar på att vara multifunktionella och de bör planeras för att främja möten mellan människor som är på platsen av olika skäl. En trygg stadsmiljö handlar ur ett stadsbyggnadsperspektiv om att bygga bostadsområden med trygghets- och synlighetsperspektiv men det handlar också om att skapa offentliga rum och miljöer där vi inte bara passerar utan också lever. Gemensam odling är ett typiskt stadsplaneringselement som kan bidra till att ett grönområde blir en levande mötesplats.

De rummen blir tryggare, främst för de som idag känner sig otrygga. För att veta vilka gemensamma rum som upplevs som trygga respektive otrygga och kunna analysera vilka element som skapar trygghet och vilka som skapar otrygghet behöver staden skapa en trygghetskarta, ger en annan typ av detaljerad geografisk trygghetsinformation än vad vi idag har tillgång till genom exempelvis "Trygg i Stockholm-rapporterna". Det kan till exempel vara så att en park som upplevs som otrygg i allmänhet på vissa ställen upplevs som trygg. Det är den typen av information som kan ligga till grund för hur just den parken ska utvecklas till en tryggare plats, där alla stockholmare kan känna sig trygga. Det finns med andra ord ett behov av att utveckla existerande grönområden och att skapa nya sköna gröna platser.

De flesta av Stockholms parker är anlagda i en annan tid med andra behov, och även om behovet av parker och grönområden är stort kan en del parker och grönområden vara felplacerade. Det är viktigt att stadens strategi för parker och grönområden inte endast blir en strategi för att bevara det som vi idag anser eller igår ansåg värdefullt, utan också för att utveckla nya parker och grönområden. Det kan handla om att ersätta de grönområden som tas i anspråk för ökat bostadsbyggande såväl som att utveckla befintliga grönområden för att skapa attraktiva, trygga och tillgängliga grönytor och parker som Stockholmsborna vill vistas i. Det är ett ansvar som faller på exploateringsnämnden i samarbete med stadsbyggnadsnämnden.

När nya bostadsområden och nya arbetsplatser växer fram runt om i Stockholm händer det inte sällan att behovet av nya bostäder ställs mot behovet av platser för idrott och motion. Det är problematiskt. När Stockholm växer måste också idrottsutbudet växa. Vi vet att våra möjligheter till idrott och vår närhet till idrottsplatser och motionsspår är avgörande för stockholmarnas fysiska, och därmed psykiska, hälsa. Med en god hälsa mår vi bättre, vi är sjuka mindre, vi höjer våra prestationer på jobb och i skola och vi lever längre. Därför ska inte de bostäder vi så väl behöver ställas mot möjligheter till idrott och hälsa.

Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrotts- och fastighetsnämnderna under året förbereda för att anlägga nya idrottsplatser och hallar, i syfte att

utveckla stadens idrotts- och friluftsliv. De senaste åren har löpningen fått ett stort uppsving i Stockholm och det är trångt på de populära promenadstråken runt exempelvis Årstaviken. Joggare trängs med promenerande och cyklister. Exploateringsnämnden ska tillsammans med idrottsnämnden och andra berörda nämnder undersöka möjligheterna att anlägga en mjuk löpbana runt Årstaviken, samt möjligheterna att få sponsring för ett sådant projekt. Det skulle förbättra möjligheterna för de hundratals stockholmare som varje dag joggar, men också för de promenerande stockholmare som vill ta en lugn promenad med barnvagn utan att krocka med joggare. Människors möjlighet till hälsa, välmående och rekreation ska vara en integrerad del av stadsplaneringen och stadens markpolitik. Målet är att alla stockholmare ska ha nära till idrottsmöjligheter.

Stockholms ekologiska mångfald och klimatansvar

FN och åtskilliga forskare har fastslagit att den minskande biologiska mångfalden är en av de största klimatutmaningarna vi gemensamt står inför. Såväl stad som land har ett ansvar att värna den biologiska mångfalden.

Att värna den biologiska mångfalden innebär att inte i alla lägen gynna tillgängliggörandet av naturområden. Det finns områden i Stockholmsområdet som är så pass ekologiskt känsliga att en ökad belastning, i form av exempelvis fler människor rör sig, kan resultera i att rödlistade arter försvinner. Därför krävs att stadens strategier tydligt undersöker och tydliggör vilka natur- och grönområden som ska bevaras och utvecklas såsom mötesplatser, och vilka som ska bevaras och skyddas för den biologiska mångfaldens skull. Det gäller såväl den mark som staden äger inom Stockholm stads gränser och den mark staden äger utanför stadens gränser. Stockholms stad äger fortfarande en del mark utanför stadens gränser. Många av dessa grönområden fungerar både som viktiga gröna lungor, viktiga för luftkvalitet såväl som rekreation, och många är viktiga frilufts- och idrottsområden som nyttjas av stockholmare från Stockholm såväl som kranskommuner. Exploateringsnämnden ansvarar för att utreda förutsättningarna för att besluta om insatser som långsiktigt garanterar tillgången till naturen.

Vi vet att energiläckage i fastigheterna i vår stad hör till Stockholms största miljöbovar, och vi vill både ha höga energikrav på nybyggnation och se till att äldre fastigheter blir klimatsmartare. Vi tror att det arbetet ska ske både på bredden och med spets. Vi ska ha höga generella energi- och miljökrav vid exploatering, men vi ska också kontinuerligt genomföra pilotprojekt som både för utvecklingen framåt, stimulerar forskning och gröna näringar och inspirerar andra. Därför föreslår vi tillsättande av ett program för gröna skyskrapor i Stockholm. Exploaterings- och stadsbyggnadsnämnderna ska hitta lämpliga

platser och genomföra markanvisningstävlingar för att hitta de bästa förslagen. Skyskraporna ska hålla miljöklassen LEED Platinum.

Särskilda uppdrag 2014

- Ta fram en ny markpolitik med andra villkor både för tomträtsupplåtelse och försäljning enligt ovan.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och genom under kommunstyrelsen inrättade Öka takten-satsningen arbeta för att öka takten i byggandet och öka antalet markanvisade bostäder som också blir färdigställda bostäder. Antalet markanvisade bostäder ska successivt öka, genom att 2014 höja målet till 7000 markanvisade bostäder för att sedan successivt öka. Minst hälften ska vara hyresrätter.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden påbörja projektering av 2100 nya bostäder, kommersiella lokaler och servicelokaler i den nya stadsdelen Hammarby backe, som knyter samman Hammarbyhöjden med Hammarby-Sjöstad.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen ta initiativ till en regional byggpakt och ett större regionalt samarbete i byggfrågor.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden påbörja projektering för studentbostadsprojekten Gröna linjen goes Studentlinjen och Studenttornet på Söder. Markanvisningstävlingar ska hållas för de nya studentbostadsprojekten.
- Tillsammans med Stockholms stads tre bostadsbolag verka för att antalet markanvisningar till allmännyttan fördubblas.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden påbörja ett program för gröna skyskrapor i Stockholm, enligt ovan.
- Förhandla med markägare och byggare, som ska bygga på mark som redan upplåtits och där bygglov finns men byggstart inte varit, om att ställa upp tillfälliga studentpaviljonger.
- Tillsammans med fastighetsnämnden identifiera lämpliga platser för moderna industrier i Stockholm, samt verka för att målet om fler arbetsplatser i Söderort ska uppnås.
- Tillsammans med berörda nämnder fördjupa arbetet med Vision Söderort, i syfte att öka andelen arbetsplatser. I samband med det undersöka möjligheterna att tillsammans med SL skapa ett nytt stations- och kontorshus i Farsta strand.
- I samarbete med idrottsnämnden utveckla idrottsplatser och hallar, i syfte att möta stadens behov av idrotts- och friluftsliv, och därmed verka för att människors möjlighet till idrott och hälsa blir en integrerad del av stadsplaneringen.
- Tillsammans med idrottsnämnden och andra berörda nämnder undersöka möjligheterna att anlägga en mjuk löpbana runt Årstaviken, samt möjligheterna att få sponsring för ett sådant projekt.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utveckla Stockholms strategi för grönområden och parker.

- Tillsammans med berörda nämnder verka för att genusperspektivet tydligare synliggörs i stadens fysiska planering, genom exempelvis tidsgeografiska dagsprogram.
- Tillsammans med stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och trafik och renhållningsnämnden påbörja ett nytt arbete med trygghet i de offentliga rummen, genom framtagandet av en trygghetskarta som ska finnas som bakgrundsmaterial när stadens grönområden, parker och offentliga rum planeras.
- Avbryta den ideologiskt drivna försäljningen av mark och införa konsekvensanalyser för miljö, friluftsliv och regionutveckling i de fall försäljningar ändå kan vara aktuella.
- Värna viktig natur- och friluftsmark i Stockholms län.
- I samarbete med miljö och hälsoskyddsnämnden under året påbörja bildandet av naturreservat Rågsveds friområde.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central upphandling	0,3 mnr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,6 mnr

Ökade kostnader för:

Öka takten för bostadsbyggande - mål 7000 markanvisade bostäder	5,0 mnr
Regional byggpakt	2,0 mnr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Fastighetsnämnden

Genom en aktiv fastighetspolitik kan staden inte bara se till att det finns tillräckligt med bostäder av hög standard i alla delar av Stockholm utan också gynna vår näringspolitik, vårt kulturliv och hälsan hos stadens invånare. Genom energieffektiviseringar av stadens fastigheter och genom att ha höga miljökrav för nybyggnation kan staden gå före i utvecklandet av Stockholm till en grön och hållbar stad. Med en sådan linje i fastighetspolitiken skapar vi en stad som står stark inte bara idag utan i framtiden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten

- Staden är en aktiv fastighetsägare som genom aktivt fastighetsinnehav bidrar till att utveckla Stockholms kultur-, idrotts-, närings- och bildningsklimat.
- Staden ska genom sitt fastighetsinnehav främja en grön omställning och energieffektivisering av fastigheter.

Stadens fastigheter är grunden till en mängd av de verksamheter som förekommer i Stockholm. En smart fastighetspolitik kan innebära stora miljövinster för Stockholm. En smart fastighetspolitik skapar förutsättningar för stockholmarnas hälsa och välmående, genom idrotts- och kulturfastigheterna. En smart fastighetspolitik kan skapa förutsättningar för ett välmående näringsliv och ett skapande klimat.

Ny kurs i Stockholms fastighetspolitik

De senaste årens fastighetspolitik har präglats av stora utförsäljningar. Strategiskt viktiga fastigheter, byggnader och bostäder har sålts av dogmatiska och ideologiska skäl. Nu betalar stadens verksamheter och Stockholms invånare priset för detta. Det har sålts ut så många hus, så mycket mark och så många lokaler att staden nu har brist på dessa.

Idag saknar Stockholms stad i allt för många fall lokaler för sin egen verksamhet: grundläggande samhällsservice, vilket under det gångna året vid flera tillfällen lett till att staden fått köpa nya fastigheter. Det är förvisso rimligt att förvärva fastigheter i de fall staden behöver fastigheter, men det är kortsiktigt och dyrt att sälja för mycket för att sedan få återförvärva. Det är dyr politik och den drabbar alla skattebetalare och stockholmare som har rätt till stadens välfärd.

Vi vill ha en långsiktigt hållbar politik som värnar och utvecklar stockholmarnas gemensamma egendomar – via stadens innehav av till exempel fastigheter – istället för att avveckla dem. Vi vill se en politik som gynnar stockholmarna och Stockholm. Det kan ibland betyda att fastigheter bör säljas och i andra fall att de bör köpas, och det betyder inte minst att staden ska vara

en långsiktig och god förvaltare av de fastigheter staden äger och ansvarar för. Stadens fastighetsinnehav är en resurs, en resurs vi kan använda för att skapa möjligheter för ett levande småföretagande, för ett rikt kulturliv och för stockholmarnas idrottande.

Från 2006 har kostnaderna för planerat underhåll av stadens fastigheter, per kvadratmeter, mer än halverats. Som följd av de nedskärningarna är många av stadens fastigheter i dåligt skick. Det används dels som skäl till försäljningar och det har bidragit till att flera fastigheter nu är i behov av stora och dyra renoveringar. Att sänka värdet på en fastighet för att sedan sälja den till ett lägre pris än motsvarande fastighet i gott skick är kapitalförstöring. Underlåtet underhåll som resulterar i stora, kostsamma renoveringar är också en form av kapitalförstöring. Det är exempel på en oansvarig hantering av stadens kapital, och det är del i ett slöseri vi sett nog av i Stockholm. När flera idrottshallar i samma område är måste genomgå stora renoveringar under en kort period resulterar det dessutom i att möjligheterna till idrott och hälsa i Stockholm försämras, detta i ett Stockholm där hallbristen redan är ett faktum. Stockholm måste höja ambitionerna för att sköta sina lokaler på ett bra sätt. Utifrån de behov som finns, utifrån när arbeten kan komma igång och utifrån behållning i den Centrala medelsreserven bör resurser för ett ökat underhåll kunna tas ur Centrala medelsreserven under andra halvåret 2014.

En fastighetspolitik för fler jobb

Gröna industrijobb i Stockholm

De senaste tio åren har flera av Stockholms industriområden naggats i kanten eller helt flyttat. Det har inneburit att arbetsplatser har försvunnit från staden samt att förutsättningarna för industriell tillverkning har försämrats. Vi vet att svensk industri är viktig för Sveriges ekonomi och för sysselsättningen. Vi blir allt mer medvetna om vikten industrin kommer att spela för en grön omställning. Stockholm ska vara en stad som spelar roll när Europa ställer om. För att det ska vara möjligt måste Stockholm ha de rätta förutsättningarna för modern och grön industri. Det sker spännande forskning i Stockholm. IVL Swedish environmental research institute har helt unika lokaler i Sjöstadverket, som gör att forskare från hela världen väljer att forska på vattenrening och biogasrötning här i Stockholm. Men trots att det finns forskning här blir det få nya patent, och det är inte här de produkter som sedan ska ut på marknaden tillverkas.

Som en del i stadens större strategi för jobb och utveckling ska staden ge livsmedelsindustrin i Stockholm tydliga och långsiktiga förutsättningar för den fortsatta verksamheten. För många stockholmare är det allt viktigare med närproducerad mat som fraktats på det miljömässigt bästa sättet. Vi ser att Årsta partihallar med Västberga har den potentialen, med närhet till

kommunikationer såväl som till stadskärnan. Staden ska under året utreda möjligheterna att flytta livsmedelindustrin till Årsta partihallar med Västberga. Det alternativet ska ställas mot det redan utredda alternativet i Larsboda.

Vi tror att Stockholm som kunskaps- och tillväxtregion skulle tjäna på att fler av de potentiella gröna industrijobben hamnade här. Vi tror att det är möjligt, men då krävs att staden identifierar möjliga platser. Exploateringsnämnden och fastighetsnämnden deltar i arbetet.

Ett kreativt företagsklimat i Stockholm

För att Stockholm ska stå konkurrenskraftigt också imorgon måste staden ha en tydlig strategi för innovation och kreativitet. Vi vet exempelvis att många innovationsdrivna företag har ett behov av att få visa upp innovationer, innan de kommer ut på den reguljära marknaden. Här kan staden genom sin fastighetspolitik vara ett stöd. Staden ska under året undersöka intresset för och förutsättningarna för fler pilot- och demonstrationsanläggningar i stadens regi. Om möjligt ska staden förvärva eller bygga om existerande anläggningar för att kunna fungera som pilot- eller demonstrationsanläggningar.

Demonstrationsanläggningar är viktiga för att locka utländska besökare, forskare och investerare, men också för att behålla utvecklingen i Stockholm. De kan skapa mötesplatser för näring och forskning, men också fungera som en viktig språngbräda för nyare företag.

Ett levande handelsliv i Stockholm

Ett av skälen till att så många trivs i Stockholm eller vill flytta hit är mångfalden av affärer, butiker och tjänsteföretag. Stockholmare är olika, har olika behov och tycker om olika saker. Vi gläds åt att få det nyaste, men blir också frustrerade om kaféet, skomakeriet eller cykelhandlaren som alltid funnits i närområdet helt plötsligt tvingas lägga ner. Särskilt om nedläggningarna inte beror på att vi har ändrat åsikt eller smak, utan för att en stor privat fastighetsägare eller ett offentligt bolag sett en möjlighet att ytterligare öka sina marginaler.

Därför måste det finnas utrymme för både modernitet och tradition. Till skillnad från många andra storstäder runt om i Europa har Stockholms innerstad inte förlorat så stora marknadsandelar till externhandel i form av stora köpcenter. Den småskaliga handel i innerstan och i en del av våra ytterstadscentrum är viktiga trivselfaktorer, som skapar liv, rörelse och trivsel. Småbutiker och torghandel är inte bara bra för de enskilda näringsidkarna, de gör Stockholm trevligare att vistas i.

Vi menar att staden måste vårda sina relationer till småföretagen. Det handlar inte minst om hyressättningspolitiken. Stockholm behöver en politik för detta som utgår från den verklighet som många av våra småföretag lever i. Förutsägbarheten och långsiktigheten i hyresvillkoren måste bli betydligt

bättre. Vi vet att förutsägbarhet och transparens är viktiga faktorer när näringsidkare väljer Stockholm. Inte minst små-, egen- och familjeföretag har stora behov av att kunna förutse kostnader. Det kan vara avgörande för om en person väljer att låta sin dröm om ett bageri på Söder bli verklighet. Det måste införas en mer långsiktig hyressättning så att det inte förekommer plötsliga chockhöjningar. Enskilda företagares möjlighet att hävda sin rätt mot det offentliga och begära omprövningar av hyressättningar behöver stärkas. På det sättet främjar vi företagandet i alla dess former, vilket är en nyckel till att bekämpa arbetslöshet och stärka skatteintäkter. Om Stockholm ska fortsätta vara den stad vi alla uppskattar så mycket, har vi inte råd med en näringspolitik som bara fungerar för de största aktörerna.

Goda förutsättningar för nya företag

Fastighetsnämnden ska aktivt verka för att gynna nyföretagande. I tomma lokaler ska fastighetsnämnden erbjuda nystartslokaler till små, nya företag med behov av lokaler att utveckla sin verksamhet men med små ekonomiska medel. Nystartslokalerna hyrs ut till marknadshyror men hyr ut små kontorslokaler där flera företag ibland delar på gemensamma utrymmen, för att skapa förutsättningar för prisvärda lokaler i bra lägen.

En fastighetspolitik för möten mellan människor

Fastighetsnämnden spelar en viktig roll i att skapa en levande stadsmiljö i hela staden. Stockholm ska upplevas som en trygg stad och ingen stockholmare ska vara rädd att gå ut en kväll ensam. Idag känner många stockholmare sig inte alltid trygga i våra gemensamma miljöer, det gäller inte minst Stockholms kvinnor. Trots att män i Stockholm löper större risk för våld i offentliga miljöer är kvinnor mer rädda för våld i offentliga miljöer. Som ett resultat av det undviker kvinnor oftare att vistas i vissa områden vissa tider. Trygghet i våra offentliga miljöer handlar om något så grundläggande som vem som tar och tillåts ta plats i våra gemensamma rum, på våra gator och torg, i offentliga byggnader och anläggningar och på våra spontanidrottsplatser.

Som torgförvaltare och fastighetsägare vid flera av stadens torg ansvarar nämnden för att i samarbete med andra berörda aktörer se till att Stockholm har attraktiva och levande mötesplatser. Det handlar om att se till att det finns ett levande butiksliv, fungerande saluhallar och att det är rent och snyggt. Det handlar också om att understödja en utveckling som gör att våra offentliga mötesplatser är multifunktionella.

I Berlin har kommunen i sitt arbete med det de kallar gender mainstreaming konstaterat att synlighet, eller upplevd synlighet, är en viktig faktor. En väg med byggnader där fönster är vända mot vägen upplevs som tryggare än en gata med fastigheter med fönstertomma väggar vända mot vägen. Områden med fastigheter som har husväggar utan fönster ger en större känsla av otrygghet än områden med fastigheter med många fönster åt alla håll. Områden

som innehåller både bostäder, arbetsplatser och gärna caféliv och handel fylls av liv dagtid såväl som kvällstid. Områden med tät bebyggelse, blandade funktioner, liv och rörelse upplevs som tryggare. Det gäller kvarter, gator och grönområden, men det gäller också torg. Synlighet och aktivitet på en plats främjar den upplevda tryggheten på platsen. Våra parker, torg och grönområden, precis som våra kvarter, tjänar på att vara multifunktionella och de bör planeras för att främja möten mellan människor som är på platsen av olika skäl. En sådan utveckling ska främjas av fastighetsnämnden, i egenskap av torgförvaltare och fastighetsägare.

En hållbar fastighetspolitik

Energieffektiviseringen av stadens fastigheter släpar efter och nämnden når inte de mål om energieffektiviseringar som man själv satt upp. Med den teknik som idag finns tillgänglig och med den kunskap vi besitter finns det inget försvar för att inte minska energiförbrukningen i stadens fastigheter. En framtidsinriktad fastighetspolitik är att gå i framkant för energieffektiviseringen och utmana med modern teknologi. Vi tror att stockholmarna vill göra hållbara val och ser det som en del i fastighetsnämndens praktiska arbete att möjliggöra sådan val. En del i det arbetet innebär att fastighetsnämnden ska införa en redovisning av elkostnaderna i de fall dessa ingår i hyran. Det blir ett sätt att se effekterna av den egna verksamheten, vilket skapar incitament att sänka energiförbrukningen.

Staden ska utarbeta en ny förvärvspolicy, med skärpta energikrav. När staden förvärvar nya fastigheter ska de antingen redan klassas som energieffektiva, eller så ska en renovering för att energieffektivisera fastigheten planeras och genomföras i närtid. När fastighetsnämnden fattar beslut om förvärv av fastighet ska fastighetens energiklass framgå, och i de fall fastigheten måste renoveras ska beslut om renovering och kostnad för renovering ingå i samma ärende. Den nya förvärvspolicyn är ett steg i att successivt energiomställa stadens fastigheter.

Inom ramen för vårt utökade investeringsprogram sätter vi under de kommande sex åren av 500 miljoner kronor utöver existerande anslag för att energieffektivisera stadens lokaler. Därutöver öppnar vi för att användas oss av så kallade EPC-kontrakt där privat och offentligt kapital samverkar för en lägre energiförbrukning.

Ska Stockholm i större skala kunna komma till rätta med energiläckagen i våra fastigheter behövs dock på sikt statligt ekonomiskt stöd till fler åtgärder i klimat- och energieffektiviseringsarbetet. Lip och Klimp har varit kraftfulla stöd för det lokala arbetet. Ett nytt investeringsstöd bör stödja långsiktigt arbete

och ha mindre fokus på projekt och krävande ansökningar. SKL har tidigare föreslagit en ”Klimatmiljard”, till bland annat energieffektivisering, och presenterat det i Norge föreslagna systemet KLOKT som en modell där staten ersätter kommuner, landsting och regioner för kvantifierbara utsläppsminskningar. Stockholm stad ska i kontakter med regeringen driva frågan om att en modell likt den ovan beskrivna införs.

En fastighetspolitik för mer motion för fler

Sedan 2011 sorterar stadens idrottsfastigheter, simhallar och bollplaner under fastighetsnämnden vilket ställer krav. Tillsammans med idrottsnämnden och andra berörda nämnder ska fastighetsnämnden planera för flera investeringar av nya anläggningar och arbeta med ett långsiktigt underhållsarbete för ett idrottsliv i världsklass.

Drygt var tionde fyraåriga flicka i Stockholms län lider av övervikt eller fetma. I socialt utsatta områden är siffrorna ännu högre, visar en ny rapport. Totalt var 13,5 procent av de fyraåriga flickorna i länet överviktiga eller feta 2010. Samma siffra för pojkarna var 9,1 procent. Simkunnigheten bland Stockholms ungdomar är låg, och i flera stadsdelar under 70 %. I de den stadsdelen där simkunnigheten är som högst, Östermalm, ligger den ändå bara på 85 %. Det är oroväckande siffror.

Vi vet att idrottande är viktigt inte bara för de enskilda stockholmarnas fysiska och psykiska hälsa, utan också för exempelvis våra förutsättningar att prestera på jobb och i skola. Det har direkt påverkan på vår livslängd. Den enorma kostnad det innebär för kommun och landsting i längden att ha en inaktiv befolkning syns inte i idrottsnämndens treårsbudget men kommer i slutändan riskera att bli dyrt för såväl individen som staden och landstinget. Det mervärde det ger Stockholm att fler stockholmare stärks fysiskt och socialt av en ökad möjlighet att idrotta syns inte heller under en mandatperiod, men på sikt bygger det Stockholm starkt.

Det ska vara fastighetsnämndens och idrottsnämndens uppgift att tillhandahålla anläggningar och erbjuda verksamhet till en rimlig kostnad för att göra fysisk aktivitet så tillgänglig som möjligt för stockholmarna. Det gäller när vi talar om simhallar och bollsport, och det gäller också när vi talar om den starkt kvinnodominerade ridsporten. Om lagar och regler framtvingar en utveckling där hyresnivåerna måste sättas marknadsmässigt måste detta på olika sätt kompenseras så att det inte slutar med att stockholmarna ska betala priser för att nyttja stadens anläggningar som kraftigt minskar efterfrågan. Det här är en av alla de insatser staden måste göra för att nå det långsiktiga målet att alla stockholmare år 2030 utövar idrott och motion utifrån sina önskemål och förutsättningar.

Under de kommande tre åren vill vi öka investeringstakten när det gäller nya anläggningar. I vårt program för ökad rörelse ingår att omvandla fler grusplaner till konstgräs, fler idrottshallar, fler anläggningar för spontanidrott och skolelever, nya utomhusgym, en multisportanläggning samt renovering av simhallarna i Vällingby och Västertorp. Underhållet av befintliga anläggningar är dessutom akut. Med en ökad investeringsram för drift och underhåll vill vi säkerställa att Stockholm blir Sveriges främsta idrottsstad i verkligheten

En fastighetspolitik för kreativitet, kunskap och kultur

Stockholms växande befolkning behöver inte bara bostäder och arbetsplatser. I takt med att stockholmarna blir fler ökar också behoven av både fler och större lokaler för kulturverksamhet. Ett av de projekt som under kommande år ska prioriteras är ett nytt stadsbibliotek. Stadsbiblioteket är i behov av nya och ändamålsenliga lokaler. I samarbete med kulturnämnden ska fastighetsnämnden verka för att staden påbörjar arbetet med ett nytt stadsbibliotek.

Särskilda uppdrag 2014:

- Planera och genomföra investeringar i enlighet med det utökade investeringsprogrammet.
- Tillsammans med berörda nämnder och bolag utarbeta en ny fastighetsstrategi för försäljning, förvärv och förvaltning, enligt ovan.
- Tillsammans med exploateringsnämnden identifiera lämpliga platser för moderna industrier i Stockholm, samt verka för att målet om fler arbetsplatser i Söderort ska uppnås.
- Införa en redovisning av elkostnaderna i de fall dessa ingår i hyran för att skapa förståelse för och incitament att sänka energiförbrukningen.
- Verka för en levande stadsmiljö i hela staden, enligt ovan.
- Undersöka möjligheten att utvidga stadens verksamhet med pilot- och demonstrationslokaler för innovationsdrivna företag.
- Påbörja ett arbete med att uthyrning av lämpliga lokaler till nya företag, så kallade nystartslokaler.
- Se över stadens hyressättningspolitik för kontor och kommersiella lokaler, i syfte att öka lokaluthyrningen samt införa en mer långsiktig och transparent hyressättning utan chockhöjningar.
- Tillsammans med kultur- och idrottsnämnderna se över stadens hyressättningspolitik för idrotts- och kulturanläggningar i relation till bidrag för att främja kultur- och idrottsliv, så att den främjar ett rikt kultur- och idrottsliv.
- Tillsammans med kulturnämnden verka för att staden påbörjar arbetet med ett nytt stadsbibliotek.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014*Minskade kostnader för:*

Generellt minskad ram för central upphandling	1,1 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	1,7 mnkr
Lägre energikostnader till följd av ökad energieffektivisering	1,0 mnkr

Ökade kostnader för:

Jobb i stället för bidrag	5,0 mnkr
Förstärkt förvaltning för genomförande av investeringar och underhåll	2,0 mnkr
Avskrivningar på investeringar	3,9 mnkr
Driftskostnader nya idrottsanläggningar	1,5 mnkr
Ökade kapitalkostnader till följd av utökad investeringsvolym	3,9 mnkr

Ökade intäkter för:

Anställningsstöd	1,6 mnkr
Ökade hyror från idrottsnämnden	9,4 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Idrottsnämnden

Stockholm är en idrottsstad med oändliga möjligheter eftersom här finns vatten, friluftsområden, grönytor, varma årstider och årstider med snö. Potentialen för både ordnad och spontan idrott samt motion är enorm. Idag har vi en styrande majoritet i Stockholm som inte utnyttjar stadens potential. Istället ökar hälsoklyftan i staden och medellivslängden skiljer sig med flera år längs tunnelbanelinjerna. Vi vill öka stockholmarnas möjlighet till idrott och motion, genom att stimulera föreningslivet, skapa mer möjligheter till spontanidrott, rikta satsningar mot dem som idag är fysiskt inaktiva och öka investeringstakten när det gäller nya anläggningar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Folkhälsan i staden ska förbättras
- Betydligt fler inaktiva, särskilt barn och unga med socioekonomiskt svag bakgrund och personer med funktionshinder, ska idrotta eller vardagsmotionera och vara föreningsmedlemmar
- Simkunnigheten i Stockholm ska öka
- Staden ska tillhandahålla fler anläggningar och möjliggöra nyttjande av befintliga anläggningar effektivare, året runt
- Det ska vara lätt att driva en förening och att vara föreningsaktiv i Stockholm

Idrottens möjligheter är många. Idrotten skapar gemenskap och glädje och får människor att växa. Idrotten ökar inlärningsförmågan och förbättrar skolprestationerna. Den motverkar, lindrar och i vissa fall till och med botar en rad sjukdomar. Satsningar på idrotten är satsningar på samhällets välmående. Idrottspolitiken spelar roll för att nå målet om friskare befolkning och skapar förutsättningar för Stockholm att vara en stad i framkant, även i framtiden.

Stockholm är i många stycken en idrottsstad med oändliga möjligheter eftersom här finns vatten, friluftsområden, grönytor, varma årstider och årstider med snö. Potentialen för både ordnad och spontan idrott samt motion är enorm. Dessvärre har vi en styrande majoritet i Stockholm som inte utnyttjar denna potential. Istället ökar hälsoklyftan i staden och medellivslängden skiljer sig med flera år längs tunnelbanelinjerna.

Vi vill öka stockholmarnas möjlighet till idrott och motion genom att stimulera föreningslivet, skapa mer möjligheter till spontanidrott, rikta satsningar mot dem som idag är fysiskt inaktiva och öka investeringstakten när det gäller nya anläggningar. När befolkningen växer ökar kraven på både nya anläggningar

och utökad verksamhet i befintliga anläggningar. När nya bostadsområden planeras ska därför nya idrottsytor ingå i planen.

För att nå målen en friskare befolkning krävs politisk vilja och långsiktiga satsningar. Ambitionsnivån är för låg och det visar sig gång på gång att de borgerliga partiernas så kallade satsningar i retoriken är svikna löften i praktiken, med uppskjutet underhåll och uteblivna investeringar.

Ökad folkhälsa i fokus

Den fysiska och psykiska ohälsan ökar idag till följd av osunda matvanor. I kombination med ett allt mer stillasittande vardagsliv är det en farlig kombination för många svenskar. Andelen svenskar som är överviktiga har fördubblats på 20 år. Kostnaderna för vård och sjukfrånvaro orsakat av fetma beräknas ligga på 25-30 miljarder kronor om året¹. Flera studier visar att många barn och ungdomar rör på sig för lite eller är fysiskt inaktiva. Flickor är mer fysiskt inaktiva än pojkar, flickor med utländsk bakgrund är i större utsträckning inaktiva än de med svensk bakgrund och barn som kommer från hem med sämre ekonomisk standard idrottar/motionerar mindre än de som kommer från hem med god ekonomisk standard. Drygt var tionde fyraåriga flicka i Stockholms län lider av övervikt eller fetma. I socialt utsatta områden är siffrorna ännu högre.

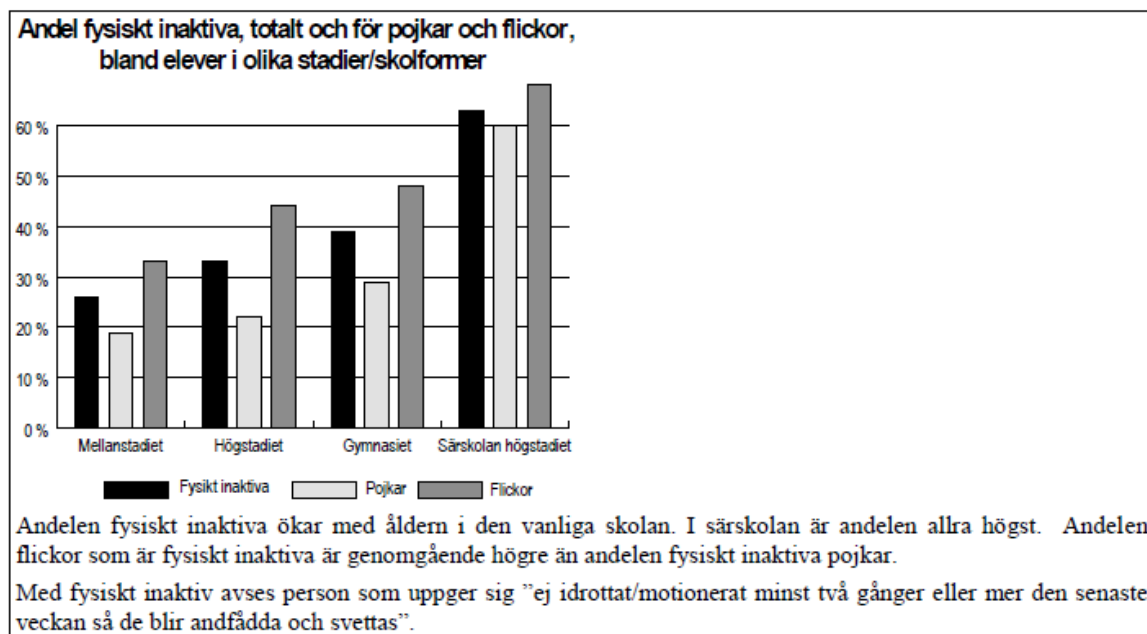

Diagram: Idrottspolitiska programmet 2013-2017

Idrott och aktiv lek ska vara en naturlig del av livet redan från tidig ålder. Bra motionsvanor som grundläggs tidigt följer med genom hela livet. Redan på

¹ DN Debatt-artikel 2013-09-13

förskolan, och vidare i skolan, ska rörlighet och motion finnas som en naturlig del av den pedagogiska verksamheten.

Den enorma kostnad det innebär för kommun och landsting i längden att ha en inaktiv befolkning syns inte i idrottsnämndens treårsbudget men kommer i slutändan riskera att bli dyrt för såväl individen som staden och landstinget. Det mervärde det ger Stockholm att fler stockholmare stärks fysiskt och socialt av en ökad möjlighet att idrotta syns inte heller under en mandatperiod, men på sikt bygger det Stockholm starkt.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål de kommande åren för idrottsnämnden tar avstamp i att främja ett brett utbud av idrottsaktiviteter som stimulerar alla grupper till fysisk aktivitet. För att uppnå det måste stadens idrottsanläggningar hålla hög klass. En ökad folkhälsa förutsätter att vi utvecklar befintliga anläggningar, stadsnära friluftsområden för rekreation och vardagsmotion. Men det räcker inte, Stockholm behöver fler idrottsanläggningar och idrotten måste kunna nyttja befintliga anläggningar effektivare för att erbjuda goda möjligheter till fysisk aktivitet. En viktig resurs för ett friskare Stockholm är stadens simhallar där ökad simkunnighet är ett fortsatt prioriterat område. Personer med funktionsnedsättning är i högre grad fysiskt inaktiva. Fritids- och kulturutbudet för personer med funktionsnedsättning ska utvecklas och främjas. Vidare ska investeringar liksom övrig verksamhet stödja flickors och pojkars, kvinnors och mäns idrottande i lika hög utsträckning. Allt detta manifesteras i ett nytt idrottspolitiskt program som sträcker sig till 2017 där arbetet ska styras mot det långsiktiga målet att alla stockholmare år 2030 utövar idrott och motion utifrån sina önskemål och förutsättningar.

Målen och ambitionerna är lovvärda och nödvändiga om vi ska öka möjligheterna för stadens invånare att bli mer fysiskt aktiva.

Vi anser dock att de grundläggande problemen med de borgerliga partiernas idrottspolitik är att resurser saknas för att uppnå de uppsatta målen. Uteblivna satsningar på drift, underhåll, re- och nyinvesteringar försvårar för Stockholm att utvecklas till en idrottsstad vi alla vill att staden ska vara. Investerings- och underhållsbudgeten måste stå i relation till det idrottspolitiska programmet, annars är visionen omöjlig att nå.

Stockholm växer men nya idrottsytor saknas

Stockholm är en stad som växer och ska fortsätta växa. Fler invånare ställer krav på att vi bygger fler bostäder, men också på att vi skapar fler idrottsytor. Byggtakten har inte hängt med i Stockholm, inte när det gäller bostäder och inte heller när det gäller idrottsplaner, fotbollsplaner och andra idrottsytor. I Stockholm bor ca 105 000 barn i åldern 7-19 år, de har 96 fotbollsplaner att

delar på. Det kan jämföras med Malmö där det bor 37 000 barn och finns 90 fotbollsplaner².

I tabellen nedan visas planerad fördelning av ett urval av nämndens anläggningar vid utgången av 2013. Vi har då 18 fullstora hallar i Stockholm vilket kan jämföras med t.ex. Borås som har 16 fullstora hallar. Kort sagt har Borås med drygt en tiondel av Stockholms invånarantal nästan lika många fullstora hallar som Stockholm.

Anläggningskategori	Innerstaden	Söderort	Västerort	Totalt
Fullstora idrottshallar (Spelmått 20x40 meter)	4	7	1) 7	2) 18
Idrottshallar (Spelmått 18x36 meter)	5	17	6	28
Simhallar	5	7	3) 6	4) 18
Idrottsplatser	8	13	7	28
Konstgräsplaner	20	26	21	67

1) = varav tre tillfälliga idrottshallar, två på Farsta IP och en på Skarpnäcksfältet

2) Brommahallarnas två idrottshallar kommer att rivas under våren 2013 och ersättas med en dubbel idrottshall på Stora Mossens IP

3) = varav två skolbad

4) = varav ett skolbad

Vi satsar på idrotten i Stockholm

En förutsättning för att kunna utöva idrott är att man har en plats att vara på. Idag är stadens konstgräsplaner fullbelagda. På samma sätt är det med stadens idrottshallar. Bristen på hallar och ytor är det största problemet för idrotten i Stockholm idag.

Med en mer progressiv och framåtsyftande politik går det att göra mycket med de resurser som finns, tillgängliggöra befintliga gymnastiksalor och bygga enklare och billigare hallar är ett exempel på det. Ett annat är att anlägga enklare konstgräsplaner, gärna på befintliga grusplaner. Ett tredje är att erbjuda ytor och anläggningar dit det är fritt tillträde och som är öppna och tillgängliga för alla samt att informera om de möjligheter som står till buds, med servicebyggnader, fler och tryggare spår. Det är positivt att idrottsförvaltningen undersöker möjligheterna att anlägga ett nytt motions- och skidspår i Lövsta/Järfälla. Idrottspolitiska programmet lyfter just fram vikten av att flera förvaltningar samverkar kring att se över och utveckla spontanidrottsytor för idrott och rekreation. Ett sätt kan vara att lyfta över ansvaret för alla motions- och skidspår till idrottsnämnden från stadsdelsnämnderna, eller utveckla samverkan mellan nämnderna genom tydliga uppdrag.

² SvD 2012-11-26

I stadsutvecklingen och exploateringen av stadens mark ska ytor för rekreation och idrottsutövande finnas med i samhällsplaneringen redan från början. Det är nödvändigt och viktigt att stadens mark används på bästa möjliga sätt för de behov som finns i staden. Vi kan konstatera att i de flesta fall där idrottsanläggningar varit föremål för exploatering har de nya idrottsytorna förlorat mer mark än innan exploateringen. Denna trend måste brytas. När nya stadsdelar tillkommer måste även nya idrottsytor anläggas inom dessa områden. Fullstora idrottshallar är den anläggningstyp som det råder stor brist på och planer finns för uppförande av flera fullstora idrottshallar med en god geografisk spridning. Dessa ska byggas och det gäller även anläggande av nya idrottsplatser om staden ska kunna ge invånare i nya bostadsområden goda möjligheter till idrottsutövning. Det ska vara nära till ytor som inbjuder till aktivitet i vår stad.

Vi ökar investeringstakten

Ska folkhälsomålet om en friskare befolkning år 2030 nås krävs det att investeringstakten i nya anläggningar och planer ökar. Under 2014 utökar vi investeringsvolymen med 160 miljoner kronor. Denna satsning är varaktig såtillvida att vi de kommande tre åren ökar investeringstakten med totalt 500 mnkr och fram till 2019 har investeringarna ökat med en miljard jämfört med finansborgarrådets förslag. Det möjliggör investeringar som minskar det akuta underskottet på hallar, fotbollsplaner och spontanidrottsanläggningar. Fram till 2019 kan då 8+6 (enklare respektive med tävlingskvalitet) konstgräsplaner anläggas utöver nuvarande plan om max 10. Fyra ytterligare fullstora hallar och en multifunktionsanläggning ryms i budgeten samtidigt som Vällingby simhall kan rustas (inklusive ett ersättningsbad som ryms i budgeten) och Västertorps simhalls renovering påbörjas. Därutöver initieras spontanidrottsanläggningar inom denna utökade investeringsram. Programmet för ökade investeringar ska i detalj utarbetas i dialog med lokalsamhället och idrottsorganisationer för att på bästa sätt få ut mesta möjliga effekt.

Spontanidrott – en del av stadens idrottsutbud

Föreningslivet är en grundsten i det svenska samhället och dessutom Sveriges största folkrörelse. Samtidigt ställer föreningsidrotten många gånger stora krav på den aktiva och framförallt på aktiva barn och ungdomars föräldrar med krav på skjutsande, bakning, lottförsäljning och så vidare. Alla trivs inte i den ordnade formen av idrott och för dem måste det finnas lika bra alternativa sätt att röra på sig. Platser för spontanidrott ska finnas nära eller i varje bostadsområde, gärna i anslutning till skolor. Staden ska vidareutveckla utomhusgymmen, framförallt med anpassningar för seniorer. Utegygmet i Spånga-Tensta för seniorer med specialredskap som är lätta att använda bredvid en populär boulebana i närheten av Spånga centrum är ett gott exempel på det.

I juni 2012 presenterade Ulf Blomdahl, Stig Elofsson och Magnus Åkesson forskningsrapporten *Spontanidrott för vilka? - En studie av kön och nyttjande av planlagda utomhusytor för spontanidrott under sommarhalvåret*. Rapporten visar att skillnaderna i nyttjandet av de planlagda ytorna för spontanidrott är starkt överrepresenterade av pojkar (80 %) jämfört med flickor (20 %). Detta tycks inte bero på viljan att spontandrotta då den är minst lika stor bland flickor som för pojkar.

En förklarande orsak anses vara att de utomhusytor som byggs, eller redan finns, för spontanidrott bättre stämmer överens med pojkars preferenser. Exempelvis efterfrågas ytor för fotboll i större utsträckning av pojkar jämfört med flickor. Medan flickor istället främst efterfrågar att det satsas på fler simhallar och lokaler för dans- och gruppträning. När det kommer till nyttjandet av simhallar och utomhusbad tycks könsfördelningen också i stort sett vara jämn enligt rapporten.

Ett mönster som går att se är att flickor i större utsträckning än pojkar undviker att spontandrotta utomhus, och istället föredrar platser där det finns personal eller ledare närvarande. Förklaringen till detta kan dels bero på att flickor känner sig tvingade att delta på pojkarnas villkor som dominerar utomhusytorna. En annan förklaring är att flickor i större utsträckning begränsas av tillgången till det offentliga rummet då de i högre grad än pojkar känner sig otrygga att vistas utomhus på kvällar.

Stockholms stads resurser inom idrott och motion – investeringsmedel såväl som medel till verksamheten – ska fördelas på ett sådant sätt att en jämn balans uppnås mellan flickors/kvinnors och pojkars/mäns idrottsutövande.

Alla nämnder, inte minst idrottsnämnden, ska särskilt verka för att få fler flickor i allmänhet och flickor med utländsk bakgrund i synnerhet mer fysiskt aktiva.

Det ska vara tryggt att idrotta i Stockholm. Motionsspåren ska vara upplysta och lätta att ta sig till. Våld kring idrottsevenemang ska motverkas genom grundligt förebyggande arbete och välplanerade evenemang. Ingen stockholmare ska drunkna vid badplatser, därför är badvakter även vid våra utomhusbad sommartid så viktiga.

I vårt program för ökad rörelse ingår bland annat att omvandla fler grusplaner till konstgräs, fler anläggningar för spontanidrott och skolelever, nya utomhusgym, samt en multisportanläggning.

Stockholm - världens mest tillgängliga idrottshuvudstad

Forskning visar att ohälsa är mer än tio gånger vanligare bland människor med funktionsnedsättning än hos övriga befolkningen. Elever med

funktionsnedsättning skattar sin hälsa sämre än andra. Ungdomar i särskolan rör på sig och deltar i föreningslivet i avsevärt mindre grad än andra ungdomar. Möjligheter för funktionsnedsatta barn och unga till en meningsfull fritid ska prioriteras. I många fall handlar det om att synliggöra utbudet av idrotts- och fritidsverksamheter och kulturverksamheter på ett bättre sätt. I andra fall handlar det om att samordna ansvaret för investeringar i utrustning, lokaler m.m.

2007 gav kommunfullmäktige idrottsnämnden i uppdrag att samordna fritidsfrågor för barn och unga med funktionsnedsättning. Staden har kommit en god bit på vägen i arbetet med att synliggöra utbudet av idrotts- och fritidsverksamheter. Men för att stadens ambition om att tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet ska öka med målet att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som alla andra, måste ambitionsnivån höjas.

Tillgängliggörandet av stadens idrottsanläggningar och idrottsplatser har fortfarande inte nått fullgod kvalitet vilket även gäller den utrustning som behövs för att utöva handikappidrott. Individuell utrustning för idrott omfattas inte heller av bistånd eller assistansstöd, varför investeringar för dessa idrotter görs av enskilda utövare eller av idrottsföreningarna själva.

Staden måste aktivt arbeta med tillgänglighetsfrågorna om målet om världens mest tillgängliga huvudstad ska uppnås. Det gäller såväl för idrottsnämnden som för övriga berörda nämnder och styrelser.

Stockholms barn och unga ska lära sig simma

Trots en bred politisk samsyn om att Stockholm måste kraftsamla för att komma tillrätta med bristande simkunskaper bland stadens barn och unga ser vi att siffrorna går åt fel håll. Enligt en undersökning som Trygg-Hansa gjort kan ca 25 procent av alla barn i Stockholmsregionen inte simma. I särskilt utsatta områden är siffran så hög som 39 procent. Vi har dock sett underlag från idrottslärare som menar att det är ännu värre. Samtidigt är drunkning den vanligaste dödsorsaken bland barn, efter trafikolyckor.

Att kunna simma är en livsviktig kunskap som inte bara räddar liv utan också innebär att elever som inte kan simma när de går ut grundskolan inte får fullständigt avgångsbetyg. Förutom minskade utbildningsmöjligheter skapar simokunnigheten begränsningar i livet i övrigt. Stockholm är omgivet av vatten. Vi värnar våra älskade sjönära bad. Våra simhallar är tillgängliga och populära anläggningar för idrott och motion. Stockholm om sommaren är starkt förknippad med att kunna ta sig ett dopp, simma och njuta av vacker natur och upplevelser. För att kunna ta del av allt detta krävs det att man kan simma.

Det behövs en uttalad politik vilja att komma tillrätta med de låga simkunskaperna som både simklubbar, media, föräldrar och barn och inte minst skolorna i Stockholm vittnar om. Med riktade insatser och utökad kapacitet i utbudet av undervisningsbassänger som finns i staden kan vi i praktiken och inte bara i retoriken ta tag i frågan om att få upp simkunnigheten bland barn och unga. Dels finns verktygen redan idag för att öka kvaliteten i skolsimmet. Skolsimmet på Husbybadet, med strukturerade skolsimslektioner och uppföljning, som arbetats fram av engagerad personal är ett exempel på det. Dels handlar det om att ge skolorna rätt förutsättningar att möta kravet i läroplanen om att alla elever senast i slutet av det sjätte skolåret ska ha god vattenvana, vara trygg i vatten och kunna simma 200 m varav 50 m på rygg.

Tidig vattenvana är den största framgångsfaktorn. Genom att låta barnen på förskolan, speciellt i områden med låg simkunnighet, gå på simskola med lek- och plaskinriktning ökar chanserna att senare i grundskolan nå målen för skolans simundervisning i sjätte respektive nionde skolåret.

Stadens modell för skolsimmet är bra men behöver utvecklas ytterligare. Dels är grupperna för stora och dels är bristen på tider i stadens simhallar ett stort problem som kommer bli än större, särskilt i Västerort där både Åkeshovs och Vällingbys simhallar står inför stängningar pga kommande renoveringar. Därtill växer Stockholm i hög takt och bara i Västerort förväntas inflyttning av 1500 barn de kommande åren. Skolsimmet måste få företräde till tider i stadens badhus dagtid. När Stockholm växer ökar också behovet av fler simhallar. Vi vill initialt se till att de simbassänger som finns men idag inte används rustas så att de kan utnyttjas, Hässelbygårdsskolans badbassäng är ett sådant exempel.

I Socialdemokraternas nystart för Stockholm avsätts 12 mnkr till att förbättra simkunnigheten i staden. Genom lek- och plasksimkola i förskolan, mindre grupper i skolsimmet, extra öppethållande för intensivsimkola i stadens simhallar i särskilt utsatta områden i samband med lovledighet och sommaruppehåll.

Därtill avsätter vi i investeringsbudgeten medel för att renovera undervisningsbassängen i Hässelbygårdsskolan som ett välkommet tillskott till skolsimmet i första hand Västerort för att täcka behovet av på undervisningstid i vattnet. Undervisningsbassängen ska drivas genom föreningsdrift i samarbete med simklubbarna i Västerort.

En skola med hälsa och idrott i fokus - upprustning av skolgårdarna

Många studier visar att aktivt idrottande gynnar kunskapsutvecklingen hos våra elever. Det ger dem mer ork att lära, det stimulerar hjärnan och det gör deras

vardag mer lustfylld. Genom idrotten tränar barnen dessutom på att samarbeta, leda och kommunicera, egenskaper de har stor nytta av senare i livet. Samtidigt vet vi att det är i skolåldern som våra barn och unga lägger grunden för deras livsstil även som vuxna. De unga som idrottar aktivt när de är 15 år är också mer sannolika att träna regelbundet när de är 30, 40 och 50 år. I Stockholms nyligen fastställda idrottspolitiska program kan vi läsa följande målsättning för Stockholm 2030: ”Skoldagen genomsyras av rörelse, från förskolan upp till gymnasiet, och alla har kunskap om att fysisk aktivitet är en viktig faktor för en bättre livskvalitet.” Inom ramen för Utbildningsnämnden redovisar vi närmare kring en försöksverksamhet för mer idrott i skolundervisningen. Här fokuserar vi mer på de yttre förutsättningarna.

Hårda underlag som asfalt och grus, särskilt om underlaget inte är i perfekt skick, inbjuder inte till spel och lek för alla barn vilket innebär att stimulansen för att röra på sig minskar. Det finns idag bra alternativ med mer inbjudande underlag, såsom gummiytor och konstgräs, som med fördel kan övervägas på många olika slags skolgårdsytor. Särskilt intressant ur ren idrottssynpunkt är att lägga konstgräs på de ytor som idag disponeras för bollek/spel, konstgräs kan med fördel användas även som underlag för andra ytor menade för spel och lek, och gummiytor kan även de med fördel användas som underlag för både spelytor och lekytor.

För att uppnå målet om att få fler barn och ungdomar i rörelse i Stockholm är det viktigt att berörda förvaltningar och SISAB samverkar kring utvecklingen av skolgårdarna.

Idrottsförvaltningen ska tillsammans med utbildningsförvaltningen, SISAB ges i uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med en plan på hur skolgårdar bättre kan rustas för idrott och rörelseinriktad lek.

Tillgängliggör stadens alla gymnastiksal

Stadens skolor behöver på flera sätt stärka banden till den organiserade idrotten. Båda verksamheterna kan dra nytta av varandras verksamheter, men också av varandras lokaler. Kommunfullmäktige beslutade 2006 att tillgängliggöra kommunala skolors gymnastiksal för bokning genom stadens bokningssystem. Staden har under året gjort en kartläggning av utnyttjandegraden i stadens kommunala skolors gymnastiksal i syfte att identifiera möjligheter att höja den. Kartläggningen visar att av 142 skolor är 91 skolor antingen inte bokningsbara alls eller endast delvis bokningsbara. Det är en anmärkningsvärd låg siffra i ljuset av anläggningsbristen i Stockholm. Vi måste se till att fler idrottshallar som i nuläget ligger utanför bokningssystemet, och således inte är tillgängliga för medborgarna, öppnas upp för idrott och rörelse.

Hallarna skulle snabbt kunna göras mer tillgängliga för tidsbokning på helger och kvällar genom kortlåsinstallation. Varje enskild kortlåsinstallation uppskattades till en kostnad av ca 50 000 kr. Det är en blygsam kostnad i sammanhanget, men som skulle få stor effekt eftersom det skulle lätta upp trycket på de befintliga hallarna avsevärt.

Idrottsförvaltningen ska tillsammans med utbildningsförvaltningen, SISAB och idrottsrörelsen utarbeta en plan för att öka nyttjandegraden. Vi avsätter 2 mnkr för kortlåsinstallation på stadens befintliga gymnastik- och idrottshallar. Därigenom tillgängliggör vi ytterligare 40 hallar i Stockholm. Tillsammans med utbildningsförvaltningen ska idrottsförvaltningen också ta fram ett generellt standardavtal mellan idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen för förhyrning, och som skall gälla för alla förhyrningar/bokningar av kommunala skolors gymnastiksalor som sker genom stadens bokningssystem

Från grus till gräs

Genom att anlägga enklare konstgräs på de planer som endast nyttjas för skol-, bredd- och spontanidrott kan vi få fler konstgräsplaner för pengarna. Vi vill anlägga enklare konstgräs på lämpliga markytor där denna typ av underlag inte behöver vara godkända av Svenska Fotbollförbundet, eftersom det på sådana ytor i regel inte bedrivs någon serieverksamhet. Ett annat bra sätt att ersätta grus med gräs är att återanvända de konstgräsmattor som byts ut på större konstgräsanläggningar då dessa i annat fall måste skickas till rekonstruktion. Sofias Bollplan på Södermalm är ett exempel där man på ett smart sätt bytt grus mot gräs och sparat både miljö och skattepengar.

Extra öppethållande i stadens idrottsanläggningar

Flertalet av stadens idrottsplatser, anläggningar och gymnastiksalor är stängda över sommaren. Vi vet att det gett positiva effekter när staden har gjort särskilda satsningar på fritidsverksamhet i några utvalda områden i ytterstaden under storhelger och lov. Skadegörelse minskar och det blir lugnare i området. Tensta sim- och idrottshall prövar idag ett projekt där ungdomsledare tillsammans med Djurgårdsandan erbjuder ungdomar mellan 13-19 år att spela ”Nattfotboll” i idrottshallen fredagskvällar och lördagskvällar. Projektet är framgångsrikt och närpolisen har genom uppföljningar kunnat se en minskad skadegörelse i området och oroligheterna har försvunnit under lördagskvällarna.

I stället för slutna lokaler kan staden öppna upp ännu fler av lokalerna och driva olika former av ”drive-in” eller ”pröva-på-aktiviteter”. Låt lokalerna och anläggningarna vara öppna och inbjudande till stockholmarna, särskilt stadens barn och unga.

Stärk föreningslivet och morgondagens ledare

Ett starkt föreningsliv har ett stort grundläggande värde, då det stärker det demokratiska samhället. Genom föreningarna stärks människors engagemang och ansvarstagande. Det enklaste sättet för staden att upprätthålla ett starkt föreningsliv är att säkerställa att det finns ett långsiktigt och stabilt grundstöd. Ytterligare förutsättningar för föreningarna att bedriva verksamhet är tillgången på anläggningar och lokaler. Stockholms Ungdom menar att det i Stockholm idag är mycket svårt att hitta lokaler som föreningar har råd att betala.

Barnfattigdom är ett tydligt hinder som riskerar att leda till att många barn blir ensamma och hamnar i ett socialt utanförskap. Som princip borde inte barn behöva avstå från fritidsaktiviteter på grund av föräldrarnas ekonomi. De avgiftsfria aktiviteterna är i detta ett viktigt inslag i arbetet för att alla barn ska få möjligheter. Likaså är det viktigt att i övriga aktiviteter, drivna av kommunen eller föreningar, hålla tillbaka avgifter som begränsar. Staden bör genomföra en översyn av avgiftsutvecklingen i föreningsverksamhet och i stadens egna verksamhet riktad ungdomar. Denna bör utföras av Idrotts- och kulturnämnden i nära samverkan med stadsdelsnämnderna.

Budgeten måste förstärkas med medel från staden och inte genom att fortsätta utarmningen av föreningslivet genom höjda hyror. Tvärtom krävs en höjning av aktivitetsstödet som idag ligger lågt i Stockholm och tvingar föreningarna att ta ut högre avgifter från föreningsmedlemmarna. Dialogen med föreningslivet lyfts ständigt fram som en av hörnstenarna i idrottsnämndens arbete. För oss Socialdemokrater är det viktigt att dialogen som förs med föreningslivet är fruktbart för alla parter och leder till en utveckling framåt, inte bara i retoriken utan också i praktiken

Stockholms stad ska erbjuda likvärdiga möjligheter för alla att vara fysiskt aktiva oavsett bakgrund. Det kräver att föreningsbidraget stärks generellt och subventionering av lokaler genom en utvecklad nolltaxa.

Idrottslivet i Stockholm bygger till mycket stor del på alla insatser som görs av ideellt arbetande ledare. Vi vill göra en ordentlig satsning på ledarna i föreningarna, så att färre väljer att sluta och så att fler av de tonåringar som slutar idrotta kan bli kvar i föreningslivet som ledare. Idrotten, när den är som bäst, är en ledande demokratiskola. Stockholm stad ska vara föreningslivet behjälpligt och stötta satsningar på att få fler unga att vilja engagera sig ideellt. Precis som med det höjda föreningsbidraget riktar sig detta både till idrottslivet och övriga föreningslivet i Stockholm.

Friluftslivet och båtlivet i Stockholm ska utvecklas

Tillgänglighet till mark för rekreation och motionsutövande är viktigt. I

undersökningar som staden har gjort, både bland föreningsaktiva, fysiskt aktiva och inaktiva stockholmare, visar resultatet tydligt att friluftsområden, motionsspår/skidspår och vandringsstråk står högt på listan om vad staden bör satsa på.

Stockholm är en idrottsstad med oändliga möjligheter eftersom här finns vatten, skidbackar, naturområden och skidspår vintertid. Att olika förvaltningar har ansvar för marken i olika områden i staden får inte gå ut över stockholmarnas möjlighet till motionerande. Ett exempel på hur vi vill att förvaltningarna ska anpassa sig bättre till medborgarnas önskemål, är att ge idrottsförvaltningen som har expertisen ett större ansvar för att samordna sig med stadsdelarna så att motionsspåren och promenadstråken är välskötta och spårade vintertid.

Vi instämmer med företrädare för skidsport och friluftsliv om att det är hög tid för en rejäl satsning på moderna motions- och skidanläggningar. Staden ska utöka skidspårskapaciteten i stadsdelarna. Gubbängsfältet, Gärdet, Liljansskogen, Järvafältet, Stora Skuggan/Fiskartorpet, Sättra och Tanto skulle kunna vara sådana platser. Vi vill också utveckla och förbättra servicen kring stadens friluftsanläggningar så att omklädningsrum och toaletter finns tillgängliga. Vår satsning på Jobb istället för bidrag skulle kunna inrymma ett antal arbetstillfällen för att möjliggöra bemanning och underhåll.

Genom satsningar på skidspår vintertid möjliggör vi också för skolorna att lätt ta sig till dessa, t.ex. vid friluftsdagar. Det är ett bra sätt att bevara och utveckla vår skidkultur. Därutöver bör staden stoppa ideologiskt driven utförsäljning av mark i kranskommunerna.

Båtlivet ökar och kommer att fortsätta öka i Stockholm och många stockholmare som i dag inte är delaktiga i båtlivet drömmer om ett liv på sjön. Det är stor brist på båtplatser och väntetiden för en båtplats är på vissa håll över 10 år.

Samtidigt är vattnet en viktig del av Stockholms attraktionskraft och har en stor betydelse för en ökad turism. Att gästa Stockholm med egen båt och temporärt angöra en brygga är idag dessvärre mycket svårt då det finns ett tydligt underskott av gästhamnsplatser. Staden är i stort behov att underlätta för dem som vill besöka staden via sjövägen. Stadens båtliv ska utvecklas med nya bryggor för utbyggnad av båtplatser och gästplatser. Stadens arbete med att inventera möjliga bryggplatser och levande kajstråk måste öka.

Gynna utelöparna – Stockholms nya folkidrott

Både Kungsholmen runt och rundan runt Årstaviken är ett omåttligt populära stråk som nyttjas av stockholmarna hela dygnet, året om. Gående, cyklande och löpande samsas om utrymmet. För att ytterligare underlätta för stadens

invånare och besökare att använda ytorna på ett smidigt sätt föreslår vi att staden anlägger en löparbana där det är lämpligt utifrån det befintliga underlaget. En förutsättning är att löparbanan till stor del finansieras genom sponsring och med möjlighet till tryck på själva löparbanan.

Värna miljön med effektivisering av stadens idrottslokaler

Idrottsnämnden ska även, tillsammans med fastighetsnämnden, genomföra energieffektiviserande åtgärder i stadens idrottsanläggningar för att minska kostnaden för energiförbrukningen och samtidigt värna miljön. Den minskade energiåtgången ska inte uppnås genom kortade säsonger eller genom att bokningsbara tider minskas för idrottsrörelsen. Energieffektiviseringen ska fokusera på isoleringsåtgärder samt på smarta tekniker för värmeväxling mellan olika anläggningar.

Vidare måste det vara idrottsnämndens uppgift att tillsammans med fastighetsnämnden tillhandahålla anläggningar och erbjuda verksamhet till en rimlig kostnad för att göra fysisk aktivitet så tillgänglig som möjligt för stockholmarna. Det gäller när vi talar om simhallar och bollsport, och det gäller också när vi talar om den starkt kvinnodominerade ridsporten. Om lagar och regler framtvingar en utveckling där hyresnivåerna måste sättas marknadsmässigt ska detta där det är möjligt justeras via andra system så att det inte slutar med att stockholmarna ska betala priser som avskräcker från att nyttja stadens anläggningar. När nya anläggningar planeras ska särskilt hänsyn tas till att det ska vara lätt att resa kollektivt fram och tillbaka till träningen.

Avbryt avknoppningar och konkurrensutsättning

Vi anser att verksamhet som finansieras av offentliga medel i huvudsak ska bedrivas i egen regi, detta för att säkra medborgarnas behov av god kvalitet och likvärdighet. Utbudet av olika typer av motionsformer på stadens simhallar är en fantastisk tillgång i arbetet med att få fler Stockholmare i rörelse. Stadens egna gym attraherar många målgrupper som väljer att inte bli medlemmar i kommersiella gym och utbudet av tider reserverat för endast kvinnor fyller i vissa områden en enormt viktig funktion. Det är viktigt att staden kan erbjuda verksamheten med syfte att förbättra folkhälsan och att vinst inte blir det övergripande målet. Därför ska anläggningarna inte privatiseras.

Planerna på ytterligare upphandlingar av stadens idrottsverksamhet, vilket inte är en nödvändig förändring utan en prioritering som de borgerliga partierna väljer att göra, ska upphöra. Upphandlingarna av driften av stadens verksamhet innebär direkta intäktsminskningar för nämndens budget utan att innebära lägre kostnader för de enskilda stockholmarna.

Jobb istället för bidrag

Inom verksamhetsområdet tillförs stora resurser för att bryta långtidsarbetslösas behov av försörjningsstöd och istället ge fler chans till arbete genom satsningen på Stockholmsjobb och ungdomsanställningar. Inom detta verksamhetsområde ges förutsättningar att anställa uppemot 70 personer. Dessa ska kunna stödja arbetet inom idrottsverksamheten, exempelvis genom att bidra med arbete som leder till bättre underhåll av och service i anläggningar. Likaså ska personerna kunna bidra i organisationsdriven idrottsverksamhet. Anslag inom programmet Jobb istället för bidrag kan fördelas inom nämndens ansvarsområden. Nämnden bestämmer själv var de största behoven och de mest utvecklande arbetsuppgifterna finns.

Särskilda uppdrag 2014:

- Kartläggning av underhållsbehovet och åtgärdsprogram ska utformas som en grund för en realistisk och smart idrottspolitik.
- Investeringsstakten ska öka så att fler nya hallar kan byggas och fler befintliga anläggningar renoveras.
- Obligatorisk genuskartläggning när ytor för spontanidrott planeras.
- Inventering av lämpliga lokaler för dans- och gruppträning ska göras.
- En satsning på simkunnigheten i Stockholm ska göras.
- En ordentlig ledarsatsning ska genomföras.
- Fler fotbollsplaner ska få konstgräs i enlighet med Socialdemokraternas förslag om utökad investeringsplan.
- Utökad uppdrag som också täcker in anläggande av enklare och billigare konstgräsplaner där så är lämpligt, t.ex. grusplaner i angränsning till skolor.
- Extra öppethållande i stadens idrottsanläggningar ska prövas.
- Utvidgat uppdrag om införande av kortlås på stadens gymnastiksalar ska genomföras.
- Särskilt uppdrag om att utöka skidspårskapaciteten i hela staden.
- Investering i servicebyggnad vid Ågesta skid- och friluftsanläggning.
- Konkurrensutsättningen/avknoppningen av stadens idrottsanläggningar ska avbrytas.
- Öka takten i arbetet med att finna nya bryggplatser.
- Ge berörda förvaltningar i uppdrag att utreda möjligheterna att anlägga löparbana längs med ”Kungsholmen runt” eller Årstaviken.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014*Minskade kostnader för:*

Generellt minskad ram för central förvaltning	1,4 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	1,6 mnkr

Ökade kostnader för:

Alla Skolbarn ska kunna simma	12,0 mnkr
Ökat föreningsstöd/ledarutbildning	10,0 mnkr
Extra öppethållande i vissa sim- och idrottshallar	2,0 mnkr
Fler öppna anläggningar i friluftsområden och bättre drift av skidspår	3,0 mnkr
Kodlås till hallar	2,0 mnkr
Jobb i stället för bidrag	15,0 mnkr
Ökade hyror/kapitalkostnader för nya anläggningar	9,4 mnkr

Ökade intäkter för:

Anställningsstöd	4,8 mnkr
------------------	----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Idrottsnämnden** godkänns

Kulturnämnden

Kulturen ger plats åt människor att mötas, uppleva och själva gestalta sina liv. Kultursatsningar är därmed viktiga för att stärka demokratin och minska rädsla, fördomar och främlingskap mellan människor. Kulturen och konsten har ett egenvärde och det är av stor betydelse att stimulera nya konstnärliga uttryck samt nya sätt att möta publiken både fysiskt och på den virtuella arenan. Tillgången till kvalitativ kultur är en medborgerlig rättighet och ska inte vara avhängig inkomst, kön eller var man bor. Genom att satsa offensivt och strategiskt på kulturen skapas ett mer kreativt Stockholm. En stad med ett rikt kulturliv attraherar och utvecklar kreativa människor och företag. Ett rikt kulturliv formar stadens själ, identitet och berättelse.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska med en offensiv kulturpolitik utvecklas till Skandinaviens mest kreativa stad sett till både kvalitet och kvantitet i upplevelser, deltagande, skapande och företagande inom kulturen.
- Ojämligheten i kulturellt kapital ska minska och kulturen ska komma närmare medborgarna i hela staden, särskilt i ytterstaden.
- Öka barn och ungas möjligheter att uppleva kultur
- Fler kreativa platser och rum för både den medborgardrivna och den professionella kulturen.
- Ökad samverkan mellan stad, kulturliv och näringsliv.
- Staden ska ha utövarnas situation och åskådarperspektivet i fokus och skapa rimliga förutsättningar för kulturarbetarna att utöva sin profession.

Stockholmarna ska garanteras bredd, spets och mångfald i stadens kulturella utbud i stadens vision om Stockholm 2030. Målet är en attraktiv, innovativ och kulturellt blomstrande stad där möjligheterna till skapande är många. Det grundläggande problemet med de borgerliga partiernas kulturpolitik är dock att man ifrågasätter kommunens roll som ansvarig för kulturens infrastruktur, såsom lokaler, scener och ateljéer, vilket gör svårt att uppnå det uppsatta målet.

De borgerliga partierna menar att man sedan maktskiftet 2006 arbetat målmedvetet med hur kulturen ska nå ut till fler och ta större plats i samhället. Vår uppfattning är att den borgerliga kulturpolitiken i Stockholm tvärtom har präglats av en i huvudsak defensiv hållning. I takt med att man har skurit ner på anslag till både egna och fria verksamheter har man styrt medel mot kulturbonusar och sponsringsfonder för att tvinga kulturlivet att tänka mer kommersiellt och öka jakten på egenfinansiering. Vi ser idag att uteblivna investeringar i kulturell infrastruktur försvårar vardagen för många kulturarbetare som blir tvungna att söka sig till andra yrken. Det i sig resulterar i ett stort kompetenstapp när personliga och samhällseliga investeringar i

kunskap och kompetens går till spillo. Samtidigt tar lokalhyror och fastighetsrelaterade kostnader en allt större del av ramanslaget.

Till detta ska läggas att Stockholm växer snabbt. Tidigare har staden matchat befolkningsökningen med mer resurser till kulturen. Om fler människor flyttar till Stockholm blir det logiskt att kulturbudgeten tar hänsyn till det.

Utvecklingen under det borgerliga styret har dessvärre varit den omvända. Mindre kultur till allt fler människor. År 2006 var kulturkostnaden per stockholmare 1409 kr - idag är kostnaden 1343 kr.

I det budgetförslag som de borgerliga partierna nu redovisat avsätter man medel för en kultursatsning på barn och unga. Eftersom denna satsning kombineras med betydande besparingskrav genom generell effektivisering och minskat inköp av konsulttjänster, som på kulturområdet till stor utgörs av kulturutövare, blir budgeten på andra områden väldigt begränsad. Risken är uppenbar att medel avsatta för barn och unga kommer att behövas för att stärka upp en i grunden underfinansierad budget. Av de fina orden kring satsning på barn och unga riskerar det att bli väldigt lite. Vi delar i grunden ambitionen att stärka barn- och ungdomskulturen och förstärker därför stödet till kulturen. Socialdemokraternas nystart för Stockholm innefattar därför ökade ambitioner för kulturskolan, det fria kulturlivet, biblioteken, samlingslokaler och folkbildningen. Det är satsningar som möjliggör den satsning på barn och ungas kulturutövande som de borgerliga partierna talar om men i verkligheten kommer ha svårt att upprätthålla. Därtill stärker vi stadsdelsnämndernas egna kulturbudgetar så att de kan medverka till kultur för barn och unga och ger stadsteatern ett tydligt uppdrag att driva nya kulturhus i Skärholmen och Västerort.

Mot bakgrund av den besparing som skett per invånare på kulturens område är det signifikativt att de borgerliga partierna nu väljer att slå ihop utgiftsområden för kultur/förening med barn och ungdom, vilket försvårar jämförelser över tiden, istället för att investera i kultur för alla stockholmare.

Sammantaget innebär Socialdemokraternas nystart för Stockholm att kulturanslaget per stockholmare uppgår till 1443 kr kronor per invånare (baserat på befolkningsprognosen). Vi genomför därmed ett verkligt kulturlyft för Stockholm.

Kultur för barn och unga

En av stadens viktigaste uppgifter inom kulturpolitiken är att sprida kulturupplevelser och kulturutövande till fler barn och unga.

Socialdemokraternas nystart för Stockholm innebär inom Kulturskolan flera åtgärder för att fler ska kunna delta i denna verksamhet. Vi ger i uppdrag till

Kulturhuset Stadsteatern och stadsdelsnämnderna att aktivt jobba med att barn och unga ska få ta del av kultur i sin vardag.

Ett tydligt hinder för kulturutövande är barnfattigdom. Som princip ska inte barn behöva avstå från fritids- eller kulturaktiviteter på grund av föräldrarnas ekonomi. De avgiftsfria aktiviteterna är i detta ett viktigt inslag i arbetet för att alla barn ska få möjligheter. Likaså är det viktigt att i övriga aktiviteter, drivna av kommunen eller föreningar, hålla tillbaka avgifter som begränsar. Staden bör genomföra en översyn av avgiftsutvecklingen i föreningsverksamhet och i stadens egna verksamhet riktad ungdomar. Denna bör utföras av idrotts- och kulturnämnden i nära samverkan med stadsdelsnämnderna.

För att garantera fler en aktiv kulturupplevelse föreslår vi att staden formulerar ett konkret mål att alla barn och unga ska erbjudas en kulturupplevelse i ord, bild, ton eller scen minst en gång i månaden.

Kulturhuset Stadsteatern

Kulturhuset Stadsteatern utvecklas som kulturinstitution och ska vara en angelägenhet för alla stockholmare. Utmaningen är att nå de människor som ser teatern som en okänd och onåbar värld. Med den nya organisationen på plats och ett hus samlat med teater, konst, dans, litteratur och samtal finns stora möjligheter att nå målet om ett scenkonsthus för alla stockholmare i hela staden. Vi vill genom Socialdemokraternas nystart för Stockholm erbjuda stockholmarna ett brett utbud av föreställningar med allt från det bästa av det bredaste till det vassaste av det smala.

Sammanlagningen av de två betydelsefulla verksamheterna har möjlighet att bidra till flera tillväxtpotentialer. Ett kulturstråk med levande scener, publik och öppen verksamhet utvecklas i samband med förnyelsen av stråket Sergels torg – Brunkebergs torg - Klarabergsgatan och ytorna kring Centralen. I det arbetet ska också samarbetsmöjligheterna undersökas med scenen i Kungsträdgården. Sergels torg ska utvecklas till en av huvudstadens mest besökta utomhusscener för fria kulturella upplevelser med allt från scenkonst till street art. Produktioner för barn och ungdom ska vara en prioriterad del av verksamheten.

Bolaget ges ökade resurser för att utveckla såväl utställnings- som programverksamheten samt jobba aktivt uppsökande med barn- och ungdomar för att nå nya målgrupper för teater- och programverksamheten. Vi vill expandera utbudet i tre delar av staden, city, syd och väst. Medlen ska också användas till att öka tillgängligheten till scenerna med ökad information bland målgrupper som är sällan- eller aldrig besökande medborgare. Budgetmässigt redovisas insatserna under avsnittet Kulturhuset Stadsteatern AB.

Det fria kulturlivet

Stockholms stads kulturstöd till professionella kulturutövare har haft som syfte att bidra till att det fria kulturlivet utvecklas och i sin tur ge staden och dess innevånare ett rikare liv. Kulturpolitikens uppgift är att främja mångfald och hög kvalitet i kulturen och ge stöd till både nya och befintliga verksamheter. I takt med ombildningen till bostadsrättsföreningar har många kulturutövare hamnat i en situation där de måste hyra av föreningarna och fastighetsägare till ökade kostnader och ibland tvingas bort från sina lokaler. Därför är blandade upplåtelseformer, med en bevarad andel hyresbostäder, viktig för möjligheterna att utöva kultur. Det offentliga måste stå för en stark infrastruktur och se till att konstnärer av alla de slag har chans att leva på sitt arbete.

Det nya kultur- och utvecklingsstödet till det fria kulturlivet som infördes 2012, och genomförs fullt ut under 2013, var tänkt att ge nya möjligheter för kulturlivet att växa och ge stockholmarna tillgång till ett ännu rikare kulturliv.

Arbetet med utformandet av detta nya kulturstöd inom viktiga delar av det fria kulturlivet ledde till stor oro med farhågor för att högkvalitativ och uppskattad verksamhet skulle slås sönder om bidragsgivningen styrdes över till program- och projektstöd. Man såg risker för att utövarnas möjlighet att planera långsiktigt och skapa kontinuitet i verksamheterna försvårades.

Kontinuitet och långsiktighet är två viktiga förutsättningar för utveckling av konstnärlig kvalitet. Öppenhet och transparens ska prägla kulturstödssystemet. Årlig uppföljning och utvärdering ska göras och principen om armlängds avstånd d.v.s. att staden ska stödja kulturen, inte styra den, måste upprätthållas.

Det nya kulturstödet har fått kritik för ha motverkat just de syften det var tänkt att uppnå. Det är olyckligt om stadens nya kulturstödssystem är otydligt, icke transparent och rättsosäkerhet. Systemet bör ses över och till dess en permanent lösning är på plats vill vi se ett parlamentariskt beredningsutskott inom kulturnämnden där utskottet får möjlighet att diskutera de av förvaltningen och referensgruppen föreslagna besluten innan de slutligen tas i nämnden.

Ateljéstödet

Stockholm stad har en dold skatt i form av konstnärsateljéer som inrymts i kulturbyggnader runt om i staden. Hyrorna har varit överkomliga och subventionerade av kommunen som sett möjligheten att bevara historiskt intressanta byggnader genom att upplåta dem till kulturarbetare. I takt med att priserna på fastigheter gått upp i innerstaden har hyreskraven för historiska byggnader i många fall ökat. Många konstnärer kommer därmed få svårt att betala dessa nya högre hyror och utanför dörrarna står andra med bättre betalningsförmåga beredda att flytta in. Det är en problematisk utveckling där den kultur som är kommersiellt gångbar får plats i innerstaden men inte den

mer experimentella eller nyskapande. Hyrorna för denna typ av verksamhet bör i normalfallet utgå mer från fastigheternas reella kostnader än utifrån marknadens möjligheter att betala extra för läge eller kulturellt pittoreska byggnader. Därutöver behöver ateljéstödet successivt höjas. Stödet har inte höjts sen 2006.

Kulturskolan

De borgerliga partierna har under förra mandatperioden höjt avgifterna till kulturskolan kraftigt och tappade då hela 16 000 deltagare i Kulturskolan. I anslutning till detta har utbudet smalnats av alltmer och många som vill utöva kultur stängs ute till följd av otillräckligt antal platser eller på grund av saknad av för dem relevant utbud.

Kulturskolan behöver nå nya grupper och öka antalet deltagare, det ska inte vara föräldrarnas plånbok eller utbildningsbakgrund som styr barnens deltagande. Utbudet ska vara behovsstyrt och närhetsprincipen ska gälla. För att uppnå detta krävs ökade resurser för att öka antalet platser, sänkta deltagaravgifter, mer av prova-på-verksamhet och ett vidareutvecklat utbud för fler och bredare kulturella uttryck. Framförallt är det viktigt att detta genomförs i områden där få en liten andel av de unga deltar i kulturskolans verksamhet. Under året fick kulturnämnden i uppdrag att på försök införa El Sistema, ett koncept för kör och orkesterskola från Venezuela, som ett komplement till Kulturskolans verksamhet, för att ge fler barn i socialt utsatta områden möjlighet att växa genom musiken. Försöket har hittills slagit väl ut och det här är ett bra sätt att pröva nya metoder för att nå nya grupper i staden.

Framtidens bibliotek

Att Stockholm har bra bibliotek är en angelägenhet för alla. De är öppna institutioner som gynnar demokrati och gemenskap och de bidrar till kunskap, forskning, läsning och kultur. Allt detta behöver Stockholm mer av.

För barns läsutveckling och människors lärande spelar bibliotekens bokutlåning en stor roll. Andra viktiga skäl att använda folkbiblioteket är att ta del av andra medier än tryckta, till exempel ljud- och cd-böcker, musik och film. Utöver att ta del av litteratur är det vanligaste skälet till biblioteksbesök att man vill ha sakkunnig hjälp. Bibliotekarien och dennes kompetens att guida i informationslandskapet spelar en avgörande roll för viljan att besöka biblioteket. Biblioteken har också en given plats i lärandets infrastruktur och utgör en viktig plats för studier.

Enligt Riks-SOM-undersökningen från 2013 besöker 10 procent av kvinnorna och 8 procent av männen biblioteket för att få tillgång till en studie- eller arbetsplats. Lika viktigt som biblioteken är för studier är de för att ge tillgång till internet. Enligt Riks-SOM-undersökningen har 10 procent av kvinnorna och

8 procent av männen använt internet på biblioteket. Något att hålla i minnet mot bakgrund av det faktum att 1,2 miljoner svenskar, enligt rapporten Svenskarna och internet 2012, ingår i det digitala utanförskapet. I det perspektivet är biblioteken och deras publika datorer med internetuppkoppling av avgörande betydelse.

Utöver innehåll i form av material, kompetens eller arrangemang är miljön i sig och möten med andra också viktiga faktorer för besök. Otaliga är de exempel på den mening det så gott som dagliga biblioteksbesöket skänker många människor.

Att stimulera läsande, underlätta kunskapsinhämtning och sprida informationskompetens är några av bibliotekens viktigaste uppgifter. För att Stockholm ska vara konkurrenskraftigt och för att vi som individer ska kunna hävda oss krävs utvecklad informationskompetens. Vi måste ständigt utveckla vår förmåga att söka och sovra i informationsflödet och tillgången till information från många och pålitliga källor blir alltmer betydelsefull. I takt med det ökande informationsflödet ökar också behovet av en utvecklad läsförståelse hos barn och unga. Läsförståelsen kommer ur läsande som bygger på läslust. Trots de fantastiska insatser biblioteksanställda gör varje dag i möten med barn, arbetslösa, företagare, studenter och forskare – pekar kurvorna åt fel håll. Besöken och utlåningen går ned. De vikande kurvorna är dock inte ödesbestämda utan går att påverka om biblioteken ges förutsättningar att leva upp till de berättigade krav som befolkningen ställer. De två viktigaste tillgänglighetsfaktorerna är närhet och öppettider. Det är alltså viktigt att biblioteken ligger på rätt platser och har öppet på tider som passar användarna. Statens kulturråd har i en rapport slagit fast att ökat avstånd till bibliotek är negativt för biblioteksanvändandet. Av just den anledningen ska vi investera i stadens bibliotek med fokus på att nå stockholmarna i deras vardag. Det gäller också under sommaren.

De lokala biblioteken är viktiga för t ex läsläsningshjälp, spontana besök och att tillfredsställa behovet av en öppen och tillgänglig mötesplats.

Tillgängligheten måste även vägas i ljuset av socioekonomiska faktorer t.ex. frågor såsom att öka läsviljan i de områden där utlåningen av böcker är lågt. Det är ofta enklare för de som inte pratar perfekt svenska att besöka en fysisk plats för att få hjälp.

På folkbiblioteken har e-boksutlåningen ökat med 289 procent sedan 2009. Läsning av e-bok är fem gånger så vanlig bland personer i åldrarna 16-29 som bland personer som är 65 år eller äldre. De nya och utvecklade bokformaten gör att biblioteken kan nå nya användargrupper.

Den ökade e-boksutlåningen flaggas i Stockholm upp som problematisk på grund av dyra kostnader. Men vi menar att e-boken kan spela en viktig roll för att bryta en negativ samhällsutveckling där färre barn och unga läser böcker. Då är det viktigt att den positiva utmaningen möts med tillräckliga resurser, inte minskande.

Det digitala biblioteket med utlåning av e-böcker och nättidningar är idag större än stadens fysiska bibliotek tillsammans. Satsningen på det digitala biblioteket, liksom på fortsatt digitalisering av litteratur och andra kulturformer, behöver därför fortsätta att öka.

Ökad samverkan mellan kulturliv, stad och näringsliv

För att kunna leva på sin idé behöver man nätverk och miljöer där man har tillgång till erfarenhet och stöd i såväl utvecklandet av sin konstform som av ekonomisk och juridisk rådgivning. Vi socialdemokrater vill att fler stockholmare ska kunna leva på sin kreativitet. De som är utbildade eller arbetar inom konst och kultur och som vill kunna sälja sina idéer, produkter eller sin kunskap ska också kunna göra det. Fler ska kunna anställa och växa. Trots att svensk design, musik och underhållningsindustri skördar stora framgångar världen över upplever vi att Stockholms stad är väldigt passiv inför den här utvecklingen. Dessa näringar skulle kunna spela en mer framträdande roll i Stockholms framtid. Det är ofta frågan om relativt små företag men med stor potential. Staden har en viktig roll att fylla i att stödja och denna viktiga framtidsbransch. Bland annat kan detta ske genom att staden underlättar och möjliggör erfarenhetsutbyten och samarbeten mellan olika kreativa företag.

Designcentrum Telefonplan har länge stått utan tillräckligt stöd eller engagemang från staden trots utfästelser och muntra ord om kreativa näringars potential och möjligheter. Vi är övertygade om att ett helhjärtat stöd från stadens sida kommer att attrahera fler av de mest begåvade studenterna och entreprenörerna inom området till Stockholm, skapa arbetstillfällen och öka skatteintäkterna från branscher där Sverige ofta redan ligger i framkant men som skulle kunna växa och utvecklas mycket mer. Företag är en del av olika nätverk och kluster som samverkar och på olika sätt är beroende av varandra. Det är därför viktigt att stärka klustren inom kreativa näringar i Stockholm.

Nytt Stadsbibliotek

Stadsbiblioteket är i förtvivlat behov av nya och ändamålsenliga lokaler. Det nuvarande biblioteket byggdes på 1920-talet och lokalerna är fantastiska men har efter snart 100 år blivit trånga och omoderna. För fem år sedan gjordes en inventering av behoven och då saknades 20 000 kvm lokaler för att möta framtidens behov av barnbibliotek, ungdomssalar, grupprum, forskarplatser och inte minst plats för fler böcker.

Frågan om bibliotekets framtid har diskuterats länge och flera arkitekter har ritat på olika förslag. Vi anser att det är otillräckligt att lappa och laga på en i grunden för trång verksamhet. Stadsbiblioteket bör utvecklas och byggas till. Utgångspunkten bör tas i de seriösa förslag som presenterats och som bevarar grunderna för Asplunds byggnad. Ett arbete bör inledas under 2014 för att utveckla Stockholms nya stadsbibliotek.

Offentliga ateljéer – ytor åt olika former av gatukonst

Storstadens konstutövare är många, både de etablerade och de idag okända. En av de trender som finns i huvudstaden är utvecklingen av olika former av gatukonst, t.ex. installationer. Det gör staden spännande och spontan när något oväntat händer. Vi anser att staden bör tillskapa fria ytor för skapande konst i gaturummen, där exempelvis ett bra ljus och vitkalkade väggar skulle öppnas för fritt skapande. Förutom att Stockholms attraktionskraft skulle kunna öka ytterligare kan mörka och otrygga platser på detta sätt bli upplysta och trygga miljöer när fler vistas där.

Stadens kulturverksamhet ska inte centreras till innerstaden utan ska vara ett naturligt inslag och vara tillgänglig även i ytterstadens stadsdelar. I detta behövs en utökad samverkan med det lokala kulturlivet. Genom att inrätta konstytors i stadsdelarna blir fler stockholmare involverade i stadens kulturliv, mötesplatser skapas där medborgare kan stanna till och iakttä konstnärligt skapande på plats, eller själva utföra det. Etablerade konstnärer får möjlighet att ställa ut samtidigt som konstutbudet ökar och fler stockholmare involveras. Gatukonsten tillför en dynamik till städer. Det handlar om oväntade inslag i en annars ganska statisk stadsbild. Inslag som kan väcka reflektiva tankar och bidra till det offentliga samtalet. Dessutom finns det många platser i staden som är lämpliga för ändamålet, platser där det idag finns mycket folk men lite kultur.

Vi avsätter medel i vårt utökade investeringsprogram för offentlig kultur – där offentliga ateljéer är en viktig del. Medlen är budgeterade på kommunstyrelsen tills de fördelas ut till olika verksamheter.

Som en del i pilotprojektet ska staden bjuda in till dialog mellan berörda parter, förslagsvis konstnärer/utövare och stadens planerare för utvärdering och planering i syfte att skapa fler ytor för fritt och tillåtet skapande i den offentliga miljön.

Fritt inträde till stadens museer

Kulturnämndens arbete med att nå ut till fler stockholmare, särskilt unga och i hela staden måste öka. Det gäller också tillgängligheten till stadens museer där inträde snarare stänger ute människor än öppnar upp staden för medborgare och besökare. Öppna och inbjudande museer är en god investering i kunskap om vårt kulturarv och ger ytterligare värde genom att främja integration och

förståelse människor emellan. Vi vill därför återinföra den fria entrén till stadens museum.

Moderna och ändamålsenliga allmänna mötesplatser

Stadens samlingslokaler och hemgårdar utgör en lokal bas i stadens närområden där de ofta fungerar som infrastruktur för kreativ verksamhet, samtal och möten. De är mycket betydelsefulla som träffpunkter för stockholmarna, särskilt för de prioriterade grupperna barn- och ungdomsverksamhet samt föreningar med funktionshindrade grupper.

Den översyn som gjorts av Allmänna samlingslokalssystemet, om behov och åtgärder för ökad transparens, objektivitet och rättvis bedömning vid beredning av verksamhetsstöd är mycket angelägen. Samma kriterier och regler ska gälla för samtlig lokalverksamhet vilket bl.a. innebär att stadens samtliga lokaler ska ingå i idrottsförvaltningens bokningssystem.

I takt med stadens expansion blir också behovet av nya mötesplatser större. Nya stadsdelar byggs och kommer byggas under lång tid framöver. Som all annan stadsplanering behöver allmänna mötesplatser som fyller en angelägen funktion för medborgarna, planeras in i nya bostadsprojekt.

I det nya stödsystemet ”Stöd för lokalförvaltande organisationer” är tanken att skapa ett enhetligt system där alla lokalförvaltande organisationer bedöms efter samma kriterier. Vi ändrar namnet till Stöd till samlingslokaler. Lokal- och verksamhetsutbudet ska vara levande, mångkulturellt, attraktivt, modernt och innovativt så att människor kan mötas, samarbeta och verka genom föreningar, klubbar, institutioner och företag. Lokalerna är idag ofta i dåligt skick och sällan anpassade till dagens kreativa och teknikkrävande verksamheter. Nödvändiga investeringar och upprustningar behöver göras för att göra lokalerna mer tillgänglighets- och verksamhetsanpassade. Därutöver behöver systemet utvecklas ytterligare för att ideell 0-taxepålägg ska kunna samsas med mer kommersiell upplåtelse. Dessa två motstridiga intressen måste förenas på ett sätt som stärker den allmänna mötesverksamheten i sin helhet.

Vid åtminstone två tillfällen har aktörer sökt samverka med staden om att skapa nya allmänna mötesplatser. Det ena gäller Beckomberga samlingshus, denna blåklassade kulturskatt med synnerligen stort kulturhistoriskt värde som redan finns i området där 1500 nya bostäder tillskapas. Beckomberga samlingshus skulle mycket väl fungera som mötesplats för de boende i området. Det andra är Delight Studios, en fastighet som är blåklassad exteriört som en industrifastighet, men som inuti rymmer stora ytor som skulle kunna tas i bruk omgående för kultur och föreningsändamål. Fastigheten ligger i anslutning till Heliostorget i Hammarby Sjöstad, som när stadsdelen är

färdigbyggd, rymmer bostäder för ca 26 000 människor men som inte inrymmer en enda allmän mötesplats.

I samband med budget 2014 ska staden undersöka möjligheterna att ytterligare stärka upp möteslokalverksamheten och samverka med samhällsbyggande och folkrörelsedrivna aktörer som vill vara med och utveckla Stockholms kultur- och föreningsverksamhet.

Många av *skolans* lokaler används bara en begränsad del av dygnet. Dessa lokaler skulle kunna vara en ytterligare en viktig resurs för lokalsamhället och föreningslivet när det gäller exempelvis att underlätta för möten, människor emellan. Förutom att underlätta och stödja gemenskaper i skolans upptagningsområde kan en fördel för skolan vara att mer folk i skolans lokaler under kvällar och helger medverkar till en minskad skadegörelse. För att detta ska kunna fungera krävs ett bra samarbete mellan skolan och det omgivande samhället.

Evenemang

Stadens evenemang, framförallt Europas största ungdomsfestival We Are Sthlm och Kulturfestivalen är arrangemang som stockholmarna uppskattar mycket. Dessa evenemang bör dock få större spridning i hela staden. Det finns många platser i staden som är lämpliga för kulturevenemang som stöts av staden. Platser där det idag finns mycket folk men lite kultur.

Kulturell infrastruktur

Kvalitativ kultur ska inte påverkas av den egna plånboken eller av var man bor. Vår politik ska genomsyras av att det offentliga tar större ansvar för den kulturella infrastrukturen i hela staden. Därför föreslår vi insatser för att kultur ska kunna utövas och betraktas även utanför Stockholm city. Några sådana exempel är utvidgade uppdrag för Stadsteatern såväl i söderort som i västerort, ökade anslag för stadsdelsnämndernas kulturpolitiska arbete samt bibliotek och kulturskolesatsningar som i stor utsträckning når ytterstaden. Vidare ska möjligheterna att skapa en amfiteater i Vårbergstoppen utredas.

Därutöver vill vi göra en inventering ska göras i stadens alla stadsdelsområden i syfte att ta fram ett underlag över möjliga scener, t.ex. skolaolor. Staden ska vidare utreda hur scenerna ska möjliggöras för bokningar och hur de kan implementeras i det befintliga lokalbokningssystemet vi har idag.

Folkbildning

Folkbildningen är central för att fördjupa medborgarnas kulturella intressen och som mötesplatser för ett demokratiskt samtal. Folkbildningen är en struktur i samhället som har stor betydelse för såväl amatörkulturen och det egna skapandet som tillgång till kunskap och bildning. Här finns en stor

utvecklingspotential, framförallt när gäller att minska klyftorna inom utbildning och kultur. Med det nya folkbildningsstödssystemet som träder i kraft 2014 förstärks studieförbundens självständighet och unika karaktär. Bl.a. genom reell dialog mellan staden och studieorganisationerna. Stödet till studieförbunden ska vara transparent och stabilt över tid. För att ytterligare förstärka det nya stödet till Folkbildningen anslår vi 3 mnkr i budget 2014.

Enligt rapporten Svenskarna och internet 2012 ingår 1,2 miljoner svenskar i det digitala utanförskapet. Siffrorna är inte nedbrutna på Stockholm men vi vet att det digitala utanförskapet är alltför stort. I SCB:s statistik kan man utläsa att av *Andel personer som har tillgång till Internet hemma* är pensionärer den klart underrepresenterade gruppen. För att motverka det digitala utanförskapet föreslår vi att kulturnämnden ges i uppdrag att i samarbete med folkbildningsorganisationerna minska detta utanförskap.

Stockholm som filmstad

Under vår ledning initierades satsningen på Filmregion Stockholm-Mälardalen för mer filmproduktion i regionen. I och med att Stockholm nu formellt står utanför satsningen och inte är fullständig medlem i Filmregionen går staden miste om både produktioner och möjlighet till statligt stöd för dessa. Stockholm ska därför bli fullvärdig medlem. Budgetmässigt redovisas insatsen under avsnittet Stockholm Business Region AB.

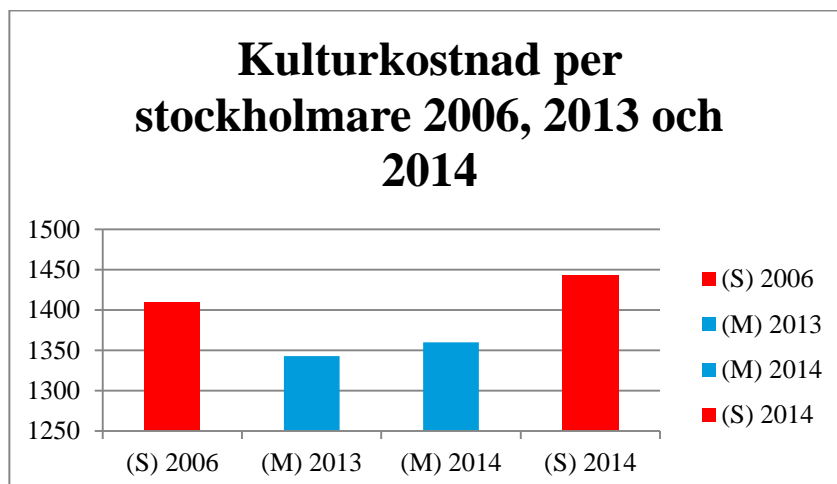
Jobb istället för bidrag

Inom verksamhetsområdet tillförs stora resurser för att bryta långtidsarbetslösa behov av försörjningsstöd och istället ge fler chans till arbete genom satsningen på Stockholmsjobb och ungdomsanställningar. Inom detta verksamhetsområde ges förutsättningar att anställa uppemot 25 personer. Kulturarbetare som idag har svårt att försörja sig på sin kulturutövning ska kunna anställas av staden inom ramen för programmet Jobb istället för bidrag. Nämnden bestämmer själv var de största behoven och de mest utvecklande arbetsuppgifterna finns.

Kulturlyft Stockholm

I grunden handlar det om att drivas av en politisk vilja till att skapa de nödvändiga förutsättningar som kulturen behöver. Kulturens uppgift i ett samhälle är inte att vara bekväm, eller enbart finnas för beskådelse på strikt avgränsade platser med begränsat tillträde. Den ska ställa frågor och provocera. Och tillgången ska vara demokratisk och öppen för alla. Även obekväma och smala yttringar måste få plats, trots att de kanske inte bär sina egna kostnader efter marknadens logik.

År 2006 var kulturkostnaden per stockholmare 1409 kr år 2014 uppgår kostnaden till 1360 kr.

Vi Socialdemokrater anser att kulturpolitiken ska präglas av att det offentliga tar ansvar för finansieringen av den kulturella infrastrukturen i staden så att både bredd- och spetskulturen ska kunna växa. Vi förstärker det fria kulturlivet för att ge utrymme för såväl kontinuitet och långsiktighet som förnyelse.

För att nå vår vision om Stockholm 2030 – där kulturen har en självklar plats i vårt samhälle värdesäkrar och höjer vi kulturbudgeten till den nivå som var år 2006. I vårt budgetförslag 2014 tillförs kulturen 1443 kr per stockholmare. Med en högre ambitionsnivå gör vi reella satsningar för att nå målet om ett Stockholm med kultur i världsklass.

Vi tillför Stadsteatern 30 mnkr extra i form av Koncernuttag. Därtill anslår vi 10 mnkr till kulturen i stadsdelarna. Kulturnämnden förstärks ytterligare med 36 mnkr i reformutrymme. Totalt investerar vi 76 mnkr mer på kulturen i hela Stockholm för ett varmare, öppnare och rikare samhälle.

Särskilda uppdrag 2014:

- Utökade satsningar på Kulturskolan.
- Bättre service och ökade öppettider på stadens bibliotek.
- Medverka till särskilda kultursatsningar i stadsdelarna
- Barn och unga, från förskolan till gymnasiet ska erbjudas en kulturupplevelse i ord, bild, ton eller scen minst en gång i månaden
- Åter pröva frågan om en ut- eller ombyggnad av Stadsbiblioteket med utgångspunkt i den behovsinventering som gjordes innan den utlysta arkitekttävlingen 2006.
- Utred en lämplig plats för offentlig ateljé
- Tillskapa ytterligare allmänna mötesplatser att ingå i Samlingslokalsystemet

- Utredda möjligheterna och förutsättningarna att driva samlingslokalerna i nya driftsformer, t.ex. kommun, externa aktör som näringsliv och föreningsliv i samverkan.
- Berörda förvaltningar (utbildningsnämnden och kulturnämnden) ska tillsammans med SISAB ges i uppdrag att utreda hur stadens egna lokaler ska kunna nyttjas på ett optimalt sätt för att värna och främja föreningslivet i Stockholm.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	1,5 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,8 mnkr

Ökade kostnader för:

Kulturskolan, breddat utbud och lägre avgifter	7,0 mnkr
Ökat stöd till fria kulturlivet	7,0 mnkr
Bibliotek - ökade öppettider/tillgänglighet	4,0 mnkr
Mötesplatser/Stöd till samlingslokaler	5,0 mnkr
Fri entré stadens museum	5,0 mnkr
Folkbildning	3,0 mnkr
Jobb i stället för bidrag	5,0 mnkr

Ökade intäkter för

Anställningsstöd	1,6 mnkr
------------------	----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Kulturnämnden** godkänns.

KULTURNÄMNDEN: STADSARKIVET

Stadsarkivet ska bedriva en omfattande verksamhet för att dokumentera, bevara samt tillhandahålla kunskap om Stockholm.

Stadsarkivet är en central resurs i stadens informationsförsörjning. Stadsarkivet arbetar för att underlätta för stockholmarna att få tillgång till information och kunskap om sin stad. Genom det skapas också förutsättningar för att offentlighetsprincipen ska upprätthållas. Tillgång till arkivinformer ger dagens och framtidens stockholmare tillgång till tidigare generationers Stockholmares historia, insyn i offentliga beslutsprocesser och möjligheter till forskning om inte enbart stadens utveckling, utan hur samhället som sådant utvecklas.

Stadsarkivet ska publicera allt sitt upphovsrättsskyddade material, som staden själv är legal upphovsman till, under en licens som tillåter vidareanvändning.

Stadsarkivet har en viktig roll i arbetet att utveckla stadens informationshantering. Stadsarkivet ska bidra i arbetet med att utveckla en strategi för hållbar informationshantering. Stadens arbete med öppna data och offentlighetsprincipens tillämpning i e-förvaltning bidrar till att stärka demokratin.

Tillgänglighet

Tillgängligheten till stadsarkivets material och kunskap ska öka och på bästa sätt komma stockholmarna till del. Stadsarkivet ska även upprätthålla och utveckla god tillgänglighet för människor med funktionsnedsättning.

E-arkiv Stockholm är stadens gemensamma digitala arkiv. Kulturnämnden: stadsarkivet, ansvarar för och förvaltar e-arkivet. Alla verksamhetssystem ska successivt anslutas till e-arkivet.

Stadsarkivet har en viktig roll som kunskapsbas om Stockholms historia för både stockholmare i allmänhet och forskare. Stadsarkivets karaktär av öppen publik institution bör förstärkas.

Stadsarkivet ska vara delaktigt i Stockholms stads arbete med att tillgängliggöra offentlig information.

Särskilda uppdrag 2014:

- Utvecklingsarbetet med Stadsarkivets verksamhet och lokalisering till ett än mer publikt omfång och innehåll ska fortsätta.
- Öka tillgängligheten till Stadsarkivet, framförallt via webben.

Kyrkogårdsnämnden

Begravningsplatserna är ett kulturarv som är viktig för Stockholmarna och framtida generationer. Värdiga miljöer och gott bemötande ska tillhandahållas för alla dem som kommer dit som begravningsgäster eller besöker en anhörigs eller väns grav.

Begravningsverksamheten ska finansieras av begravningsavgiften, som fastställs av kommunfullmäktige. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras till nästkommande budgetår i en begravningsfond. För att garantera en god kvalitet i drift och underhåll ska begravningsavgiften vara 7 öre som den uppgick till fram till år 2011.

Kyrkogårdsnämnden förvaltar Stockholms stads enda världsarv Skogskyrkogården. Skogskyrkogården är internationellt känd. Den finns med på Unescos världsarvslista sedan 1994 och lockar med sin arkitektur och natur besökare från världens alla hörn. För att behålla titeln måste begravningsplatsen ständigt underhållas och vara av hög kvalitet. Samma kvalitetsnivå ska också gälla för stadens övriga begravningsplatser. Budgeten för Kyrkogårdsnämnden har i princip varit den samma sedan 2009, detta är i längden inte hållbart om staden vill behålla kvaliteten på verksamheten.

I dagens mångkulturella Stockholm måste begravningsverksamheten ständigt utvecklas för att möta nya behov och önskemål. Inte minst hänger detta samman med att snart sagt alla världens religioner och kulturer finns i Stockholm. Staden ska ligga i framkant när det gäller dialog med företrädare för dessa medborgargrupper.

Genom den föreslagna nivån på begravningsavgift tillförs verksamheten drygt 10 mnkr. Därigenom möjliggörs såväl en bättre fungerande verksamhet som ökat antal feriearbeten.

Särskilda uppdrag 2014:

- Öka dialogen med företrädare för olika medborgargrupper i syfte att erbjuda en begravningsverksamhet som är värdig för alla.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,3 mnkr
---	----------

Ökade kostnader för:

Kvalitetshöjande insatser	5,0 mnkr
---------------------------	----------

Sommarjobbssatsning	5,0 mnkr
---------------------	----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Våra produktions- och konsumtionsmönster är inte långsiktigt hållbara. Klimatkrisen utgör ett globalt hot mot kommande generationers möjligheter till ett värdigt liv och ökar de ekonomiska klyftorna och konfliktriskerna i världen. Staden måste i all verksamhet – i alla förvaltningar, i alla sammanhang – systematiskt utnyttja möjligheterna att dämpa energianvändningen och minska utsläpp av växthusgaser och annan miljöbelastning. Ansvaret för att denna ambition måste genomsyra alla delar av stadens verksamhet och bör därför ligga på högsta nivå i stadens politiska ledning.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska vara ledande i arbetet på väg mot hållbara storstäder
- Stockholm ska sträva efter att vara fritt från fossila bränslen år 2040.
- I Stockholm ska all samhällsplanering – infrastruktur, bostäder m.m. – vara inriktad på att dämpa energianvändningen, minska klimatpåverkan och främja en god livsmiljö.
- Stockholm ska vara en stad där det är enkelt att vara klimatsmart.
- Stockholm ska vara pådrivande när det gäller att utnyttja den egna upphandlingsverksamheten för att driva på miljömässig och social hållbarhet.
- Stockholm ska värna den biologiska mångfalden genom att utveckla naturvärdena i parker, naturreservat och bostadsområden, samt minska de skadliga utsläppen i luft och vatten.

Staden måste säkra att klimatanpassningen präglar stadens utveckling. Det måste bli lättare och mera fördelaktigt för medborgare och företag att agera miljövänligt. Investeringar i bostäder och trafiksystem måste utformas så att de ger avgörande bidrag till miljöanpassningen. Stadens upphandling måste utnyttjas kraftfullt. Staden måste driva på beslut i landsting, riksdag och EU som främjar det egna miljöarbetet.

I detta arbete har miljö- och hälsoskyddsnämnden en viktig roll, men för att vi ska lyckas måste klimatfrågan och omställningen till långsiktig hållbarhet vara närvarande i allt staden företar sig.

Stockholm – staden som går före

Stadens program för ett fossilfritt Stockholm 2050 bör löpande ses över för att möjliggöra en ännu snabbare utfasning av fossila bränslen med ambitionen att klara målet till 2040. Att snabbt minska klimatgasutsläppen i Stockholm är att ta ett globalt ansvar men innebär också en långsiktig, ekonomisk fördel för

staden. I all planering av bostäder, trafik m.m. i staden måste strävan att minska utsläppen av klimatgaser vara en central utgångspunkt. Särskilt viktigt i sammanhanget är tuffa byggnormer, kollektivtrafiksatsningar och utvecklade trängselskatter under lokal kontroll, ombyggnad av äldre bebyggelse samt en ökad andel förnybar energi.

Stockholm – staden där barnens hälsa sätts främst

I många miljöer där barn vistas, bl.a. skolor och förskolor, är luften dålig och bullernivån hög. Tillsynen av skolor och förskolor måste förstärkas. Informationssatsningar kring luftkvalitet och buller måste ökas. Investeringar och åtgärder för bättre luft och minskat buller måste ske.

Halterna av partiklar och kväveoxider i Stockholm är högre än EUs regelverk tillåter. Luftföroreningarna drabbar hårdast gamla, barn, astmatiker och allergiker. Partikelproblemen är främst kopplade till den höga användningen av dubbdäck. Norska erfarenheter visar att man med kommunala dubbdäcksavgifter kan lösa problemet. Staden måste skärpa påtryckningarna på regeringen så att möjlighet till införande av dubbdäcksavgifter ges. Tills regeringen agerar krävs bl.a. ökade informationsinsatser och förstärkt mätning vid fler punkter, åtgärder för att binda och få upp partiklar – som mer spolning och städning av gator.

EHEC, legionellabakterier m.m. utgör allvarliga hälsoproblem. Kemikalier hotar människors hälsa och miljön. Kunskapen är ofta låg om hälsoskadliga ämnen från historiska markföroreningar. På flera områden behöver tillsyn, övervakning och information utökas för att skydda barns och övrigas hälsa. Det gäller bl.a. badvatten, restauranger, storkök, parker, skolgårdar och lektytor, samt mot allmänhet, företag och butiker för att minska användningen av farliga kemikalier och hormonstörande ämnen.

Det behövs både långsiktigt arbete och enstaka akuta punktinsatser för att förbättra kvalitén i stadens sjöar och vattendrag. Bällstaån och Drevviken är exempel på vattendrag där vattenkvalitén måste förbättras.

Stockholm – staden där gröna val är enkla

Staden ska arbeta mer aktivt med informationsinsatser för att förstärka miljömedvetandet hos stockholmarna. En del i den informationssatsningen ska vara inrättandet av ”gröna linjen”, en telefon- och onlinetjänst med grön konsument- och klimatrådgivning.

Stockholm – staden där medborgare och företag är i centrum

Det är viktigt att nämndens verksamhet organiseras så att den erbjuder både ett fullgott skydd för allmänheten men också möjliggör för företag och

verksamheter att bedriva sin verksamhet utan onödiga väntetider och alltför långdragna ansökningsprocesser. Staden ska förbättra servicegraden gentemot medborgare och företag.

Stockholm - nära naturen med ekologisk mångfald och klimatansvar

Möjligheten till naturupplevelser på nära håll är en unik och enastående kvalitet för Stockholm. Detta är något som ska beaktas i utbyggnaden av staden. FN och åtskilliga forskare har också fastslagit att den minskande biologiska mångfalden är en av de största klimatutmaningarna vi gemensamt står inför. Såväl stad som land har ett ansvar att värna den biologiska mångfalden. För att underhålla och utveckla kvalitéerna i befintliga naturreservat krävs en offensiv satsning på skötselåtgärder, som åtminstone delvis kan bidra till att minska arbetslösheten.

Därför krävs att stadens strategier tydligt undersöker och tydliggör vilka natur- och grönområden som ska bevaras och utvecklas såsom mötesplatser, och vilka som ska bevaras och skyddas för den biologiska mångfaldens skull. Det gäller såväl den mark som staden äger inom Stockholm stads gränser och den mark staden äger utanför stadens gränser. Stockholms stad äger fortfarande en del mark utanför stadens gränser. Många av dessa grönområden fungerar både som viktiga gröna lungor, viktiga för luftkvalitet såväl som rekreation, och många är viktiga frilufts- och idrottsområden som nyttjas av stockholmare från Stockholm såväl som kranskommuner. För att underhålla och utveckla kvalitéerna i befintliga reservat krävs en offensiv satsning på skötselåtgärder, som åtminstone delvis kan bidra till att minska arbetslösheten.

Stockholm - staden där sopmängden minskar

Stockholm har satt målet att 50 procent av vårt matavfall ska sorteras, samlas in och rötas till biogas 2018. Det är ett viktigt mål. Stockholms stad har länge legat hjälplöst efter i den här utvecklingen. Matavfallsinsamling är relativt sett en ny företeelse. Fortsatt teknikutveckling är angelägen. De kan t.ex. gälla användning av sopsugar liksom s.k. torrkonservering av matavfall. Bl.a. är biogasutbytet av torrkonserverat matavfall högre än av konventionellt insamlat matavfall. De samhällsekonomiska vinsterna måste hela tiden vägas mot de samhällsekonomiska kostnaderna. Inte på alla ställen och i alla sammanhang är separat insamling av matavfall den bästa lösningen.

Stadens arbete med återvinningsstationer måste utvecklas. Staden har möjlighet att påverka var, hur och hur länge en återvinningsstation finns. I och med den nya plan- och bygglagen får man bara söka tillfälligt bygglov två gånger per plats (vilket innebär tio år). Det kommer att skapa ett stort och onödigt merjobb i att hitta nya och lämpliga platser. Möjligheterna att ge permanenta bygglov för återvinningsstationer måste prövas.

Förutsättningarna att öka återanvändandet i Stockholmsregionen är goda. Om alla Sveriges återvinningscentraler byggdes om till kretsloppsparkar skulle, enligt Svenska Miljöinstitutet, fem procent av dagens sopor årligen kunna återanvändas och återvinnas istället för att, som idag, kasseras. Stockholms återvinningscentraler bör succesivt utvecklas till kretsloppsparkar. Under året bör staden finna en lämplig plats för en ny kretsloppspark.

Stockholm – nästa Fairtrade capital

Fairtrade city är en diplomering till städer som engagerar sig för etisk konsumtion genom att aktivt arbeta för att öka kännedomen om, konsumtionen och utbudet av Fairtrade-produkter. Arbetet med och inom en Fair trade-city leds av en styrgrupp som består av deltagare från privat, ideell och kommunal sektor. Malmö blev Fairtrade city 2005. London blev Fairtrade city 2008 och marknadsför sig som Fairtrade capital. Stockholm kan bli nästa, om bara den politiska viljan finns. För att få diplomeringen Fairtrade city krävs att staden uppfyller fem villkor, fem villkor som idag uppfylls av 46 svenska städer och över 1000 städer runt hela jorden. Diplomeringen riktar sig till hela kommunen, inte bara till den politiska ledningen utan också till den ideella sektorn och det lokala näringslivet. Det innebär att det redan från början måste bli ett samarbete där kommunen ihop med den ideella sektorn och näringslivet tar fram en plan och en styrgrupp som ska arbeta för att göra Stockholm till en stad som tar globalt lokalt ansvar. Staden ska under 2013 påbörja ett arbete tillsammans med ideell sektor och näringsliv, i syfte att Stockholms ska bli en Fairtrade city. Miljö och hälsoskyddsnämnden samordnar arbetet och har huvudansvaret.

Stockholm - bekvämlighet, miljövinster och ökad framkomlighet

Miljö- och hälsoskyddsnämndens miljöbilsprojekt har bidragit till en miljövänligare bilpark i Stockholm. Nu tar vi nästa steg för att få ett mer hållbart bilresande i Stockholm.

Europeiska studier visar att när människor som idag kör egen bil eller tjänstebil går över till att utnyttja bilpool minskar deras bilresande med 20-30 procent. De resor som minskar mest är korta resor. Bilpoolsmedlemmar som tidigare inte haft egen bil ökar däremot inte sina resor nämnvärt. Genom att minska privatbilismen bidrar bilpooler både till mindre avgaser, minskat buller och en bättre framkomlighet för yrkestrafik och bussar. Det finns därför starka skäl för staden att främja bilpooler, såväl kommersiella som kooperativa.

De borgerliga partiernas ambitioner om att uppmuntra till bilpoolsinfrastruktur vid ny exploatering är bra, men långt ifrån tillräckliga. Vi vill att Stockholms stad ska undersöka möjligheterna att istället för att äga egna bilar upphandla bilpool. Upphandlingen ska, som i ex Botkyrka, innebära att bilpoolen på

kvällar och helger görs tillgängliga för andra stockholmare än de anställda inom Stockholms stad. Bilpoolens bilar ska vara så miljövänliga som möjligt, företrädesvis supermiljöbilar.

Trafik- och renhållningsnämnden ska tillsammans med miljö och hälsoskyddsnämnden samordna arbetet för ökat bilpoolsanvändande i Stockholm. Arbetet sker i samarbete med andra berörda nämnder och bolag. Det innebär bland annat:

- Staden ska som fastighetsinnehavare och genom bolagen prioritera bilpooler vid fördelning av parkeringsplatser. För att främja utvecklingen av bilpooler ska Stockholms parkering reservera platser för bilpoolsbilar i parkeringshusen samt undersöka möjligheten och intresset för att reservera parkering på stadens egen tomtmark.
- Bilpooler ska beaktas vid exploatering och nybyggnation i Stockholm stad. I samband med exploatering och nybyggnation ska möjligheterna och intresset för bilpool i fastigheten undersökas. Om det i en hyra eller månadsavgift ingår medlemskap i bilpool som finns hos fastighetsägaren eller bostadsrättsföreningen/föreningarna kan det stimulera bilpoolsanvändandet i staden.
- Gratis parkering för supermiljöbilar i staden. Sedan 1 december 2011 finns avgiftsfri parkering för supermiljöbilar på besöksparkeringar utomhus, och gäller endast fysiska personer. Från och med 1 januari 2014 ska den fria parkeringen för supermiljöbilar gälla också i parkeringshus och även gälla juridiska personer, t.ex. bilpooler.

För att möjliggöra för bilpooler och privatpersoner att i högre utsträckning använda elbilar vill vi utöver ovan nämnda se en bred satsning på fler laddningsstationer i Stockholm, i såväl parkeringshus som på gatumark. Ett sådant arbete ska omfatta bostadsbolagen, parkeringsbolag, trafik- och renhållningsnämnden, fastighetsnämnden och exploateringsnämnden.

Stockholm - cykelstaden

Det är skönt att kunna välja, det är ännu skönare när det går att ändra sig och det är allra bäst om det går att byta val flera gånger på en dag. Åtminstone om vi talar trafikslag. Stockholmarna ska kunna ta bussen till Gullmarsplan, byta till låncykeln och köra till Fridhemsplan för att där byta igen och ta tunnelbanan till jobbet i Kista. Genom att möjliggöra ett sådant trafikbeteende möjliggör vi för hållbara trafikval och skapar möjligheter för fler att vara flexibla. I Paris och Barcelona har låncykelmarknaden exploderat. I Stockholm finns idag ett låncykelsystem som utvecklas långsamt. Idén med låncykelsystemet är att det ska vara enkelt att hyra en cykel för att förflytta sig kortare sträckor, istället för att exempelvis ta taxi eller bil. Idag finns låncyklarna i delar av Stockholms innerstad.

Cykeln är ett allt mer populärt transportmedel i Stockholm och det bör finnas potential att få ännu fler att välja cykeln ifall låncykelsystemet byggs ut ordentligt i både Stockholms innerstad och i Stockholms ytterstad. För att få en snabb och kostnadseffektiv utbyggnad ska staden se över möjligheten att konkurrensutsätta dagens system genom att släppa in fler leverantörer på låncykelmarknaden i Stockholm. För att få en snabbare utbyggnad ska reklamplatserna som delfinansierar tjänsten inte som idag vara på cykelställen, utan på vanliga reklamtavlor. På så vis behöver inte leverantörerna söka bygglov för nya cykelställen.

För att Stockholm ska växa som cykelstad krävs mer än bara ett bättre låncykelsystem. Stadens cykelplan och Framkomlighetsstrategin går i rätt riktning och de förslag som de borgerliga partierna lägger på cykelområdet i sitt förslag till budget är välkomna, men det är all jämt en lång väg att vandra för att ännu fler ska välja cykeln framför bilen. Cykelnätet ska fortsätta växa och satsningar ska göras för att öka trafiksäkerheten på befintliga cykelvägar, genom att bland annat rödmåla cykelvägar längs med hårt trafikerade gator. Utöver det ska det, där det befins lämpligt, införas tvåfiliga cykelvägar och så kallade gröna vågor i trafikljusen. Huvudansvaret för stadens cykelsatsningar ligger hos trafik- och renhållningsnämnden.

Särskilda uppdrag 2014:

- Arbeta om ”färdplanen för ett fossilbränslefritt Stockholm” för att nå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm redan till 2040. I detta arbete ingår också att ytterligare konkretisera planen.
- Bistå ansvariga nämnder och myndigheter för att få ner de skadliga nivåerna av partikel- och kväveoxidhalter.
- Förstärka det förebyggande arbetet för människors hälsa, genom exempelvis förstärkt kontroll av kemikaliehantering och av bullernivåer.
- Tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden samordna bilpooler i stadens upphandling och egna bilpark, med i största möjliga utsträckning supermiljöbilar.
- Tillsammans med trafik- och renhållningsnämnden och andra berörda nämnder och bolag genomföra en satsning på utbyggd laddningsinfrastruktur för elbilar och laddhybrider i Stockholm.
- Arbeta aktivt med informationsinsatser för att förstärka miljömedvetandet hos stockholmarna genom bland annat inrättandet av ”gröna linjen”, en telefon- och onlinetjänst med grön konsument- och klimatrådgivning.
- Delta i trafik- och renhållningsnämndens utredning av ett system för att torrkonservera och samla in matavfall i Stockholm.
- Delta i trafik och renhållningsnämndens arbete med att utveckla kretsloppsparkar i Stockholm.
- Delta aktivt i arbetet mot bullerproblem.
- Påbörja ett arbete med att göra Stockholm till Fairtrade city.

- Tillsammans med fastighetsnämnden samordna arbetet för att energieffektivisera stadens fastigheter.
- I samarbete med berörda nämnder under året påbörja bildandet av Rågsveds friområdes naturreservat.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning 0,4 mnkr

Ökade kostnader för:

Höjda ambitioner för miljöpolitiken 10,0 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Miljö- och hälsoskyddsnämnden** godkänns.

Servicenämnden

Servicenämnden ska samordna stadens verksamheter på områden där stordriftsfördelar kan erhållas. Större upphandlingsärenden ska beredas utav nämnden och beslutas av kommunfullmäktige. Servicenämnden ska delta aktivt i arbetet med att arbeta fram en ny upphandlingspolicy i enlighet med vad som redovisats under Kommunfullmäktige mm.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten:

- Servicenämnden ska på uppdrag av stadens nämnder och bolag utföra administrativa tjänster på ett serviceinriktat och professionellt sätt.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Servicenämnden** godkänns.

Socialnämnden

Socialtjänsten ska svara för samhällets yttersta skyddsnät. Därför ska vi med rätta ställa höga krav på dess verksamhetsområden. I Socialtjänstlagens första paragraf, som anger de övergripande mål och värderingar som styr verksamheten, står det att "Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas, ekonomiska och sociala trygghet - jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet". Det är en tydlig målsättning som verksamhetens förutsättningar och resultat behöver värderas mot.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Socialnämnden ska förbättra arbetet med att sätta individernas behov i centrum och därmed uppfylla socialtjänstens mål.
- Missbruk, kriminalitet, prostitution och psykisk ohälsa ska minska genom insatser för ökad jämlikhet och förebyggande arbete.
- Samverkan ska öka mellan samhällets olika aktörer för att på så vis minska antalet personer i utsatta situationer.
- Barn och unga ska prioriteras i enlighet med BUSS-utredningen.

Allt fler socialarbetare slår larm om att varken de personella eller ekonomiska resurserna räcker till, och att avsaknaden av långsiktig planering, gör att det är svårt att uppnå socialtjänstens mål. Flera rapporter visar att majoriteten av socialsekreterare upplever ett tryck i att inte bevilja ansökningar trots att det föreligger behov hos klienten. Stadens socialarbetare upplever därmed inte att de får tillräckliga förutsättningarna att upprätthålla en kvalitativ och likvärdig service vilket gör att rättsäkerheten inte kan garanteras. Därmed försvåras möjligheterna att utföra ett professionellt baserat arbete.

Det är inte långsiktigt hållbart, för samhället och eller individerna, att låta Socialtjänsten arbeta med att släcka bränder och rycka in när det blir som mest akut. Ett av de stora problemen som verksamheten har lidit av är avsaknaden av uthållig budgetering. Alltför många verksamhetsområden finansieras inom allt för snäva tidsramar vilket gör att förutsättningar för förebyggande samt konsekventa och verkningsfulla insatser försämras. Vi föreslår därför att nämnden genomför ett BUSS-liknande uppdrag där man utreder om budgeten motsvarar uppdraget.

Hemlöshetsarbete

Hemlösheten har de senaste åren ändrat karaktär. De som jobbar med hemlöshet möter idag andra grupper och andra förutsättningar. Stockholms

stadsmission visar i sin rapport om hemlöshet att problemet består och att kommuner i storstadsregioner, inklusive Stockholm, har mycket kvar att göra. Inte minst gäller det hur den lokala bostadspolitiken är utformad och vilka krav kommunen ställer exempelvis på sina allmännyttiga bostadsbolag. Rapporten hävdar utifrån genomgången att det fortfarande finns ett alltför svagt kommunalt engagemang när det gäller hemlöshet. Vi anser att Stockholm bör ta till sig mycket av den kritik som Stadsmissionen för fram.

Den största och snabbast växande gruppen bland hemlösa är EU-medborgare. Gruppen räknas inte in i hemlöshetsstatistiken och har inte tillgång eller rätt att tillträda härbärgena i staden. För att rikta rätt typ av åtgärder föreslår vi att socialnämnden får i uppdrag att tillsammans med frivilligorganisationerna hitta en form av härbärgen för de hemlösa EU-medborgarna. Häri ligger att hitta en långsiktig finansiering av projektet Vinternatt. Samtidigt behöver antalet platser utökas för att svara mot behovet. Vi vill fördubbla förmågan att möta hemlöshet i gruppen genom att skapa minst 40 nya platser.

Bostad – en social rättighet

Stadens sociala arbete är beroende av en välfungerande bostadsmarknad. Vi behöver fler boendeformer för människor i missbruk. Idag är steget för långt mellan härbärke och eget boende. Vi vill öka antalet försöks- och träningslägenheter, Bostad först, samt andra typer av trappstegsboenden. Det är alltför ofta som staden inte uppfyller LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). En av de återkommande orsakerna är att det saknas bostäder. Staden kan i dag inte garantera stöd för dem som verkligen behöver det. Vi vill därför att socialnämnden tillsammans med staden intensifierar arbetet för att få tillgång till fler bostäder. Utan tillgång till detta försämras det sociala arbetet. En viktig del i detta arbete är att utöka arbetet med boendestödjare.

Arbetet mot narkotika och riskfyllda miljöer

Stockholmsenkätens resultat ger anledning till oro. Den visar att 37 % av flickorna respektive 44 % av pojkarna i årskurs två på gymnasiet storkonsumerar alkohol minst en gång i månaden. Vad gäller narkotikasituationen ligger siffrorna i stort sett konstant. Det kan man dock inte vara nöjd med då Stockholms siffror är 2-3 gånger högre än riksgenomsnittet enligt siffror från CAN 2012.

Enligt Statens folkhälsoinstitut 2010 lever ca 385 000 barn i Sverige i en miljö där det finns en riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion. Till detta läggs de barn som bevittnar våld, har föräldrar i fängelse, blir utsatta för övergrepp av olika slag. En inte alltför okvalificerad gissning är att det i Stockholm rör sig om ca 50 000 barn under 18 år som lever i utsatta miljöer.

Det finns gott om forskning som visar att barnen alltför ofta löper en större risk att själva få en riskfylld alkoholkonsumtion eller missbruk men även en

överrepresentation av våld och andra övergrepp. Att stödja barn i utsatta miljöer är ett effektivt förebyggande arbete.

Därför vill vi uppdra åt Socialnämnden att initiera och utveckla ett stadsövergripande stödarbete för dessa barn. Arbetet bör ses som utveckling och spetskompetens med avsikt att föras över lokalt till samtliga stadsdelsnämnder.

En kunskapsbaserad socialtjänst

Hur kan vi veta om en satsning ger rätt utslag? Och hur hänger stadens sociala arbete ihop med den senaste forskningen? Samhället är i ständig förändring och stadens verksamheter behöver de bästa förutsättningar för att möta förändringarna. Vi vill därför uppdra åt Socialnämnden att pröva en utvecklad FoU-modell som inkluderar forskning och utvärdering av stadens sociala arbete.

Socialnämnden ska ansvara för verksamheter som kompletterar och förstärker stadsdelsnämndernas insatser inom socialtjänstområdet.

Samarbetet med skolan ska utvecklas i syfte att motverka missbruk, kriminalitet och psykisk ohälsa. Samverkan ska ske med landstinget för att hålla ihop missbrukarvården och den psykiatriska vården.

Framgångsrika förebyggande insatser mot prostitution ska ges bra förutsättningar. Arbetet med att skapa övergångsboende samt alternativa nätverk för före detta kriminella ska utvecklas.

Olika former för inflytande och dialog med de medborgare som brukar verksamheten ska utvecklas. Den praktiska verksamheten ska utgå från evidensbaserade metoder. Alla beslut och all verksamhet ska utgå från ett väl genomtänkt barnkonventionsperspektiv. Det är viktigt att man lyssnar på handikapporganisationerna och att samverkan med dessa förbättras.

Stöd till kvinnojourer och föreningsliv

Arbetet mot våld i nära relationer behöver få högre prioritet. De verksamheter som bedriver verksamhet till skydd för våldutsatta barn och kvinnor behöver få ett stärkt ekonomiskt stöd. Antalet skyddade boenden i staden ska öka. Vi vill stärka stödet till kvinnojourer och skyddat boende, samt till professionella mansmottagningar.

På samtliga boenden ska staden garantera en fortsatt skolgång för de barn som bor där. Ett exempel där detta inte fungerar bra idag är kvinnojourer som driver förskoleliknande pedagogisk verksamhet för barn som tvingas leva under skydd. Idag har de ofta svårt att få ekonomiskt stöd för verksamheten eftersom barnen i normalfallet är inskrivna på annan verksamhet dit förskolepengen går. Staden bör i detta fall utarbeta ett regelverk, och ekonomiskt stöd, som

förbättrar möjligheterna att ge en bra pedagogisk verksamhet till dessa barn även när de lever under skydd.

Socialnämnden bör också ta fram en handlingsplan för arbetet med män som utsätter kvinnor och barn för våld i nära relationer. Det är viktigt att redan när kvinnorna eller männen kommer i kontakt med socialtjänst, polis eller andra myndigheter ska det finnas åtgärdsplan.

Stödet till unga tjejer och killar som har utsatts för hedersrelaterat våld och hot ska öka, liksom stödet till kvinno- och tjejjourer.

Ideella krafter utför på detta område stordåd som kan rädda liv. Staden ska aktivt uppmuntra och stödja dessa verksamheter. Vi vill höja ambitionerna för stadens egen verksamhet för att ta emot våldsutsatta kvinnor och barn, Kriscentrum, ska garanteras en fortsatt hög kvalitet i kommunal regi.

Särskilda uppdrag 2014:

- Nämnden utarbetar en långsiktig lösning för arbetet mot hemlöshet bland EU-medborgare.
- Utarbeta en modell som garanterar stöd till en bra skol- och förskoleverksamhet för barn som lever under skydd.
- Socialnämnden ska se över de projekt med arbetsmetoder som visat sig vara lyckade och minska projektformsfinansiering till förmån för att permanenta verksamheter med bra resultat.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	1,3 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	1,5 mnkr

Ökade kostnader för:

Ökat stöd till kvinnojourer/höjt föreningsstöd	7,0 mnkr
Boendestödjare/vägar ut ur hemlöshet	3,0 mnkr
Brottsförebyggande arbete	3,0 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för Socialnämnden godkänns

Stadsbyggnadsnämnden

Allt fler väljer att bli stockholmare. Våra universitet och vår arbetsmarknad har stora potentialer, men då måste staden ge Stockholm, stockholmarna och de potentiella stockholmarna förutsättningar att växa. Boendet är viktigt, för trygghet och rörlighet i staden, liksom för hela den samhällsekonomiska utvecklingen. Stockholm växer så det knakar, men möjligheten att få tag i en bostad krymper. Vi vill ta ansvar för att bostadsbyggandet ökar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsåret

- Stockholm ska vara en stad dit människor vill och kan flytta.
- Stockholm ska vara en stad där företag väljer att etablera sig.
- Stockholm ska vara en stad som präglas av hållbart byggande.
- Stockholm ska vara en stad där det byggs för rörlighet, kunskap och tillväxt, där hälften av det som byggs är hyresrätter och där bostäder för unga och studenter prioriteras i nybyggnationen.
- Stockholm ska ha en tydlig strategi för byggnadspolitiken där det tydligt framgår hur staden ska växa, hur Stockholm ska kunna fortsatt vara en grön stad och hur segregationen i staden ska brytas.
- Stockholm ska vara drivande inom det regionala samarbetet för ökat byggande
- Stockholm ska vara en stad där den fysiska miljön bidrar till målet om ekonomisk jämställdhet mellan män och kvinnor.
- Stockholm ska vara en stad där människor möts och känner sig trygga i de offentliga rummen.

Stockholmarnas och morgondagens stockholmares stad

När Stockholm växer och stockholmarna blir fler ger det oss fantastiska möjligheter att låta staden både utvecklas vidare och förändras. Vi har nu möjligheten att låta det Stockholm vi älskar leva vidare, förändra de delar som passade bättre i den tid då de flesta trodde att bilen var framtiden och låta helt nya delar i vår stad växa fram.

Vi värnar stockholmarnas Stockholm. Vi vill att staden ska värna det unika kulturarvet i Gamla stan och det spännande nya kulturnavet vid Telefonplan. Vi vill värna Götgatans myller och undersöka möjligheterna att låta gågatan sträckas längre. Vi vill värna pulsen i city men vi ser också att det finns möjligheter att göra Stockholm city en än bättre miljö än idag. Vi ser och värnar betongförorternas råa skönhet och motsätter oss att de tillåts förfalla. Vi värnar 50-talets höga hus på gröna höjder och ser möjligheterna att utveckla det konceptet så att det fungerar i dagens och morgondagens Stockholm. Vi vill värna Stockholms småbåtsliv och skapa nya gästhamnar i Stockholms innerstad.

Stockholm är världens bästa stad, med många olika identiteter. Stockholm är närheten till vatten och natur. Vi vill göra strand- kaj- och naturpromenader en möjlighet för fler. Stockholm är utomhusidrott nära vattnet och mitt bland höga hus. Vi vill ha fler konstgräsplaner i våra bostadsområden och nyanlagda mjuka löparbanor längst Årstaviken och runt Kungsholmen. Stockholm är den strida strömmen av studenter som går från T-Universitetet till Södra husen. Vi vill bygga fler studentbostäder, bland annat på befintliga tunnelbanestationer, så att fler studenter vill studera här. Stockholm är barnskrott och skridskor i parken en dag i januari. Vi vill göra Stockholms parker tryggare och med aktiviteter för fler.

Låt varje stadsdel växa

Stockholm växte kraftigt under efterkrigstiden och är än idag starkt präglad av 1950- och 60-talens stadsbyggnadstankar. Vi vill utveckla Stockholms stadsbyggnad och ta vår stad vidare mot nästa 50-tal, mot 2050-talet. Vi vill ta ansvar för Stockholms fysiska utveckling. Många av Stockholms stadsdelar byggdes och planerades under en tid då bilismen och tron på bilen som framtidens färdmedel var stark. De byggdes också under en tid då småstaden var ideal också för storstäderna. Resultaten var ABC-staden, där satellitstadsdelar placerades långt från innerstad och tydligt separerade från andra stadsdelar. Idén var att det i varje stadsdel skulle finnas arbete, bostad och centrum. I efterhand kan vi se både det positiva och det negativa med det sätt ABC-staden byggdes. Att i ett bostadsområde inte bara ha bostäder utan också handel, kontor och service är en stor fördel. Det är smidigt för de som rör sig i området och det skapar trygghet, liv och rörelse. Att ABC-staden byggdes med stadsdelar som satelliter, med barriärer av vägar och grönska som skiljer dem åt, kan vi idag se ha flera negativa effekter. Som Stockholm idag är konstruerat går ”alla vägar” till innerstaden. Människoflöden mellan olika stadsdelar i ytterstaden, även om de är varandra angränsande, är relativt små.

Vi menar att Stockholm ska byggas så att stockholmare möts. I det arbetet har stadsbyggnadsnämnden en viktig roll. Det innebär att en del av de barriärer som ABC-staden skapade måste brytas, genom exempelvis nya vägar som gör att människor mer naturligt färdas mellan ytterstadens delar, utan att resa via innerstaden. Idag är Stockholm byggt som isolerade stadsdelsöar, i inner- såväl som ytterstad. Innerstadens expansion har delvis lett till att stadsdelarna vuxit ihop, men många delar av ytterstaden är fortfarande konstruerad som ett ölandskap. De vägar, spår och grönområden som skiljer ytterstadens stadsdelar åt fungerar ofta som barriäreffekter vilket gör att rörelserna mellan ytterstadens olika delar, bortsett de på rak linje ut och in från och till innerstaden, är relativt få. Upplevelsen blir att alla ytterstadens stadsdelar ständigt förhåller sig till innerstadens kärna. Vi vill, genom nya kollektivtrafikförbindelser, gator och strategiskt placerade mötesplatser och samhällsfunktioner, öka rörligheten.

Många av Stockholms stadsdelar har fått växa fram på öar, på gott och ont. Det påverkar möjligheten till möten mellan människor negativt, men det har också bidragit till att skapa många olika identiteter och karaktärer i våra olika stadsdelar. Vi vill värna och utveckla de unika karaktärer som finns i alla våra stadsdelar. När våra stadsdelar nu växer och delvis växer ihop måste stadens planering av stadsdelarna präglas av en förståelse för varje stadsdels unika karaktär, snarare än en vision om en likartad stenstad över hela staden. Det är möjligt att låta varje stadsdels karaktär bli vägledande när stadsdelen utvecklas och växer. Därför föreslår vi en förtätning med höga hus i Farsta centrum, där de höga husen på höjderna redan ger området karaktär. Därför vill vi också att systemet med trafikseparering utvecklas och görs mer funktionellt i Husby, istället för att helt tas bort. Därför vill vi se ett Stockholms Manhattan på Marieberg, där tidningsskraporna redan påbörjat en sådan skyline. Stockholms stadsdelar har alla sidor som gör dem älskade, och det är stadsbyggnadsnämndens uppgift att ge de sidorna utrymme när staden växer vidare.

I Stockholm liksom i många storstäder dominerar flerbostadshus. Många stockholmare drömmer emellertid om ett litet hus eller radhus i kollektivtrafiknära läge. Hus och radhus är inte första prioritet när vi ska öka takten och bygga bort bostadsbristen, men hus och radhus utgör viktiga delar av nya stadsdelar. Små, moderna stadsradhus och stadsvillor kan lämpa sig bra som kompletteringsbebyggelse i ett flerbostadshusdominerat område. Flera genomförda projekt, inte minst de stadsradhus i Kärrtorp som fick pris som årets Stockholmsbyggnad, har visat att stadsradhus kan förstärka urbana värden i ett område. Stadsliv och hus är ingen omöjlig kombination. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret ska initiera ett kompletteringsbebyggelseprojekt där lämpliga platser i redan bebyggda områden kompletteras med främst stadsradhus.

Bygg bort bostadsbristen

Drygt 850 000 stockholmare bor i dag inom stadens gränser. Ytterligare tusentals kommer de kommande åren att välja att flytta hit. Stadens uppgift är att se till att alla vi stockholmare av idag och av imorgon får plats. Det är viktigt för näringslivet i Stockholm och det är viktigt för kunskapsregionen Stockholm, men allra viktigast är det för alla dagens och morgondagens stockholmare. Bostadsbristen begränsar livet för tusentals individer som redan finns i vår stad eller som vill flytta hit, men det hämmar inte bara individens möjligheter. Bostadsbristen skadar allvarligt Stockholms framtida tillväxt, arbetsmarknad och utveckling. Därför är att lösa bostadsbristen ett av de mest prioriterade målen för staden. Samtidigt sjönk takten i nybyggnationen i Stockholms stad 2012. Mellan 2011 och 2012 sjönk antalet påbörjade bostäder

med cirka 20 procent. Det är en oroväckande utveckling, som Stockholm på sikt inte har råd med.

Stadsbyggnadsnämnden och Exploateringsnämnden har det gemensamma uppdraget att se till att bostadsbristen byggs bort. Med den förväntade befolkningsökningen skulle bostadsbyggandet i Stockholm behöva mer än fördubblas. Det är det långsiktiga målet för bostadsbyggandet i Stockholm stad. Det första viktiga etappmålet är att se till att takten ökar så att antalet bostäder ökar med 7500 bostäder årligen, en takt som staden inte har klarat att hålla sedan 2002-2006. Minst hälften av det som byggs ska vara hyresrätter, och i de områden som idag domineras av bostadsrätter ska hyresrätter prioriteras. De allmännyttiga bostadsbolagen ska ta ett ökat ansvar för att få upp takten i byggandet av bostäder.

För att Stockholm stad ska kunna öka takten enligt ovan krävs det mer än ett ökat antal markanvisningar. Alliansen har genomfört verkninglösa försök för bättre samordning och föreslår detta även i år. Vi vet att det krävs mer än så och inför därför ett förändrat arbetssätt och ökade resurser:

2014 initieras en öka-takten-satsning. Exploateringsnämndens och stadsbyggnadsnämndens driver satsningen för att få till stånd snabbare processer.

En del i arbetet med att öka takten i byggandet kommer att handla om att påskynda framtagandet av detaljplaner. Att minska antalet överklagade detaljplaner är en stor utmaning. Staden kan inte förändra reglerna för överklaganden, utan måste istället verka för att färre ska vilja överklaga detaljplaner. Staden bör testa olika metoder för att engagera stockholmarna för byggnation i deras områden. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret ska som ett led i arbetet med att öka byggtakten i Stockholm också arbeta mer aktivt för att engagera stadsdelarna för byggprojekt. Stadsdelsnämnderna ges i uppdrag att arbeta för att hitta lokala initiativ och medborgarengagemang som bidrar till att uppnå stadens byggmål.

Staden ska ta initiativ till fler regionala samarbeten för ökad byggtakt i Stockholms län. Fler kommungemensamma byggprojekt med närliggande och angränsande kommuner såsom Haninge och Huddinge ska initieras. Stockholm stad ska inte bara öka den egna kommunens byggtakt, vi ska verka för att hela regionen bygger mer. Det tjänar Stockholm på. Som ett led i detta ska Stockholm stad ta initiativ till en regional byggpakt, där varje större offentlig aktör och privat aktör får redovisa hur många fler bostäder de skulle kunna påbörja, vad som idag hindrar dem från att göra det och vilka åtgärder kommunerna i Stockholms län tillsammans med landstinget skulle kunna ta för att få fart på byggandet i regionen. Möjligheten till ett regionalt bostadsbolag

som kan bygga i hela regionen ska i samband med detta undersökas. Detta görs i samarbete med exploateringsnämnden.

En stad för jobb och tillväxt

Stockholm lockar idag till sig både människor och företag. I kombination med en alldeles för låg takt för bostadsbyggande och utveckling av infrastruktur i regionen skapas en ständig konkurrens om utrymme. Det gäller individer och trafikslag som slåss om gatuutrymme, men det gäller i minst lika hög utsträckning lokaler och mark.

I visionen för Söderort slås fast att södra Stockholm ska öka i invånarantal och i arbetsplatser. Det innebär att staden måste planera för både bostäder och arbetsplatser. Det perspektivet är viktigt när staden planerar för den nya stadsdelen Söderstaden, men staden måste göra insatser för att öka andelen arbetsplatser i dagens söderortsstadsdelar. Att planera för arbetsplatser innebär bland annat att bygga kontor och lägga in kommersiella lokaler i bottenplan på bostadsfastigheter, men den typen av insatser är inte tillräckliga. För att handel och restaurangliv ska blomstra i ett nytt område måste det finnas underlag, i form av köpare. Då krävs att det är ett område där människor naturligt rör sig. Hur gatunät konstrueras, huruvida kvarter byggs slutna eller ej, hur trafiklösningar ser ut och bra rörligheten mellan ett område och dess grannområde är påverkar alla möjligheten till handel och restaurangliv. De perspektiven på arbetsplatser måste finnas med när ett nytt område planeras och när existerande områden utvecklas. Annars finns en stor risk att goda ambitioner bara blir ytterligare sovstäder. Det är därutöver viktigt att i nya områden planera för olika slag av samhällsservice. Stadsbyggnadsnämnden ska tillse att det i ny bebyggelse också planeras för olika viktiga samhällsfunktioner så som barnomsorg, skola och LSS-boenden.

När det planeras för arbetsplatser behöver vi också att ta tillvara på de platser som redan idag har rätt förutsättningar. Vi vet att många företag prioriterar närhet och tillgång till goda kommunikationer, för att det gör dem till en bättre och mer attraktiv arbetsgivare. Sundbyberg är en kommun i Stockholms län som exempelvis förstått att utnyttja den fördel det innebär att ha både tunnelbana och pendeltåg på samma plats.

I Stockholm stad finns inte många områden med samma fördel, vilket gör det viktigt att väl nyttja de områden som ligger bra till. Stockholm central är den givna knutpunkten, men också präglad av hög belastning. I södra Stockholm finns ytterligare två områden vars potential måste tas tillvara. Det ena är Liljeholmen, som i och med den nya pendelstationen i Årstaberget fått ett betydligt bättre läge, med potential att bli ännu bättre. Östra Liljeholmen är ett potentiellt viktigt område inte bara för bostäder utan också för kontor och handel. Det andra är Farsta strand, där tunnelbanestationen och

pendeltågsstationen ligger på några hundra meters avstånd. Idag är Farsta strand i hög utsträckning ett område med bostäder och en mindre centrummiljö. Området kommer troligen inte att utvecklas till ett stort handelscentrum, då avståndet till Farsta centrum är litet. Däremot skulle Farsta strand kunna bli ett viktigt område kontor. Genom att förstärka kopplingen mellan Farsta centrum och Farsta strand skulle en sådan utveckling främjas, men vi ser också potential i att bygga ihop de två olika stationshus som idag är station för tunnelbanan respektive pendeltåget. Ett nytt och gemensamt stationshus skulle underlätta byten mellan tunnelbana och pendeltåg, och det skulle i samband med ombyggnationen vara möjligt att planera in kontorsytor på platsen. Eftersom Stockholms kommunfullmäktige sedan tidigare beslutat om att Farsta stadsdelsområde ska ha en idrottsprofil bör det tas i beaktande när ett arbete med att utveckla Farsta strand som arbetsplatsområde inleds. Både Liljeholmen och Farsta är identifierade som viktiga knypunkter och utvecklingsområden i Stockholms översiktsplan "Promenadstaden". Det ovan beskrivna ska utveckla det arbete som redan pågår i områdena.

En viktig fråga för tillväxten i södra Stockholm är frågan om livsmedelindustrins flytt från Slakthusområdet. Att så ska ske är sedan länge beslutat, men var industrin hamnar är ännu inte fastställt. Det alternativ som hittills presenterats är Larsboda industriområde. Stockholm ska också imorgon ha en modern livsmedelsindustri som kan hålla vår stad med närproducerade livsmedel. För att långsiktigt värna livsmedelsindustrin i vår stad ska staden också utreda möjligheterna att flytta Slakthusområdet till Årsta partihallar och Västberga industriområde. Årsta partihallar och Västbergaindustri område har med sitt city- och spårnära läge större möjligheter att utvecklas till ett nytt miljövänligt, ekologiskt hållbart industriområde för stockholmarna. Platsen har ett bättre läge än exempelvis Slakthusområdet med mer utvecklat järnvägsnät vilket gynnar en hållbar industri. I en tid då efterfrågan på närproducerad ekologisk mat ökar kraftigt i Stockholm är det logiskt för staden att finna möjligheter att utveckla sådan industri. Innan beslut fattas om var livsmedelsindustrin ska ligga bör både alternativet Larsboda och alternativet Årsta partihallar med Västberga utredas.

Grönt, smart och enkelt

Alla generationer innan oss har på olika sätt bidragit till den stad vi lever i och älskar. De val vi gör idag kommer att påverka inte bara oss utan alla de stockholmare som kommer efter oss. Vi har ett ansvar för det Stockholm vi lämnar vidare till kommande generationer. Det innebär att de gröna valen också måste vara de enkla valen. I det här arbetet har stadsbyggnadsnämnden ett stort ansvar.

Vi vet att energiläckage i fastigheterna i vår stad hör till Stockholms största miljöbovar, och vi vill både ha höga energikrav på nybyggnation och se till att

äldre fastigheter blir klimatsmartare. Vi tror att det arbetet ska ske både på bredden och med spets. Vi ska ha höga generella energi- och miljökrav, men vi ska också kontinuerligt genomföra pilotprojekt som både för utvecklingen framåt, stimulerar forskning och gröna näringar och inspirerar andra. Därför föreslår vi tillsättande av ett program för gröna skyskrapor i Stockholm. Exploaterings- och stadsbyggnadsnämnderna ska hitta lämpliga platser och genomföra markanvisningstävlingar för att hitta de bästa förslagen. Skyskraporna ska hålla miljöklassen LEED Platinum.

Vi vet att vår fysiska miljö är avgörande de val vi stockholmarna gör, det gäller också exempelvis huruvida vi tar bilen, cykeln eller tunnelbanan. Planering och placering av nya byggnader och nya områden ska alltid ske så att de kan försörjas med kollektivtrafik och stadsbyggandet ska generera återhållsamhet vad gäller bilanvändning. En modern stadsbyggnadspolitik förstår att staden genom att göra de hållbara valen enklare skapar förutsättningar för hållbar livsstil, i hela Stockholm. Målet att skapa möjligheter för en hållbar livsstil, oavsett var i vår stad du bor, arbetar och befinner dig, måste vara vägledande för stadsbyggnadspolitiken i Stockholm. Det innebär att staden ska byggas tätt och i kollektivtrafiknära lägen. När nya bostäder byggs i kollektivtrafiknära lägen innebär det också att möjligheterna att utveckla andra kollektiva färdssätt ökar. I samband med exploatering och nybyggnation i kollektivtrafiknära lägen ska möjligheterna och intresset för bilpool i fastigheten undersökas. Om det i en hyra eller månadsavgift ingår medlemskap i bilpool som finns hos fastighetsägaren eller bostadsrättsföreningen/föreningarna kan det stimulera bilpoolsanvändandet i staden. Parkeringsnormen vid nybyggnation ska fortsatt vara flexibel, för att olika kategoriboenden liksom olika lägen påverkar vilken norm som är rimlig. Majoritens förslag om en gröna parkeringstal som möjliggör positiva mobilitetstjänster i utbyte mot ett reducerad parkeringsnorm är bra och bör tillämpas. Vi föreslår också att stadens vid åtta tunnelbanestationer längst gröna linjen ska bygga studentbostäder och kommersiella utrymmen med helt slopad p-norm. De nya byggnaderna ska hålla hög klass och om möjligt ska de förses med gröna tak och väggar.

En utmaning för alla moderna storstäder är trafiksituationen. Av både utrymmesmässiga och miljömässiga skäl är behoven stora att ställa om de resandemönster som präglar vår stad idag. Därför är det viktigt att nya stadsdelar planeras i kollektivtrafiknära lägen. Därför är det också viktigt att kollektivtrafiken är utgångspunkt när morgondagens persontrafiklösningar konstrueras. Slussen är en av Stockholms absolut viktigaste trafikplatser. När nya Slussen nu har godkänts är det viktigt att staden hittar en lösning som är långsiktigt hållbar såväl som kostnadsmässigt och tidsmässigt rimlig inom den nya detaljplanen. Mycket går och ska påverkas vad gäller gestaltning och innehåll inom den nu gällande detaljplanen. Under 2014 ska vi undersöka möjligheterna att förbättra förslaget genom att till exempel minska antalet

bilfiler och förstärka de planerade cykel- och gångstråken. Utformningen och placeringen av bussterminalen ska också undersökas för en så välfungerande och tunnelbanenära lösning som möjligt. Därutöver ska torgytorna och gestaltningen utvecklas för att skapa ett tillgängligt Slussen fyllt av liv och grönska.

Jämställd stadsplanering

Målet om ekonomisk jämställdhet mellan män och kvinnor är en absolut nödvändighet för ett jämställt Sverige, och måste finnas med i planeringen av såväl kommuners som landstingens och statens verksamheter och ansvarsområden. Det fysiska planeringen av staden påverkar den ekonomiska jämställdheten, men trots det saknas perspektivet oftast när städer planeras liksom det ofta saknas kunskap om hur vi bygger en jämställd stad. När den moderna staden utvecklas, byggs om och byggs vidare måste en analys av hur den stad som byggs påverkar ekonomi och sysselsättning för de som bor och verkar i staden finnas med.

I rapporten *Jämställd samhällsplanering – Förslag på metod* som Vägverket släppte 2009 framkommer att kvinnor i högre utsträckning än män arbetar nära hemmen, även om det har en negativ påverkan på lönenivå och karriärmöjligheter. Vägverket drar slutsatsen att kvinnors dubbelarbete, med andra ord det faktum att kvinnor tar det absolut största ansvaret för mat, hämtning och annat i det som ofta kallas den privata sfären, påverkar valet av arbetsplats. De hinder eller möjligheter som kollektivtrafiken skapar för kvinnors resande därmed påverkar därmed också kvinnors val av arbetsplats i högre utsträckning än männens då männen dels oftare åker bil och dels inte har lika många stopp på vägen till och från arbete. Det som i folkmun ofta kallas livspusslet påverkas i hög grad av en stads och regions fysiska planering. För att sätta ord på den tid alla våra vardagliga åtaganden tar, och den förflyttning i rummet som krävs för att utföra dem har ett använder forskarna Anita Larsson och Anne Jalakas i sin skrift ”*Jämställdhet nästa! Samhällsplanering ur ett genusperspektiv*” (SNS förlag 2008) begreppet tidsgeografi. Det som har föranlett våra allt mer komplexa lösningar för att få vardagen att gå ihop är uppdelningen av hem och arbetsplats, och regionsförstoringar med allt längre pendlingsavstånd, menar Larsson och Jalakas i samma text.

Regionsförstoringen av städer gör att det uppstår svårigheter med att kombinera familj och barn med långa resor till och från arbetet. Lösningen blir ofta att en av föräldrarna, ofta kvinnan, avstår från att ta ett arbete långt ifrån hemmet eller arbetar deltid. Normen för arbetsfördelningen är en heltidsarbetande man med en deltidarbetande hustru, med sitt arbete på så pass nära håll att hon kan sköta hem och barn, skriver Gunnel Forsberg i sin text ”Den genderiserade staden” (Speglingar av rum, Symposium 2005). Detta förstärker de processer som gör att kvinnor har lägre inkomster än män, men

det förstärker också den ojämna fördelningen av det obetalda hushållsarbetet konstaterar Larsson och Jalakas.

Betydligt fler kvinnor än män arbetar inte heltid. När vi talar om kvinnors rätt till heltid brukar vi ofta tala om att offentligt anställda ska erbjudas rätt till heltid och att rätt till heltid ska vara en integrerad del av våra offentliga upphandlingar. Det är bra och viktigt, men vi får inte glömma att tala om den reella möjligheten att arbeta heltid. Med allt större pendelavstånd i våra tillväxtregioner, i Stockholm pendlar den genomsnittlige invånaren mer än en timme om dagen, påverkas också framförallt småbarnsfamiljers möjligheter att få livet att gå ihop. Följden av försummad infrastruktur blir att småbarnsfamiljer ofta väljer att låta en person jobba deltid när barnen är små, och den personen blir i heterosexuella relationer nästan alltid kvinnan. När stat, landsting och kommuner väljer att inte satsa på fungerande infrastruktur i våra storstadsregioner väljer de också att inte satsa på ekonomisk jämställdhet mellan män och kvinnor.

En stadsplanering som synliggör tidsgeografin och aktivt vidtar åtgärder för att förenkla för det vardagliga livet, med pendelresor för att handla, hämta barn och så vidare, kan mot den här bakgrunden skapa bättre förutsättningar för att nå jämställdhet. Det krävs då att stadsplaneringen synliggör mer än var människor bor och jobbar. Det handlar inte om att synliggöra endast hur kvinnor till vardag rör sig genom staden och varför, utan att synliggöra kvinnors och mäns, ja individers, vardagsliv. Ett sätt att göra det, som lyfts av flera forskare är att ta fram och synliggöra medborgarnas erfarenheter av både produktion och reproduktion. Larsson och Jalakas föreslår att man ska utveckla tidsgeografiska data, som de kallar tidsgeografiska dagsprogram. De tidsgeografiska dagsprogrammen kan antingen vara baserade på enskilda människors redogörelse för hur de organiserar sin dag, eller konstrueras utifrån generella antaganden om hur lång tid vardagens aktiviteter tar för olika slags människor.

Jämförelser mellan olika områden bör leda till slutsatser om hur vissa gatustrukturer och trafiklösningar möjliggör och skapar större frihet, medan andra fungerar som inlåsande. Slutsatserna kan ligga till grund för hur nya områden planeras. På ovan beskriven grund ska staden påbörja utvecklandet av tidsgeografiska dagsprogram eller motsvarande, ett arbete som bör ske i nära samarbete med trafikkontoret och relevanta forskare. På sikt är målet att staden ska göra till praxis att tidsgeografisk analys med hjälp av tidsgeografiska dagsprogram ska genomföras i samband med områdesplanering och programarbeten i Stockholms stad. Projektet ska startas under 2013.

Kunskap och tillväxt

Stockholm är en tillväxtregion med ambitioner. Vi vill att våra lärosäten ska blomstra, att etablerade företag ska välja vår stad för sina huvudkontor, att nya företag ska startas här och att människor från hela landet och hela världen ska trivas här. Om vi ska nå de ambitionerna måste staden lyckas bygga bort bostadsbristen i allmänhet, och bostadsbristen för unga och studerande i synnerhet. Bostadsbristen i Stockholm är inte bara en bostadsbrist, det är också en hyresrättsbrist och en studentbostadsbrist. Studenter och unga är två av de viktigaste grupperna för Stockholms framtid. Det är också två av de grupper som har absolut svårast att komma in på bostadsmarknaden. Vi socialdemokrater vet att studenter och unga är viktiga för Stockholm som kunskapsstad och för utveckling och kreativitet. Vi vet att vi måste se till att vår bostadsmarknad tillåter studenter att flytta hit, unga att flytta hemifrån och stå på egna ben och arbetskraft att flytta till vår stad. Därför satsar vi på bostäder anpassade för unga och studenter.

I vår budget föreslår vi en utökad satsning på unga och studenters boende, för att lindra problemen på kort sikt och komma tillrätta med problemen på medellång och lång sikt.

För att råda bot på den akuta brist som gör att studenter varje år väljer bort Stockholm som studieort föreslår vi att staden förhandlar med markägare och byggare som ska bygga på mark som redan upplåtits och där bygglov finns men byggstart inte varit om att ställa upp tillfälliga studentpaviljonger. Vid bebyggande av nya områden uppförs oftast husen i olika faser, detta innebär att stora delar av marken står tom under en längre tid. Uppförandet av tillfälliga bostäder medför en tryggare miljö runt byggarbetsplatsen då det är mer folk i rörelse istället för att tomten står öde. För att det ska vara en rimlig och kostnadseffektiv politik bör man sätta det i system och ha det som strategi i de fall större bostadsområden planeras. Då krävs ett nära samarbete mellan staden och exploatörerna. Det har nyligen presenterats förslag till lagändringar som innebär att tillfälliga bygglov kan ges i upp till 15 år. Dessa nya möjligheter ska utnyttjas och det finns flera platser där detta skulle kunna göras redan under 2014. Vi ser bland annat att sådana bygglov bör kunna upprättas på Albano, i väntan på byggstart av de permanenta studentbostäderna där.

Ett problem för unga och studenter på bostadsmarknaden, vid sidan av bristen på bostäder och hyresrätter, är de höga inkomstkraven för hyreskontrakt. Allmännyttans bolag och de privata bolagen har ofta krav på att en hyresgäst ska ha fast jobb och en årsinkomst som överstiger årshyran tre gånger. Låga inkomster och den höga andelen med visstidsanställningar och studielån skapar en stor ung grupp utan formella möjligheter att få tillträde till Stockholms bostadsmarknad. Vi förelår att stadsledningskontoret utarbetar en student- och ungdomsgaranti som innebär att staden ska kunna gå in som borgenär åt

studenter och unga under 27 års ålder, för att ge dem bättre förutsättningar att få ett hyreskontrakt. Därigenom kan staden också erhålla stöd från bostadskreditsnämnden.

Våra allmännyttiga bostadsbolag och Stockholms stads bostadsförmedling har viktiga funktioner att fylla när staden satsar för att bygga bort bostadsbristen och studentbostadsbristen. Det är inte alltid lönsamt att bygga för studenter och unga, och då är det viktigt att stadens egna bolag tar ett särskilt ansvar. Under de borgerliga partierna har markanvisningarna till de allmännyttiga bolagen minskat och målen är fortsatt lågt satta. För att få fler bostäder för studenter och unga, för att få fart på flyttkedjorna och för att få en modern bostadsmarknad föreslår vi följande förändringar:

- Stockholms stad fördubblar markanvisningarna för de allmännyttiga bostadsbolagen, för att få fart på byggandet av hyresrätter.
- De allmännyttiga bolagen ska år 2016 påbörja totalt 2 500 lägenheter, vilket innebär en reell fördubbling av bostadsbolagens nyproduktion på tre år sikt.
- Stockholms stads allmännyttiga bostadsbolag ges ett mål om bostadsbyggande för unga och studenter, som innebär att 20% av de bostäder bolagen planerar och bygger från och med 2013 ska vara bostäder anpassade för unga och studenter.
- Stockholms stads bostadsförmedling reformeras i syfte att skapa en modern kö. I den moderna kön ska flera nya funktioner ingå. Bland annat ska bostadsförmedlingen möjliggöra att de som vill kan köa inte bara till en egen lägenhet, utan också till del i lägenhet genom ett så kallat kombokontrakt. Det ska också vara möjligt att köa till andrahandsbostäder, och därmed också möjligt för privatpersoner att genom bostadsförmedlingen hyra ut sina bostäder i andra hand.

Det finns fastigheter staden äger och som idag inte nyttjas till någon verksamhet, och relativt fort skulle kunna byggas om till studentbostäder. Ett sådant exempel är St Görans gymnasium som ska bli studentbostäder, och staden ska kontinuerligt inventera sina fastigheter för att hitta fler möjliga studentbostäder.

Det krävs politiska initiativ för att få till stånd studentbostäder. Därför ska staden föreslå platser för studentbostäder, där markanvisningstävling sedan utlyses. Under 2014 markanvisning för studentbostäder inom bland annat projekten Studenttorn på Söder och Gröna linjen goes studentlinjen hållas.

Studenttorn på Söder

Det finns en stor konsensus kring behovet av fler studentbostäder i Stockholm. Det finns också många som längtar efter nytänkande i arkitekturen, också i Stockholms innerstad. Vi vill kombinera de båda. Södermalm är en stadsdel som efter att Skatteskrapan blev Studentskrapan blivit en del av vårt Stockholm som tydligt präglas av studenter, kreativitet, liv och lust. Det är en utveckling vi vill bejaka. Torn och skrapor som sticker upp på olika delar av Södermalm har dessutom blivit något som karaktäriserar stadsdelen idag. Skrapan är ett exempel, det så kallade Söders torn och Folksam-huset är två andra. Vi ser att ett nybyggt högt studentbostadshus på Södermalm skulle tillföra både Stockholm och Söder mycket. Vi tror att en plats invid Södersjukhuset, i närheten av de storskaliga månformade husen, skulle vara en bra plats. Staden äger marken ifråga och den redan storskaliga bebyggelsen i närområden gör att platsen lämpar sig väl för ett högt hus. Staden ska under året utlysa en markanvisningstävling för ett studenttorn på platsen. I fokus ska nytänkande vad gäller både yteffektivitet och arkitektur stå.

Gröna linjen goes studentlinjen

Stockholms studentkårers centralorganisation, SSCO, har gjort undersökningar bland studenter som visar att den stora majoriteten inte har några problem med att bo upp till 40 min från universitet och högskola, så länge det är tunnelbanenära. Vi föreslår att vi påbörjar ett arbete för att bygga studentbostäder riktigt tunnelbanenära, närmare bestämt på 12 tunnelbanestationer i Stockholms stad. De aktuella stationerna är alla i behov av ett ansiktslyft, vilket ger ett utmärkt tillfälle att också utveckla stationernas funktion och utseende. I vårt förslag ges utrymme för handel och service på bottenplan, och varje tunnelbanestation förses med mellan 50-100 studentbostäder ovan. Sammanlagt rymmer vårt förslag ungefär 850-900 nya studentbostäder.

Samtliga av de tunnelbanestationer vi föreslår ska byggas ut till studentstationer ligger längs gröna linjen. Studentstationerna ska byggas klimatsmart och välisolerat, för att klara bullernivåer. Studentstationerna ska också tillföra arkitektoniska värden till stadsdelarna, genom nya uttryck och exempelvis gröna fasader och tak.

Staden tillsammans med SL påbörja ett arbete med att planera för studentbostäder på följande tunnelbanestationer.

- Sandsborg
- Tallkrogen
- Gubbängen
- Hökarängen
- Alvik
- Åkeshov

- Ängbyplan
- Blackeberg
- Råcksta
- Johannelund
- Sockenplan
- Svedmyra

Om stationerna är lämpliga att bebygga ska markanvisningstävlingar hållas. Om någon av stationerna inte är lämplig ska staden och SL gå vidare för att hitta en ersättande studentbostadsstation. De nya bostäderna kommer inte att ta någon ny grönmark i anspråk, och i och med de gröna fasaderna kommer de snarast att ge mer grönska åt stationerna längs gröna linjen. Studenter är i huvudsak kollektivtrafik- och cykelbundna, vilket gör att cykelparkeringarna vid de aktuella stationerna ska ses över. Inga bilparkeringar tillkommer. Exploateringsnämnden ansvarar för markanvisningstävlingarna.

Forum Academica

Byggplanerna vid Albano ska under året fortsätta, och kommer att utgöra ett viktigt tillskott studentbostäder och akademiska lokaler. Det är en utveckling som nu måste ta nästa steg. När Valhallavägen görs om skapas möjligheter att vidga Stockholm akademiska områden. De initiala planerna för nybyggnation och struktur längst västra Valhallavägen kommer inte bara att medföra ett positivt tillskott av bostäder i Stockholms innerstad, det har också potential att på ett positivt sätt utveckla och modernisera innerstadens stadsbild. Programområdets särskilda läge, i närhet till flera av Stockholmsområdets viktiga och växande akademiska delar (Albano, Frescati, KTH, Hagastaden), gör också att programmet kan komma att spela en viktig roll för hela Stockholmsregionen som kunskapscentra. För att programområdet i framtiden ska bli del av kunskapsstaden Stockholm är det viktigt att den vision som kallas Forum Academica genomförs. Det innebär bland annat att möjligheten att skapa den mötesplats för näringsliv och akademi som de kallar Forum Academica ska utredas. Detsamma gäller deras visioner för studentbostäder och tillfälliga boenden för gästforskare.

Bygg staden för trygghet och möten mellan människor

Stockholm ska upplevas som en trygg stad och ingen stockholmare ska vara rädd att gå ut en kväll ensam. Idag känner många stockholmare sig inte alltid trygga i våra gemensamma miljöer, det gäller inte minst Stockholms kvinnor. Trots att män i Stockholm löper större risk för våld i offentliga miljöer är kvinnor mer rädda för våld i offentliga miljöer. Som ett resultat av det undviker kvinnor oftare att vistas i vissa områden vissa tider, och så vidare. Trygghet i våra offentliga miljöer handlar om något så grundläggande som vem som tar och tillåts ta plats i våra gemensamma rum, på våra gator och torg, i offentliga byggnader och anläggningar och på våra spontanidrottsplatser.

I Berlin har kommunen i sitt arbete med det de kallar gender mainstreaming konstaterat att synlighet, eller upplevd synlighet, är en viktig faktor. En väg med byggnader där fönster är vända mot vägen upplevs som tryggare än en gata med fastigheter med fönstertomma väggar vända mot vägen. Områden med fastigheter som har husväggar utan fönster ger en större känsla av otrygghet än områden med fastigheter med många fönster åt alla håll. Områden som innehåller både bostäder, arbetsplatser och gärna caféliv och handel fylls av liv dagtid såväl som kvällstid. Områden med tät bebyggelse, blandade funktioner, liv och rörelse upplevs som tryggare.

Ett exempel på ett projekt som skulle kunna öppna upp delar av innerstaden är utvecklingen av "Klara gårdar". I kvarteret mellan Gamla Brogatan, Korgmakargränd och Bryggargatan finns ett antal slutna innergårdar som idag endast nås via portkoder eller med nycklar. Denna plats ligger mitt i city och skulle med relativt enkla insatser kunna öppnas upp för restauranger, butiker och upplevelser, vilket skulle ge citys norra Klarakvarter det folkliv som det så länge saknat. Vi vill därför att staden definierar området som ett utvecklingsområde i syfte att öppna upp kvarteren kring "Klara gårdar", för besökare och entreprenörer. En modern passage "Klarapassagen" skapas av Korgmakargränd mellan gamla Brogatan och Bryggargatan. Detta skulle samtidigt göra området tryggare, öppnare och mer levande.

Idéerna om ökad trygghet går också att applicera på stadens grönområden, torg och parker. Märk väl, vi menar inte att de nödvändigtvis ska bebyggas av bostäder och caféer men däremot är det relevant att också fundera över våra parker, grönområden och lekplatser ur ett synlighetsperspektiv. Vi vill givetvis kunna ha lummiga grönområden i Stockholm, men vi vill också att de ska vara tillgängliga för fler. En aktiv och använd grön yta upplevs av fler som trygg än en oanvänd.

Våra parker, torg och grönområden, precis som våra kvarter, tjänar på att vara multifunktionella och de bör planeras för att främja möten mellan människor som är på platsen av olika skäl. En trygg stadsmiljö handlar ur ett stadsbyggnadsperspektiv om att bygga bostadsområden med trygghets- och synlighetsperspektiv men det handlar också om att skapa offentliga rum och miljöer där vi inte bara passerar utan också lever. De rummen blir tryggare, främst för de som idag känner sig otrygga. För att veta vilka gemensamma rum som upplevs som trygga respektive otrygga och kunna analysera vilka element som skapar trygghet och vilka som skapar otrygghet behöver staden skapa en trygghetskarta, ger en annan typ av detaljerad geografisk trygghetsinformation än vad vi idag har tillgång till genom exempelvis "Trygg i Stockholm-rapporterna". Det kan till exempel vara så att en park som upplevs som otrygg i allmänhet på vissa ställen upplevs som trygg. Det är den typen av information som kan ligga till grund för hur just den parken ska utvecklas till en tryggare plats.

Ett led i att ta ett samlat grepp om trygghetsfrågorna i våra gemensamma rum är att skapa en trygghetskarta som ska finnas som bakgrundsmaterial när stadens grönområden, parker och offentliga rum planeras.

Stadsbyggnadsnämnden ska tillsammans med exploateringsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och samtliga stadsdelsnämnder påbörja detta arbete.

Idrotten har en given roll i Stockholm. Stockholms fysiska miljö skapar eller möjligheter (men också hinder) för idrotten. Idrotten ger i sin tur inte bara positiva effekter för stockholmarnas hälsa utan kan också bidra till tryggare och livligare offentliga miljöer. Idrotts- och simhallar i anslutning till parker och torg skapar liv och rörelse under många av dyngets timmar, liksom upplysta löparspår, spontanidrottsplaner och bokningsbara idrottsplatser. Därför är idrottens plats och roll i de fysiska rummen inte bara en fråga om hälsa, utan också om trygghet och rörelse i staden.

Stadsbyggnadsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden verka för att främja mer idrott i stadens alla delar på ett sätt som också bidrar till tryggheten i våra fysiska miljöer. En del i det arbetet kommer under 2014 att vara arbetet med två nya gästhamnar för småbåtar i Stockholms innerstad. Den ena ska ligga vid Norr Mäljarstrand, i anslutning till den redan existerande Preem-macken. Den andra ska ligga vid Söder Mäljarstrand, i Pålsundet, och rymma 60 gästplatser. Att förbättra möjligheterna att nyttja Stockholms vatten för såväl nöjes- som sportsegling är ett sätt att skapa tryggare kajer samtidigt som det gör Stockholm till en ännu bättre sommarstad.

Särskilda uppdrag 2014

- Tillsammans med Exploateringsnämnden och kommunstyrelsen arbeta för att öka takten i byggandet och öka antalet markanvisade bostäder som också blir färdigställda bostäder.
- Tillsammans med exploateringsnämnden påbörja projektering av 2100 nya bostäder, kommersiella lokaler och servicelokaler i den nya stadsdelen Hammarby backe, som knyter samman Hammarbyhöjden med Hammarby-Sjöstad.
- Tillsammans med exploateringskontoret och kommunstyrelsen ta initiativ till en regional byggpakt och ett större regionalt samarbete i byggfrågor.
- Tillsammans med exploateringsnämnden påbörja projektering för studentbostadsprojekten Gröna linjen goes Studentlinjen och Studenttornet på Söder. Markanvisningstävlingar ska hållas för de nya studentbostadsprojekten.
- Tillsammans med exploateringsnämnden undersöka möjligheten att låta en eller flera stadsdelsnämnder och stadsdelsförvaltningarna engageras ta fram och lokalt förankra byggprojekt för att staden ska kunna nå bostadsmålen.
- Påbörja ett arbete för jämställd stadsplanering och tidsgeografisk analys av Stockholm

- Tillsammans med exploateringsnämnden påbörja ett program för gröna skyskrapor i Stockholm.
- Förhandla med markägare och byggare, som ska bygga på mark som redan upplåtits och där bygglov finns men byggstart inte varit, om att ställa upp tillfälliga studentpaviljonger.
- Tillsammans med exploateringsnämnden, stadsdelsnämnderna och trafik och renhållningsnämnden påbörja ett nytt arbete med trygghet i de offentliga rummen, genom framtagandet av en trygghetskarta som ska finnas som bakgrundsmaterial när stadens grönområden, parker och offentliga rum planeras. Stadsbyggnadsnämnden leder arbetet.
- Tillsammans med exploateringsnämnden fördjupa arbetet med Vision Söderort, i syfte att öka andelen arbetsplatser. I samband med det undersöka möjligheterna att tillsammans med SL skapa ett nytt stations- och kontorshus i Farsta strand.
- I samarbete med berörda nämnder verka för fler gästhamnar för småbåtar i Stockholm, bland annat på Norr och Söder Mälarsstrand.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,6 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,8 mnkr

Ökade kostnader för:

Öka takten för bostadsbyggande - detaljplaner för att klara mål om 7000 bostäder	10,0 mnkr
Jämställd stadsplanering	2,0 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Stadsbyggnadsnämnden** godkänns.

Trafik och renhållningsnämnden – trafik

Vi vill att Stockholm ska vara en stad där det är tryggt och enkelt att röra sig. Vi vill att Stockholm ska vara en stad där en hållbar livsstil inte bara är en möjlighet utan det enkla valet för alla stockholmare.

Idag är Stockholm en stad där trafikinfarkten är ett faktum, där kollektivtrafiken nått sitt kapacitetstak och där säkerheten för cykel och gångtrafikanter är bristfällig. Vi tror att Stockholm stad kan göra mer för att göra stockholmarnas vardag lättare och Stockholmstrafiken lite smidigare och lite mer flexibel.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Stockholm ska vara en stad där människor kan röra sig fritt, oavsett trafikslag, oavsett funktionsnedsättning och oavsett årstid.
- Stockholm ska vara en stad med hög säkerhet i trafiken.
- Stockholm ska vara en stad där människors och företags möjligheter inte begränsas av trängsel i trafiken.
- Stockholm ska vara en stad där det ska vara enkelt och smidigt att välja att resa klimatsmart

Stockholmsregionen har landets i särklass högsta kollektivtrafikandel och mer än hälften av landets samtliga kollektivtrafikresor görs inom länet. Samtidigt ökar också privatbilismen. En analys av det ovan beskrivna leder till slutsatsen att staden står för utmaningen att å ena sidan möta det ökande bilresande, och samtidigt hitta sätt att minska privatbilismen genom att utveckla andra lösningar. Byggandet av Förbifart Stockholm och genomförandet av Framkomlighetsstrategin är en viktig del i att få ett Stockholm med bättre trafikflöden och det är viktigt att den genomförs såsom planerat.

Privatbilismen måste minska i omfattning, särskilt i innerstaden. En förutsättning för att så ska ske är att kollektivtrafiken i allmänhet och tunnelbanan i synnerhet byggs ut. Fram till dess att det sker måste staden hitta andra vägar att öka rörligheten och flexibiliteten i våra trafiksystem. Det innebär att staden måste utveckla förutsättningar för cyklande, både genom cykelbanenätet och genom att utveckla systemet med låncyklar så att det finns låncykelstationer vid varje tunnelbanestation, först i innerstaden och sedan utåt längs kollektivtrafiklinjerna. Det innebär också att vi vill se satsningar på utvecklad kollektivbilism genom exempelvis fler bilpooler, för att frigöra ytor och hjälpa till att förbättra resursutnyttjandet. Staden ska också arbeta för att främja mer hållbart bilresande genom att främja utvecklandet av Stockholm

som elbilsstad. Det innebär bland annat laddstationer i stadens parkeringshus och på gatumark.

Stockholm ska vara en stad där det är lätt och tryggt att resa och röra sig. Det måste bli lättare att ta sig mellan olika delar av staden och från innerstad till förort, och det är viktigt att resandet är tryggt och säkert för alla. Kvinnors och barns perspektiv på resande och rörlighet är centrala. Det innebär bland annat att målade gator på prov ska införas vid 30-gator, för att det ska bli tydligare för bilister vart många barn rör sig. Framkomligheten för funktionsnedsatta ska vara ett integrerat perspektiv när staden planerar, renoverar och utvecklar Stockholms fysiska miljö.

Staden behöver fler säkra cykelbanor, gågator och breda trottoarer. Det ska vara tryggt och säkert att röra sig i Stockholm, oavsett om stockholmarna väljer att gå, cykla, åka bil eller åka kollektivt. Det finns ett stort behov av att utveckla stadens arbete för säkerhet för cyklister och promenaderande, bland annat genom målade cykelbanor. Staden ska kontinuerligt analysera cykeltrafiken och åtgärda riskabla delar av systemet. I största möjliga utsträckning ska cykeltrafiken vara separerad från andra trafikslag. För att öka cyklismen i Stockholm krävs att cykel- och promenadperspektivet blir en integrerad del av stadens trafikplanering, både när nya områden och vägar planeras och när parkeringar planeras.

Konkurrensen om gatuutrymmet i Stockholm är tuff. En viktig del i att skapa bättre trafikflöden måste därför handla om att frigöra yta. Gynnande av bilpooler och insatser för en mer effektiv citylogistik är insatser som kan bidra till just detta. Utöver det ska staden också genom parkeringsavgifter styra besöksparkerade bilar bort från gaturummet, in i parkeringshusen.

Kombinera mera

Dagens unga är en viktig nyckel om Stockholm ska bli en stad där privatbilismen minskar i resandeandel till förmån för andra transportsätt. Kan staden skapa förutsättningar som gör att fler unga vuxna väljer bort att köpa en egen bil till förmån för cykel, bilpool eller kollektivtrafik har vi gjort stora vinster. Enligt en analys som Trafikanalys låtit genomföra om ungas resande och attityder till resande står det klart att dagens unga väljer det praktiska och prisvärda resandeanternativet framför andra alternativ. Det finns, enligt Trafikanalys, inga skäl att tro att dagens unga kommer att välja ett mer hållbart resande av miljöskäl, även om dagens unga tycker att klimatfrågor är viktiga. Unga prioriterar istället resande som är enkelt, prisvärt och flexibelt. De åker gärna kollektivt, med såväl traditionell kollektivtrafik som bilpool eller carsharing. Det finns stor potential i att staden satsar på att gynna den typ av resande som unga redan föredrar, ett resande där det är lätt att kombinera flera trafikslag under en dag. Det skapar bättre trafikflöden och det skapar en mer

hållbar stad. Staden ska tillsammans med staten och landstingen verka för att de praktiska, enkla, flexibla och prisvärda alternativen också är de gröna valen. Då krävs satsningar på kollektivtrafik, på kollektivt bilresande, på elbilar och på cyklar.

För att stockholmarnas valfrihet i trafiken ska vara reell krävs att mer än ett utbyggt låncykelsystem. Stockholms stad kan göra mycket för valfriheten i trafiken, bland annat genom att främja utvecklandet av bilpooler, bygga ut laddinfrastruktur och se till att det finns god tillgång till in- och utfartsparkeringar. Stockholm stad kan däremot inte fatta de nödvändiga beslut som krävs för att kollektivtrafiken i Stockholms län åter ska fungera, det måste Stockholms läns landsting göra. Stockholm stad ska verka för att Stockholms läns landsting bygger ut kollektivtrafiken i allmänhet och tunnelbanan i synnerhet. Tunnelbana till Nacka, som dras via östra Södermalm, och tunnelbanan till Nya Karolinska sjukhuset ska prioriteras tillsammans med byggandet av en helt ny tunnelbanelinje, lilja linjen. Utan utbyggd tunnelbana stannar Stockholm, och staden ska aktivt verka för att landstinget beslutar att bygga ut tunnelbanan. Landstinget har under senare år valt att prioritera dyra spårvägslösningar framför mer kostnadseffektiva alternativ med ungefär likvärdig effektivitet. Det ligger i stockholmarnas och därmed i stadens intresse att kollektivtrafiken i Stockholm fungerar. Staden ska därför aktivtagera för att landstinget ser över möjligheterna till smarta och moderna kollektivtrafiklösningar, såsom tunnelbana och BRT-bussar.

Låt cykeln ta plats

Stockholmarna ska kunna ta bussen till Gullmarsplan, byta till låncykeln och köra till Fridhemsplan för att där byta igen och ta tunnelbanan till jobbet i Kista. Genom att möjliggöra ett sådant trafikbeteende möjliggör vi för hållbara trafikval och skapar möjligheter för fler att vara flexibla. I Paris och Barcelona har låncykelmarknaden exploderat. I Stockholm finns idag ett låncykelsystem som utvecklas långsamt. Idén med låncykelsystemet är att det ska vara enkelt att hyra en cykel för att förflytta sig kortare sträckor, istället för att exempelvis ta taxi eller bil. Idag finns låncyklarna i delar av Stockholms innerstad. Cykeln är ett allt mer populärt transportmedel i Stockholm och det bör finnas potential att få ännu fler att välja cykeln ifall låncykelsystemet byggs ut ordentligt i både Stockholms innerstad och i Stockholms ytterstad. För att få en snabb och kostnadseffektiv utbyggnad ska staden se över möjligheten att konkurrensutsätta dagens system genom att släppa in fler leverantörer på låncykelmarknaden i Stockholm. Därutöver ska staden också se över möjligheten att kopplat till låncyklarna också erbjuda utlåning av hjälm. För att få en snabbare utbyggnad ska reklamplatserna som delfinansierar tjänsten inte som idag vara på cykelställen, utan på vanliga

reklamtavlor. På så vis behöver inte leverantörerna söka bygglov för nya cykelställen.

Lånecyklarna är främst ett alternativ för de stockholmare som inte har cykel som sitt primära transportmedel, för dem som vill ta den korta sträckor mellan två sträckor eller mellan kollektivtrafik och arbetsplats. Allt fler stockholmare väljer också cykeln som sitt primära transportmedel under de delar av året då vädret tillåter. Från stadens perspektiv måste det ses som positivt, eftersom det ökar det nästan klimatneutrala resandet samtidigt som det förbättrar hälsan hos stadens invånare. Inställningen till cyklandet håller på att förändras i Stockholm. Under 1900-talet gick cyklandet i Stockholm först kraftigt upp, sedan kraftigt ner till dess det var nästan uträknat som transportmedel och sedan till sist, från slutet av 1980-talet, upp igen. Politiken har haft lite svårt att hänga med i svängarna, vilket gör att stadens cykelsatsningar hamnar efter cykeltrafikens expansion i staden. Stadens cykelplan och Framkomlighetsstrategin går i rätt riktning och de förslag som de borgerliga partierna lägger på cykelområdet i sitt förslag till budget är välkomna men det är all jämt en lång väg att vandra för att ännu fler ska välja cykeln framför bilen. Cykeln har länge stått tillbaka plats på gatan till förmån för bilen. Det krävs att staden nu tillåter cykeln att ta ökat utrymme. Vi vet att det viktigaste för att stockholmarna ska välja cykeln är säkerheten och tiden det tar att ta sig från punkt A till punkt B. De två går inte sällan hand i hand. Säkra vägar blir ofta snabba vägar, vilket ökar trafiken i de lägena. Att satsa på att fler ska välja cykeln innebär bland annat bredare cykelvägar för att åstadkomma dubbelfiler, emellanåt på bekostnad av utrymme för bilar på samma gata. Det innebär också att på fler platser än idag ha helt separerade cykelvägar, så att cykeltrafikanterna inte samsas med bilarna om samma gatuutrymme. I de fall där cyklar och bilar samsas om samma gatuutrymme ska cykelvägarna rödmålas, för att tydliggöra vilka delar av vägen som är cykelväg. Områden där cykelväg och bussfil korsar varandra ska minimeras. Stockholm stads cykelsatsning, den så kallade cykelmiljarden, är en bra start för att göra Stockholm till en mer cykelvänlig start. Cykelmiljarden är dock främst en början och en möjlighet att komma ikapp, staden måste redan idag börja se på cykelsatsningar efter cykelmiljarden.

Cykeln har länge behandlats som en lokal och kommunal fråga. Idag ser vi hur allt fler pendlar mellan de närliggande kommunerna i Stockholms län. Den regionala cykelplanering som idag existerar ska intensifieras. Staden ska samverka med de aktuella kommunerna, för ett cykelnät som hänger ihop, är logiskt och överblickbart för länets invånare. Med bättre regionala, trafikseparerade cykelvägar ökar också potentialen för cykelturism i regionen, en del av turistnäringen som torde ha stor potential att utvecklas i Stockholmsregionen.

I cykelplanerna i Stockholm stad och i regionen prioriteras av naturliga skäl de mest trafikerade lederna. Det får dock inte innebära att andra cykelvägar helt negligeras och förfaller. I en stad som aspirerar på att vara en cykelstad och som satsar på en fossilbränslefri framtid måste det vara bra cykelvägar även utanför huvudstråken. I delar av staden är cykelvägarna fortfarande grusvägar. Som en del av en längre cykelstrategi måste utgångspunkten vara att cykelvägar i stadsmiljö, som exempelvis mellan Liljeholmen och Björkhagen, vara asfaltsvägar.

Privatbilism är smartare tillsammans

Europeiska studier visar att när människor som idag kör egen bil eller tjänstebil går över till att nyttja bilpool minskar deras bilresande med mellan 20-30%. De resor som minskar mest är korta resor, troligen för att bilpoolsanvändande kräver mer planering vilket gör att gång eller tunnelbana kan vara det enklaste. De som tidigare inte haft egen bil ökar däremot inte sina resor nämnvärt ifall de går med i bilpool. Det finns ett tydligt samband mellan ökat kollektivtrafikanvändande och fler bilpoolsanvändare, vilket gör att bilpooler också bidrar till att stärka kollektivtrafiken. Bland stockholmarna idag är bilpoolsanvändandet lågt i jämförelse med andra storstäder i exempelvis Tyskland. Det finns skäl att tro att det finns en stor outnyttjad potential. I Schweiz beräknas potentialen för bilpoolsanvändare vara 10% av befolkningen och i svenska Göteborg är samma uppskattning 5 %.

Alliansens ambitioner om att uppmuntra till bilpoolsinfrastruktur vid ny exploateringar är bra, men långt ifrån tillräckliga. Vi vill att Stockholms stad ska undersöka möjligheterna att istället för att äga egna bilar upphandla bilpool. Upphandlingen ska, som i ex Botkyrka, innebära att bilpoolen på kvällar och helger görs tillgängliga för andra stockholmarna än de anställda inom Stockholms stad. Bilpoolens bilar ska vara så miljövänliga som möjligt, företrädesvis supermiljöbilar. Målet är att minst 90 % av tjänsteresorna utförda av anställda inom Stockholms stad ska ske med kollektivtrafik.

Trafikkontoret ska i samarbete med andra berörda kontor och bolag främja bilpooler i Stockholm. Det innebär bland annat:

- Gratis parkering för supermiljöbilar i staden. Sedan 1 december 2011 finns avgiftsfri parkering för supermiljöbilar på besöksparkeringar utomhus, och gäller endast fysiska personer. Från och med 1 januari 2014 ska den fria parkeringen för supermiljöbilar gälla också i parkeringshus och även gälla juridiska personer, som exempelvis en bilpool.
- Staden ska som fastighetsinnehavare och genom bolagen prioritera bilpooler vid fördelning av parkeringsplatser. För att främja

utvecklingen av bilpooler ska Stockholms parkering reservera platser för bilpoolsbilar i parkeringshusen samt undersöka möjligheten och intresset för att reservera parkering på stadens egen tomtmark.

- Bilpooler ska beaktas vid exploatering och nybyggnation i Stockholm stad. I samband med exploatering och nybyggnation ska möjligheterna och intresset för bilpool i fastigheten undersökas. Om det i en hyra eller månadsavgift ingår medlemskap i bilpool som finns hos fastighetsägaren eller bostadsrättsföreningen/föreningarna kan det stimulera bilpoolsanvändandet i staden. Det förutsätter dock att den aktuella exploateringen finns i anslutning till spårbunden kollektivtrafik.

Trafikkontoret ska verka för att andra parlament också underlättar för bilpooler i Stockholm. Det innebär bland annat:

- Den av riksdagen beslutade trafikförordningen begränsar idag möjligheterna att fullt ut utveckla bilpooler i Stockholm. Dagens bestämmelse gör att gatumark ej kan reserveras för bilpoolens basparkering. Stockholms stad ska verka för att det ska vara möjligt att reservera fast parkering för bilpool på stadens gatumark.

Utan varutransport stannar Stockholm

Stockholm stad har tagit fram en vision för Stockholm år 2030. Förslaget till översiktsplan utgår från visionen. I översiktsplanen föreslås ett antal inriktningar. Generellt är fokus i inriktningarna i Stockholms stads översiktsplan gällande transporter övervägande på persontransporter där sambanden mellan gods- och persontransporter inte omnämns. Mål kring persontransporter återfinns i mål kring ett modernt transportsystem och hållbart resande, samt för miljö- hälsa och säkerhet. Under 2012 har emellertid Stockholm stad, Malmö och Göteborg startat ett samarbete för ”citylogistik i världsklass”. I Stockholms framkomlighetsstrategi finns många positiva initiativ, såsom ett samarbetsforum mellan staden och de olika aktörerna, men arbetet har hittills dragit ut på tiden. Staden måste prioritera citylogistiken.

Vägsystemet i och runt Stockholm är också ansträngt och det råder konkurrens om utrymmet. Trängseln i Stockholm, i synnerhet i innerstaden, påverkar inte bara privatpersoner som rör sig där eller de boende längst trafikerade gator. Trängseln begränsar också möjligheterna för innerstadens handel och restauranger. Det finns en inneboende motsättning i vad vi stockholmare vill ha i vår innerstad. Å ena sidan vill vi ha ett brett och kvalitativt utbud av trevliga butiker, charmiga caféer och mysiga restauranger. Å andra sidan vill vi helst inte mötas av stora varutransporter på väg på eftermiddagspromenaden.

Samtidigt är varustransporterna själva förutsättningarna för de trevliga butikerna, de charmiga caféerna och de mysiga restaurangerna. I den allt mer trögflytande Stockholmstrafiken blir citylogistiken en allt större utmaning.

I många städer runt om i Sverige och Europa har vi kunnat se en utveckling där externhandeln tagit allt större marknadsandelar från handeln i innerstaden. I Stockholm har den utvecklingen inte varit lika stark. När City i samverkan genomför sina NKI-undersökningar kring stockholmarnas attityder till olika delar av city står ”fler butiker” högt på önskelistan. Detsamma gäller emellertid även ”minskad biltrafik”. För att möjliggöra en utveckling som kan ge både mer handel och restauranger men också minskad biltrafik i innerstaden måste staden genomföra flera förändringar. En del handlar om att gynna mer effektiva resevanor genom exempelvis bilpooler och lånecyklar. En del handlar givetvis om att verka för att Stockholms läns landsting tar initiativ för en utbyggnad av tunnelbanan och att genomföra Förbifart Stockholm. Ytterligare en del handlar om att förändra förutsättningar för varustransporter till och inom Stockholms innerstad.

En citylogistik i världsklass måste å ena sidan ha målet att effektivisera varustransporterna för att minska utsläppen och skapa bättre stadsmiljö. Å andra sidan måste målet också bättra avlastningsmöjligheter och ökad framkomlighet för varustransporterna, för att förbättra villkoren för handel och restauranger.

En utmaning för att få en citylogistik i världsklass är tillgången till avlastningsplatser i anslutning till butik/restaurang. Även om avlastningszon med förbjuden parkering för övriga fordon finns, är felparkering på dessa zoner såpass vanliga att det är ett problem för näringen. Felparkeringsböterna i Stockholm ligger idag på högsta tillåtna nivå, vilket inte hindrar felparkerande på lastzoner. Staden ska påbörja ett arbete för att kartlägga de bakomliggande orsakerna och möjliga åtgärderna. Staden ska se över möjligheterna att tillsammans med polisen initiera ett projekt för att få ner antalet felparkerade bilar i lastzoner och kollektivtrafikfält.

Oavsett metod krävs samarbete mellan staden och berörda parter, för att nå målen om att minska utsläppen, förbättra stadsmiljön, förbättra avlastningsmöjligheterna och öka framkomligheten för varustransporterna. Som morot för att få fler företag att verka för ökad fyllnadsgrad och därmed högre effektivitet i varustransporterna ska staden ge fördelar till de som håller hög fyllnadsgrad. Fördelarna kan exempelvis vara tillåtelse att använda kollektivtrafikfält under vissa tider och tillgång till fler lastzoner, såsom Göteborgs kommun gjort.

Mer plats åt de gröna alternativen

Fokus för trafik och renhållningsnämndens arbete är att öka framkomligheten, tillåta Stockholm att växa och samtidigt minska beroendet av fossila bränslen. För att öka framkomligheten är nya cykelvägar, utbyggt lånecykelsystem, främjandet av bilpooler och utvecklandet av en effektiv citylogistik viktiga. Utöver det är parkeringspolitiken en nyckelfråga, både för att öka framkomligheten och för att minska beroendet av fossila bränslen. Stockholm stad ska verka för att mark får reserveras för bilparkering för bilpooler och för att få bukt med problemen med felparkeringar i kollektivtrafik- och lastzoner. Gratis parkering för supermiljöbilar i parkeringshusen och på gatemark ska tillsammans med utbyggd laddinfrastruktur för elbilar ge incitament för ett mer miljövänligt bilåkande.

Ett tryggare Stockholm där människor möts

Stockholm ska upplevas som en trygg stad och ingen stockholmare ska vara rädd att gå ut en kväll ensam. Idag känner många stockholmare sig inte alltid trygga i våra gemensamma miljöer, det gäller inte minst Stockholms kvinnor. Trots att män i Stockholm löper större risk för våld i offentliga miljöer är kvinnor mer rädda för våld i offentliga miljöer. Som ett resultat av det undviker kvinnor oftare att vistas i vissa områden vissa tider, och så vidare. Trygghet i våra offentliga miljöer handlar om något så grundläggande som vem som tar och tillåts ta plats i våra gemensamma rum, på våra gator och torg, i offentliga byggnader och anläggningar och på våra spontanidrottsplatser.

I Berlin har kommunen i sitt arbete med det de kallar gender mainstreaming konstaterat att synlighet, eller upplevd synlighet, är en viktig faktor. En väg med byggnader där fönster är vända mot vägen upplevs som tryggare än en gata med fastigheter med fönstertomma väggar vända mot vägen. Områden med fastigheter som har husväggar utan fönster ger en större känsla av otrygghet än områden med fastigheter med många fönster åt alla håll. Områden som innehåller både bostäder, arbetsplatser och gärna caféliv och handel fylls av liv dagtid såväl som kvällstid. Områden med tät bebyggelse, blandade funktioner, liv och rörelse upplevs som tryggare.

Våra parker, torg och grönområden, precis som våra kvarter, tjänar på att vara multifunktionella och de bör planeras för att främja möten mellan människor som är på platsen av olika skäl. För att veta vilka gemensamma rum som upplevs som trygga respektive otrygga och kunna analysera vilka element som skapar trygghet och vilka som skapar otrygghet behöver staden skapa en trygghetskarta, ger en annan typ av detaljerad geografisk trygghetsinformation än vad vi idag har tillgång till genom exempelvis ”Trygg i Stockholm-rapporterna”. Trafik- och renhållningsnämnden ska delta i arbetet med att ta fram en trygghetskarta tillsammans med Stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden och samtliga stadsdelsnämnder.

Särskilda uppdrag 2014

- Möjligheten att konkurrensutsätta dagens system genom att släppa in fler leverantörer på låncykelmarknaden i Stockholm ska utredas och om möjligt införas.
- Öka trafiksäkerheten för cykeltrafikanter i Stockholm. Bland annat ska alla cykelbanor i vägar rödmarkeras, fler cykelbanor separeras helt från bilvägarna och fler dubbelfiliga cykelvägar skapas.
- Aktivt verkar för en större samsyn och samplanering av cykelvägar mellan länets kommuner.
- En plan för att fler gruscykelvägar ska asfalteras ska påbörjas.
- Målade gator ska införas på prov vid 30-gator, för att det ska bli tydligare för bilister vart många barn rör sig.
- Verka för att Stockholms läns landsting bygger ut kollektivtrafiken i allmänhet och tunnelbanan i synnerhet. Tunnelbana till Nacka, som dras via östra Södermalm, och tunnelbanan till Nya Karolinska sjukhuset ska prioriteras samt en ny tunnelbanelinje, den så kallade Lila linjen.
- Förutsättningarna för staden att upphandla bilpool och därmed avskaffa de egna bilpoolerna ska undersökas. Upphandlingen ska, som i ex Botkyrka, innebära att bilpoolen på kvällar och helger görs tillgängliga för andra stockholmare än de anställda inom Stockholms stad. Bilpoolens bilar ska i första hand vara supermiljöbilar.
- Verka för att Sveriges riksdag ska göra det möjligt att reservera fast parkering för bilpool på stadens gatumark.
- Möjligheterna att tillsammans med polisen initiera ett projekt för att få ner antalet felparkerade bilar i lastzoner och kollektivtrafikfält ska utredas och om möjligt ska ett sådant projekt påbörjas.
- Tillsammans med Stockholms parkering ta fram ett kunskapsunderlag som kan fungera som grund för en bred politisk överenskommelse om parkeringspolitiken med syfte att i ökad utsträckning styra parkering från gaturummet.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014*Minskade kostnader för:*

Generellt minskad ram för central förvaltning	2,3 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	5,0 mnkr

Ökade kostnader för:

Bilpool Stockholm	5,0 mnkr
Jobb istället för bidrag	10,0 mnkr
Ökade avskrivningskostnader till följd av utökad	1,2 mnkr

investeringsnivå	
Ökade driftskostnader till följd av utökad investeringsvolym	0,5 mnkr
Ökade kapitalkostnader till följd av utökad investeringsvolym	1,3 mnkr
<i>Ökade intäkter för:</i>	
Anställningsstöd	3,2 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Trafik- och renhållningsnämnden** godkänns.

Trafik och renhållningsnämnden – renhållning

Vi vill att Stockholm ska vara en stad där det är tryggt och enkelt att röra sig. Vi vill att Stockholm ska vara en stad där en hållbar livsstil inte bara är en möjlighet utan det enkla valet för alla stockholmare.

Idag är Stockholm en stad som samlar in mindre matavfall än de flesta svenska städer och mindre än landet som helhet, som saknar systematiskt arbete för att förebygga sopor och där återvinningscentralerna är för få och för trånga. Vi vill att Stockholm stad ska vara en stad som förebygger sopor och har ett effektivt system för matavfallsinsamling.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Stockholm ska vara en stad där det är enkelt att vara miljövänlig, där det är enkelt att återvinna och sortera sina sopor.
- Stockholm ska vara en ren stad där det är enkelt för stockholmare och besökare att fortsätta hålla rent

Från Stockholmssopor till miljövinster

Möjligheten att återvinna är en grundläggande förutsättning för en hållbar livsstil. Vi stockholmare vill göra de hållbara valen, men då måste de hållbara valen vara de enkla valen. Det ska vara lätt att vara smart.

Vi konstaterar att antalet kg matavfall invägd vid Högdalenverket har minskat per invånare mellan 2010 och 2011. Stockholm har redan låga nivåer insamlat matavfall och insatser krävs för att öka matavfallsinsamlingen.

Stockholm har satt målet att 50 procent av vårt matavfall ska sorteras, samlas in och rötas till biogas 2018. Det är ett viktigt mål. Stockholms stad har länge legat hjälplöst efter i den här utvecklingen. För att Stockholm ska hinna ifatt och därefter nå än längre krävs att staden både vidtar de åtgärder som nu ligger i planen och initierar pilotprojekt för nya metoder.

Staden ska i flera led arbeta för att få igång insamling och rötning av matavfall. Det vanligast sättet att samla in matavfall är genom att en kommun helt enkelt delar ut matavfallsinsamlingspåsar som sedan samlas in. Optisk sortering är ett annat sätt som visat sig ha stora fördelar och som nu testas. Det är inte säkert att det är optimala sättet eller det sätt som kommer på sikt kommer att visa sig mest fördelaktigt. Matavfallsinsamling är relativt sett en ny företeelse och mycket teknikutveckling kvarstår. För Stockholm, med stora trängselproblem, finns stort intresse att testa andra modeller som inte är beroende av lika täta turer. Sopsugar är ett sådant alternativ, vilket torde vara intressant när nya

stadsdelar byggs men också för en del äldre stadsdelar. Gamla stan är en stadsdel som är tät och trång, och där företag, restaurang och boende befinner sig i en kulturhistoriskt känslig miljö. Sopsugssystem i Gamla stan bör övervägas.

Ett annat intressant alternativ är torrkonservering av matavfall. I ett sådant system uppförs en större behållare i anslutning till fastigheten. I behållaren kastas matavfallet efter det samlats in i påsar. Väl i behållaren torrkonserveras matavfallet för att sedan malas. På så vis tar matavfallet mindre plats, väger mindre och blir luktfritt. Det torkade matavfallet transporteras sedan med betydligt glesare turer till rötningsanläggningar där det blöts upp för att kunna rötas. Biogasutbytet av torrkonserverat matavfall är dessutom högre än av konventionellt insamlat matavfall, vilket gör att miljö- och energivinsterna ökar.

Enligt Avfall Sverige ger torrkonservering av matavfall fördelar vid sortering, lagring, insamling och behandling av hushållens matavfall, särskilt vid utvinning av biogas. Följande positiva effekter av torrkonserveringen har påvisats eller visats vara sannolika:

- Minskning av matavfallets vikt och volym med 75 %
- Minimerade avfallstransporter till exempelvis 1-4 gånger per år, beroende på lagringskapacitet
- Energiförbrukningen vid torkningen är endast 3,5 watt per timme och hushåll, vilket motsvarar förbrukningen för en energisnål TV i standbyläge
- Cirka 30 % högre biogasutbyte jämfört med konventionellt insamlat matavfall
- Ett luktfritt, lagringsbart och lätthanterligt material
- Stoppad nedbrytning som bevarar det färska matavfallets kvalitet
- Minimal manuell hantering för renhållningspersonal
- Mindre lukt, insekter och emissioner från sopkärl
- Inget lakvatten i sopbilar
- Torkning som konserveringsmetod upplevs som naturlig och lätt att kommunicera

Fördelarna med ett utbyggt system för att torrkonservera matavfall är många, särskilt i trängselns Stockholm. För restauranger och butiker finns möjligheten att investera i en mindre torkanläggning, en så kallad biotork. Trafik- och renhållningsnämnden ska utreda förutsättningarna för att bygga ut ett system för att torrkonservera och samla in matavfall i Stockholm i stor skala, och påbörja ett eller flera pilotprojekt.

Stadens arbete med återvinningsstationer måste utvecklas. Staden har möjlighet att påverka var, hur och hur länge en återvinningsstation finns. Vi

socialdemokrater vill att nämnden ska undersöka möjligheterna att ge permanenta bygglov för återvinningsstationer istället för tillfälliga bygglov, villkorat med att plank ska uppställas runt stationerna. Därtill ska en översyn genomföras för att undersöka behovet av ett utökat antal stationer och tömningstider.

Återvinning av produkter ger stora miljövinster, men återanvändning av produkter ger än större vinster. Till skillnad från återvinning förebygger återanvändning nya sopor. Förutsättningarna att öka återanvändandet i Stockholmsregionen är goda. Stockholmarna är redan idag flitiga återanvändare. 7 av 10 svenskar har idag köpt eller sålt produkter på Blocket. Samma siffra gäller för stockholmarna. Skulle det finnas ytterligare möjligheter till återanvändning är det troligt att än fler stockholmare skulle välja att återanvända istället för att återvinna/slänga och köpa nytt. Det finns på flera håll i Sverige exempel på återvinningscentraler som byggts ut till kretsloppsparker, med både återvinningscentral och återanvändningscentral. Om alla Sveriges ÅVC:er byggdes om till kretsloppsparker skulle, enligt Svenska Miljöinstitutet, 80 000 ton svenska sopor, eller 5 % av dagens ÅVC-nivåer, kunna förebyggas varje år. Det innebär oerhörda miljövinster för stockholmarna. Staden ska undersöka möjligheterna att successivt utveckla Stockholms ÅVC:er till kretsloppsparker med både återvinnings- och återanvändningscentral. Staden ska också under året finna en lämplig plats för en ny kretsloppspark.

Rent och hållbart

Stockholm ska vara en ren och snygg stad. Under hela året och i synnerhet under sommarmånaderna är nedskräpningen ett stort problem. Olika former av nedskräpning påverkar stadsmiljön på olika sätt, och kräver lika åtgärder.

Vackra sommardagar vid Stockholms stränder och i Stockholms parker resulterar också i att våra mest älskade platser skräpas ner. En av orsakerna är att papperskorgarna inte töms tillräckligt ofta, vare sig i innerstaden eller i ytterstaden. Skräpvolymer i stadens papperskorgar är beroende av vädret, vilket gör att det som är tillräckligt många tömningar den ena veckan kanske inte alls räcker till den andra veckan. Arbetet med självtömmande papperskorgar och sopsugssystem ska fortsätta, men staden ska också undersöka möjligheterna att hitta ett annat system för tömning av vanliga papperskorgar. Ett sätt att förbättra tömningen är att möjliggöra för medborgarna att anmäla överfulla papperskorgar. När tillräckligt många papperskorgar i ett område är fulla sker då extra tömning. Exakt hur systemet ska utformas lämnas till trafikkontoret att utreda, men syftet ska vara att göra dagens system mer flexibelt genom att använda medborgarnas kunskaper om deras närområden. Utöver detta ska kärn för återvinning av exempelvis plast, pant och papper finnas i alla våra större parker. Staden ska också överväga att

förse återvinningsstationer med en skylt som visar stationens adress och telefonnumret till entreprenören för att möjliggöra hämtning utanför den ordinarie rutinen.

Den absolut största formen av nedskräpning är cigarettfimpar. Nedskräpning i form av cigarettfimpar kostar varje år Stockholms skattebetalare 100 miljoner i städpengar. Det största skälet att verka för att minska rökandet i Stockholm är givetvis stockholmarnas hälsa, men det finns också många goda ekonomiska argument. 100 miljoner varje år skulle kunna göra stor nytta i Stockholm, om fimparna slängdes i askfat. I syfte att minska stockholmarnas attityder till nedskräpning med cigarettfimpar och medvetandegöra stockholmarna om de kostnader nedskräpningen medför ska trafikkontoret genomföra riktade informationskampanjer.

Snöröjningen behöver stärkas och göras mer miljövänlig. En del av politiken handlar om att hantera snömassorna på ett bra sätt. Staden bör därför fortsatt utreda förutsättningarna för en miljövänlig snöröjning genom att studera metoder i andra, jämförbara länder. Arbetet med snöröjning ska ses över så att alla stadsdelar, i såväl innerstad som ytterstad, behandlas lika utifrån hur många människor som rör sig i dem samt att vältrafikerade vägar och leder prioriteras. Därutöver ska upphandlingen ses över för att möjliggöra en så effektiv och välfungerande snöröjning som möjligt.

Särskilda uppdrag 2014

- Förutsättningarna för att ge permanenta bygglov för återvinningsstationer istället för tillfälliga bygglov, villkorat med att plank ska uppställas runt stationerna, ska utredas.
- Förutsättningarna för att bygga ut ett system för att torrkonservera och samla in matavfall i Stockholm i stor skala ska utredas, och om möjligt ska ett eller flera pilotprojekt påbörjas som en förstudie.
- Förutsättningarna för att successivt utveckla Stockholms ÅVC:er till kretsloppsparkar med både återvinnings- och återanvändningscentral ska undersökas.
- En lämplig plats för en ny kretsloppspark ska under året tas fram.
- Ett försök att göra det möjligt för stockholmarna att anmäla fulla papperskorgar och därmed få en mer flexibel och bättre fungerande tömning ska genomföras.
- Fler parker ska tillhandahålla möjligheter till återvinning.
- Informationskampanjer i syfte att förändra stockholmarnas attityder till nedskräpning och medvetandegöra stockholmarna om de kostnader cigarettfimpar medför ska genomföras och utvärderas.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,8 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	2,5 mnkr

Ökade kostnader för:

Ökade ambitioner för Återvinningscentraler/Kretsloppscentraler	8,0 mnkr
---	----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Trafik- och renhållningsnämnden** godkänns.

Utbildningsnämnden

Varje lyckad investering i våra barns utbildning är en lyckad investering i Stockholms framtid. Genom förskolan, grundskolan och gymnasiet har vi chansen att ge varje barn chansen att förvärva kunskap och verktygen att nå sina drömmar och mål. Det brukar sägas att ett barns viktigaste val är valet av föräldrar, ett val de aldrig får göra. Målet måste vara att våra barns framtid och möjliga yrkesval inte ska avgöras av vilka arbeten deras föräldrar har eller vilken stadsdel de föddes i. Målet är en skola där alla barn ges lika och goda möjligheter att växa och lära, lika möjligheter att utvecklas på helt olika sätt. Det är det som i lagen kallas en likvärdig skola. Det är ett värnande om individens frihet men också om samhällets framtid. I en jämlik och bra skola får individen chans att utvecklas. I en jämlik och bra skola får fler begåvningar chansen att bli framtidens forskare och företagsledare. Med en jämlik och bra skola rustas Stockholm för tillväxt och välstånd i framtiden. Därför är skolan ett lagstadgat ansvar för att kompensera för skillnader i elevers olika förutsättningar. Det är ett viktigt uppdrag, som Stockholm idag inte klarar.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

- Alla Stockholms skolor ska vara bra skolor
- Alla Stockholms skolor ska ha kompetenta och bra lärare
- Alla Stockholms skolor ska ha långsiktiga förutsättningar
- Alla elever ska må bra och växa i Stockholms skolor

Skolverket skrev i samband med att de släppte “Skolverkets lägesbedömning 2013”:

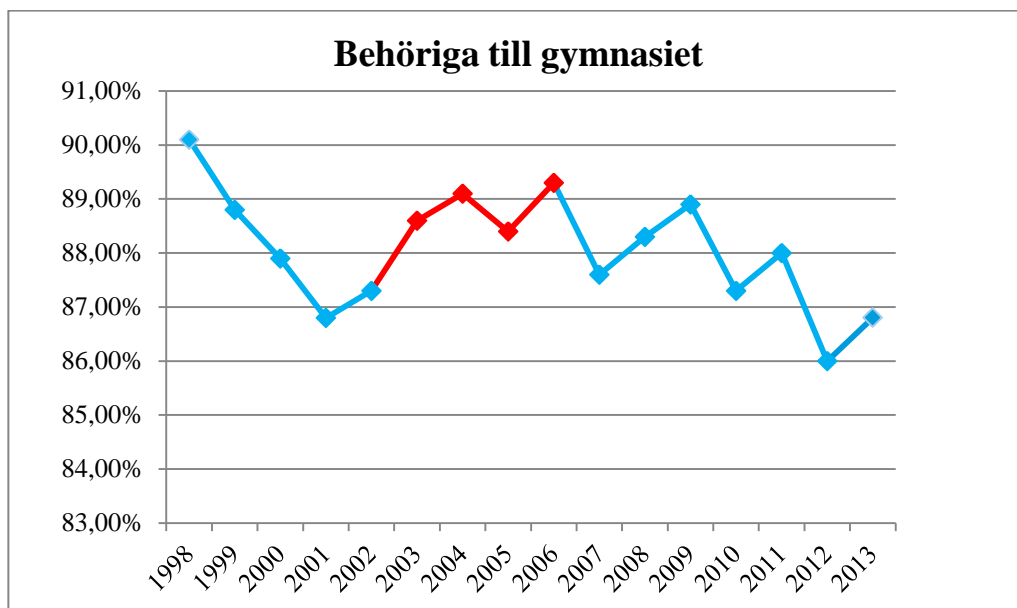
“Skillnaderna mellan elevers skolresultat har ökat och det finns ett starkt samband mellan social bakgrund och hur elever lyckas i skolan. Skillnaderna mellan skolors genomsnittliga resultat har fördubblats de senaste 20 åren. Sverige utmärker sig i internationella jämförelser som ett land där både kunskapsresultat och likvärdighet har försämrats under 2000-talet.”

Andelen elever som efter grundskolan uppnår behörighet till gymnasiet är generellt för låg. Att generellt öka måluppfyllelsen är en av utbildningsnämndens största utmaningar. Samtidigt är det tydligt att resultaten följer vissa faktorer. De skolor med lägst måluppfyllelse finns i princip uteslutande i Stockholms ytterstad och de elever vars föräldrar har låg utbildningsbakgrund är klart överrepresenterade bland de elever som inte klarar

målen i grundskolan. Stockholms skolor misslyckas idag med det viktiga uppdraget att ge alla elever, oavsett vilka deras föräldrar är, lika och goda möjligheter till kunskap och utbildning.

42 procent av eleverna Stockholms grundskolor (friskolor och kommunala skolor) med föräldrar med förgymnasial utbildningsnivå klarade 2012 att nå målen i alla ämnen. Samma siffra för elever vars föräldrar har gymnasial utbildning är 68 procent och samma siffra för elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning är 86 procent. 62 procent av eleverna Stockholms grundskolor (friskolor och kommunala skolor) med föräldrar med förgymnasial utbildningsnivå blev år 2012 behöriga till yrkesprogram i gymnasieskolan. Samma siffra för elever vars föräldrar har gymnasial utbildning är 84 procent och samma siffra för elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning är 94 procent. För elever i Stockholms skolor är föräldrarnas utbildningsnivå tydligt den avgörande faktorn för hur du kommer att lyckas i skolan. Dessvärre har utvecklingen under de senaste åren inte gått åt rätt håll. Skillnaderna i resultat mellan de elever vars föräldrar har eftergymnasial utbildning och de elever vars föräldrar har förgymnasial utbildning har sedan 2006 ökat i Stockholm. Det är en utveckling som går, om än inte kraftigt, åt fel håll.

Det är inte bara likvärdigheten som går åt fel håll. Andelen som klarar gymnasiebehörighet är också generellt för låg. 2012 var det 85,9 procent av eleverna på de kommunala grundskolorna som klarade behörigheten. 2013 har det ökat till 86,8 procent, men det är fortsatt en del av en nedgående trend. Dagens behörighetssiffror kan jämföras med 2006, då 89,3 av eleverna i de kommunala grundskolorna klarade gymnasiebehörighet. De sjunkande resultaten i skolan är ett problem som blir allt tydligare och allt mer akut att åtgärda.

Det är mot ovan beskriven bakgrund vi formulerar de viktigaste målen för utbildningsnämndens arbete de kommande åren. Kvaliteten i Stockholms skolor måste öka. Stockholm ska erbjuda en god skola med hög kvalitet för alla barn, oavsett vilken skola barnet väljer och oavsett vilka barnets föräldrar är. Stockholms skolor ska öka. Fram till år 2020 ska antalet elever som lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet ha halverats från 12 till 6 procent.

På vägen mot att halvera andelen unga stockholmare som inte är behöriga till gymnasiet ska följande målsättningar vara styrande

- Alla Stockholms skolor och förskolor ska vara bra
- Alla Stockholms skolor och förskolor ska ha kompetenta och bra lärare och personal
- Alla Stockholms skolor och förskolor ska ha långsiktiga förutsättningar
- Alla elever ska må bra och växa i Stockholms skolor och förskolor

Stadens förutsättningar att driva en framgångsrik skolpolitik påverkas inte bara av de beslut som fattas i kommunfullmäktige och i utbildningsnämnden. Regeringen och riksdagen påverkar läget i Stockholms skolor i allra högsta grad. Regeringen försvårar nu på flera sätt möjligheten att bryta utvecklingen både i skolan och på arbetsmarknaden genom sin politik. Övervältrandet av kostnader för utanförskapet genom en kraftigt försämrad A-kassa ger staden mindre utrymme.

De successiva nedskärningarna av antalet platser i högskolan gör det svårare att rekrytera studenter till lärar- och förskolläroinriktade utbildningarna. Det är tydligt hur en socialdemokratisk regering hade förbättrat läget för Stockholm. För Stockholm innebär Socialdemokraternas budgetmotion i riksdagen cirka 173 mnkr i satsningar på lärare, förskolpedagoger, skola och förskola. Det är en politik som skulle göra skillnad och som tillsammans med våra satsningar för ökad kunskap skulle höja resultaten i Stockholms skolor.

Norra Europas bästa skola

Den mest akuta utmaningen för Stockholms skolpolitik är att vända den långsiktigt nedgående trenden i våra skolor. Men det långsiktiga målet måste vara mer än att det bara ska gå bättre, mer än att vi ska halvera andelen elever som går ut nian utan gymnasiebehörighet. Det långsiktiga målet är att Stockholms skolor ska vara Nordeuropas bästa skolor. Sveriges huvudstad ska också vara norra Europas utbildningshuvudstad.

För att det ska vara möjligt att bedöma hur Stockholms skolor ligger i förhållande till andra nordeuropeiska storstäder, såsom Hamburg, Oslo, Köpenhamn, London, Amsterdam eller Vilnius, ska utbildningsförvaltningen ta

fram mätbara kriterier för en sådan benchmarking. Utbildningsförvaltningen ska även ta fram en lista över jämförbara städer (som har skolsystem och mätmetoder som möjliggör relevanta mätningar med svenska skolor). Under 2014 påbörjas inom utbildningsförvaltningen projektet Norra Europas bästa skola. Inom ramen för projektet ingår Stockholm exchange scholarship och Lärarutbytesprogrammet. För hela projektet avsätts det första året (2014) 5 mnkr.

Stockholms skolor ska bli Nordeuropas bästa. Genom satsningar på kvalitet och kunskap i våra skolor, men också genom att möjliggöra för fler Stockholms elever och lärare att lära och inspireras av andra europeiska städer.

Att under ett par månader eller ett år läsa på ett gymnasium eller i en skola utomlands, för att förbättra sina kunskaper i språket och för att växa som individ, har under de senaste decennierna blivit en möjlighet för allt fler. Samtidigt får eller tar den stora majoriteten inte den chansen. Dels handlar det om att många inte känner till möjligheten och dels handlar det om att det för många är en allt för stor kostnad (trots att CSN-medel är tillgängliga för dem som väljer att läsa en hel termin eller ett år på godkänd utbildning utomlands). För att fler Stockholms elever ska ta chansen att studera utomlands ska utbildningsförvaltningen starta ett stipendieprogram för studieutbyten i andra europeiska städer. Stipendietprogrammet ska både arbeta med informationsverksamhet för att få många att ansöka, med kriterier för ansökan och med bedömning av inkomna ansökningar. Stipendiet ska syfta till att belöna studenter med särskilda kunskaper i moderna språk från olika stadsdelar och från olika skolor i Stockholm och att ge fler drivna Stockholms elever chansen att studera utomlands. Stipendiet ska kallas Stockholm exchange scholarship och kommer att delas ut för första gången vårterminen 2015.

I en allt mer globaliserad värld blir internationella samarbeten, kontakten och utbyten både en allt viktigare och en allt mer naturlig del av samhället. Svenska skolor och lärare kan ha nytta av systematiska utbyten med skolor i andra europeiska städer. Utbildningsförvaltningen ska undersöka möjligheterna och intresset för ett lärarutbytesprogram med andra europeiska storstäder. Lärarutbytesprogrammet bygger på ett intresse hos skolor i Stockholm och i europeiska storstäder för ett program där exempelvis en språklärare från Stockholm byter plats med en engelsklärare från Storbritannien eller en fransklärare från Frankrike i exempelvis en termin. Utbildningsförvaltningen får i uppdrag att utreda intresset för, förutsättningarna och kostnaderna för att administrera ett sådant program. Resurser avsatta inom kompetenslyftet ska kunna användas för detta ändamål.

Alla Stockholms skolor ska vara bra skolor

Öka likvärdigheten i skolan

Den minskade likvärdigheten inom det svenska skolväsendet oroar och har väckt uppmärksamhet även utanför Sverige. De ökade skillnaderna mellan skolor i Sverige lyfts bland annat fram som ett negativt exempel i "OECD (2013) PISA in Focus 27". Sverige och Stockholm har ett generöst valfrihetssystem för elever. Möjligheten för en elev att välja vilken skola hen ska gå i är stor, men liksom all valfrihet förutsätter valet kunskap om valets konsekvenser. Elever som väljer är många gånger barn, vilket gör att valen i hög utsträckning görs av föräldrar. Enligt OECD:s rapport "Education today 2013" skapar skolval stimulanser för högre kvalitet hos skolorna samtidigt som det ökar risken för minskad likvärdighet. Skillnaderna mellan de barn som gör, eller vars föräldrar gör, aktiva, välinformerade, medvetna val och de barn som inte gör, eller vars föräldrar inte gör, aktiva, välinformerade, medvetna val riskerar att öka. Skolverket skriver i "Skolverkets lägesbedömning 2013": "Skolvalsreformen har med stor sannolikhet bidragit till att skillnaderna mellan skolor har ökat."

Bilden av en skola där likvärdigheten försämras bekräftas även av Stockholms lärare. Under våren 2013 lät Socialdemokraterna i Stadshuset genomföra en lärarenkät, där 1600 lärare gav sin syn på utvecklingen i Stockholms skolor de senaste åren. 51 procent av de tillfrågade lärarna uppgav att likvärdigheten i Stockholms skolor försämrats under de senaste åren (att jämföra med de endast 14 procent av de tillfrågade lärarna som angav att likvärdigheten förbättrats). Lärarna anser också att resultaten generellt försämrats. 57 procent av lärarna anser att resultatutvecklingen i skolan är på väg åt fel håll. 15 procent anser att den är på väg åt rätt håll.

Enligt Skolverket har skolvalet spelat en avgörande roll för den minskade likvärdigheten i Sveriges skolor. Samtidigt har skolvalet haft positiva effekter för många av dem som gjort aktiva och medvetna val. För att Stockholms elever fullt ut ska dra nytta av skolvalets positiva effekter behövs åtgärder för att kompensera för de negativa effekterna.

I Stockholm är det tydligt att de elever som drabbats av den minskade likvärdigheten är de elever vars föräldrar har låg utbildningsbakgrund. Ett av utbildningsnämndens främsta verktyg för att kompensera för skillnaden i elevers bakgrund är det socioekonomiska tillägget. Det socioekonomiska tillägget ska höjas i syfte att öka likvärdigheten i Stockholms skolor.

För att fler elever och föräldrar ska ges kunskap att göra medvetna skolval och få del av skolvalets positiva konsekvenser ska utbildningsförvaltningen rikta ytterligare informationsinsatser till föräldrar. Informationsinsatserna ska syfta till att öka kunskap och engagemang kring skolvalet. Det ska vara information genom personliga möten där utbildningsförvaltningen möter föräldrar. Utbildningsnämnden ska också successivt öka stödet till de organisationer som aktivt medverkar till föräldraengagemang i skolan, såsom FISS.

Sambandet mellan föräldrars utbildningsbakgrund och barnens skolresultat är otvetydigt. Nästan 40 procent av barnen vars föräldrar har förgymnasial utbildning klarar idag inte behörighet till gymnasiet. Drygt 60 procent av samma grupp barn klarar inte målen i alla ämnen. Den satsning Socialdemokraterna genomför på Komvux, för att fler vuxna ska kunna läsa upp sina betyg och få jobb, är också en satsning på de vuxnas barn.

För att göra det lättare att välja en bra skola ska utbildningsförvaltningen utveckla tjänsten ”Jämför service” så att det blir lättare att se jämförelser som inkluderar exempelvis skollokaler, andel behöriga lärare, vinstuttag hos skolorna och antalet timmar lärarledd undervisning.

Mer kvalitet för pengarna

Den i internationell jämförelse mycket generösa lagstiftningen för privata koncerner som vill ta ut delar av skolpengen i vinst till sina ägare skapar incitament att hålla inne med kvalitetshöjande åtgärder – oavsett om det tar sig uttryck i direkta kvalitetsbrister eller i att hålla kvaliteten på ”lagom” nivå men underlåter att tillvarata skolans och elevernas fulla potential. Vi menar att staden i högre grad behöver säkerställa att skattebetalarnas pengar går till sådant som säkerställer och höjer utbildningarnas kvalitet. Staden behöver därför utarbeta en modell där en större del av skolornas ersättningar utgår från deras faktiska kostnader.

Satsa på nyanlända elever

Att alla skolor ska vara bra skolor handlar ytterst om alla barns rätt till en god och likvärdig skolgång. När elever kommer nya till Sverige behövs särskilda satsningar för att snabbt få in dem i det svenska skolsystemet, så att de inte halkar efter i skolan trots att de till en början inte har samma språkliga förutsättningar som de elever som bott i Sverige längre eller hela sina liv. Vi vet att föräldrars utbildningsbakgrund är den yttre faktor som mest påverkar hur en elev lyckas i skolan, men vi vet också att många av de elever som är födda utomlands inte ges rätt förutsättningar att lyckas. Därför föreslår vi en satsning på nyanlända elever. Staden har de senaste åren tagit steg mot ett bättre mottagande, bland annat i och med Start Järva, men vi vill utveckla det arbetet.

Från erfarenheter i andra kommuner och rapporter från Skolverket vet vi att mer än själva undervisningen påverkar hur nyanlända elever klarar sig i svenska skolan. Att redan från början få ett bra samarbete mellan skola och vårdnadshavare är en viktig nyckel. Gemensamt för nyanlända barn är att de inte har svenska som modersmål och att de ”brutit upp” från det sammanhang där de tidigare levt. I övrigt skiljer sig deras förutsättningar åt betydligt. Deras skolbakgrund ser olika ut. De kan till exempel ha flera års skolgång eller ingen skol-erfarenhet alls. När Skolverket granskade kommunernas utbildningsverksamhet för nyanlända 2009 skrev de i den efterföljande rapporten att:

”Eftersom nyanlända elever utgör en extremt heterogen grupp är det av avgörande betydelse för den enskilde eleven att undervisningen individualiseras i samtliga ämnen. Men granskningen visar att kommunerna och skolorna ofta rutinmässigt placerar eleverna i introduktionsklasser där undervisningen är lika för alla oavsett elevernas olika bakgrunder, förutsättningar och behov.”

Det är mot den bakgrunden viktigt att nyanlända elevers individuella behov kommer i centrum redan från början samt att skapa förutsättningar för naturliga kontakter mellan barnens vårdnadshavare, barnen och skolan.

Socialdemokraterna vill därför utveckla mottagningsenheten för nyanlända elever, som i samband med det byter namn till Start Stockholm. Start Stockholm kommer vara den ingång där staden tar emot hela familjen (barn, ungdomar och deras vårdnadshavare). Tiden där beror på individuella behov men är högst fyra veckor. På Start Stockholm kommer nyanlända barn och deras vårdnadshavare att få ett likvärdigt mottagande, få samhällsinformation och förberedas för förskole- och skolplacering utifrån individens och familjens förutsättningar och behov. På Start Stockholm kommer det att göras en första kartläggning och bedömning av barnets/elevens kunskaper, förmågor och psykosociala behov. Även andra berörda verksamheter inom staden ska ingå i den här samverkan som sker inom ramen för Start Stockholm. Start Stockholm för dialog med den skola och de lärare som sedan tar emot eleverna, så att de ges bästa förutsättningar att på ett bra sätt möta eleverna. Start Stockholm kommer även efter att en elev börjat i vanlig skola hålla kontakt med både elev, vårdnadshavare och skola.

Vi vet att ett barn vars föräldrar har möjlighet att vara engagerad i barnets skolgång lyckas och trivs bättre i skolan. För en nyanländ familj kan det finnas behov av att föräldrarnas ges särskilda möjligheter att lära känna skolsystemet i

det nya land de kommit till. I det syftet avsätts särskilda medel avsätts för introduktionskurser också för elevernas vårdnadshavare, i syfte att också de ska lära känna den aktuella skolan och det svenska skolsystemet. Huvudansvaret för kurserna har Start Stockholm.

Kunskap om nyanlända elevers rätt till utbildning saknas i för hög utsträckning bland personalen i skolorna, vilket leder till att gällande författningar inte alltid tillämpas men också till att lärare omedvetet underskattar nyanlända elever (vilket forskningen visar påverkar studieresultat negativt). Hur eleven blir bemött är också en fråga om vuxnas attityder och förhållningssätt och det behövs insatser i form av kompetensutveckling även inom detta område. De skolor som tar emot många nyanlända elever ska genom Start Stockholm få möjlighet till kompetensutveckling för att bättre kunna möta elevernas behov.

Satsa på de elever som behöver särskilt stöd

Elever kan behöva mer eller mindre lärarstöd av olika anledningar. Det kan handla om vilka ens hemförhållanden är, men det kan också handla om att ett barn har exempelvis dyslexi eller autism och därför är i behov av särskilt stöd. De olika grupper av elever som behöver mer stöd får aldrig ställas mot varandra. Varje barn som staden inte ger det stöd det barnet behöver för att klara skolan och växa i skolan är ett stort misslyckande.

Enligt en forskningsgenomgång från Skolverket (2008) får i genomsnitt 40 procent av alla elever specialpedagogiskt stöd vid något tillfälle under skolgången, oftast i lägre årskurser. Även om det således är relativt vanligt att elever får stöd konstaterar Skolverket att det också finns en grupp som har rätt till stöd men som inte får detta i dag. Detta avser i synnerhet elever som antingen är initiativsvaga eller störande. Det är enligt Skolverket också vanligt att elever får fel typ av stöd, så att en elev till exempel får stöd riktat mot inlärningsproblem när eleven egentligen har socioemotionella problem. Mängden stöd elever får är enligt verket dessutom inte enbart beroende av elevernas behov, utan avgörs också i stor utsträckning av skolans resurser. När extra resurser tillfördes efter nedskärningarna under 90-talet ökade till exempel andelen elever som fick extra stöd.

I samband med att Stockholms stad 2012/13 förändrade resursfördelningssystemet förändrades förutsättningarna för eleverna i behov av särskilt stöd. Parallellt med att systemförändringarna i mycket snabb takt genomfördes drog också de borgerliga partierna ned på pengarna till eleverna med särskilt stöd. De sammanlagda konsekvenserna av det här har drabbat många enskilda individer, individer som dessutom i många fall haft en tillräckligt komplex skolsituation redan innan. Därför vill vi under nästa

mandatperiod införa en skolstödsgaranti som innebär att staden ska garantera att alla elever får det stöd de behöver.

Socialdemokraterna vill inom ramen för skolstödsgarantin bygga upp ett centralt skolstödskansli som enbart arbetar med att på ett rättssäkert sätt granska elevers behov av stöd, oavsett elevens hjälpbehov. På så vis kan vi också garantera att elevers rätt till stöd blir likvärdig i hela staden. Det gäller så väl elever med mindre inlärningssvårigheter eller beteendeproblem som elever med diagnos. Eleven ska vara i fokus för skolstödskansliets arbete, men de ska också arbeta i nära samråd med skolledarna.

Kansliet ska till stöd för rektors arbete utforma riktlinjer för hur elevers behov av stöd ska bedömas och hur åtgärdsprogram ska utformas. Rektor ska kunna begära kostnadsfritt stöd från kansliet med bedömningar och utarbetande av åtgärdsprogram. Kansliet ska vid översyn av åtgärdsprogram alltid ha en dialog med berörd rektor.

Socialdemokraterna inrättar en Lex Sarah för skolan. Det innebär att vi i policy slå fast att skolpersonal ska ha en skyldighet att anmäla brist på stöd till det centrala skolstödskansliet och att föräldrar har rätt att göra det samma. Skolstödskansliet kan då påbörja en översyn av de av skolan beslutade åtgärdsprogrammen för den aktuella eleven och ge rekommendationer till skolan.

Kansliet för skolstöd ska få ansvar för att på individnivå följa upp hur skolor arbetar med elever som riskerar att ej klara målen, indikerat i terminsbetyg och resultat på nationella prov. Kansliet ska på eget bevåg ha möjlighet att påbörja en utredning för att lämna rekommendationer för nya åtgärder för den aktuella eleven.

Alla Stockholms skolor ska ha kompetenta och bra lärare

Låt lärare vara lärare

Lärares betydelse för kvaliteten i skolan är stor. De flesta av oss kan berätta om den där läraren som gjorde skillnad. Alla barn förtjänar lärare som gör den där extra skillnaden. Alla lärare förtjänar rätt förutsättningar att kunna vara den läraren. I forskningssammanställningen "Synligt lärande" redogör Sveriges kommuner och landsting (SKL) för bland annat forskaren Hatties metaanalyser. Enligt Hattie gör varje lärare positiv skillnad för kunskapsresultaten i skolan, men en riktigt bra lärare gör betydligt större skillnad. Lärare med passion för att se utmaningar i sina ämnen, förmåga att skapa bra relationer till eleverna och engagemang i elevernas läroprocesser. Den logiska slutsatsen är att lärare som får utvecklas i sitt jobb, trivs på sitt jobb och har tid med sitt jobb ger positiva resultat för kunskapsutvecklingen.

“Möten, möten, möten. Skriva vad som skall göras i stället för att få tid att planera.”

Citatet kommer från en av de stockholmslärare som svarade på frågorna i den enkätstudie som Socialdemokraterna i Stockholm genomförde under våren 2013, där 1600 kommunalt anställda lärare svarade på frågor om läget i Stockholms skolor. Studien ger en anmärkningsvärt dystert bild av möjligheten för lärare att vara just bra lärare. 88 procent av lärarna anser att möjligheten att utföra det pedagogiska uppdraget blivit sämre under senare år. 50 procent av lärarna anser att stödet från det pedagogiska ledarskapet blivit sämre. 77 procent av lärarna anser att möjligheten att ge varje elev det stöd som behövs har blivit sämre under senare år. Lärarna på Stockholms skolor har på olika sätt slagit larm om de arbetsmiljöproblem som idag råder. Lärarnas riksförbund uppger i rapporten ”Effekterna av en dåligt organiserad skola” att kraven på individualisering av undervisningen har ökat, men lärarens tid att faktiskt vara lärare har minskat. Fram till år 2000 hade läraren dubbelt så mycket tid till sitt förfogande för förberedelser och efterarbete knutet till undervisningen. 90 procent uppger att de administrativa uppgifterna har ökat de senaste fem åren - utan att andra arbetsuppgifter försvinner. Lärare rapporteras också endast ha 15 minuter per lektionstimme till för- och efterarbete. Hösten 2012 anmälde Lärarnas riksförbund i Stockholm Stockholms stads utbildningsförvaltning till arbetsmiljöverket, mot bakgrund av den höga arbetsbelastningen i allmänhet och den tunga administrativa bördan i synnerhet. Under våren 2013 gav Arbetsmiljöverket Lärarnas riksförbund rätt. Efter förläggandet från Arbetsmiljöverket har utbildningsnämnden vidtagit flera positiva åtgärder för att minska den administrativa bördan på Stockholms lärare, däribland borttagandet av det hårt kritiserade Stockholmsprovet. Det är viktigt att det arbete som påbörjats för att minska administrationen och låta lärare vara lärare fortsätter. En kontinuerlig uppföljning av hur lärarna uppfattar sin arbetsmiljö ska introduceras. Utbildningsförvaltningen ska arbeta fram en handlingsplan för förenklingar och förändringar för att minska arbetsbelastningen. Det ska ske i samråd med rektorer och med lärarnas fackförbund, vilket också föreslagits av Lärarförbundet. Lärarförbundet har i sin handlingsplan för att komma till rätta med lärarnas skenande arbetsbelastning lyft fram följande punkter:

- Rensa bland lärarnas arbetsuppgifter. Prioritera lärarens kärnuppdrag. Man kan inte fortsätta fylla på med arbetsuppgifter utan att ta bort något.
- Återkommande avstämningar flera gånger om året mellan arbetsgivare och fackförbund.
- Anordna utbildningsinsatser för rektorer och skyddsombud kring arbetsmiljölagen, samverkansamtalet och det systematiska arbetsmiljöarbetet.
- Ta fram stöd/vara stödfunktion till lärare och rektor i till exempel att få handledning kring arbetet med arbetsmiljö.
- Ta fram en partsgemensam handlingsplan för vad som är en god arbetsmiljö.

- Stärka medarbetarsamtal och dialog mellan arbetsgivare och medarbetare.

Dessa ska ligga till grund för den handlingsplan utbildningsförvaltningen får i uppgift att ta fram. Utöver punkterna Lärarförbundet lyft tillför Socialdemokraterna ett antal satsningar för att både avlasta Stockholms lärare och för att ge Stockholms lärare en bättre och mer stimulerande arbetsmiljö. Det handlar om att låta lärare vara lärare, men också om att låta våra lärare utvecklas och trivas på jobbet.

Som en del i arbetet med att minska lärarnas administration och arbetsbelastning vill Socialdemokraterna öppna upp för att stimulera skolorna att anställa lärarassistenter.

Lärarassistenter är studenter, såväl lärarstudenter som studenter i andra ämnen eller på andra program. De anställs på timmar under studietiden för att avlasta lärare, genom att hjälpa till med delar av lärarnas administrativa uppgifter. De är inte lärarvikarier och ska inte ersätta lärare under lektionstid. Genom att fler studenter ges möjlighet att få en inblick i läraryrket under sin tid som lärarassistent kommer fler studenter som idag läser exempelvis franska eller matematik att stimuleras att välja läraryrket, samtidigt som förslaget innebär ett meningsfullt extrajobb under studietiden. Lärarassistentreformen blir ett sätt att både få fler drivna studenter att välja läraryrket och att minska den administrativa arbetsbördan för lärare så att lärarna kan fokusera på sin primära uppgift: Att vara just lärare. Lärarassistenter kommer att införas på prov i 10 skolor. Skolorna väljs utifrån ett ansökningsförfarande. I bedömningen ska skolans behov, exempelvis låg måluppfyllelse, vägas in som en viktig faktor. Målet är att lärare ska uppleva att administrationen minskar och att de har mer tid samt att de studenter som blir lärarassistenter upplever att det är en meningsfull sysselsättning. Efter två år kommer reformen att utvärderas och staden kommer att göra en bedömning av huruvida fler skolor ska komma att inkluderas. Om reformen bedöms effektiv ska senare uppföljningar också undersöka om de studenter som blir lärarassistenter stimuleras att välja läraryrket.

Lärarassistenter ska vara just assistenter. De är inte och kan inte ersätta lärare. För att lärare ska kunna fokusera på sin roll som lärare och hinna se varje elev måste arbetsbördan minska. Lärarassistenter kan minska den administrativa bördan, men för att ge varje lärare mer tid krävs också fler lärare. Fler lärare som delar på samma arbetsmängd minskar arbetsbördan och ger lärarna mer tid att vara lärare. Fler lärare på samma antal elever ökar tiden varje elev får med sin lärare. Fler lärare i skolan ger en bättre skola.

2006 var lärartätheten i Stockholms grundskolor 8,6 lärare per 100 elever. Idag har den siffran sjunkit till 7,9 (enligt Skolverket). Hade vi haft samma lärartäthet idag som 2006 hade Stockholms skolor haft 380 fler lärare. De

lärare Stockholm tappat de senaste åren har inneburit att arbetsbördan för de kvarvarande lärarna ökat. Det är en utveckling vi måste vända.

För att Stockholm ska kunna rekrytera de bästa lärarna och för att de bästa potentiella lärarna ska välja att söka sig till läraryrket krävs rimliga löner och goda villkor. År 2014 kommer läraravtalet att vara sifferlöst vilket innebär att Stockholm själv måste ta hela ansvaret för lönebildningen. För att Stockholm ska kunna rekrytera de bästa lärarna och för att de bästa potentiella lärarna ska välja att söka sig till läraryrket krävs rimliga löner och goda villkor. För att göra det möjligt för rektorer på skolor där måluppfyllelsen idag är låg, att rekrytera de lärare de vill så vill vi avskaffa de begränsningar som idag finns inom ramen för stadens lönepolitik. Därtill vill vi göra lönesatsningar för att locka fler till lärarjobbet i Stockholm.

Enligt utbildningsförvaltningen kommer bristen på lärare att bli allt mer skriande. Under de kommande tio åren får Stockholm 27 000 fler elever i grundskolan och 2 000 fler barn i förskolan. Utöver den normala nyrekryteringen som sker för att lärare slutar av olika skäl, behöver drygt 600 lärare nyanställas i grundskolan de kommande tre åren, bara i de kommunala skolorna. Idag är det alltför få som söker sig till läraryrket, och som huvudman och Sveriges största kommun har Stockholm stad ett ansvar för att göra det mer attraktivt att söka sig till läraryrket. Staden ska under 2014 påbörja en satsning för att få fler studenter, särskilt inom de ämnen där det saknas lärare, att söka sig till läraryrket.

Låt Stockholms lärare bli ännu bättre lärare

För att fler lärare ska kunna vara de där lärarna med passion för att se utmaningar i sina ämnen, förmåga att skapa bra relationer till eleverna och engagemang i elevernas läroprocesser är minskad arbetsbörda en viktig faktor. Det betyder inte att det är den enda viktiga faktorn. En god arbetsmiljö kräver också att lärarna ges möjlighet till kreativitet och utveckling. Vi vet att lärare som känner engagemang för sitt yrke, sitt ämne och sina elever är bättre lärare. För att lärare ska kunna bibehålla ett sådant engagemang är möjligheten att utvecklas i yrkesrollen avgörande.

Ett skolämne förändras över tid. Ny forskning och nya forskningsdebatter utvecklar och ger nya infallsvinklar. Samma sak gäller didaktiken och pedagogiken. Flera har påtalat vikten av att forskningen och skolan måste samverka närmare. I skriften *Forskning ger bättre resultat i skolan* sätter Lärarförbundet, Sveriges kommuner och Landsting, Friskolornas riksförbund, Lärarnas Riksförbund, Sveriges Skolledarförbund och Svenskt Näringsliv bland annat upp det gemensamma målet: "Alla lärare utvecklas genom att följa aktuell forskning och genom att enskilt och tillsammans med kollegor omsätta

detta i det egna arbetet". Det är ett mål som staden ska anamma, och det är ett mål som förpliktigar.

Stockholms lärare vill utvecklas och ha möjlighet att följa forskningen, diskutera den och omsätta den i verksamheten. Men i en verklighet där klasserna blivit större och resurserna mindre behövs mer än bara målformuleringar. Det behövs bättre förutsättningar.

Därför inrättar Socialdemokraterna ett kompetenslyft för lärare. Via Kompetenslyftet kan en skola, ett arbetslag eller en enskild lärare som är anställd vid en skola i Stockholm söka medel för forskningsbaserad kompetensutveckling. Förskolor, fritidshem samt personal på de nämnda kan också söka medel ur kompetenslyftet. Kompetenslyftet används för exempelvis fortbildning i ämneskunskap, pedagogik eller didaktik. Efter fem år ska verksamheten utvärderas och utefter resultatanalys utvecklas och utvidgas. Medel för satsningen kommer att tilldelas via det stadsövergripande kompetenslyft som påbörjas under kommunstyrelsen. Volymen på medelstilledningen kommer att variera utifrån antalet anställda lärare.

Det är fortfarande många lärare på Stockholms skolor som saknar lärarexamen. En del av dem har en annan akademisk examen och en del av dem har ingen akademisk examen alls. Detta sänker generellt utbildningskvaliteten i våra skolor. För en skola där undervisningen grundar sig på vetenskaplig grund är det viktigt att fler lärare har lärarexamen. Staden ska därför erbjuda fler lärare att utbilda sig och ta sin lärarexamen med lön under utbildningen. För detta avsätts under en femårsperiod 50 mnkr och 2014 10 mnkr.

Alla Stockholms skolor ska ha långsiktiga förutsättningar

Långsiktiga förutsättningar är viktigt för den rektor som vill driva ett långsiktigt och hållbart arbete för att utveckla kvaliteten på sin skola. Under de senaste åren har skolpolitiken, på såväl nationell som lokal nivå, misslyckats med att förse skolorna med rätt förutsättningar att höja kunskapsresultaten.

Långsiktig skolplanering

Staden har under 2013 fortsatt ställa upp baracker på skolgårdar, för att ha möjlighet att inrymma fler elever. Det har varit nödvändiga beslut, konsekvenser av att skolplaneringen hamnat på efterkälken. Den typ av nödlösningar som nu blivit vardag i Stockholm skapar flera problem för Stockholms skolor och elever. Dels kan lokalbristen få konsekvensen att klasstorlekarna ökar. Dels bidrar de allt fler barackerna till att eleverna får allt sämre och mindre utemiljöer. Utbildningsnämnden måste tillsammans med SISAB och i samråd med de tekniska kontoren utarbeta en plan för att den utveckling vi just nu ser på skollokalsidan kan undvikas i framtiden. Staden måste planera för skolor i nybyggda områden.

Den överetablering av gymnasieskolor som Stockholm upplevt på senare år komplicerar stadens skolplanering. Under 2013 har vi fått se stora friskolekoncerner gå i konkurs, med negativa konsekvenser för de ungdomar som valt just den skolan. Forskare, däribland Hattie, har visat att en avbruten skolgång med skolbyten mitt i kan skada elevers kunskapsutveckling allvarligt. För de elever som drabbas av konkurserna är det inte fråga om ett tillfälligt problem, utan en händelse som riskerar att påverka hela deras skolgång.

Kreditupplysningsföretaget UC har granskat bokslut, betalningsanmärkningar och skuldsaldo hos kronofodgen bland 129 friskoleföretag. Enligt granskningen gick var fjärde företag med förlust förra året. Det är en kraftig ökning jämfört med 2010, då var tionde bolag gick back. Risken för friskoleföretagen att gå i konkurs har enligt UC ökat markant i samband med detta. Flera av de stora koncernerna bedöms enligt UC ligga i riskzonen för konkurs. Det påverkar hela den svenska friskolemarknad, men kanske i synnerhet den stockholmska skolmarknaden, där andelen friskolor är hög. Slutligen innebär osäkerheten inom branchen en stor anspänning på Stockholms utbildningssystem, som måste ha beredskap att snabbt täcka upp i de fall konkurserna sker.

Antalet elever på Stockholms gymnasier kommer att fortsätta minska kommande år och vi känner till att etableringen av gymnasieplatser varit mycket hög. Det i kombination med de fakta om branchen som UC tagit fram gör att Stockholm stad måste hålla hög beredskap för friskolekonkurser. Utbildningsförvaltningen ska arbeta förebyggande kring de konsekvenser överetableringen av gymnasieskolor riskerar att få. Målet är att omställningen för eleverna i de fall en skola går i konkurs ska vara så liten som möjligt.

Fungerande it-lösningar för Stockholms skolor

Sedan ett par år tillbaka lyder stadens skolor under ett centralt it-system och ett centralt it-avtal, det så kallade GS IT-avtalet. Under 2013 förnyades det aktuella avtalet. Kostnaderna för GS IT-avtalet har skenat, samtidigt tyder mycket på att kvaliteten på skolornas it-system snarare blivit sämre än bättre. I en värld där it är så integrerat i vardag och arbetsliv som idag är det helt orimligt att Stockholms skolor inte har ett fungerande it-system.

Flera lärare och rektorer har vittnat om att it-systemet inte fungerat, och i en rapport från Stockholms Utbildningsförvaltning målas en dyster bild upp av it-läget i skolorna. På vissa håll har it-användningen sjunkit sedan avtalet trädde i kraft. Ett stort problem är att inloggning kan ta stora delar av lektionstiden. Ett annat att programvara inte är uppdaterad. Begränsad batterikapacitet, dyra användarkonton som inte används och otillräcklig support för elever är andra saker som anställda på skolorna i Stockholm stöter på

GS IT-avtalet ska rivas upp och göras om. Det nya avtalet ska ha skolans verksamheter som utgångspunkt och ta fasta på vad IT i skolan används till. Undervisning och lärande, snarare än administrativa behov, ska stå i fokus.

Alla elever ska må bra och växa i Stockholms skolor

En skola med individen i centrum

Varje barn i Sverige har rätt att bli sett, rätt att få lära och rätt att få växa i vår förskola, i vår grundskola och i vår gymnasieskola. Flera av de viktiga förutsättningarna för att så ska bli fallet har i ovan beskrivits i form av ökat socioekonomiskt tillägg, minskad administration för lärare och ökad lärartäthet. Det krävs emellertid fler insatser. Skolan behöver utgå mer från individen och ha reella möjligheter att anpassa verksamheter efter det enskilda barnets behov. Alla elever behöver exempelvis inte lika mycket undervisning för att nå målen. Förutsättningarna för elever att göra sina läxor, och att få stöd hemifrån, skiljer sig väldigt mycket åt. Det spelar roll om eleven har hög- eller lågutbildade föräldrar, om hemmiljön har svenska som modersmål eller inte, om eleven har en lugn och trygg hemmiljö, har eget eller delat rum och huruvida föräldrarna jobbar på dagen eller kvällen.

Ska varje elev ges förutsättningar att nå kunskapskraven måste staden ge skolorna förutsättningar att erbjuda läxläsningsverksamhet för varje barn som vill och behöver det. Verksamheten kan ske på skolorna, i fritidshem eller i anslutning till fritidsaktiviteter. Varje skola organiserar verksamheten såsom den är bäst lämpad på just den skolan. Socialdemokraternas läxläsningslöfte är ett viktigt steg för att ge varje elev chansen att växa och lära i skolan. Staden påbörjar läxläsningslöftet 2014.

Staden ska, som del i läxläsningslöftet, utöka sitt samarbete med de organisationer som idag fyller funktioner såsom läxläsningshjälp, exempelvis Mattecentrum.

En stor utmaning för Stockholms skolor är att kunna se varje elev och ge eleven det stöd hen behöver. Ett verktyg skolorna har för att möta varje elev är sommarskola. I Stockholm har sommarskola tidigare bara varit för de elever som redan slutat grundskolan. Idag finns ett förslag att låta elever i årskurs 7-9 gå i sommarskola. Samtidigt visar forskningen att tidiga insatser för att höja kunskapsresultaten ger bäst resultat (vilket beskrivits bland annat i *En god start* – en rapport om att stötta barns utveckling, IFAU 2012). Om Stockholms skolor ska lyckas med det kompensatoriska uppdraget, att ge varje barn en likvärdig chans att lyckas i skolan, behövs tidigare insatser.

Mot bakgrund av att vi vet att insatser för att öka likvärdigheten ger bättre resultat ju tidigare de påbörjats ska staden erbjuda sommarskola för alla Stockholms elever, från årskurs 1-9. Vi vet att tidiga insatser gör störst skillnad och vi vill att Stockholms elever ska få det stöd de behöver, hela deras skolgång.

Skolan har inte bara en utmaning i att se behovet hos de elever som behöver mer stöd för att klara att göra läxorna och nå målen. Skolan har också en utmaning i att se behoven hos de barn som lyckas väldigt bra, de barn som behöver stimuleras extra och få extra utmaningar. Sommarskola har tidigare främst riktats mot de elever som behöver extra stöd för att nå målen. Socialdemokraterna vill nu vidga sommarskolan för att skapa en sommarskola för alla elever som vill eller behöver. Satsningen kallas Sommarskola för alla.

Sommarskola för alla ska ha två huvudsakliga inriktningar. Den ena är extra stöd för de elever som behöver nå målen. Den andra är fördjupning för de elever som vill ta chansen att komma lite längre. En tredje del i sommarskolan kan eventuellt vara en chans att läsa ikapp för de elever som har varit lediga en kortare period under det ordinarie läsåret. Exakt hur Sommarskola för alla ska organiseras ska utbildningsförvaltningen tillsammans med Stockholms rektorer arbeta fram. År 2014 är sommarskolans första år i dess nya form och bör ses som ett pilotprojekt. Alla elever som inte nått målen i ett eller flera ämnen har rätt till sommarskola och stadens ambition är att också kunna bereda plats för dem som har nått målen men vill utvecklas vidare redan 2014. Efter sommaren ska genomförandet av Sommarskola för alla analyseras och utvärderas, för att sedan utvecklas vidare.

Alla elever har rätt att må bra i Stockholms skolor. Elevhälsorapporten i Stockholm visar på att så inte är fallet idag, och på att det går åt fel håll. Våra ungas psykosociala hälsa försämras. Var fjärde tjej i nionde klass i Stockholms skolor upplever ofta att hon inte duger något till. Det är minst sagt allvarligt, och det kräver förändring av Stockholms skolmiljö.

Alla elever har rätt att välja

I och med skolvalet har barn och unga getts möjligheten att välja skola. I och med den nya gymnasieskolan har däremot ungdomars möjlighet att välja vad de vill göra senare i livet minskat, i och med att alla program inte längre ger högskolebehörighet. Den som vid femton års ålder väljer ett program som inte ger högskolebehörighet minskar sina egna valmöjligheter längre fram i livet. Det är orimligt, det är omodernt och det rustar inte Stockholm för framtiden. Dessutom bidrar reformen idag till att förstärka det faktum att Stockholms grundskolor misslyckats med sitt kompensatoriska uppdrag. Av de elever som väljer yrkesförberedande program som inte ger högskolebehörighet kommer den stora majoriteten från hem med lågutbildade föräldrar. Enligt Skolverkets

statistik är fler än 70 procent av de elever som väljer bygg och anläggning, barn och fritid eller el och energi elever som kommer från hem med lågutbildade föräldrar. Samma siffra för naturvetenskapligt eller humanistiskt program är precis den omvända, där är fler än 70 procent från hem med högutbildade föräldrar.

Socialdemokraterna menar att alla barn och unga har rätt att välja, både en och två gånger. Inom ramen för yrkesprogrammen på gymnasiet finns möjlighet att läsa till ämnen för att få högskolebehörighet. Vi vill ha yrkesprogram där alla får högskolebehörighet men inom gällande lagstiftning vill vi pröva modeller där det blir enkelt och norm att skaffa sig denna. För att uppmuntra fler att skaffa högskolebehörighet det ska utbildningsförvaltningen utreda hur staden enkelt kan skapa incitament för att fler elever på yrkesprogrammen också får högskolebehörighet. Det kan exempelvis ske genom möjligheten att på stadens gymnasium inrätta en extra termin för de elever som valt yrkesförberedande program och som under sitt sista år vill välja om och välja att läsa in högskolebehörighet inom ramen för gymnasieskolan. Det ska också göras möjligt att redan när du väljer ett yrkesförberedande program välja att läsa det med högskolebehörighet (då väljer du redan när du första gången söker att dina valbara kurser ska vara kurser som ger dig möjlighet att läsa vidare). Målet är att elever på yrkesprogrammen ska få behörighet till högskolan.

Det är viktigt att både de studieförberedande programmen och yrkesprogrammen är program med hög attraktivitet. Det behövs insatser för att stärka de yrkesförberedande programmens attraktivitet. En sådan satsning är satsningen på yrkesprogram med högskolebehörighet. Utöver det vill vi satsa för att säkerställa att yrkesprogrammen leder till arbete. En förutsättning för att eleverna ska kunna få en del av de yrken de utbildas till är körkort. Därför ska körkortsutbildning kunna ingå i yrkesexamen för de yrken där körkort är en förutsättning för att eleverna efter gymnasiet ska få jobb. För satsningarna på att stärka det yrkesförberedande gymnasiet avsätts 20 mnkr.

Avståndet till ett visst gymnasium ska inte begränsa en elevs möjlighet att välja det gymnasium eleven drömmer om att gå på. För en tonåring kan möjligheten till ett SL-kort vara avgörande. Socialdemokraterna vill att varje elev i varje stadsdel ska kunna välja ett gymnasium på andra sidan stan. Därför ska alla ungdomar på gymnasiet få ett SL-kort. Därigenom ökar den geografiska rörligheten för eleverna och den reella möjligheten att välja gymnasium.

Mindre skolklasser

För att varje elev ska ges verkliga förutsättningar att nå sin fulla potential i skolan måste stora klasser bli mindre. Små klasser möjliggör en högre kvalitet på undervisningen. Det ger mer tid för lärarna med varje enskild elev och det

möjliggör att varje elev ges stöd i sin utveckling. Detta är förstås särskilt viktigt för elever som har svårigheter i skolan, men det är likväl viktigt för de elever som behöver extra utmaningar för att kunna stimuleras och växa. Mindre klasser gynnar alla elever.

Såväl internationella som svenska studier visar att klasstorlek har betydelse för elevernas resultat. Studierna visar att effekterna varierar beroende på elevernas ålder och bakgrund. Mindre klasser har störst effekt för de yngsta eleverna. Därför väljer vi att först minska klasstorleken i lågstadiet. En ny studie från Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, visar att klasstorlek påverkar elevernas lärande men också deras framtida lön. Högre lön ger också högre skatteintäkter, och så mycket högre att satsningen betalar igen sig självt på lång sikt.

Vi vill att staden investerar i mindre klasser och i fler pedagoger per elev i lågstadiet, från förskoleklass till årskurs 3, så att lärarna får tid att ge varje elev en stabil grund att stå på i sitt fortsatta lärande. Vi vet att många skolor har svåra lokalproblem idag, och en elevs möjlighet att få mer tid med sin lärare ska inte vara beroende av huruvida det finns klassrum nog att minska klasstorleken. I praktiken innebär det att en del skolor kommer att satsa på mindre klasser och en del på fler lärare per lektion. På sikt ska också klasserna för de äldre eleverna minska i storlek. Genom vår satsning, som vi föreslår träder i kraft från höstterminen 2014, kan vi minska antalet elever med cirka tre elever per klass med början i de första årskurserna.

Kunskapsfrämjande fritidshem

Fritidshemmet är en viktig del av skolan som skapar mångsidighet, helhet och kontinuitet i barns utveckling och lärande. Fritidshemmen kompletterar skolan och bidrar därmed till att alla elever kan nå upp till sin fulla potential och till kunskapsmålen. Fritidshemmen är dessutom den verklighet där barnen möter och skapar relationer till andra vuxna än föräldrar och lärare. Med välfungerande fritidshem stärks våra barn. De introduceras till nya sporter, deras språk och lärande utvecklas och de får möjlighet att utveckla egna intressen.

Små barngrupper, hög andel pedagoger och personal samt ändamålsenliga lokaler är ett par av de faktorer som påverkar kvaliteten på fritidshemmens verksamhet och därmed påverkar framtiden för de 35 000 barn som finns i Stockholms fritidshems dagliga verksamhet. Fritidshemmen spelar en signifikant roll för barnens utveckling och att de också kan spela stor roll för skolresultaten.

Det är mot den bakgrunden oroväckande Stockholms fritidshem sedan 2006 varit inne i en negativ spiral. Därför initierar Socialdemokraterna Fritidslyftet. 2006 gick det 14,5 barn per årsarbetare på ett fritidshem i Stockholm. 2012 var samma siffra 15,3. Antalet barn per barngrupp har ökat från 34,9 2006 till 47,2 2012. Det sistnämnda innebär att barngruppernas storlek ökat med anmärkningsvärda 35 procent på bara sex år. Under samma tidsperiod har andelen av personalen på Stockholms fritidshem som har pedagogisk examen minskat från 40 procent 2006 till 32 procent. Var och en av de ovan uppräknade faktorerna är tillräckligt allvarlig för att kräva åtgärder från staden. Sammantaget ger de en bild av fritidshem som konsekvent prioriterats bort av de borgerliga partierna.

Socialdemokraterna avsätter i budgeten för 2014 100 mnkr i en fyraårig satsning för att vända trenden i Stockholms fritidshem, Fritidslyftet. Med högre kvalitet på Stockholms fritidshem ges Stockholms barn och unga bättre förutsättningar att lyckas i skolan och en mer stimulerande fritid.

En skola med hälsa och idrott i fokus

Många studier visar att aktivt idrottande gynnar kunskapsutvecklingen hos våra elever. Det ger dem mer ork att lära, det stimulerar hjärnan och det gör deras vardag mer lustfylld. Genom idrotten tränar barnen dessutom på att samarbeta, leda och kommunicera, egenskaper de har stor nytta av senare i livet. Samtidigt vet vi att det är i skolåldern som våra barn och unga lägger grunden för deras livsstil även som vuxna. De unga som idrottar aktivt när de är 15 år är också mer sannolika att träna regelbundet när de är 30, 40 och 50 år. I Stockholms nyligen fastställda idrottspolitiska program kan vi läsa följande målsättning för Stockholm 2030:

”Skoldagen genomsyras av rörelse, från förskolan upp till gymnasiet, och alla har kunskap om att fysisk aktivitet är en viktig faktor för en bättre livskvalitet.”

För att på sikt kunna nå det målet krävs ett strategiskt och långsiktigt arbete med skolidrott och med våra barns hälsa. Andelen överviktiga barn har så mycket som fördubblats under de senaste två decennierna. Motsvarande för feta barn har ökat fyrfaldigt och vi vet att fetma när det väl är ett faktum är svårt att bli av med. Drygt var tionde fyraåriga flicka i Stockholms län lider av övervikt eller fetma. I socialt utsatta områden är siffrorna ännu högre. Totalt var 13,5 procent av de fyraåriga flickorna i länet överviktiga eller feta 2010. Samma siffra för pojkarna var 9,1 procent. Hela 80 procent av de barn som var överviktiga i 6–7-årsåldern är fortsatt överviktiga i de sena tonåren. Det visar tydligt att förebyggande insatser måste börja tidigt. Barn med överviktiga föräldrar löper större risk att själva få problem med övervikt, precis som barn

med idrottande föräldrar i större uträkning idrottar på fritiden. Till det kommer att många barn idag inte har råd att idrotta inom den organiserade idrottsrörelsen. Skolans kompensatoriska uppdrag är mot den bakgrunden stort, ökande och viktigt. Skolan har tillsammans med förskolan möjlighet att nå barnen i tidig ålder, och delvis helt kunna förhindra att fetma alls uppkommer.

En aktiv, hälsosam och idrottande befolkning är bra för hela samhället, inte minst för att hälsosamma människor är friskare. Ohälsan kostar i direkta kostnader för sjukvård, men också i indirekta kostnader. Enligt rapporten "Kalorier kostar – En ESO-rapport om vikten av vikt" från Finansdepartementet 2011 är de indirekta kostnaderna för ohälsan i Sverige, i form av sjukskrivning, psykisk ohälsa och minskad produktivitet på arbetsmarknaden, upp mot 12,4 miljarder kronor. Både individer och samhället i stort tjänar på att vi satsar på hälsa idag.

Det är mot den bakgrunden som allt fler länder, däribland Danmark, väljer att satsa mer på skolidrotten. I Malmö har skolor inom ramen för Bunkeflo-projektet fått möjlighet till organiserad idrott en timme varje skoldag. Idrotten skedde tillsammans med idrottsorganisationer och företag, med fokus på hälsa och idrottslust snarare än prestation. Enligt studien "Motor skills and school performance in children with daily physical education in school – a 9-year intervention study" höjdes skolresultaten i skolorna i och med satsning så att 96 procent av eleverna senare blev behöriga till gymnasiet, att jämföra med 89 procent i jämförelsegruppen.

Idrott är inte den enda faktorn som påverkar våra barns hälsa. Maten i skolan och intresset för näringslära är andra viktiga faktorer. En viktig lärdom från Bunkeflo är dessutom att en avgörande faktor var att skolorna hade fokus på idrottsglädje och inte idrottsprestation. Den grupp elever som i störst utsträckning inte idrottar, tonårstjejer, är också den grupp där psykisk ohälsa, inte sällan till följd av prestationskrav och osunda kroppsideal, ökar. Det är därför viktigt att en utökad satsning på idrott och hälsa i skolan har ett tydligt hälsoperspektiv där också psykisk hälsa inkluderas och där idrottsglädje står i fokus.

Alla Stockholms skolor bör uppmuntras till mer idrott i skolan. På sikt vore den danska modellen, med idrott och hälsa varje dag, bra för Stockholm. Från och med 2014 initierar Socialdemokraterna ett pilotprojekt för en sådan utveckling. Skolor i tre stadsdelar kommer att tilldelas medel för att enligt Bunkeflomodellens principer införa daglig undervisning i idrott och hälsa i syfte att öka elevernas fysiska och psykiska hälsa. För detta avsätts 15 mnkr

Stadens skolor behöver på flera sätt stärka banden till den organiserade idrotten. Båda verksamheterna kan dra nytta av varandras verksamheter, men också av varandras lokaler. Kommunfullmäktige beslutade 2006 att tillgängliggöra kommunala skolors gymnastiksalor för bokning genom stadens bokningssystem. Under året som gått har idrottsförvaltningen följt upp utnyttjandegraden i stadens kommunala skolors gymnastiksalor i syfte att identifiera möjligheter att höja denna. Kartläggningen visar att av 142 skolor är 91 skolor antingen inte bokningsbara alls eller endast delvis bokningsbara. Det är en anmärkningsvärd låg siffra i ljuset av anläggningsbristen i Stockholm.

Utbildningsförvaltningen ska tillsammans med idrottsförvaltningen, SISAB och idrottsrörelsen utarbeta en plan för att öka nyttjandegraden. Tillsammans med idrottsförvaltningen ska utbildningsförvaltningen också ta fram ett generellt standardavtal mellan idrottsförvaltningen och utbildningsförvaltningen för förhyrning, och som skall gälla för alla förhyrningar/bokningar av kommunala skolors gymnastiksalor som sker genom stadens bokningssystem.

Simkunnigheten bland Stockholms ungdomar är låg, och i flera stadsdelar under 70 %. I de den stadsdelen där simkunnigheten är som högst, Östermalm, ligger den ändå bara på 85 %. Det är oroväckande siffror och det är en negativ trend staden måste vända.

Tillsammans med idrottsnämnden ska utbildningsnämnden genomföra den simkunnighetsinsatsning Socialdemokraterna nu initierar. Alla Stockholms barn ska ha rätt till bra och tillräcklig simundervisning.

Barnens idrottsglädje är en nyckel till ett hälsosamt liv. Spontanidrotten, den oorganiserade idrotten och den fysiska leken på raster och efter skolan, är således avgörande. Kvaliteten på våra skolgårdar måste vara god, även i de fall där skolgården är mindre än vad som egentligen vore önskvärt.

Idrottsnämnden, Utbildningsnämnden och SISAB ska under året arbeta fram förslag på utrustning för idrott respektive rörelseinriktad lek på stadens skolgårdar, en prioritetsordning samt uppskattad investeringskostnad.

Förskolan

Vi vet att individer formas tidigt. Förskolans kvalitet och verksamhet påverkar i allra högsta grad framtiden för Stockholms barn. En bra förskola kan göra skillnad för barnets språkutveckling, inte bara medan det går på förskolan utan resten av det barnets liv. En bra förskola gör skillnad, om det råder ingen tvekan. I förskolan formar vi framtiden, och Stockholm har inte råd att spela bort framtiden. Socialdemokraterna föreslår därför en politik som tar sin grund redan i det tidiga lärandet och barnens tidiga utveckling.

Förskolan kan spela en avgörande roll för barns fortsatta lärande och utveckling. Precis som skolan har förskolan en stor kompensatorisk roll. Förskolan ska kunna ge alla barn, oavsett vilka deras föräldrar är, god möjlighet att lära och utvecklas. Mot den bakgrunden höjer vi 2014 den socioekonomiska tillägget tillför vi extra medel för att ge Stockholms förskolor möjlighet att arbeta extra med språkutveckling. Totalt lägger vi 33 mnkr på kvalitetssatsningar, minskade barngrupper och bättre likvärdighet i våra enskilda förskolor 2014. Det är utöver de kompetensutvecklingssatsningar som finns inom ramen för utbildningsnämndens kompetenslyft, utöver de 20 mnkr som vi inom ramen för utbildningsnämnden satsar på att nå målet om 50 % förskolepedagoger och utöver de 7 mnkr vi satsar på barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Satsa på barnens språk

Forskning och erfarenhet visar att språkutvecklingen är som intensivast i förskoleåldern och under de tidiga skolåren. Det är också belagt att flerspråkiga barns utveckling stimuleras om barnet får använda sitt modersmål. Barn som har ett utvecklat modersmål och som är trygga i sin identitet lär det nya språket när de får lyssna, öva och pröva i lekfulla former. Tyvärr ser det inte alltid ut så. I den kvalitetsgranskning som Skolverket 2010 genomförde om skolors och förskolors arbete med flerspråkiga barn (Språk och kunskapsutveckling för barn och elever med annat modersmål än svenska) framgår att "arbetet i många av [de granskade] förskolorna präglas av en inställning att flerspråkiga barn framförallt behöver trygghet och förskolans uppdrag att stimulera och utmana barnen i deras lärande får därmed inte det utrymme det borde ha." 2011 uppmärksammades även brister i modersmålsundervisningen specifikt i Stockholms stad. Därför är det viktigt att det språkutvecklingssatsning som Socialdemokraterna nu initierar inte ska gå enbart till satsningar på språkutveckling av det svenska språket, utan ge alla barn likvärdiga möjligheter att utveckla sitt modersmål. Rapporten om skolors och förskolors arbete med flerspråkiga barn visar också att personalen i förskolan ofta uppdraget att medverka till barnens modersmålsutveckling som en alltför svår uppgift och överlämnar därför detta antingen till externa modersmålstränare eller till föräldrarna. I den nya skollagen för förskolan har förskolans ansvar för modersmålsutveckling förstärkts. Det är positivt, men det är viktigt att staden nu gör sitt yttersta för att det också implementeras. Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna under 2014 genomföra en analys av hur förskolorna arbetar med flerspråkiga barns kunskapsutveckling och ta fram förslag för hur verksamheten skulle kunna förbättras.

Små barngrupper och många pedagoger

Det är genom den sociala samvaron med andra som barnet upptäcker språket, för att låna orden från Lev Vygotskij. Genom att barn samtalar med vuxna eller andra barn i dess omgivning med större kunskaper får de det stöd som behövs för att språket ska utvecklas. Det säger sig självt att personal som har tid att prata och umgås med barnen gör skillnad för barnens kunskapsutveckling. Därför är det avgörande att Stockholms förskolor hålla målet om 14 barn i småbarnsgrupper och 18 barn i syskongrupper.

Andelen förskollärare bland personalen är idag lägre i Stockholm än i övriga Sverige. Medan Göteborg 2011 hade 56 procent högskoleutbildad personal i förskolan och Malmö hade 50 procent hade Stockholm bara 38 procent. Det är ett av stadens största problem när det gäller pedagogisk verksamhet. Det leder till lägre kvalitet på den pedagogiska verksamheten. Utvecklingen måste brytas och fokus måste därför ligga på att tydligt höja andelen förskollärare. Mot slutet på denna budgetperiod ska staden ha uppnått ett mål om 50% förskollärare. För att fler ska vilja arbeta inom förskolan och för att höja yrkets status är det viktigt att lönenivåerna för stadens förskolepersonal successivt höjs.

Under 2014 ska därför en handlingsplan arbetas fram för att öka andelen förskollärare i verksamheten. Viktiga delar av detta handlar om att påverka regeringen att öka antalet utbildningsplatser, ge möjlighet för fler anställda inom barnomsorgen att vidareutbilda sig, höja yrkets attraktivitet och höja stadens konkurrenskraft på denna del av arbetsmarknaden. Barnskötarnas roll på förskolorna är ovärderlig. Minst lika viktigt som att Stockholms förskolor har en stor andel personal med förskollärarytbildning på våra förskolor är att den övriga personalen har barnskötarytbildning. Våra barn har rätt till utbildad personal, och stadens personal ska ha möjlighet till relevant fortbildning. En särskild satsning ska göras för personal på Stockholms förskolor som inte har pedagogisk utbildning men som vill studera vidare till förskollärare eller barnskötare.

För att staden ska ha möjlighet att följa upp utbildningssatsningen på barnskötare ska staden föra statistik över hur stor andel av personalen varken har barnskötarytbildning eller förskollärarytbildning.

Stockholms förskolor ges precis som Stockholms skolor möjlighet att söka medel för forskningsbaserad fortbildning genom Kompetenslyftet, för att stimulera förskollärare och övrig personal att fortsätta utveckla verksamheten.

En förskola som ger förutsättningar för ett modernt arbetsliv

Det finns fortfarande bara ett så kallat nattis i hela Stockholms stad. Samtidigt har vi sjuksköterskor, butiksbiträden, poliser, brandmän, barnmorskor och många fler stockholmare som regelbundet arbetar nattetid. Nattarbete och småbarnstid är idag svårt att kombinera, men för många är nattarbete av schemaläggningsskäl eller ekonomiska skäl en nödvändighet.

Socialdemokraternas nattis-satsning handlar delvis om att det måste finnas fler nattis och dels om att fler måste ges rätt till barnomsorg på obekvämt arbetstid. För att idag bli berättigad till barnomsorg på obekvämt arbetstid krävs mer än att du är schemalagd att arbeta natt. Det krävs också ett intyg från din chef där hen tillstyrker att det inte finns någon annan tjänst för den sökande.

“Möjligheterna att förändra arbetstiderna ska alltid prövas”. Att ta bort kravet på att det inte ska finnas något annat alternativ kan för en del föräldrar göra stor skillnad, inte minst ekonomiskt, men det finns egentligen inga skäl att efterfrågan på nattis kommer att explodera för att fler får rätt till nattis. Vi vet att de flesta föräldrar försöker lösa nattarbete och småbarnsår på annat sätt, men det innebär inte att staden inte ska erbjuda barnomsorg till dem som vill och har behovet.

Socialdemokraternas nattis-satsning är en satsning i flera steg. Tillgången till barnomsorg på obekvämt arbetstid utökas från och med hösten 2014. För detta avsätts 7 mnkr.

Vårdnadsbidraget förvägrar barn den viktiga utveckling som förskolan ger och hindrar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden. Att kommunen idag sponsrar en reform som både påverkar barns kunskapsutveckling och kvinnors ekonomiska självständighet negativt är oacceptabelt. Bidraget ska därför avskaffas.

Föräldrar ska kunna välja en förskola som passar just deras livssituation. Ibland handlar det om nattis och ibland handlar det om att kunna välja en förskola på gångavstånd hemifrån. Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av var avståndet till förskolor är som längst för föräldrar och intensifiera arbetet med att starta fler förskolor och avdelningar i just dessa områden. För att öka möjligheterna att få en förskola enligt föräldrarnas önskemål ska en gemensam kö inrättas för att på så sätt göra det enklare för brukarna samtidigt som planeringen underlättas för staden.

Staden behöver bli bättre på att garantera förskolornas öppethållande. Det är inte minst ett sätt att hävda arbetslinjen. För en del handlar det om nattis, men för många handlar det bara om att det måste vara en reell möjlighet att jobba en hel arbetsdag, även för de stockholmare som inte bor i den stadsdel där de

jobbar. Förskolan måste anpassas till den yrkesverklighet stockholmarna lever i.

Stockholmarna blir allt fler och födslootalen är höga. Det kräver att staden ligger steget före med planeringen av nya förskolor. Staden behöver vara tuffare och mer konsekvent med att utifrån behov ställa krav på sina egna fastighetsbolag, krav vid ombildningar av hyresrätter samt vid tillstånd för nybyggnation att det ska inrymmas lokaler för förskoleverksamhet. Det är inte acceptabelt att stora kvarter och hela stadsdelar växer fram utan att detta är tillgodosett eller att förskolor inryms i lokaler helt utan utemiljöer anpassade till förskoleverksamhet.

En förskola för lek och rörelse

De vanor barn får på förskolan påverkar deras vanor i hemmen och senare i livet. Fler förskolor i Stockholm ska genomsyras av ett aktivt hälsoperspektiv. Det handlar om den mat som serveras på förskolorna och om att inomhusmiljön ska vara god, men i lika hög utsträckning om barnens möjlighet till rörelse på förskolan.

Stockholm stad har idag ingen kartläggning eller studie som ger någon indikator på hur mycket våra barn får röra på sig i förskolan eller ens hur stora förskolegårdar Stockholms förskolor har. Ett första steg i ett aktivt hälsoperspektiv i Stockholms förskolor är att utbildningsnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna ska genomföra en kartläggning av samtliga förskolors utemiljöer

Särskilda uppdrag 2014

- Verka för att antalet elever som lämnar grundskolan utan behörighet till gymnasiet ha halverats från 12 till 6 procent år 2020.
- Genomföra en satsning på mindre klasser i lågstadiet, från förskoleklass till årskurs 3.
- Alla gymnasieungdomar på gymnasiet ska kunna få ett SL-kort.
- Genomföra en satsning på ”lön under utbildning” för att få fler obehöriga lärare att ta lärarexamen.
- Initiera en stor kompetensutvecklingsatsning enligt ovan på lärare och personal inom skolan och förskolan, genom Kompetenslyftet.
- Införa möjligheten till Sommarskola för alla, åk 1-9.
- Inför läxhjälp för alla elever som vill och behöver.
- Satsa på höjda lärarlöner. Möjliggöra för höjda löner för de skolor med låg måluppfyllelse som vill kunna rekrytera topplärare.
- Införa lärarassistenter för att minska lärarnas administration, på 5 utvalda skolor i ett pilotprojekt.
- Inrätta och påbörja genomförandet av en handlingsplan för att minska lärarnas administrativa börda, enligt ovan.

- Tillsammans med idrottsnämnden och SISAB under året arbeta fram förslag på utrustning för idrott respektive rörelseinriktad lek på stadens skolgårdar, en prioriteringsordning samt uppskattad investeringskostnad.
- Tillsammans med idrottsnämnden genomföra en simkunnighetsinsats, enligt ovan.
- Tillsammans med idrottsförvaltningen, SISAB och idrottsrörelsen utarbeta en plan för att öka nyttjandegraden i skolornas idrottshallar.
- Starta ett pilotprojekt där utvalda skolor i tre stadsdelar kommer att tilldelas medel för att enligt Bunkeflomodellens principer införa daglig undervisning i idrott och hälsa i syfte att öka elevernas fysiska och psykiska hälsa.
- Påbörja satsningen Fritidslyftet för att ge Stockholms barn och ungdomar en mer stimulerande fritid.
- Riva upp och göra om GS IT-avtalet.
- Tillsammans med SISAB och i samråd med de tekniska kontoren utarbeta en plan för att den brist vi just nu ser på skollokalsidan kan undvikas i framtiden.
- Inrätta ett skolstödskansli och en skolstödsgaranti, för att garantera att varje elev får det stöd den behöver, enligt ovan.
- Bytta namn på Start Järva till Start Stockholm, och reformera det enligt ovan.
- Förbättra valmöjligheterna inom skolvalet, genom att förbättra Jämför Service samt rikta fler informationsinsatser till elevers föräldrar, enligt ovan.
- Genomföra satsningar på ökat föräldraengagemang, enligt ovan.
- Höja det socioekonomiska tillägget, för en ökad likvärdighet i Stockholms skolor.
- Stockholms förskolor ska hålla målet om 14 barn i småbarnsgrupper och 18 barn i syskongrupper. Stadsdelsnämnderna och de privata förskolorna ska regelbundet avrapportera måluppfyllelse i detta avseende och visa vilka åtgärder som vidtas för att klara garantin.
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en handlingsplan för att öka andelen förskollärare i verksamheten. 50 % av personalen ska vara utbildade förskolelärare.
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna genomföra en särskild satsning ska för personal på Stockholms förskolor som inte har pedagogisk utbildning men som vill studera vidare till förskolelärare.
- Öka tillgången till barnomsorg på obekvämt arbetstid från och med hösten 2014.
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna ska en kartläggning av samtliga förskolors utemiljöer genomföras.

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	10,4 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	4,8 mnkr

Ökade kostnader för:

Kunskapsgaranti och ökad likvärdighet	150 mnkr
Lärare ska vara lärare/Pedagogiskt ledarskap/projekt med lärarassistenter	45,0 mnkr
Idrott i skolan	15,0 mnkr
Norra Europas bästa skola – stipendieprogram	5,0 mnkr
Fritidshem - ökad kvalitet/personaltäthet – fritidslyftet	25,0 mnkr
Förskolan	29,7 mnkr
Barnomsorg på obekväm arbetstid	5,0 mnkr
Förskollärare mål 50%	20,0 mnkr
SL-kort till gymnasieelever	10,0 mnkr
Insatser för ökad attraktivitet för yrkesprogram på Gymnasiet	10,0 mnkr
Högskolebehörighet från gymnasiet satsning	10,0 mnkr
Jobb i stället för bidrag	25,0 mnkr
<i>Ökade intäkter för:</i>	
Anställningsstöd	8,0 mnkr

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **utbildningsnämnden** godkänns.

Äldrenämnden

Äldreomsorgen i Stockholm har de senaste åren kantats av vanvårdsskandaler och kännetecknats av bristande kvalitet. Många äldre och anhöriga känner oro inför framtiden och hur äldreomsorgen sköts. När verksamheterna brister i sitt uppdrag är det de gamla som får betala priset.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- Öka utbildningsnivån, kontinuiteten och bemanningen bland personalen
- Öka de äldres individuella inflytande över vilka insatser som kan utföras inom äldreomsorgen
- Garantera god tillgång till olika äldreomsorgsalternativ med bra kvalitet.

Organisationerna kring äldreomsorgen behöver ses över och utvecklas. Vi behöver en mångfald av verksamheter där goda exempel ges större utrymme. Samtidigt måste det bli enklare att säga upp avtalet med de företag som har brustit i sitt uppdrag. Kontrollen av de utförande verksamheterna behöver bli bättre. De brister som äldrecentrum redovisat i ett LOV-system med hundratals utförare kan inte passivt förbises utan måste leda till åtgärder. Därför redovisar vi under äldreomsorgsavsnittet under Stadsdelsnämnderna ett program för ordning och reda i äldreomsorgen. I grunden handlar det om att tillförsäkra ett tillräckligt antal utförare för att ge en stor valmöjlighet och samtidigt på ett seriöst sätt kunna kontrollera kvaliteten i verksamheten. Det är ett komplement till den trygghet i kvalitet-arbete som vi föreslagit sedan tidigare vilket skulle garantera exempelvis meddelarskydd, bemannings- och kompetenskrav samt anständiga arbetsvillkor. Detta program redovisas i sin helhet under Kommunstyrelsen mm.

En fungerande och rättssäker biståndshandläggning är en förutsättning för god och kvalitativ äldreomsorg. Därför föreslår vi nu att man ser över organisationen för biståndsbedömning.

För att garantera rättssäkerheten och kommunal likställdhet bör organisationen för biståndsbedömning utredas för att se om det är möjligt att särskilja deras uppdrag som myndighetsutövare och budgetansvariga. Den nuvarande strukturen är problematisk eftersom en biståndsbedömning ska fungera både som utförare och beställare samtidigt. Därför vill vi att äldrenämnden ser över ersättningssystemet i denna del. I detta uppdrag bör också ligga att tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett fungerande regelverk för en förenklad biståndsbedömning för vissa delar av äldreomsorgen i enlighet med vad som framgått under äldreomsorg under Stadsdelsnämnderna. Ett sådant arbetssätt –

med en generell välfärdsmodell för äldreomsorgen - är den kanske enskilt viktigaste insatsen för att öka de äldres inflytande över sin egen vardag.

För oss Socialdemokrater är det viktigt att våra pensionärer får ett drägligt och värdigt liv oavsett tidigare inkomst. Valfriheten i boendeformer ska garanteras de äldre och det ska vara en självklar rättighet att ha reellt inflytande över sin vardag.

Många äldre får idag inte det boende de önskar och behöver för att det saknas platser eller resurser som möjliggör en inflyttning till stadens äldreboenden. I praktiken innebär en politik som begränsar ekonomiska resurser som leder till en mer restriktiv biståndsprövning en inskränkning såväl i äldres trygghet som valmöjlighet. Paradoxalt nog kan tomma servicehusbostäder stå och kosta pengar samtidigt som äldre inte får det boende de önskar och är beredda att betala hyra för. Grunden i biståndsbedömningen ska vara att de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet ska vara vägledande.

En del tomma platser uppstår till följd av alltför dåliga hus som behöver rustas upp. Äldrenämnden bör därför ta fram ett program för upprustning och ökad tillgänglighet på stadens äldreboenden så att de uppfyller arbetsmiljökraven och svarar mot de äldres behov och förväntningar. Inom ramen för det utökade investeringsprogram som vi redovisar ger vi ökade resurser under de kommande sex åren för att bygga nytt och bygga om för att möta behoven.

Personalen är grundstommen inom äldreomsorgen. Det är de som möter de gamla, det är de som vårdar och ger medicin. Det är i mötet mellan den äldre och personalen som vården skapas. Därför vill vi satsa på den nuvarande personalen genom att arbeta aktivt med arbetsmiljön, rätten till heltid och ökade möjligheter till kompetensutveckling (exempelvis genom Kompetenslyftet). Men det räcker inte. Vi har framtida utmaningar som vi måste ta på allvar redan nu. Länsstyrelsen i Stockholms län har beräknat att i dag är cirka 300 000 av invånarna i Stockholms län 65 år eller äldre. År 2030 väntas antalet ha ökat med 50 procent till 450 000.

Det innebär att vi kommer att ha en stor personalbrist inom äldreomsorgen om inte fler väljer att utbilda sig till undersköterskor och sjuksköterskor med inriktning på äldre. Vi förslår därför att äldrenämnden tillsammans med utbildningsnämnden tar fram en plan för hur man kan öka antalet sökande till omvårdnadsprogrammet.

Äldrenämnden har till uppgift att vara en resurs för stadsdelsnämnderna och samordna kvalitets- och verksamhetsutvecklingen på området. Nämnden ska följa utvecklingen inom verksamheten för att möjliggöra en trygg och säker

äldreomsorg av hög kvalitet. Nyckeltal ska arbetas fram för att mäta kvaliteten i äldreomsorgen som fångar in såväl brukares och anhörigas upplevelser som objektiva parametrar.

Nämnden ska även tillse att avtal med enskilt drivna verksamheter ska kunna sägas upp snabbt om den kvalitetsnivå som staden krävt inte uppfylls eller missförhållande föreligger. Såväl huvudmän som de personer som ligger bakom dessa juridiska personer ska granskas inom ramen för inspektionsuppdraget. För att garantera förmågan att upprätthålla verksamhet vid snabba förändringar hos utförare och för att garantera valmöjligheter ska varje stadsdelsnämnd se till att det finns kommunalt driven äldreomsorgsverksamhet inom det egna verksamhetsområdet.

En väl fungerande äldreomsorg med ett aktiverande och rehabiliterande arbetssätt kräver personal med rätt kompetens. Nämnden ska ta ansvar för att genomföra insatser för att säkra en hög kompetens hos personalen inom äldreomsorgen. Det är viktigt att arbetsplatserna genomsyras av god arbetsmiljö och möjligheter till individuell utveckling så att kompetens inom verksamheten bibehålls och förstärks.

Den sociala isoleringen måste brytas och äldre måste få tillgång till ett utbud av plattformar för ett aktivt liv där möten, upplevelser och aktiviteter blir en del av vardagen. Därför föreslår vi ett folkhälsoprogram för äldre med inriktning på att tillsammans med pensionärsorganisationerna hitta olika former av så kallade ”träffpunkter för äldre”.

Särskilda uppdrag 2014

- Införa en policy för minimibemanning inom kommunala såväl som privata äldreomsorgsverksamheter. Policyn ska bland annat vara vägledande i de upphandlingar som staden genomför. Policyn ska också inkludera krav på personalens utbildningsnivå.
- Säkra kvaliteten i så väl kommunalt driven som upphandlad verksamhet genom att i samverkan med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna genomföra förslagen i programmen Trygghet i kvalitet och Ordning och reda i Äldreomsorgen.
- Att utreda en ny organisation för biståndsbedömning och utveckla rättssäkerheten
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna arbeta fram ett förslag för hur en förenklad biståndsbedömning inom i första hand hemtjänsten kan öka inflytande och valmöjligheten för Stockholms äldre.
- Tillsammans med stadsdelsnämnderna arbeta fram nya riktlinjer för biståndsbedömning av vård- och omsorgsboenden och servicehus med utgångspunkt i att de äldres egna behov och upplevelser av sin egen trygghet ska vara vägledande. Dessa riktlinjer bör vidare ta sin

utgångspunkt i att staden bör kartlägga (se nedan) det reella behovet av äldreboenden framöver och det ekonomiskt och mänskligt ofördelaktiga i en större mängd tomställda äldrebostäder.

- Tillsammans med Micasa och stadsdelsförvaltningarna inom ramen för ett utökat investeringsprogram arbeta fram ett program för upprustning och tillgänglighet på stadens äldreboenden så att de uppfyller arbetsmiljökraven.
- Ta fram förslag om ett Guldkantskort – en ny plattform för att erbjuda aktiviteter inom kultur, idrott och andra evenemang för att fler ska kunna använda sig av stadens utbud.
- Öka stödet till pensionärsorganisationerna med inriktning att de ska kunna öppna träffpunkter i varje stadsdel.
- Tillsammans med utbildningsnämnden ta fram en plan för hur man kan öka antalet sökande till omvårdnadsprogrammet

Socialdemokraternas förslag till budget 2014

Minskade kostnader för:

Generellt minskad ram för central förvaltning	0,4 mnkr
Minskade kostnader till följd av föreslagen upphandlingspolicy	0,3 mnkr

Ökade kostnader för:

Ökat föreningsstöd	2,0 mnkr
--------------------	----------

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Äldrenämnden** godkänns.

Överförmyndarnämnden

De medborgare som, utifrån gällande lagstiftning, garanteras rättstrygghet av Överförmyndarnämnden och inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person ska kunna lita till att stadens verksamhet på området bedrivs professionellt.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet:

- En professionell verksamhet som erbjuder alla huvudmän en likvärdig behandling och likvärdigt bemötande.

De medborgare som, utifrån gällande lagstiftning, garanteras rättstrygghet av överförmyndare och inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person ska kunna lita till att stadens verksamhet på området kan bedrivas med stort ansvar och med fortsatt hög kompetens. Möjligheten att i budget särskilja kostnaderna för nämndens administration och de kostnader som härleder från av lagen krävda insatser bör utredas. Ett sådant system finns i flera kommuner och det bör prövas i Stockholm också.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Socialdemokraternas förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Central medelsreserv

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5,0 miljoner kronor.

I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 413,5 miljoner kronor främst för följande ändamål:

- Insatser för hemlösa
- Sommarkoloniverksamhet inklusive LSS-kollo
- Tillgänglighetsinsatsning för unga funktionshindrades idrottsutövande
- Feriearbete under jullov
- Ökad effektivitet i bostadsproduktionen
- Skötsel av naturreservat
- Omstrukturering och utveckling inom överförmyndarverksamheten
- Insatser för kulturellt företagande
- Ökat fastighetsunderhåll
- Resultatenheter
- Oförutsedda behov

Vidare reserveras 753,4 miljoner kronor i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, särskola, svenskundervisning för invandrare (sfi), flyktingmottagande, samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning. I och med det utgår 30 miljoner kronor som vårdnadsbidraget bedöms kosta staden under 2014 och som avskaffas i och med Socialdemokraternas nystart för Stockholm.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter* har utgifter om 350,0 miljoner kronor reserverats för planerings- och genomförandeprojekt avseende investeringar för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioriteringar inom nämndens investeringsplan.
- Nya prioriterade investeringsprojekt vars finansiering inte kan vänta till budget 2015 och som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär.
- Tillgänglighetsinvesteringar.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

19. Till **Central medelsreserv** reserveras följande belopp för år 2014 med fördelning enligt budgetförslaget i denna titel.
- 19.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 miljoner kronor.
- 19.2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 413,5 miljoner kronor.
- 19.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, gymnasieskola, särskola, sfi, flyktingmottagande samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning reserveras 783,4 mnkr.
- 19.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 350,0 mnkr.

Finansförvaltning

Förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Med utgångspunkt från nu kända förutsättningar och de antaganden i övrigt som kan göras utifrån uppgifter om taxeringsutfall, har en prognos över slutligt taxeringsutfall inarbetats i budgeten. Stadens skatteinkomster inklusive begravningsavgift beräknas uppgå till 37 350,1 miljoner kronor. Beräkningen bygger på en skattesats om 17:48 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodogörs staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 7 öre av skatteunderlaget och beräknas uppgå till 149,8 miljoner kronor.

Utdelning

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Ägarens krav på utdelning tas därför huvudsakligen ut i form av obeskattade koncernbidrag. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag.

Budgeterad utdelning från koncernen Stockholms Stadshus AB uppgår till 1 000,0 miljoner kronor. Utdelningen kan justeras genom beslut senast i tertialrapport 2 och får inte överstiga 1 000,0 miljoner kronor.

De senaste fem åren har Stockholm stad genom sitt ägande i Fortum energi erhållit en utdelning från bolaget om 200,0 miljoner kronor. Givet bolagets finansiella utveckling finns det inget som tyder på att en liknande utdelning inte kommer att ske under 2014. Detta är också ett givet bolagets ekonomiska utveckling, rimligt ägarkrav som staden kan och bör uttrycka. Givet rimligheten och förutsägbarheten i utdelningen bör denna budgeteras i 2014 års budget.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige:

- 20.1.1 Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholm stad.
- 20.1.2 Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.

- 20.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17,48 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2014.
- 20.3 Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:07 per skattekrona för 2014.
- 20.4 Internräntan fastställs till 2,60 procent för 2014.
- 20.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2014 och inriktning för 2015 och 2016 för Finansförvaltningen.

Koncernen Stockholms Stadshus AB

Bolaget ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv. Bland kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag.

Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Socialdemokraternas nystart för Stockholm är en budget för ett Stockholm präglad av arbete och utbildning snarare än bidragsutbetalande. Det är centralt att utveckla hela staden och minska arbetslösheten - inte minst i ytterstaden. Stadens bolag är mycket centrala för Stockholms framtida utveckling och tillväxt. Bolagen investerar årligen miljardbelopp i bland annat Stockholms bostadsmarknad, infrastruktur, kultur och evenemang. Bolagen skapar genom sin verksamhet och investeringar tusentals arbetstillfällen varje år, direkt eller indirekt. Dessa arbeten måste ske med schyssta villkor och därför ska koncernen inför Vita jobb-modellen i bolagen.

Koncernen ska också aktivt bidra till att unga och långtidsarbetslösa ges möjlighet på arbetsmarknaden genom bland annat att erbjuda praktikplatser, lärlingsplatser eller ungdomsanställningar. Koncernen ska också utveckla en modell för hur entreprenörer kan bidra till att ge unga en chans på arbetsmarknaden. Krav på detta ska ställa i alla större upphandlingar.

Koncernen ska bidra till innovationsmålet för staden. Motsvarande en procent av all upphandlad verksamhet ska bidra till lösningar på framtidens utmaningar. Fokus för bolagen ska vara att bidra till miljöteknikutveckling.

Bostadsbristen i Stockholm är mycket omfattande. Stadens bostadsbolag ska därför öka sin målsättning för nyproduktionen av hyresrätter. Koncernen ska också utreda möjlighet till att starta regionalt bostadsbolag. Då Stockholms arbetsmarknad och bostadsmarknad sträcker sig långt utanför kommunens gränser behövs även fler bostäder i våra grannkommuner. Det saknas hyresrätter i hela Stockholm och det påverkar regionens tillväxt. Stockholms stad har erfarenhet och kunskap om att bygga hyresrätter. Stockholms stad ska därför påbörja arbetet med att starta ett regionalt allmännyttigt bostadsbolag.

Ägardirektiv för 2014-2016

- Följa utvecklingen och aktivt medverka till en ökad målstyrning mot ägarkraven inom samtliga bolag.
- Följa utvecklingen och aktivt medverka till en ökad kostnadseffektivisering inom samtliga bolag.
- Förvaltningen av koncernens tillgångar ska vara långsiktig, ansvarsfull och effektiv.
- Avveckla satsningar som syftar till att stimulera ombildning av hyresrätter.
- Genomföra en översyn av styrsystemet ILS så att det blir ett tidseffektivt och relevant verktyg för koncernens bolag.
- I samverkan med Kommunstyrelsen, i egen regi och genom koncernens bolag, medverka till investeringar som bidrar till en aktiv politik för livaktiga centrum i hela staden.
- Tillsammans med Stockholms business region genomföra en översyn av hur stadens lokaler kan användas för att främja nyföretagande och näringslivsutveckling.
- Fördubbla produktionen av allmännyttiga hyresrätter
- Stimulera till att fler bostäder för unga och studenter byggs
- Ta initiativ till startandet av ett regionalt allmännyttigt bostadsbolag.
- Stimulera nya och innovativa företag med fokus på miljöteknik genom bolagens investeringar.
- Aktivt arbeta med att minska bolagens miljöpåverkan.
- Under året ta fram en plan för det långsiktiga investeringsbehovet och finansieringsbehov.
- Implementera Vita jobb-modellen och ställ krav på kollektivavtalsliknande villkor i bolagens upphandlingar.
- I investeringar och bolagens verksamhet bidra till unga och långtidsarbetslösa får en chans på arbetsmarknaden i Stockholm.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

21. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

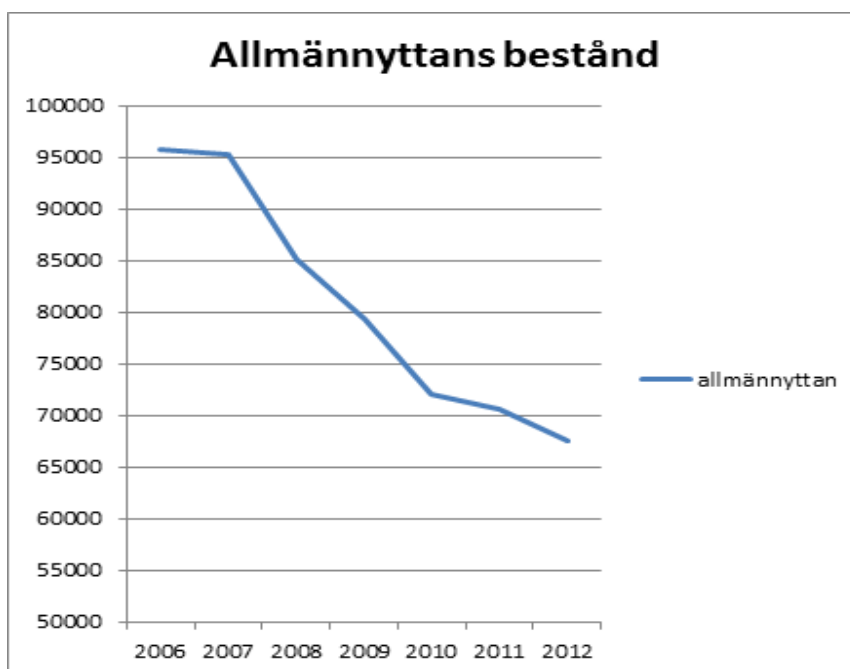
Bostadsbolagen

Svenska bostäder, Familjebostäder och Stockholmshem

Bostadsbolagen ska aktivt bidra till att höja takten i byggandet av bostäder i Stockholm och höja kvaliteten i det egna beståndet. Bostadsbolagen ska förebygga inlåsnings effekter på bostadsmarknaden genom att bland annat bygga hyresrätter i alla delar av staden, bygga hyresrätter i alla storlekar och eftersträva hyresnivåer som inte utestänger resurssvaga grupper från bostadsmarknaden. Extra prioritet ska ligga på att bygga bostäder för unga och studenter. Bostadsbolagen ska gå i framkant för klimatsmart boende och energieffektivisering av sina fastigheter. Bostadsbolagen ska arbeta aktivt med förtroendeskapande mellan boende och bolag, som en del i varumärkesbyggandet.

Bostadsbolagen ska utveckla allmännyttans roll i Stockholm

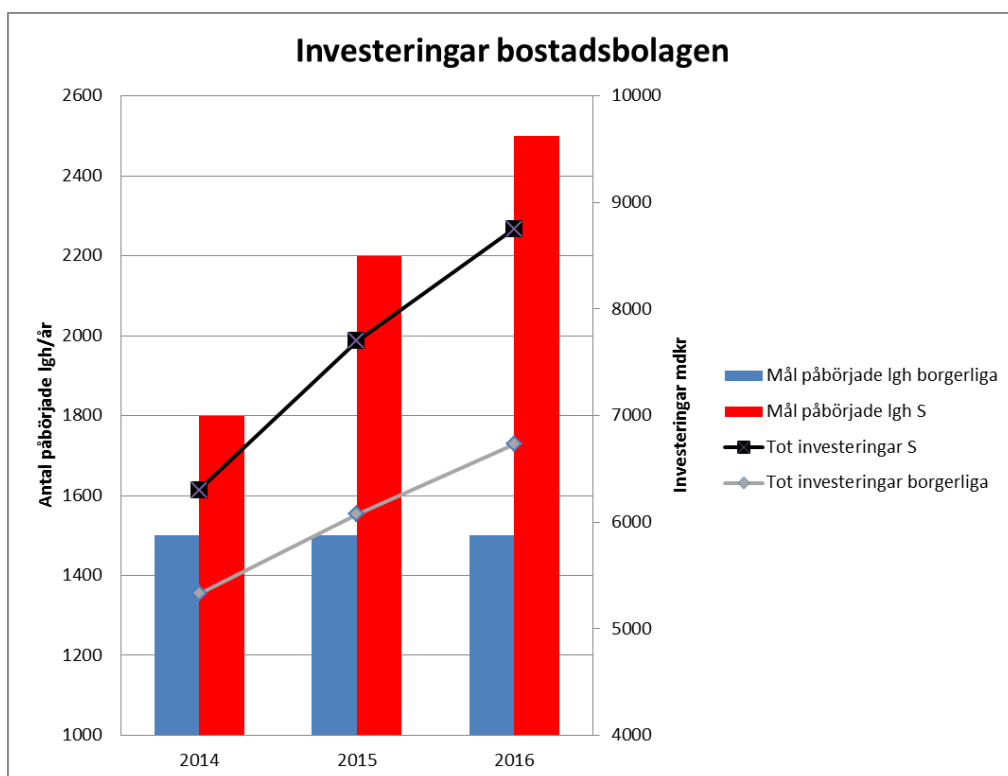
Stockholms bostadsmarknad står inför stora utmaningar och en viktig nyckel för att komma tillrätta med den växande bostadskrisen är stadens egna bostadsbolag. Stadens bostadsbolag har ett särskilt allmännyttigt uppdrag där de ska bidra till en välfungerande bostadsmarknad. De borgerliga partierna har på rekordkort tid undergrävt bostadsbolagens allmännyttiga roll i samhället. När de tillträdde 2006 fanns 95 000 allmännyttiga lägenheter i Stockholms stad. Sju år senare är motsvarande siffra 67 000 lägenheter. De flesta av lägenheterna har till underpris ombildats till bostadsrätter. Totalt sett har antalet hyresrätter i Stockholm minskat under perioden trots att behovet av hyresrätter är större än någonsin.

Stockholm behöver fler hyresrätter och allmännyttan behöver utvecklas. Därför ska bolagen genom nyproduktion och fastighetsutveckling utöka bolagens fastighetsbestånd.

Bostadsbolagen ska år 2016 påbörja totalt 2 500 lägenheter, vilket för respektive bolag innebär en nybyggnationstakt på 750-1 000 lägenheter per år och bolag. Bolagen ska under 2014 och 2015 påbörja upptrappning av bostadsproduktion. Detta innebär en reell fördubbling av bostadsbolagens nyproduktion på tre år sikt. För att lyckas med detta krävs tät samordning med berörda nämnder. Se diagram och tabell nedan för beräknade investeringsvolymer.

Bostadsbolagen	2014	2015	2016
Svenska bostäder (mnkr)	3035	3130	3040
Familjebostäder (mnkr)	720	910	1633
Stockholmshem (mnkr)	1572	2035	2061
Totala investeringar borgerliga (mnkr)	5327	6075	6734
Mål påbörjade lägenheter borgerliga	1500	1500	1500
Mål påbörjade lägenheter S	1800	2200	2500
Totala investeringar S	6300	7700	8750

Bidra till en flexibel bostadsmarknad – också för stadens unga och studenter

Idag har Stockholm inte bara en generell bostadskris med svåra inlåsnings effekter. Stockholm har också en ungdoms- och studentbostadskris som stänger ute två för framtiden avgörande grupper från stadens bostadsmarknad. En analys av bostadsmarknaden i Stockholm inför 2013 anger att mer än hälften av stockholmarna under 27 års ålder saknar egen bostad och att studenter väljer bort Stockholm på grund av bostadsbristen. Unga och studenters möjlighet att etablera sig i Stockholm är en grundförutsättning för den framtida tillväxten och välfärden.

Stockholms unga och studenter är beroende av en fungerande hyresrättsmarknad. Osäkra anställningsformer och studielån gör att andra boendialternativ inte är aktuella för den stora majoriteten i dessa grupper. Med de relativt låga inkomster studenter och unga har är det främst små lägenheter i form av ett rum de kan efterfråga. Antalet hyresettor har de senaste tjugo åren minskat med nästan 40 000 till följd av utförsäljningar och låg nyproduktion, samtidigt som de grupper som efterfrågar hyresettor har ökat. Konsekvenserna av den politik som förts av de borgerliga majoriteterna, med låg nyproduktion och extrem utförsäljningstakt, har skapat stora in- och utelåsnings effekter på hela bostadsmarknaden, men unga och studerande hör till de grupper som fått det allra tuffast. En viktig del av det allmännyttiga uppdraget att arbeta aktivt för att få in fler unga och studerande på Stockholms bostadsmarknad.

Studentbostadskrisen i hela Stockholmsregionen är ett hot mot Stockholms framtida tillväxt och arbetsmarknad. Det krävs ett aktivt samarbete mellan hela länets kommuner, bostadsbolag, lärosäten och studentorganisationer för att hitta en strategi för att säkra att Stockholm inte tappar drivna studenter och forskare. Det krävs också att de allmännyttiga bostadsbolagen tar ett betydligt större ansvar för studentbostäderna i staden. Därför behöver Familjebostäder, Stockholmshem och Svenska bostäder införa ett särskilt uppdrag att öka produktionen av studentbostäder.

Att det finns väldigt få hyresettor i Stockholm är ett hinder i sig för Stockholms unga att få bostad. En del av lösningen kan vara att Stockholms bostadsbolag inför kombokontrakt, ett system som prövats i andra städer. Det innebär att rum i större lägenheter hyrs ut var för sig, så att det går att i vissa lägenheter ha kontrakt på ett rum istället för på hela lägenheten. Hyrorna blir på så vis lägre per person och fler unga kan stå på samma kontrakt. Det finns inga juridiska hinder för ett sådant system i Stockholm, men exakt hur det ska kunna utformas ska bostadsbolagen i samarbete med bostadsförmedlingen under året presentera och på prov införa. Bostäder med kombokontrakt ska gå att söka via den nya bostadsförmedlingen.

Nyproduktion av bostäder anpassade för unga och studenter är en av socialdemokraternas mest prioriterade bostadspolitiska frågor. Då detta är prioriterat såväl inom bostadsbolagen som för exploatering- och stadsbyggnadsnämnd har det hög prioritet i samordningen inom staden.

Bostadsbolagen ska arbeta aktivt för att utveckla förtroende mellan boende och bolagen

Stockholms allmännyttiga bolag är beroende av gott rykte och goda relationer med sina boende. Goda relationer och gott rykte förutsätter att allmännyttan renoverar och sköter om sina fastigheter, men också att bolagen är trovärdiga och förtroendeingivande. De senaste årens utförsäljningar av allmännyttiga hyresrätter har kantats av tveksamma köpstämmor, ologiska försäljningar och oseriösa bostadsreor, något som skadat bolagens anseende. Utförsäljningarna av allmännyttan ska avslutas.

Bostadsbolagen äger flera centrumanläggningar som är viktiga för boende och det lokala näringslivet. Bostadsbolagen ska bidra till en positiv utveckling i sina centrumanläggningar. Försäljningar av centrumanläggningar är inte aktuellt för bostadsbolagen.

Bostadsbolagen ska arbeta för att bli Stockholms klimatsmartaste boendialternativ

Energieffektiviseringen av bostadsbolagens fastigheter är en mycket viktig del av stadens miljöarbete och den upprustning som sker av stadens äldre fastigheter ska kombineras med åtgärder för att minska energiåtgången. Bolagen ska prioritera de energibesparingsåtgärder som ger störst effekt per investerad krona. Bostadsbolagen ska satsa på att bygga miljövänligt och energisnålt. Bostadsbolagen ska aktivt bidra till att utveckla Stockholm till en elbilsstad genom att bland annat investera i laddningsstationer i anslutning till bolagets boendeparkeringar. Bostadsbolagen ska också bidra till smartare bilism genom att vid nybyggnation i kollektivtrafiknära lägen undersöka möjligheterna för bilpool i fastigheten. Bostadsbolagen ska medverka till att det är enkelt att hantera sopor och avfall på ett miljömässigt bra sätt.

Ägardirektiv 2014-2016:

- Bidra till att utveckla och stärka allmännyttan på Stockholms bostadsmarknad
- Aktivt delta i arbetet med att fördubbla byggtakten i Stockholms stad för att 2016 påbörja minst 2 500 allmännyttiga hyresrätter.
- 20 procent av nyproduktionen under de kommande åren ska utgöras av bostäder anpassade för unga och studenter.
- Inled en tätare samordning med berörda nämnder i syfte att skapa en ökad nyproduktion

- Aktivt söka byggbar mark och projekt i befintliga fastigheter såväl i kommunal som privat ägo, bland annat detaljplanelagd industritomter som upplåts med tomträtt.
 - Ta fram långsiktiga planer för en ökad bostadsproduktion på medellång och lång sikt.
 - Införa ett ombildningsstopp av bolagens hyresrätter
 - Genom aktiv fastighetsutveckling bredda allmännyttans utbud av lägenheter, i synnerhet lägenheter med rimliga hyresnivåer i innerstad och närförort.
 - Introducera innovativa lösningar för att ge fler unga stockholmare en chans på hyresmarknaden.
 - Arbeta aktivt för att hålla nere produktionskostnaderna vid nybyggnation.
 - Tillsammans med Stockholms bostadsförmedling utveckla och införa ett system med kombokontrakt, för att öppna Stockholms bostadsmarknad
 - Utveckla och driv pilotprojekt med framtidens byggmetoder (moduler m.m) och undersök möjligheten att bygga bostäder på tillfälliga bygglov.
 - Verka för att hålla rimliga hyresnivåer på Stockholms bostadsmarknad.
-
- Kombinera upprustning av bolagens bostadsfastigheter med energieffektivisering.
 - Utöka satsningar på egenproducerad förnybar energi.
 - Satsa på ny miljöteknik vid nybyggnation, bland annat genom passivhus.
 - Investera i laddningsstolpar för elbilar vid bolagens boendeparkeringar.
 - Vid nybyggnation i kollektivtrafiknära lägen undersöka möjligheterna för bilpool i fastigheten.
-
- I samverkan med Kommunstyrelsen medverka till investeringar som bidrar till en aktiv politik för livaktiga centrum i hela staden.
 - Aktivt verka i egenskap av fastighetsägare och samhällsaktör för att utveckla stadens ytterstadsområden.
 - Svenska Bostäder ska äga och utveckla Vällingby centrum för att utveckla närområdet.
-
- Arbeta aktivt för att förhindra situationer då hot om vräkningar av barnfamiljer uppstår.
 - Aktivt arbeta tillsammans med bostadsförmedlingen för att underlätta för äldre, och andra med behov av tillgänglighet, att kunna flytta om – exempelvis till bottenvåningar - i närområdet för att få ett boende som fungerar.
 - Se över bostadsbolagens krav för tilldelning av lägenheter.

- Visa social hänsyn i renoveringsprojekt genom att i dialog med boende undvika orimligt höga hyreshöjningar.
- Se över möjligheten att bygga kollektivhus
- I egen och upphandlad verksamhet skapa möjlighet för ungdomsanställningar, lärlingsplatser och praktik.
- Bolagen ansluter sig till SABO.
- I och med den ALBO-lagen tillsammans med Stadshus AB och Stadsledningskontoret inleda ett arbete med att definiera Allmännyttans roll i Stockholm och vad affärsmässighet innebär.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

22. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **AB Svenska Bostäder**, **AB Familjebostäder** och **AB Stockholmshem** godkänns.

Micasa fastigheter AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget äger och förvaltar vård- och omsorgsboenden, seniorboenden samt trygghetsboenden. Bolaget ansvarar även för bostäder till personer med funktionsnedsättning däribland LSS-boenden. Bolaget ska underlätta och stödja stadens nämnder i arbetet med att anpassa boendeformerna utifrån den efterfrågan som finns såväl vad gäller servicehus, övriga särskilda boenden, seniorbostäder och trygghetsboenden.

För att kunna garantera en ökad valmöjlighet inom ramen för en biståndsprovning behöver utbudet, både avseende antalet bostäder och när det gäller variationer i storlek och servicegrad, av äldreanpassade bostäder öka. Under kommunstyrelsen mm redovisar vi en utökad investeringsram under de kommande sex åren – bland annat för att kunna möjliggöra ombyggnation och nybyggnation av äldreboenden. Bolaget ska i detta avseende samverka med Äldrenämnden, stadsdelsnämnderna och Kommunstyrelsen för att möta det behov som idag finns och i en nära framtid kan förutses.

Investeringar som uppkommer följd av arbetsmiljökrav bör inte tas ut på hyran för ett enskilt boende.

Ägardirektiv för 2014-2016

- Tillsammans med Äldrenämnden och stadsdelsförvaltningarna utifrån ett utökad investeringsprogram arbeta fram ett program för upprustning och tillgänglighet på stadens äldreboenden så att de uppfyller arbetsmiljökraven.
- Bolaget ska noga följa förändringar i stockholmarnas åldersstruktur och deras behov av boende, samt utifrån ett utökad investeringsprogram avsätta nödvändiga investeringar så att bolaget kan erbjuda ett attraktivt, kostnadseffektivt och anpassat boende för människor i behov av stöd och trygghet. Därigenom ska bolaget också följa efterfrågan på stadens olika boendeformer så att individens val av bostad kan tillgodoses.
- Bolaget ska aktivt medverka till utbyggnaden av seniorbostäder med hyresrätt till överkomliga hyror samt genomföra en anpassning av lämpliga hyresrätter till äldreboenden. Vid nyproduktion ska bolaget aktivt bistå andra aktörer för att skapa flexibelt boende som även passar äldre och funktionsnedsatta personer.
- Generell ombildning av servicehus ska upphöra.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB

Bolagets uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering samt förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter, förmedling av lägenheter till stadens bostadsbolags internköer samt förmedling av kategoribostäder såsom exempelvis student- och trygghetsboenden.

Bristen på bostäder, i synnerhet bristen på hyresrätter, i Stockholm är ett stort och växande problem. Under de senaste sju åren har antalet hyresrätter i Stockholms stad minskat med omkring 30 000. Minskningen har i första hand skett i Stockholms stads allmännyttas bostadsbolag. År 2006 fanns cirka 95 000 lägenheter i allmännyttan, i dag är motsvarande siffra 67 000. Under samma period har efterfrågan på hyresrätter skjutit i höjden och till följd av ett minskat utbud har kötiderna i bostadsförmedlingens kö ökat kraftigt. I början av 2000-talet var antalet köande runt 100 000 jämfört med dagens 400 000. Värst drabbad av bristen på hyresrätter är grupper som har en utsatt ekonomisk och/eller social situation, så som studenter, unga, nyanlända eller personer utsatta för våld i nära relationer.

Bostadsförmedlingen spelar en mycket central roll för bostadsmarknadens funktionssätt. Den säkerställer att lägenheter förmedlas på ett säkert och transparent sätt, minimerar risker för diskriminering och bedrägerier. I dag utgör Stockholmsregionen en gemensam boende- och arbetsmarknad. Det ligger därför i stadens intresse att med hjälp av bostadsförmedlingen bidra till hela Stockholmsregionens bostadsmarknads funktionssätt. Därför ska bostadsförmedlingen verka för att fler fastighetsägare, privata och allmännyttiga, i Stockholms län ska använda sig av Stockholms stads bostadsförmedling.

Att få en bostad via andrahandsmarknaden i Stockholm är i dag det enda alternativet för allt fler. Tyvärr hör ocker, bedrägerier och trakasserier till vardagen för de som är hänvisade till andrahandsmarknaden. Det är dags att Stockholms stad genom bostadsförmedlingen tar ansvar för att öka transparens och ordning på andrahandsmarknaden genom inrättandet av en ny andrahandskö.

Bostadsförmedlingen ska införa en ny form av hyreskontrakt, där flera personer kan söka samma kontrakt. En ung stockholmare har kanske inte tillräcklig inkomst för en tvåa, men två unga stockholmare kan ha det. Kombolägenheter skulle kunna sökas av en person som söker dela lägenhet med någon annan köande eller av två eller flera personer som söker dela en lägenhet tillsammans. Kombolägenhet skulle kunna erbjudas av de

allmännyttiga bostadsbolagen i första hand, men också av andra hyresvärdar som ser värdet i att möjliggöra för unga och studerande att bo i Stockholm.

Personer som befinner sig i våldsamma nära relationer är extra utsatta på Stockholms bostadsmarknad. Bostadsförmedlingen ska i samverkan med socialtjänsten och polisen se över behovet av utökad förtur till gruppen och utifrån resultatet utveckla förmedlingens förtursverksamhet.

I dag ställer många fastighetsägare, allmännyttiga och privata, höga krav på inkomster och anställningsform för godkännande av en ny hyresgäst. Dessa krav är många gånger högre än de krav bankerna ställer på de som tar bostadslån. En konsekvens av detta system är att många äldre inte kan flytta från sina stora och dyrare lägenheter till mindre på grund av att de inte klarar inkomstkraven hos den nya fastighetsägaren. Bostadsförmedlingen får till uppgift att utveckla bättre system för inkomstprövning.

Unga och studenter är en särskilt utsatt grupp på bostadsmarknaden. Bostadsförmedlingen ska i samarbete med allmännyttan utöka utbudet av förturslägenheter till studenter och unga.

Ägardirektiv 2014-2016:

- Intensifiera arbetet för att fler unga ska välja bostadskön genom ökade marknadsförings- och informationsinsatser.
- Reformera bostadsförmedlingens kösystem för att möjliggöra kombokontraktförmedling.
- Utred möjligheten för generellt sänkta avgifter.
- Intensifiera arbetet med rekrytering av fastighetsägare lägenheter i hela Stockholms län.
- Inled arbetet med att inrätta en andrahandsförmedling samt skapa stöd- och rådgivarfunktion, för personer utanför den reguljära bostadsmarknaden, dit de kan vända sig för juridisk rådgivning.
- Tillsammans med fastighetsägare utveckla en individanpassad modell för inkomstprövning.
- Utred möjligheten att ytterligare möjliggöra förtur för personer som lever under hot eller i våldsamma nära relationer.
- Tillsammans med bostadsbolagen och äldrenämnden underlätta äldres möjligheter att byta lägenhet inom beståndet för att få mer tillgängligt boende.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Stockholm stads bostadsförmedling AB** godkänns.

Skolfastigheter i Stockholm AB (Sisab)

SISAB ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler för stadens förskole- och skolverksamhet, och tillsammans med sina hyresgäster skapa pedagogiskt anpassade utbildningsmiljöer med kvalitet, sund ekonomi och långsiktig miljöhänsyn.

Stockholm är barnens stad lika mycket som de vuxnas stad. Det borde vara en självklarhet men är långt ifrån alltid en självklarhet. Alltför ofta tvingas barn uppleva en arbetsmiljö som vuxna inte skulle acceptera. Därför är det angeläget att successivt höja ambitionerna för Stockholms skolor – även när det gäller lokalerna. Detta gäller såväl med avseende på tillräckligt antal lokaler (en alltför trångbodd skolverksamhet riskerar leda till både sämre resultat och ökat slitage) som när det gäller kvaliteten på lokalerna, avseende exempelvis luftkvalitet och bullerdämpning.

Stockholms skolplanering har inte klarat att möta befolkningsökningen och lösningen har alltför ofta blivit bristfälliga, provisoriska lösningar. I vårt utökade investeringsprogram vill vi öka investeringsramen med 6 miljarder under de kommande sex åren. 1 200 miljoner kronor av dessa ska användas till ökade investeringar i skol- och förskolelokaler med start under 2014. Därigenom får staden bättre förutsättningar både att möta växande behov i en växande stad samt möjligheter att bygga om eller anpassa lokaler till ambitionen att minska skolklassernas storlek i de tidigare årskurserna.

På samma sätt som lokalernas kvalitet är en fråga om barnens rättigheter är också möjligheterna för barnen att röra sig fritt i sina kvarter en fråga om barnrättigheter. Här går utvecklingen i stort i fel riktning. Allt fler vuxna upplever trafikmiljöer som osäkra och kör därför sina barn till skolan (vilket ytterligare bidrar osäkra trafikmiljöer). Staden måste nu visa att man menar allvar med trafiksäkerhetsarbetet och att barn säkert och tryggt ska kunna ta sig till skolan. Därför ska SISAB tillsammans med Trafik- och renhållningsnämnden utarbeta åtgärder för höjda ambitioner när det gäller säkra skolvägar. En insats bör vara att målade gator på prov ska införas vid 30-gator, för att det ska bli tydligare för bilister vart många barn rör sig.

SISAB ska också vid sidan om det huvudsakliga uppdraget, att förse staden med funktionella och ändamålsenliga lokaler, också genom sitt fastighetsinnehav bidra till ett livaktigt lokalsamhälle. Många av skolans lokaler används bara en begränsad del av dygnet. Dessa lokaler skulle kunna vara en viktig resurs för lokalsamhället och föreningslivet när det gäller exempelvis att underlätta för möten. Förutom att underlätta och stödja gemenskaper i skolans upptagningsområde kan en fördel för skolan vara att

mer folk i skolans lokaler under kvällar och helger medverkar till en minskad skadegörelse. För att detta ska kunna fungera krävs ett bra samarbete mellan skolan och föreningslivet. Fokus ska i synnerhet ligga på att tillgängliggöra skolornas idrottslokaler då det råder mycket stor brist på idrottsanläggningar för stadens idrottsföreningar.

För att uppnå målet om att få fler barn och ungdomar i rörelse i Stockholm är det viktigt att berörda förvaltningar och Sisab samverkar kring utvecklingen av skolgårdarna. Därför får bolaget uppdrag att återkomma till kommunfullmäktige med en plan på hur skolgårdar bättre kan rustas för idrott och rörelseinriktad lek.

Till exempel skulle stadens webbaserade bokningsservice kunna inrymma dessa lokaler som möteslokaler för föreningslivet enligt den noll-taxapricipen som gäller för idrottslokaler idag. Genom satsningen Jobb istället för bidrag kan i vissa fall också personal komma att ställas till skolornas förfogande som kan bidra till ett fungerande arbetssätt. Berörda förvaltningar (utbildningsnämnden och kulturnämnden) ska tillsammans med SISAB ges i uppdrag att utreda hur stadens egna lokaler ska kunna nyttjas på ett optimalt sätt för att värna och främja föreningslivet i Stockholm.

Sankt Görans gymnasium byggs om till studentbostäder. Det är ett positivt exempel på där stadens förvaltningar och bolag samverkat för att bidra till att lösa bostadsbristen i Stockholm. Det kan finnas fler möjliga bostadsprojekt inom Sisabs bestånd. Bolaget ska därför ta med detta perspektiv i den övergripande skolplaneringen.

Ägardirektiv 2014-2016:

- Utifrån det utökade investeringsprogrammet planera och genomföra nödvändiga investeringar så att bolaget kan tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler som motsvarar behoven i stadens skolverksamhet.
- Prioritera insatser och investeringar som ger eleverna förutsättningar till förbättrade studieresultat.
- Effektivisera verksamheten och arbeta för att sänka de långsiktiga kostnaderna genom att använda ny teknik och utveckla bolagets arbetsmetoder.
- Verka för en giftfri skolmiljö, med god arbetsmiljö och bra luftkvalitet.
- Öka användningen av skolornas gymnastiksalor och övriga lokaler utanför skoltid.
- Öka den automatiserade övervakningen för att minska vandalisering och stärka tryggheten i och i anslutning till skolbyggnaderna.
- Utred och påbörja arbetet med att rusta skolgårdar för idrott och rörelseinriktad lek.

- Tillsammans med Trafik- och renhållningsnämnden öka insatserna för såväl funktionella/trafiksäkra angöringar som säkra skolvägar till Stockholms skolor
- Inventera möjliga ungdoms och studentbostadsprojekt i befintliga fastigheter som inte behövs framöver.
- Aktivt arbeta med energieffektiviseringar och förnyelsebar energi

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Skolfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Stockholm Vatten AB

Stockholm vatten ska säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm samt under högt ställda säkerhets- och miljökrav ombesörja avloppshantering i området.

Bolagets verksamhet präglas av tunga men nödvändiga investeringar. I syfte att uppnå en långsiktig sund ekonomisk utveckling bör bolaget utnyttja de kunskaper man har inom VA tjänster och öka sina externa intäkter genom ytterligare samarbeten i regionen.

I och med ett växande Stockholm och utökade miljöåtaganden med anledning av Baltic Sea Action Plan ska bolaget investera i framtidens vattenrening för Stockholm med miljö och kretsloppstänkande i fokus.

Ägardirektiv för 2014-2016

- Långsiktigt säkerställa en långsiktig sund ekonomisk utveckling genom att, dels öka de externa intäkterna, dels genom ett fortsatt effektiviseringsarbete.
- Säkra kvaliteten i verksamheterna i det fortsatta effektiviseringsarbetet.
- Sköta underhållet så att man ej äventyrar säkerheten i produktionen.
- Fortsätta arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet.
- Minska miljöbelastningen i produktionen och distributionen av dricksvatten och i omhändertagandet av avloppsvattnet.
- Förädla de restprodukter som uppstår av verksamheten så att man kan återanvända dem utifrån ett kretsloppstänkande.
- Bidra till att öka biogasproduktionen
- Investera i framtidens vattenrening för Stockholm
- Bidra till et förbättrat klimat

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Stockholm Vatten AB** godkänns

Stockholms Hamn AB

Stockholms hamnar ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling. Därtill har Stockholms hamnar en viktig roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Genom utveckling och investering i långsiktig och hållbar infrastruktur i Stockholms hamnverksamhet stärks näringslivet, jobben och miljöarbetet.

Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett miljövänligt transportarbete.

Stockholm har i århundraden varit en hamnstad. Varor har alltid kommit till oss via sjövägen, till vår stad som är byggd på öar. Stockholm skall självklart förbli en hamnstad. Vår region är beroende av en väl fungerande och en ständigt utvecklande hamnverksamhet.

Godstrafik sjövägen

I takt med att Stockholmsregionen växer kommer det att ställas stora krav på en ökad kapacitet för mottagande av gods. Här spelar Stockholms hamnar en självklar och viktig roll. Varuförsörjningen till Stockholmsregionen sker främst med sjötrafik. För att kunna möta regionens utveckling är både den nya containerterminalen i Norvik och expanderingen av hamnen i Kapellskär mycket välbehövliga förstärkningar. Därtill behövs effektiva landanslutningar och omlastningsmöjligheter. Här krävs att berörda parter i regionen samverkar. En viktig satsning som bör prioriteras är utbyggnaden av Nynäsbanan, dvs. dubbelspår hela sträckan till Nynäshamn med anslutning till stambanan som blir en naturlig del i att öka kapaciteten i Norvik/Nynäshamn.

Vattnet - en viktig del av Stockholms attraktionskraft

Stockholms hamnar utgör en viktig del för en fungerande turismnäring i Stockholmsregionen. Årligen spenderar kryssnings- och färjebesökare över 5 miljarder kronor på shopping, boende, mat och rekreation. Detta motsvarar ungefär 20 % av den totala inkomsten till turismnäringen. Förutsättningarna för en ökad kryssningstrafik ska fortsätta utvecklas.

Stockholms hamnar - en del av Östersjöregionen

Stockholms hamnar är ett föredöme vad gäller miljövänligt arbete, både som utförare och som ledande aktör. Detta gäller bland annat omhändertagandet av svart och gråvatten, elanslutning av båtar vid hamn etc. Hamnen gör detta för att värna miljön i och kring Östersjön, ett självklart ansvar. Hamnens miljövänliga arbete bör kunna entusiasmera andra hamnar runt Östersjön. För

att bidra med våra kunskaper bör Stockholms hamnar AB öka sitt engagemang i olika organ där andra östersjöhamnar finns delaktiga och främja samarbeten östersjöhamnarna emellan. Förutom miljöarbetet finns mycket att diskutera och lära från andra hamnar när det gäller handel, citylogistik, gods på räls m.m.

Avveckling av Loudden

Loudden som oljedepå var planerad att vara avvecklad senast 2011 för att bereda plats för bostadslägenheter. Detta är beslutat i Stockholms kommunfullmäktige. Stockholms Hamnar arbetar i samråd med Stockholms Stadshus AB om möjliga alternativ för oljeverksamheten med en helhetslösning som mål, enligt ägardirektiven.

Det är viktigt att staden inte tappar farten i avvecklingsprocessen med att hitta en annan lokalisering avseende Stockholmsregionens försörjning av oljeprodukter så att området äntligen kan frigöras för byggandet av bostäder, skolor, service och handel, i enlighet med stadsutvecklingsprogrammet av Norra Djurgårdsstaden, där Loudden ingår som den sista etappen.

Folkliv vid stadens kajer

Stockholms innerstad omgärdas av vatten och därmed kajområden där vackra skutor ligger förtöjda. Det här förskönar stadsbilden och gör Stockholm så vackert. Förutom förtöjda skutor så är stadens kajer väl använda under hela året. Men särskilt sommartid flockas, stundvis trängs solsugna stockholmare och turister kring stadens kajer. Där det är möjligt så måste miljön och utrymmena kring kajerna bli mer anpassade för besökare som vill avnjuta en stund vid vattnet. Vi Socialdemokrater vill tillgängliggöra kajområdena som de offentliga rum de faktiskt är.

Stadens kajer ägs och drivs av olika parter inom staden. Ett arbete pågår som ska landa i en bättre stadsövergripande strategi för hur våra kajer används och att det också inkluderar och tar hänsyn till att främja folklivet vid stadens vatten. Hamnen bör vara drivande i arbetet med övriga aktörer i arbetet med ta fram strategi kring hur stadens kajutrymmen ska användas och vilka principer som bör gälla.

Efterfrågan på kajplatser och hamnplatser

Fartyg, skepp och skutor ligger trångt vid stadens kajer. Det är en vacker bild och en försköning av innerstaden. Man når Stockholms innerstad med fritidsbåt, det gör Stockholm så underbart.

Efterfrågan på centralt belägna kajplatser är dock stor och väntetiden för stockholmaren för en båtplats är på vissa håll är så lång som över 14 år. Samtidigt är vattnet en viktig del av Stockholms attraktionskraft och har en stor

betydelse för en ökad turism. Att gästa Stockholm med egen båt och temporärt angöra en brygga är idag dessvärre mycket svårt då det finns ett tydligt underskott av gästhamnsplatser. Framförallt om man kommer sjövägen via Mälaren.

Stockholms Hamn prioriterar, och ska prioritera den rörliga, kommersiella sjöfarten vid upplåtelse av de centralt belägna kajplatserna där passagerartrafiken utgör det helt dominerade trafiksegmentet. Men vi anser att Hamnen, tillsammans med berörda nämnder också ska arbeta aktivt med att underlätta för dem som vill besöka Stockholm med ”egen” båt. Därför behövs nya gästplatser. Vi vill att staden utreder möjligheterna att anlägga flytande enheter som inte enbart är för kommersiellt bruk utan också för besökare för ”kort-tidsangörning”, särskilt under vår- och sommarsäsong.

Kollektivtrafik på vatten

Vattenvägarna måste kunna utnyttjas mer och ses som en möjlighet till att utvecklas för mer persontransporter. Stockholm går att binda samman via vattnet och därmed minska belastningen på andra infartsvägar. Utnyttja stadens vattenvägar i så stor omfattning som möjligt, med ett nät av färjor och pendelbåtar för passagerare och cyklister, med smidiga omstigningar till kollektivtrafiken på land. Även möjligheten att forsla kollektivtrafikbussar så att dessa slipper ta omvägen genom staden och bidra till en ökad trängsel. Stockholms Hamnar AB ska arbeta aktivt för att förbättra anknypningarna mellan kollektivtrafiken till sjöss och på land samt även främja utvecklingen av kajer för kollektivtrafik på vatten, lokal godstrafik samt för rekreation.

Ägardirektiv 2014-2016:

- att med berörda parter, särskilt med kranskommunerna, ge högsta prioritet i frågan för att samordna insatserna i att hitta alternativ lokalisering för oljeverksamheten vid Loudden
- aktivt utveckla hamnens delar i turiststaden Stockholm i samarbete med Stockholm visitors board
- öka engagemanget och delaktigheten i hamnorganisationer kring Östersjön
- utveckla kryssningstrafiken
- vara aktiva i arbetet med en ny stadsövergripande kajstrategi
- utveckla stadens kajområden så att dessa blir mer tillgängliga
- fortsätta utvecklingen och upprustningen av stadens innerstadskajer samt möjlighet att anlägga säsongsbaserade båtplatser för korttidsgästande fritidsbåtar
- vara aktiva i utvecklingen av person- och kollektivtrafik på vatten
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader

- verksamhetens miljöpåverkan ska minska

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Socialdemokraternas förslag till mål och ågardirektiv för 2014-2016 för **Stockholms Hamn AB** godkänns

AB Stokab

AB Stokabs uppgift är att bygga ut, underhålla och hyra ut passiv IT-infrastruktur i Stockholmsregionen. Bolaget ska tillhandahålla moderna högkvalitativa nät som är öppna för alla på lika villkor. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm. STOKAB har, genom sitt dotterbolag St: Erik Kommunikation AB, dessutom ansvaret för att handla upp och administrera stadens kommunikationslösningar. Kommunfullmäktige har i det avseendet överlämnat ett förvaltningsansvar till bolaget.

STOKAB är ett välskött bolag som ger förutsättningar för god IT-relaterad service åt invånarna och företag/verksamheter. En omfattande utbyggnad har skett och alla ägare av flerfamiljsfastigheter, samt de flesta företag/verksamheter i staden har tillgång till svarta fibrer. STOKAB ska arbeta vidare med att lösa även villaägarnas behov av tillgång till snabbt internet, förslagsvis med trådlös förbindelse från knutpunkter i villaområdena.

En förutsättning för att kommunikationen i bredbandsnäten ska fungera är att den underliggande fysiska infrastrukturen är intakt och kan trafikerats. STOKAB har en viktig uppgift i att arbeta så att underhåll och fortlöpande förändringar sker vilket ska ge en mycket hög tillgänglighet i näten. Detta kräver en god planering, kraftsamling och snabba insatser vid driftstörningar. STOKABs trygghets- och säkerhetsarbete är strategiskt. Fungerande elektroniska kommunikationer är avgörande i vardagen för invånarna, näringslivet samt inte minst de offentliga verksamheterna. Det kräver smart placerade resurser som ger snabb tillgång till hela nätet.

STOKAB har vidare en nyckelroll i att utveckla näten så att alla invånare och företag/verksamheter har tillgång till snabba uppkopplingar. Det nationella målet är att minst 90 % av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100Mbit/s år 2020. Detta är redan en realitet i Stockholm, vad gäller infrastrukturen, men inte för hushållen. Idag ligger ofta fibern passiv i marken, framdragen till fastigheten men når inte hushållen, framförallt inte i det äldre bostadsbeståndet och i småhus i Stockholm. STOKAB:s kunder består av näringsliv, fastighetsägare och offentliga verksamheter. Den samhällsekonomiska vinsten av stadens/STOKAB:s investering i fiberinfrastruktur beräknas uppgå till 16 miljarder (enligt en studie genomförd av Acreo Swedish ICT) vilket är utomordentligt bra och skapar en otrolig konkurrenskraft för hela Stockholmsregionen. Men att påstå att 90 % av befolkningen i Stockholm har tillgång till bredband är inte hela sanningen (Stockholms stads årsredovisning 2012).

Mycket av dagens offentliga och kommunala service påminner om bankernas manuella betjäning fram till slutet av 80-talet. Därefter gick övergången till telefonbanken och sedan Internet i rask takt. På samma sätt sker kommunikations- och informationsflödet mellan oss invånare i Stockholm och staden mer och mer elektroniskt. Stadens nämnder och styrelser är engagerade i utvecklingen av e-tjänster. Men för att ta del av den digitala samhällsservicen krävs både tillgång till IT-utrustning och internet. Det är en viktig demokrati- och jämlikhetsfråga att alla enkelt och utan stora kostnader kan använda internet för information, kommunikation och tillgång till service.

Idag finns datorer tillgängliga för invånare på biblioteken. De borde även finnas tillgängliga i förvaltningars receptioner, skolor, sim- och idrottshallar m.fl. platser där staden driver verksamhet. Staden bör även undersöka möjligheterna att placera terminaler i SL:s vänthallar vid T-banan och pendeltågen. STOKAB ska inleda ett arbete för att parker och torg förses med öppet och fritt Wifi. Det ökar värdet och tillgängligheten i de offentliga miljöerna samtidigt som det stärker Stockholm som besöksstad.

Det är länge sedan skärgården dominerades av småjordbruk och fiskerier. Kan man nu leva på jobb i skärgården? Ett sätt att stärka arbetsmarknaden i skärgården är att investera i IT-infrastrukturen. Mot bakgrund av Acreos studie vet vi att det är samhällsekonomiskt lönsamt. STOKAB ska ta fram en plan så att permanenta och tillfälliga invånare i vår underbara skärgård får tillgång till snabb och säker elektronisk kommunikation. Detta bör utvecklas tillsammans med Skärgårdsstiftelsen, Skärgårdens intresseföreningar och operatörer.

Staden ska ligga steget före i hela den digitala utvecklingen som ger oss god service och mer tillgänglig kommunikation. Därmed blir Stockholm ännu mer attraktiv som stad för boende, turister och företagare.

Ägardirektiv 2014-2016:

- Fortsatta insatser för att säkerställa driften med 99 % tillgänglighet
- Bolaget ska genomföra en utbyggnad av olika typer av passiv IT-infrastruktur, även för trådlös kommunikation och i hela Stockholm, också i skärgården.
- Staden ska intensifiera arbetet så att alla invånare samt företagare/verksamheter enkelt och till låg kostnad kan dra nytta av de stora insatser staden gjort i fiberutbyggnad samt i utveckling av elektronisk information.
- Bolaget ska medverka till öppet och fritt Wifi i Stockholms parker och torg samt tillgång till internet i kollektivtrafiken, stadens receptioner, skolor, sim- och idrottshallar.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **AB STOKAB** godkänns

Stockholms Stads Parkerings AB

Stockholms Parkerings främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon genom byggnation av nya parkeringsgarage och utveckla verksamheten i befintliga anläggningar. Parkeringsbolaget ska sköta och utveckla effektiv och hållbar drift i förvaltningars och bolags parkeringsplatser och garage, liksom i de egna anläggningarna. Bolaget bygger och driver både anläggningar som verkar på den kommersiella marknaden liksom anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet, såsom infartsparkeringar. I de kommersiella anläggningarna ska lönsamheten vara god för att klara av finansieringen av övriga anläggningar samt nybyggnationen. Bolaget ska fokusera ytterligare på ökad kollektivtrafikanvändning genom fler infartsparkeringar. I detta krävs samarbete med bland andra grannkommuner och SL. Bolaget ska aktivt bidra till en miljömässigt hållbar trafik i Stockholm, genom att skapa goda förutsättningar för elbilar och bilpooler.

Bolaget ska verka för en långsiktig hållbar parkeringssituation i Stockholm och för detta krävs tätt samarbete med Trafik och renhållningsnämnden och initierandet av en bred politisk diskussion om parkeringspolitiken i staden.

Vidare ska bolaget inventera sitt ytlägesbestånd och där det är möjligt se över möjligheterna till stadsutvecklingsprojekt, exempelvis på Norr Mälärstrand.

Ägardirektiv:

- Arbeta aktivt med utvecklandet av infartsparkeringar för att minska trafiken i Stockholm.
- I samverkan med Trafik och renhållningsnämnden inleda arbetet för att ta fram underlag för en bred politisk överenskommelse i den framtida parkeringspolitiken, bland annat genom utvecklandet av nya prismodeller i syfte att minska gatuparkering.
- Fortsätt arbetet med att förbättra trivsel och trygghet i bolagets parkeringshus
- Parkeringshusen ska ha både cykelparkeringar och laddningsstationer för elbilar.
- Underlätta för bilpoolers etablering i Stockholm och skapa ekonomiska incitament för supermiljöbilar i bolagets helägda parkeringsplatser.
- Undersök möjliga stadsutvecklingsprojekt på befintliga ytparkeringsanläggningar
- Stärk samarbetet med fastighetsägare och exploateringskontoret för att hitta medfinansiering till nya parkeringsprojekt.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Stockholm Stads Parkering AB** godkänns.

Stockholms stadsteater AB

Kulturhuset Stadsteatern ska vara en angelägenhet för alla stockholmare och utmaningen är att nå de människor som ser kulturen som en okänd och onåbar värld. Med den nya organisationen på plats och ett hus samlat med teater, film, konst, dans, litteratur och samtal finns stora möjligheter att nå målet om ett kulturhus för alla stockholmare.

Kulturhuset Stadsteatern skall utvecklas som kulturinstitution i Stockholm. Sammanslagningen av de två betydelsefulla verksamheterna har möjlighet att bidra till flera tillväxtpotentialer. Teatern ska ges fortsatt möjlighet att erbjuda stockholmarna ett brett utbud av föreställningar med allt från det bästa av det bredaste till det vassaste av det smala. Det ska alltid finnas något nytt att uppleva i teaterns värld. Produktioner för barn och ungdom ska vara en prioriterad del av verksamheten.

Bolaget ges ökade resurser för att utveckla såväl utställnings- som programverksamheten samt jobba aktivt uppsökande med barn- och ungdomar för att nå nya målgrupper för teater- och programverksamheten.

Stockholms Stadsteater som idag är Nordens största dramatiska teater med bred repertoar och verksamhet nästan hela året ska också omfamna platser utanför glasväggarna i Kulturhuset. Sergels torg och Brunkebergs torg är två platser i city där det idag är mycket folk men lite kultur, med undantag för den årliga kulturfestivalen. Vi vill undersöka möjligheterna att utveckla dessa platser till kulturstråk med levande scener, publik och öppen verksamhet så att vi når ännu fler än idag. I det arbetet ska också utredas om det finns samarbetsmöjligheter med scenen i Kungsträdgården

Sergels torg kan utvecklas till en av huvudstadens mest besökta utomhusscener för fria kulturella upplevelser med allt från scenkonst till streetart. Vidare ska arbetet med att få med kulturen i samverkan med andra aktörer i samband med förnyelsen av stråket Sergels torg – Brunkebergs torg - Klarabergsgatan och ytorna kring Centralen intensifieras.

Den framgångsrika satsningen på en lokal stadsteaterfilial i Skärholmen med särskild inriktning på barn- och ungdomsteater ska få ökade möjligheter att utvecklas och breddas till att även bli ett kulturhus och stadsteater i ett. Vi vill också att ett nytt, liknande, hus öppnas i Västerort. Bolaget ges ökade resurser under 2014 i syfte att expandera det varierade utbudet i tre delar av staden, city, syd och väst. Medlen ska också användas till att öka tillgängligheten till scenerna med ökad information bland målgrupper som är sällan- eller aldrigbesökande medborgare.

För att öka Stadsteaterns utbud och göra det mer tillgängligt lokalt ska metoder utvecklas för att kunna sända föreställningarna digitalt till olika samlingslokaler runt om i staden.

Parkteaterns populära verksamhet ska utvecklas och utökas. Samarbeten med Stadsteatern där fria grupper får möjlighet att sätta upp föreställningar och möta en större publik är en viktig del i ett fortsatt arbete med att stärka de fria grupperna och fylla stadens scener med innehåll.

Kulturhuset Stadsteatern ska vara ett smörgåsbord med många ickekommersiella inslag. Med den nya organisationen bör man kunna öka dynamiken och stimulera den konstnärliga utvecklingen samtidigt som man i bolaget värnar och stärker kärnan av kompetent fast personal inom såväl det tekniska och administrativa som konstnärliga området.

Ägardirektiv 2014-2016

- Aktivt verka för att nå nya publikgrupper, särskilt bland stadens unga och äldre befolkning i ytterstaden.
- Kulturhuset Stadsteatern tilldelas särskilda medel för att aktivt söka upp gymnasieelever under läsåret i syfte att förstärka deras kunnande om scenkonst och kulturmöjligheter i Stockholm
- Bolaget skall se över Sergels torgs utnyttjande i syfte att se om torget kan utvecklas till en utomhusscen för breddkultur.
- Utveckla metoder för digital transferering av föreställningar till biografer och teatersalonger i Stockholm.
- Utredda möjligheten till ett samarbete mellan bolaget Kungsträdgården Park & Evenemang och Kulturhuset Stadsteatern
- Låta Stadsteatern i Skärholmen utvecklas till ett kulturhus.
- Etablera ett nytt kulturhus i Västerort
- Utveckla utställningsformaten och programinnehållet vid kulturhusets utställningar. Huset ska uppfattas som ett av Europas mest spännande utställningshallar för moderna stadsuttryck.
- Vidareutveckla utbudet inom Parkteatern, bland annat genom utomhusbio
- Att samarbeta med kulturfestivalen för att stärka och utveckla festivalen
- Stadsteatern ska samverka med det fria kulturlivet för att öka teaterutbudet i Stockholm

Resultat efter finansnetto

Stockholms stadsteater AB	2013	2014	2015	2016
	-230	-360	-340	-340

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Stockholms stadsteater AB** godkänns.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Stockholm Globe Arena har som målsättning bidra till att utveckla Stockholm som internationellt och nationellt konkurrenskraftig besöks- och evenemangsstad. Stadens arenor ska vara anpassade för en mångfald av evenemang och ledorden ska vara hög kvalitet tillgänglighet för medborgare och besökare. Bolaget ska tillhandahålla och utveckla ändamålsenliga lokaler för evenemangsverksamhet. Ägaren anser att det är viktigt med ett bredd- och jämställdhetsperspektiv i evenemangsutbudet i Stockholm. Bolaget ska aktivt bidra till att utveckla globenområdet och Söderstaden till en attraktiv del av Stockholm.

Under året ska bolaget i samverkan med Stockholms stadshus AB samt Idrotts- och fastighetsförvaltningen pröva om det finns andra större idrottsanläggningar som med fördel, sportligt, verksamhetsmässigt och ekonomiskt, kan ingå i Globe Arena. En sådan kan vara exempelvis simsportens nationalarena, Eriksdalsbadet.

Bolaget ska aktivt arbeta med att höja säkerheten vid evenemang på stadens arenor. Detta är i synnerhet prioriterat där det föreligger risk för brottslighet i samband med idrottsarrangemang. Bolaget ska pröva möjligheten att ställa krav på maskeringsförbud dess anläggningar som motsvarar tillämpningen av lag (2005:90) om förbud mot maskering i vissa fall.

Ägardirektiv 2014-2016

- Verksamheten ska tillhandahålla lokaler och anläggningar för evenemang i världsklass bland annat sport, konserter, kultur- och familjeaktiviteter.
 - Tillhandahålla arenor på ett sådant vis att Stockholms elitidrott ges möjligheter till god utveckling.
 - Aktivt bidra till att utveckla Söderstaden och globenområdets attraktivitet.
 - Vara initiativtagare till att fördjupa samarbetet med befintliga samarbetspartners, samt att aktivt söka efter nya, i syfte att utveckla Stockholm som evenemangsstad.
- Utreda möjligheterna till ett utökat samarbete mellan stadens samtliga evenemangsarenor.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

Stockholm Business Region AB (SBR)

Bolaget ska leda arbetet med att stärka det samlade näringslivsarbetet i och marknadsföringen av Stockholm. Ett övergripande och gemensamt verksamhetsområde för bolagen är att marknadsföra Stockholm som en attraktiv etablerings- och besöksstad. Målet för bolagets verksamhet är att Stockholm ska utvecklas till Sveriges och norra Europas ledande tillväxtregion.

Under året har bolaget som prioriterad verksamhet att verka för ett förbättrat företagsklimat i stadens yttre delar samt stärka Stockholms internationella tillgänglighet.-

Stockholm är en av världen mest kunskapsintensiva regionen. Befolkningen är högutbildad, våra universitet och högskolor håller hög internationell klass och företagen är innovativa. För att Stockholm även i framtiden ska kunna konkurrera internationellt krävs ett målmedvetet arbete. Bolaget utgör ett av stadens viktigaste verktyg för att stärka kunskapsregion Stockholm.

Småföretagandet i Stockholm är av stor vikt för sysselsättningen och Stockholms tillväxt. I Stockholm ska människor kunna förverkliga sina idéer. Staden ska i så stor utsträckning som möjligt undanröja hinder och stödja företagande. Detta är extra stor betydelse i stadens yttre delar där det finns få arbetstillfällen och sysselsättningen är låg. Bolaget ska tillsammans med stadens övriga bolag och nämnder bidra till ett positivt företagsklimat i Stockholm. Bolaget ska också inleda arbetet med att skapa tre Företagartorg.

Stockholm är i mångt och mycket enkärnig vilket innebär att företag och arbetstillfällen har liten spridning vilket i sin tur leder till en hård belastning på trafiken och att delar av staden blir sovstäder under dagtid. Bolaget ska verka för att fler strategiska företagsetableringar sker i delar av staden med god kollektivtrafik men låg sysselsättning.

I PWC:s ranking om storstadsregioner hamnar Stockholm i topp fem. På en rad områden däribland befolkningens kunskapsnivå och samhällets trygghet hamnar vi absoluta toppen. Det område som rankas sämst är stadens internationella tillgänglighet. Stockholm ligger rent geografiskt relativt otillgängligt till. Därför måste det vara enkelt att resa till och från Stockholm. Arlanda är Stockholm och Sveriges viktigaste internationella knutpunkt. Tyvärr har flygplatsen halkat efter våra nordiska grannländer i antal direktflyg och interkontinentala destinationer. För att Stockholm ska kunna locka internationella företag, turister och evenemang krävs det att Stockholm är tillgängligt. Därför ska bolaget under året aktivt verka för ökade samarbeten med näringsliv och Swedavia i syfte att stärka Arlanda.

Taximarknaden i Stockholm är sjuk. Besökare och invånare i vår stad möts av ockerpriser och hotfulla situationer i samband med taxiresor. Detta är inte acceptabelt. Borgerligheten har sagt att detta är ett problem men inget händer. Bolaget får till uppgift att vara samordnare för arbetet med att reglera Stockholms taximarknad.

Under vår ledning initierades satsningen på Filmregion Stockholm-Mälardalen för mer filmproduktion i regionen. I och med att Stockholm nu formellt står utanför satsningen och inte är fullständig medlem i Filmregionen går staden miste om både produktioner och möjlighet till statligt stöd för dessa. Det är viktigt att göra Stockholm till Sveriges filmhuvudstad. Stockholm ska därför, genom SBR, bli fullvärdig medlem i organisationen.

Turistnäringen och hotellnäringen växer i Stockholm. Det är mycket positivt och bolaget ska fortsätta marknadsföra Stockholm i Sverige och internationellt. I dag är utbudet för välbärgade och affärsresenärer bra i Stockholm men de billigare boende och turistalternativen måste utvecklas och marknadsföras. Stockholm behöver fler enkla hotell, B&B och vandrarhem. Bolaget får till uppgift att kartlägga marknaden och att tillsammans med staden övriga bolag och nämnder verka för att fler enklare boendalternativ erbjuds i Stockholm.

Ägardirektiv 2014-2016

- Aktivt medverka till att Stockholm får fler stora evenemang, fler besökare som genererar ekonomisk aktivitet och fler företagslokaliseringar.
- Främja och underlätta för utländska företag som vill bedriva verksamhet, investera och etablera sig i Stockholm.
- Arbeta för att skapa mötesplatser och kontaktytor mellan alla delar av stadens verksamhet, den högre utbildningen och forskningen samt näringslivet. I detta särskilt verka för att utländska studenter under och efter avslutad utbildning fortsätter verka i Stockholmsregionen.
- Inrätta ett fördjupat samarbete med Stockholms miljöteknikföretag i syfte att koordinera och marknadsföra Stockholm som ett framgångsrikt miljöteknikcentrum.
- Verka för att utveckla regionens internationella tillgänglighet genom fler direkta flyglinjer till och från Arlanda.
- Arbeta för att marknadsföra och utveckla Stockholm för budgetturism.
- Bolaget ska aktivt verka för att fler privata företag erbjuder Stockholms ungdomar sommarjobb.
- Utöka företagsrådgivningen genom att skapa tre företagstorg i Stockholm Inled arbetet med att skapa Företagartorg på tre platser i Stockholm.

- Tillhandahålla ett 'en dörr in'-system i syfte att underlätta företags kontakter med staden
- Tillsammans med Stockholms stadshus AB genomföra en översyn av hur stadens lokaler kan användas för att främja nyföretagande och näringslivsutveckling.
- Delta aktivt i den regionala kulturinkubator som Stockholms läns landsting initierat.
- För staden initiera ett medlemskap i Filmregion Stockholm-Mälardalen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2015 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

S:t Erik försäkring AB

S:t Erik Försäkring har som uppgift att svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag. Samtliga sakförsäkringar som stadens förvaltningar och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan.

Ägardirektiv 2014-2016

- samtliga sakförsäkringar som stadens nämnder och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Målsättningen är att bolaget ska ta en större andel av varje skadekostnad för att hålla kostnaderna för återförsäkring nere
- aktivt informera om sin verksamhet gentemot nämnder och bolag
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätta arbetet med att samordna bolagets administration med S:t Erik Livförsäkring AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **S:t Erik Försäkring AB** godkänns.

S:t Erik Livförsäkring AB

Bolaget har till uppgift att samordna och strukturera hanteringen av pensioner i koncernen Stockholms Stadshus AB samt att minimera riskerna i denna pensions-skuld.

Ägardirektiv:

- fortlöpande försäkra nya åtaganden i dotterbolagen och förvalta pensionsmedel inom ramen för de försäkringsavtal som ingåtts med övriga dotterbolag
- sträva efter att långsiktigt trygga de framtida pensionsåtagandena
- fortsätta arbetet med att minska administrativa och indirekta produktionskostnader
- fortsätta arbetet med att samordna bolagens administration med S:t Erik Försäkrings AB

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **S:t Erik Livförsäkring AB** godkänns.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets ska äga och förvalta aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser.

Ägardirektiv 2014-2016

- Förvaltning och uthyrning av lokaler ska ske till så god avkastning som möjligt med en hög beredskap för evakueringar av hyresgäster. Köpa för staden strategiskt viktigt mark för utvecklingen.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

Bolag utanför Stockholms stadshus AB

AB Fortum Värme Holding

Bolaget har att bedriva verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige samt annan därmed förenlig verksamhet. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm Stad är holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad. Verksamheten bedrivs i AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad.

Ägardirektiv för 2014-2016

- Verksamheten i Fortum Värme Holding ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt.
- Prissättningen ska vara transparent och erbjuda stockholmarna rimliga priser i jämförelse med övriga aktörer på marknaden.
- Verksamheten ska ha en stark miljöprofil.
- Fortsätta minskningen av användandet av fossila bränslen till förmån för andra förnybara bränslen genom att besluta om konvertering av kraftvärmeverket i Värtahamnen.
- Fortsätta utbyggnaden av fjärrkyla i Stockholm.
- Intensifiera arbetet med det nya biokraftvärmeverket i Värtan (KVV8)

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad** godkänns.

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och effektivt genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang för hela regionens bästa. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter och Stock-holmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan AB är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm. Staden äger 51 procent av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB och Stockholms handelskammare 49 procent.

Ägardirektiv:

- Verksamheten ska ge förutsättningar att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och bidra till utvecklingen av Stockholm som turist- och evenemangsstad.
- Bolaget ska fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genom-förandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser, evenemang samt kringtjänster
- Bolaget bör samverka med stadens övriga evenemangsbolag och ska påverka utvecklingen i närområdet för att stärka verksamheten att arrangera mässor, konferenser och evenemang.
- Inom ramen för visionen för Söderort kan det finnas beröringspunkter med bolagets verksamhet, bl.a. vad avse utvecklingen kring Telefonplan med fokus på designfrågor.

Särskilda uppdrag 2014:

- Utveckla stadens service till evenemangsarrangörer i samverkan med stadsledningskontoret och Stockholm Business Region.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för Mässfastigheter i Stockholm AB godkänns.

Stockholms stads organisering i kommunförbund

Storstockholms brandförsvaret (SSBF)

Enligt lagen om skydd mot olyckor är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Stockholms stads brand- och räddningsverksamhet är sedan den 1 januari 2009 organiserat tillsammans med nio andra kommuner i kommunalförbundet, Storstockholms brandförsvaret, SSBF. Kommunalförbundet omfattar Danderyd, Lidingö, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. SSBF övertar delar av den tidigare brand- och räddningsnämndens uppdrag och ansvarar för räddningstjänst, förebyggande brandskydd, brandfarliga och explosiva varor samt om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

SSBF är juridiskt sett en egen kommun med egen organisation och uppföljning som sker till dess styrelse och fullmäktige. Syftet med inrättandet av SSBF var att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänsten till en lägre kostnad. Detta kan ske genom att förbundet ger förutsättningar för flera samordningsfördelar, som ledningsfunktion, mindre sårbar organisation med större bredd vad gäller specialfunktioner samt bättre planering av personalresurser. Stockholms stad ska i sitt arbete för en samverkanscentral prioritera larm- och ledningsfunktioner. När larm- och ledningsfunktioner säkerställts kan centralen också inrymma myndigheter och företag.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Socialdemokraternas förslag till mål och ägardirektiv för 2014-2016 för **Storstockholms brandförsvaret** godkänns.